

Zulüm Bilançosu:

16 Ayda 668 Kişi Katledildi

101 kişi işkence ile, 10 kişi idam edilerek,
488 kişi de kurşunlanarak öldürüldü.

Ölü olarak bulunan kimliği belirsiz 69 yurttaşın
işkence kurbanı olduğu tahmin ediliyor.

Sadece Ocak 1982'ye kadar açılan davalarda
toplam 3137 idam isteniyor.

Devamı 3. sayfada

NEDEN DEMOKRAT TÜRKİYE

DEMOKRAT TÜRKİYE, Şubat 1982 sayısı ile yayın yaşamına başladı. Şimdilik ayda bir çıkacak derginin ileride onbeş günlük ya da haftalık olması düşünülmektedir.

DEMOKRAT TÜRKİYE, bir kitle dergisidir. Federal Almanya'da basılacak, yurt içinde, yurt dışında Türkiye halklarına yönelik yayın yapacaktır. Bu nedenle DEMOKRAT TÜRKİYE, her kesimden yurttaşın işçi, köylü, öğretmen, öğrenci, demokrat, aydın, esnaf tüm yurttaşımız kişi, çevre ve kuruluşlar arasında bağışsızlık ve demokrasi alanında ortak diyalogun kurulmasına çalışacaktır.

DEMOKRAT TÜRKİYE, özellikle F.Almanya'da, öteki batı ülkelerinde emeğini satarak yaşamak zorunda bırakılmış emekçi yurttaşlarımızın türlü derdlerini, sorunlarını dile getirecek, çözüm yolları arayacaktır. Bilindiği gibi bugün yalnız F.Almanya'da iki milyon dolayında yurttaşımız var. Bu sayıyı öteki ülkelerin göçmenlerini de eklersek, bir ülke nüfusunu oluşturacak milyonlar çıkar karşımıza. Bu insanlar, anayurtlarından uzak, dağınık, yaşadıkları toplumdaki yalnız, bir bakıma ağır ve dilsizdirler. Onları kendi kültür ve sanatlarında besleyecek, bir ölçüde de olsa yalnızlıktan, yabancılaşmaktan kurtarabilecek çağdaş anlamda yayın kaynakları çok azdır. Ayrıca dil yetersizliği yüzünden emekçilerin büyük bir bölümü başka dilde gazete, dergi, kitap okuyamaz. Haber dinler, ayrıntılarını anlayamaz. Bu yüzden yurdumuzda ve dünyada olup bitenlerden habersiz dev boyutlu endüstri çarklarının içinde her geçen gün biraz daha erimekte, yabancılaşmanın batağında kaybolmaktadırlar.

Yurt dışında baskı yapan bir kaç büyük gazete ise konuları gereği çarpıtılmış güdümlü yayınlarıyla bu yabancılaşmayı daha da hızlandırmakta, büyük sermayenin istemleri doğrultusunda koşullandırmaya çalışmaktadır insanlarımızı.

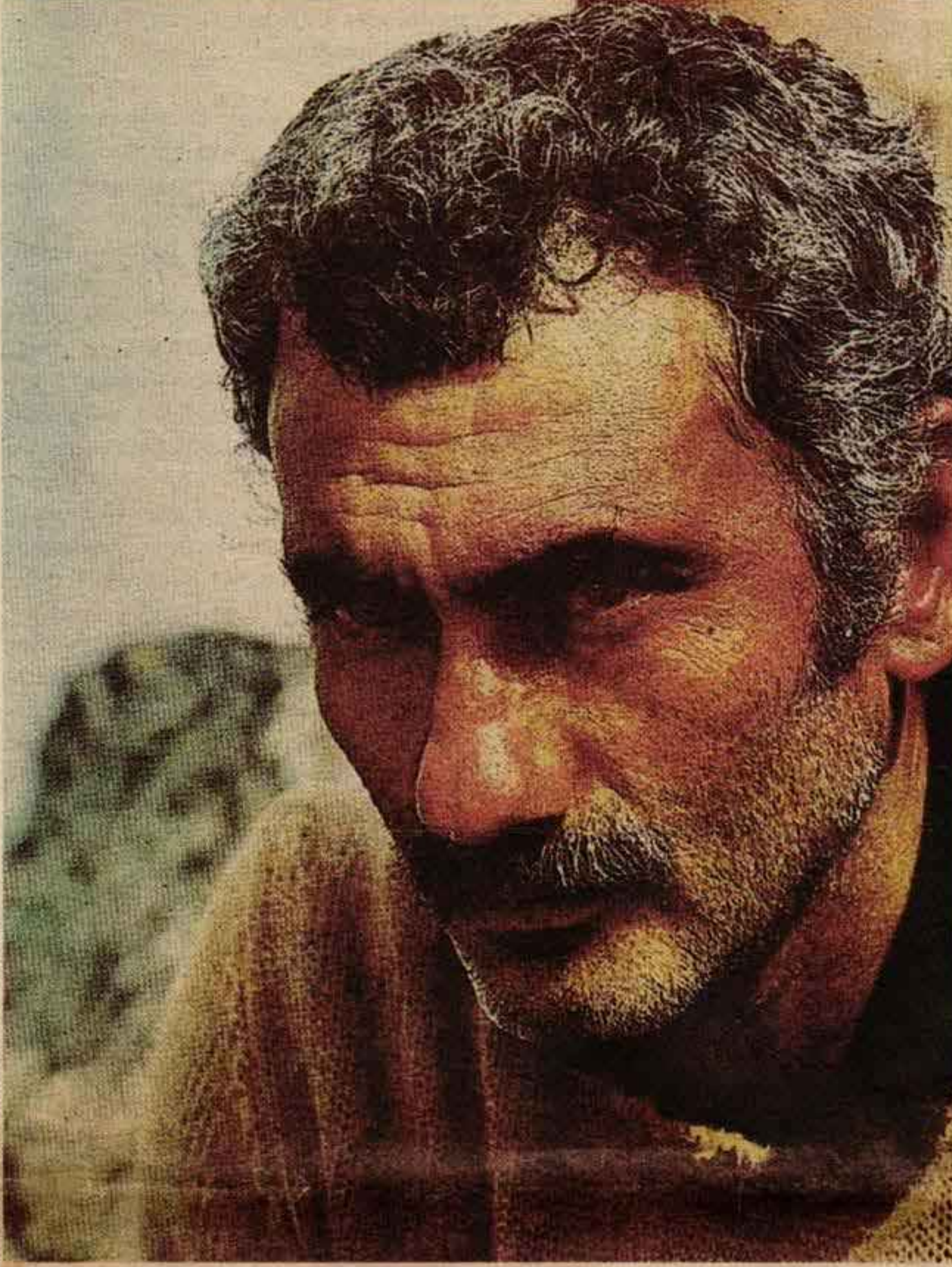
DEMOKRAT TÜRKİYE, bu alandaki boşluğun bilinci ve sorumluluğu içinde bir kitle yayını organı olmanın gereklerini yerine getirmeye çalışacak, iyinin, güzelin, yeninin ve doğrunun sesi olacaktır.

12 Eylül öncesi faşist cinayetlerden, 12 Eylül sonrası faşist baskılardan yurt dışına çıkmak zorunda kalmış sanatçı, bilim adamı, demokrat ve sendikacıların sayısı hiç de az değildir. Ancak bunlar da dağınık ve etkisizdirler. Çocukları seslerini duyuramamalarının, ülkemize, ülkemiz insanına karşı görevlerini gereği gibi yerine getirememenin sıkıntısı ve üzüntüsü içindedirler. DEMOKRAT TÜRKİYE, bu kişileri de çevresinde toplayacak, onların çeşitli alanlardaki görüşlerini, düşüncelerini yansıtarak yurt dışındaki dayanışmanın bir örneğini yaratacaktır.

Türkiye aydınları, sanatçıları, çok kişinin sandığı gibi tümüyle teslim olmamıştır. DEMOKRAT TÜRKİYE'ye "Demir Parmaklıklar arkasındaki Türkiye'den çok sayıda yazı, haber, makale ve yorum gelecektir, şimdiden gelmektedir. Bu yazıları yazan yürekli demokratları gözümüzün bebeği gibi sakınmak, korumak durumundayız. Bu nedenle bazı yazılarda kullanılan takma adları anlayışla karşılayacağımıza inanıyoruz.

Devamı 2. sayfada

Yılmaz Güney'den Demokrat Türkiye'ye

"Halkımız Zulmü Yenecektir!"

En sıradan muhalefet bile barbarca bastırılmaktadır. *Yılmaz Güney*

Y. Güney'in tam metin mektubu, Güney Film'in halkımıza mesajı ve Y. Güney'le ilgili haberler arka kapakta.

Cunta İnsan Hakları Mahkemesine Veriliyor

7 Şubat 1982 günü Fransa, Danimarka, Norveç, Hollanda ve İsveç heyetleri Danimarka'nın Başkenti Kopenhag'da bir toplantı yaparak Türkiye'de Askeri Cunta'nın durumunu görüştüler. Cuntanın insanlara işkence yaptığını, insan haklarını açıkça çiğnediğini vurguladılar. Bu nedenle cuntayı, İnsan Hakları Mahkemesine vermek için gerekli hazırlıkların yapılmasına karar verdiler.

Bilindiği gibi, Avrupa Konseyi, son toplantısında, işkence ve cezaevlerindeki insanlık dışı uygulamalar nedeniyle cunta hakkında İnsan Hakları Komisyonuna dava açılabilirliğini uygun görmüştü.

Adı geçen ülkelerin hukuk heyetlerinin Türkiye'de işkence ve insanlık dışı uygulamalara ilişkin Avrupadaki Türkiyeliler kuruluşlardan ve Türkiye'den belge ve döküman toplama girişimine başlayacağı haber verilmektedir. Bu duruma göre, belge ve dökümanlar, sözkonusu ülkelerin heyetlerine ve ilgili kuruluşlarına iletilecek ve bu belgeler dava dosyasına konulacaktır.

İÇ SAYFALARDA:

Yabancılar Politikası:

**BÜTÜNLEŞME Mİ
ÇİFTE KÜLTÜRDEN
OLMAK MI?**

Arif GELEN

**DEMOKRASİ
VE DEVLET BİÇİMİ**

Demir ÖZLÜ

**TÜRKİYE'NİN
BUNALIMDAN ÇIKIŞ
YOLLARI**

Dr. Hakkı KESKİN

YALANCININ MUMU

Şanar YURDATAPAN

**NEDEN
DÖNMÜYÖRLER**

Dursun AKÇAM

**BİRLİKTE
SÖYLENECEK
ŞARKILARIMIZ VAR**

Nihat BEHRAM

SİMSALADİM BAM BA

Yusuf Ziya BAHADINLI

**Avrupa Konseyi Cuntayı
Mahkum Etti**

Kamil TAYLAN

**Bir Kürt Masalı
SİYABEND Ü XECE**

Hüseyin ERDEM

HEDEF TAHTASI: TÜRKİYELİLER

Alman ve yabancı tüm ilerici güçler gerici yabancılar politikasına karşı birlikte mücadele ediyor.

ÖNLEMLER... ÖNLEMLER...

Kasım ayı sonu Federal Almanya'da Berlin (ilk eyalet olarak) yabancı emekçilerle ilgili bir dizi önlem aldı. Bu eyaletin önlemlerine diğer eyaletler ve Federal Hükümet de bazı ufak değişikliklerle katıldılar. Alınan önlemler, Almanya'da gün geçtikçe artan işsizliğe bağlanıyor. 1982 yılı başında Federal Almanya'da yabancılar arasındaki işsizlik oranı % 11'i aş-

mıştı, başta Türkiye'liler geliyor. Aralık ayı sonunda Türkiye'li işsizlerin sayısı 90 bindi. Bunların büyük çoğunluğunu son yıllarda gelen ve Almanya'da iş bulamayan gençler oluşturuyor.

Berlin eyaletinin gençlerde yaş sınırı 16'ya indirmesi ve iş bulamayanları Türkiye'ye sürme eğilimi geniş protestolara yol açmış ve Aralık ayı içinde yapılan

Devamı 19. sayfada

Birinci sayfanın devamı

NEDEN DEMOKRAT TÜRKİYE ?

DEMOKRAT TÜRKİYE, Türkiye'ye yönelik haberlere, yorumlara da büyük bir önem verecektir.

12 Eylül 1980'den bu yana ülkemizde çok önemli olaylar yaşandı, önemli gelişmeler oldu ve olmaktadır. Bir yanda ülke çapında operasyonlar, kitlesel gözaltına almalar, tutuklamalar, işkenceler ve idamlar, öte yandan çürümüş toplum yapısını tüm kurumlarıyla değiştirmeye, işbirlikçi tekelci burjuvazinin, IMF'nin, NATO'nun istemleri doğrultusunda işlerlik kazandırmaya ve yaşatmaya yönelik yapısal yeni düzenlemeler!.. 1961 Anayasası'nın rafa kaldırılması, 60 yıllık CHP başta olmak üzere tüm siyasal partilerin kapatılması, düşünce, sanat özgürlüklerinin baskı altına alınması, basın-yayın, sendikal hak ve özgürlüklerin budanması, bir bakıma yok edilmesi, "Temsilciler Meclisi" adı verilen devşirme bir komisyona yapılacak yeni anayasanın(!) havale edilmesi gibi uygulamaların, Türkiye'de oluşturulmak istenen siyasal ve ekonomik yapının hangi temeller üstüne oturtulmak istendiğinin somut göstergeleridir. Yaşanan bunca olaylar, kabul etmek gerekir ki Türkiye ve dünya kamuoyuna yeterince yansıtılmamakta, her şey silahlara gölgesinde oldu bittiye getirilmektedir.

DEMOKRAT TÜRKİYE, bu sessizliği aralayacak, haberlerin ayrıntılarını ve olayların ardındaki gerçekleri belgeleriyle okurlarına sunmaya çalışacaktır. Ayrıca bugün hapisanelerde, kışlalarda çile dolduran haksızlığın kurbanı on binlerce devrimci, işçi, sendikacı, öğrenci, demokrat, sanatçı, bilim adamı yurtseverlerin haklarını ve özgürlüklerini savunacak, en zor koşullar altında dahi bağımsızlık ve demokratik düzen mücadelesini yaşatmaya ve diri tutmaya çalışan ülkemizdeki kardeşlerimizle dayanışma içinde olacaktır.

DEMOKRAT TÜRKİYE, uluslararası düzeyde bağımsızlık ve saldırmazlık temelleri üstünde kar-

şılıklı saygıya dayanan barışçı bir politika izleyecek, ancak ulusal kurtuluş savaşlarını, ulusların kendi kaderlerini tayin etme haklarını destekleyecek, özellikle Kürt ulusu üstünde sürdürülen ırkçı, şoven, asimilasyoncu politikalara, baskı ve zorbalıklara karşı çıkacaktır.

DEMOKRAT TÜRKİYE, kültür, sanat, eğitim konularına da ayrı bir yer verecek. Türkiye'de boğulmak istenen sanatın, sanatçının, özgür düşüncenin sesi ve yaşadığı alan olacaktır.

DEMOKRAT TÜRKİYE, herhangi bir gurubun, bir siyasetin yayın organı değildir. Saptadığı ilkeler doğrultusunda bağımsız bir yayın politikası izleyecektir. Değişik görüşlere, düşüncelere geniş yer verecek, ancak dayanışmayı, dışa dönük mücadeleyi bozmaya yönelik polemiklere, içe dönük sataşmalara sayfalarını kapalı tutacaktır.

DEMOKRAT TÜRKİYE, haberlerden fıkralara, tartışmalardan bilimsel makalelere kadar, herkesin rahatça anlayabileceği açık ve yalın bir dil kullanmaya özen gösterecektir.

Buraya kadar DEMOKRAT TÜRKİYE'nin yayın ilkelerini açıklamaya çalıştık. Bu duyuruya imza atan bizler, aynı dilekleri benimseyen yüzbinlerce kişiden sadece bir kaçıyız kuşkusuz. İlk amacımız, DEMOKRAT TÜRKİYE'yi yaşatacak olan sizlerin önce güvenini sonra da aktif katkısını sağlamaktır.

DEMOKRAT TÜRKİYE, tüm okurlarının yollayacağı yazılar, haberler, fotoğraflar, kısacası her türlü aktif katkılarla beslenecek, güçlenecek ve gönlümüzün istediği yere ancak bu şekilde gelebilecektir.

Dostça selamlarımızla.

DEMOKRAT TÜRKİYE

"Ordunun Başarıları Türklere Pahalıya Maloluyor"

Almanya'nın en büyük ve en etkili haber ajansı olan ve genel olarak sağcı-liberal bir ajans diye tanınan DPA'nın muhabirlerinden Laslo Trankovitz'in Türkiye'de yaptığı bir gezinin sonuçlarını anlatan ve çeşitli Alman gazetelerinde yayınlanan yazısını aşağıda sunuyoruz. Ordunun başarıları Türklere pahalıya maloluyor başlıklı yazıda Trankovitz şunları anlatıyor:

"Generaller, yeni hazırlanan Anayasanın daha sağlam bir demokrasi-nin temellerini atacağına inanıyorlar. Gözle görünen, gelecekte icranın güçleneceği, hak ve özgürlüklerin kısıtlı tutulacağı, ordunun kriz durumlarında yönetimi belirleme hakkının artırılacağı noktalarında yoğunlaşmakta.

Partilerin nihai olarak dağıtılmasından sonra tamamen yeni partilerin kurulmasını amaçlamakta cunta. Danışma Meclisi Başkanı şöyle diyor: "... böylece eski parti yöneticilerinin egoist tutumlarının Türkiye'yi yeniden bir kaosu içine sürüklemesini önleyeceğiz. Oysa beri tarafta partiler çoktan seçim mücadelesini örgütlemekteler. "Elbetteki siyasi hedeflerimizi gelecekte de takip edeceğiz" diyor bir CHP'li politikacı. Aynı şekilde Demirel yönetimindeki AP'nin de siyasi arenayı terk etmeye hiç niyeti yok. Ve gerek CHP, gerek AP'nin gelecekteki seçimlere besledikleri umudun belgesi, kanıtı, her ikisinin de batı yardımlarının sürmesini isteyen talepleridir.

Tüm bunların yanı sıra ordu, yasaklanan partilerin faaliyetlerinden haberdar ve planlarını onlara paralel olarak hazırlıyor. Bu plan kısaca: Burjuva ve entelektüel çevrelerle kurulacak ve AP ve CHP'nin ortasında yer alacak, bir ortanın partisi şeklinde...

Bazı görüşlere göre gelişmelerin bu şekilde seyri neticesinde, yeni hazırlanan ve büyük bir olasılıkla Fransız örneği 'başkanlı anayasal düzen'e benzeyen şekilde, General Evren yeni kurulacak bir partinin yönetimini üstlenirken, bu şekilde başkanlık koltuğunun da ilk adayı olacak."

(DPA, 13-14-15 Aralık 1981 Ankara)

Duyuru:

Demokrat Okurlarının bize yollayacakları mektup, şiir, çizgi vb. ürünlerini, gelecek sayımızla birlikte, "Okurların Diline" başlığı altında yayınlamaya başlayacağız. Böylece okurların derdlerini, dileklerini ve özel çalışmalarını yansıtmaya görevimizi yerine getirmiş olacağız.

Demokrat Türkiye

Uzun çabalar sonucu hayata geçirilen "Demokrat Türkiye"yi, okurlarına sunabilmenin kıvançlı içindeyiz. Bu alanda en büyük desteğimiz yine işçi kardeşlerimiz olmuştur. Bir kısım sermaye gazeteleri, yurt dışında çalışan işçileri, askeri cuntanın bir payandası gösterebilmek için olağanüstü çabalar harcamaktadır. Düzmece "İşçi Kurultayları"na, uçurulan balon haberlere bakılırsa, F.Almanya'da ve öteki Batı ülkelerinde emeğini satarak yaşayan emekçilerimizin hemen tümü, Türkiye'de yaşanan utanç verici olayların şakşakçısı!.. Onlar, işçi sınıfı üstünde sürdürülen zorbalıklara, gasbedilen işçi haklarına, DİSK'in "Savaş hükümleri" ile yargılanmasına, idamlara, işkencelere hep alkış tutmaktadırlar sanki!..

İşte Demokrat Türkiye'yi alın teri, göz nuru emekleriyle büyük ölçüde finanse eden ve maddi hiç bir karşılık beklemeyen emekçiler, yalanın dolanın, balonun suratına da onurlu bir yumruk vurmışlardır.

Bir kez daha yinelemek isteriz. Demokrat Türkiye, yayın ilkelerine bağlı kalarak, sağ basın karşısında alternatif bir kitle yayın organı olmanın sorumluluğunu tüm gücü ile yerine getirmeye çalışacaktır. Ancak yurt dışı koşulları içinde ve sınırlı olanaklarla gönlümüzün istediği biçimde ve içerikte bir dergi çıkarabilmenin zorluklarını takdirlerinize sunmak isteriz. Hele ilk sayıda bir takım yanlışların, ufak tefek kusurların olabileceği gerçeğinin hoş karşılanmasını diliyoruz. İlerideki sayılarımızda noksanlarımızı uyarılarımızın ışığında tamamlamaya çalışacağız.

Demokrat Türkiye, bir kişinin ya da patronun malı değildir, ona omuz veren, onunla dayanışma içinde olan herkesin dergisidir. Siyasal görüş ayrılıklarına bakmaksızın ve bir ayırım yapmaksızın faşizmle uyum içinde olmayan tüm yurtseverlerin ortak yayın organıdır Demokrat Türkiye.

Bu gerçeği çıkış bildirgemizde de ifade etmeye çalışmıştık. Bildirgeyi okuyan işçi, sanatçı, demokrat ve halktan kişilerden çok sayıda mektuplar aldık. Hemen hepsi de "böyle bir yayın organına" duyulan susuzluk içinde "her türlü yardıma" hazır olduklarını söylüyorlar, Yunanistan'dan Norveç'e değin Avrupa'nın hemen her ülkesinden abone listeleri yağdırıyorlar... Böyle bir girişimden kendilerine haber veremediğimizden gönlül koyanlar, bildirgeye imza atamaktan yakınanlar da az değildir.

Gösterilen bu sıcak ilgiye teşekkür borçluyuz. Bizlere güven vermişler, gücümüze güç katmışlardır onlar. Elimizde olmayan nedenlerle çıkışımızı çok kimseye duyuramadık, hoş görülmesini dileriz. Bildirgeyi bir kampanya biçiminde imzaya açmayı da gerekli görmedik.

Ama Demokrat Türkiye, elbette bildirgenin altında imzaları olanlarla sınırlı değildir. Onlar, yaşadığımız koşullarda yazar-sanatçı, bilim adamı ve demokrat olmanın, sorumluluğunu kendilerinden beklenen bir tarzda ve örnek bir davranışla ortaya koymuşlardır. Ve yazdıkları yazıların altına imza atmaktan öte her hangi bir savları da yoktur. Derginin yazı kurulunda aktif görevleri olmayanların, kendi imzalı yazıları dışında her hangi bir sorumlulukları da olmayacağı doğaldır.

Bu kez çıkış bildirgemizi dergide imzasız yayınlıyoruz ve tüm yazarı, okuru Demokrat Türkiye'de İmeceye çağırıyoruz. Yazı yazın, haber yazın, resim, çizgi yollayın. Abone bulun, okuyun, okutun. Demokrat Türkiye hepimizindir.

İkinci sayıda buluşmak dileği ile esen kalın.

YAZI KURULU

IMPRESSUM

Herausgeber/Sahibi: ADA Verlags- und Handels- GmbH, Bonner Str. 24, 5000 Köln 1
Redaktionsanschrift/Yazışma adresi: Postfach 25 04 63, 5 Köln1
Verantwortlicher Redakteur/Sorumlu Müdür: Ayşe Danış, Bonner Str. 24, 5 Köln 1 Tel: (0221) 21 90 64
Druck/Baskı: Druckhaus Bonn, Kon-Stahl-Stiftung KG, 5309 Meckenheim
Erscheint monatlich/Aylık dergi / Her ayın 15'inde çıkar

Yazışma Adresi:
ADA Verlags- und Handels- GmbH
Postfach 25 04 63, 5000 Köln 1

ABONE FİŞİ

Adı:

Soyadı:

Adresi:

Abone Fiyatı:

12 Aylık

6 Aylık

Almanya İçerisi DM 30,00
Almanya Dışarı DM 36,00

Almanya İçerisi DM 15,00
Almanya Dışarı DM 18,00

Postcheckamt Köln
Konto Nr. 321568-508
BLZ 370 100 50

Abone parasının gönderileceği yer:
ADA Verlags- und Handels- GmbH

Deutsche Bank Köln
Konto Nr. 3302551
BLZ 370 700 60

Vatan Kurtaran Aslanlar

Güner Güneş

Cunta sözcülerinin ağızlarından düşürmedikleri bir tekerleme var, "Uçurumun kenarına varmıştık, biz geldik, vatani kurtardık!" Bu bir demogojiden başka bir şey değildir.

Bizim de sormak hakkımız, "Kimden kurtardınız vatani, emperyalist boyunduruktan, NATO'dan, devlet hazinesine ipotek koyan İMF'den mi? Yoksa halkımızı açlıktan, yoksulluktan, işsizlikten, el kapılarında el açmaktan mı kurtardınız?..." Kurtardığınız vatanın kapılarını açarsanız eğer, milyonlar hicret edecektir anayurtlarından!

Bizim bildiğimiz ulusal ordular vatani, emperyalist işgalden, düşman saldırılarından kurtarırlar. Ulusal Kurtuluş Savaşımız bunun yakın bir örneğidir. Dikkat edilsin, ulusal ordular diyoruz, NATO'nun orduları demiyoruz!

Çağımızın acı bir gerçeği var, emperyalizmin güdümlündeki yoksul ülkelerde halkın parası ile beslenen ordular, kendi ülkelerinin işgal orduları gibidirler. Onlara gösterilen düşman hedef, sömürüye başkaldıran, insanca, uygarca bir düzen isteyen vatanın ilerici güçleridir. Onlar vatani işte bu güçlerden kurtarırlar, yani işçi sınıfının yükselen muhalefetinden, sosyalistlerden, demokratlardan, demokratik halk güçlerinden kurtarırlar. Kimin hesabına mı? Elbet de bekçisi oldukları işbirlikçi sermayenin, uluslararası tekellerin hesabına!..12 Mart'ta kahramanlarımız vatani böyle kurtarmışlardı ama tam kurtaramamışlardı. 12 Eylül'de de böyle kurtardılar, daha da sağlamına, "Geçmiş deneyimlerden de yararlanarak!..." Evren Paşanın, "Aziz biraderi" Ziya - ül Hak da Pakistanı, Pinoşe Şili'yi böyle kurtarmadı mı? Brezilyalı kurtarıcı biraderleri unuttuğumuz sanılmasın, daha bir çoklarını... Şimdi de El Salvador'lu biraderler, Salvador'u kurtarmaya çalışıyorlar. Ne var ki, onların işi biraz zor. Demokrasiden yana sivil güçler diretiyorlar, ABD'nin aktif desteği bile yetmiyor!

12 Eylül öncesinin kanlı ortamını, faşist kitle katliamları sorumsuz, yanlış eylemleri, halk kitlelerine korkutulan zorbalıkları elbet de savunmuyoruz, savunamayız da! Ancak burada da bir sorumuz var, "Kimler yaratmışlardı 12 Eylül'ün kanlı ortamını? Hapisaneleri dolduran onbinler, işçiler, köylüler, kellesi istenen sendikacılar mı, Şavşatlı 20 çocuk anası Fadime mi, çiçeği burnunda katledilen delikanlılar mı?... Kimlerdi CIA buyruğu taktikler uygulayarak ülkeyi silâh kaçakçılığının ve ona bağlı olarak uyuşturucu madde kaçakçılığının merkezi durumuna getirenler, legal ve illegal faşist terör örgütlerinin silâhlı eylemlerine doğrudan ya da dolaylı yollardan arka çıkarak demokratik güçleri can savunması içinde silâha sarılmaya zorlayarak kanlı ortamın içine çekenler ve sonra da "Anarşi ve terör" yaygarasıyla, "Vatan elden gidiyor!" diyerek bugünkü üniformalı kurtarıcıları(!) halkların başına musallat edenler, ülkenin en diri, en calı evlatlarını katlettirenler?..

12 Eylül öncesi "terör" vardı da bugün yok mu? Hem de katmerlisi var, uniformalı devlet terörü. Operasyonlarda, işence makinalarında can alan, darağaçlarında insan sallandıran, özel mektuplara, telefonlara varıncaya değin denetleyen ve yazarın, sanatçının, bilim adamının diline, kalemine kelepçe vuran bir terör!..

Türkiyenin, 12 Eylül öncesinde var olan bunalım neyse, o bunalım bugün de değişik görüntülerle aynen vardır. Bu bunalımın asıl kaynağı, gerçek anlamda ekonomik kalkınmayı, sanayileşmeyi yıllar yılı, bile bile engelleyen göbeği dışa bağımlı tekelci burjuvazidir. Bugün onların temsilcileri akıl hocalığı yapmakta, şatafatlı düğün salonlarında generallerle kolkola görülmektedirler.

Bir ülkede egemen sınıfın çıkarı, emperyalist sömürü oranının artmasına bağlı ise yani ülkenin emperyalist sistem içinde sömürülen bir ülke olarak sürüp gitmesine bağlı ise o ülkede "Vatanın kurtulmuş"luğundan söz edilemez (12 Eylül öncesinde de böyleydi, bugün de böyledir).

Bir ülkede bacası tüttürülen her yeni fabrika ithal malı yakıt, ithal malı ham madde ve anamal tüketerek çalışıyor ve emperyalist tekellere bağımlılığını artırıyor, o ülke kurtulmuştur denemez (12 Eylül öncesi de böyleydi, bugün de böyledir).

Bir ülkede ekonomi çarkı, ancak yabancı devletlerin ve bankaların, IMF, OECD gibi emperyalizmin mali kuruluşlarının kapılarında el açarak sağlanan paralarla döndürülüyorsa, o ülkede "Vatanın" kurtuluşundan söz etmek ayıptır. (12 Eylül öncesi de böyleydi, bugün de böyledir.)

Bir ülke enflasyon - devalüasyon - enflasyon girdabına yakalanmışsa ve ülke darphanesinde ne kadar para basılacağını, bu paranın dış değerinin ne olacağını yabancılar saptıyorsa ve bunun doğal sonucu olarak o ülkede çalışanlar, her geçen gün daha derin bir yoksulluğun içine itiliyorsa o ülkede kendilerini, "Vatan kurtarıcısı" görenlere gülerler (12 Eylül öncesinde de böyleydi, bugün de böyledir).

Bir ülkede ulusal savunma, NATO'ya bağımlılık sonucu, askeri hiyerarşi bakımından yabancı komutanların buyruğu altına sokulmuşsa, onların onayı alınmadan ülke savunmasına ilişkin herhangi bir karar alınamıyorsa, yani ulusal savunma, ulusal olma niteliğini yitirmişse ve ülke topraklarında yabancı askeri savunma üsleri kurulmuşsa o ülkede "Vatanı kurtardık" diyenlerin göğüslerine bir "Maşallah!" asmak gerekir (Bu 12 Eylül öncesinde de böyleydi, bugün de böyledir).

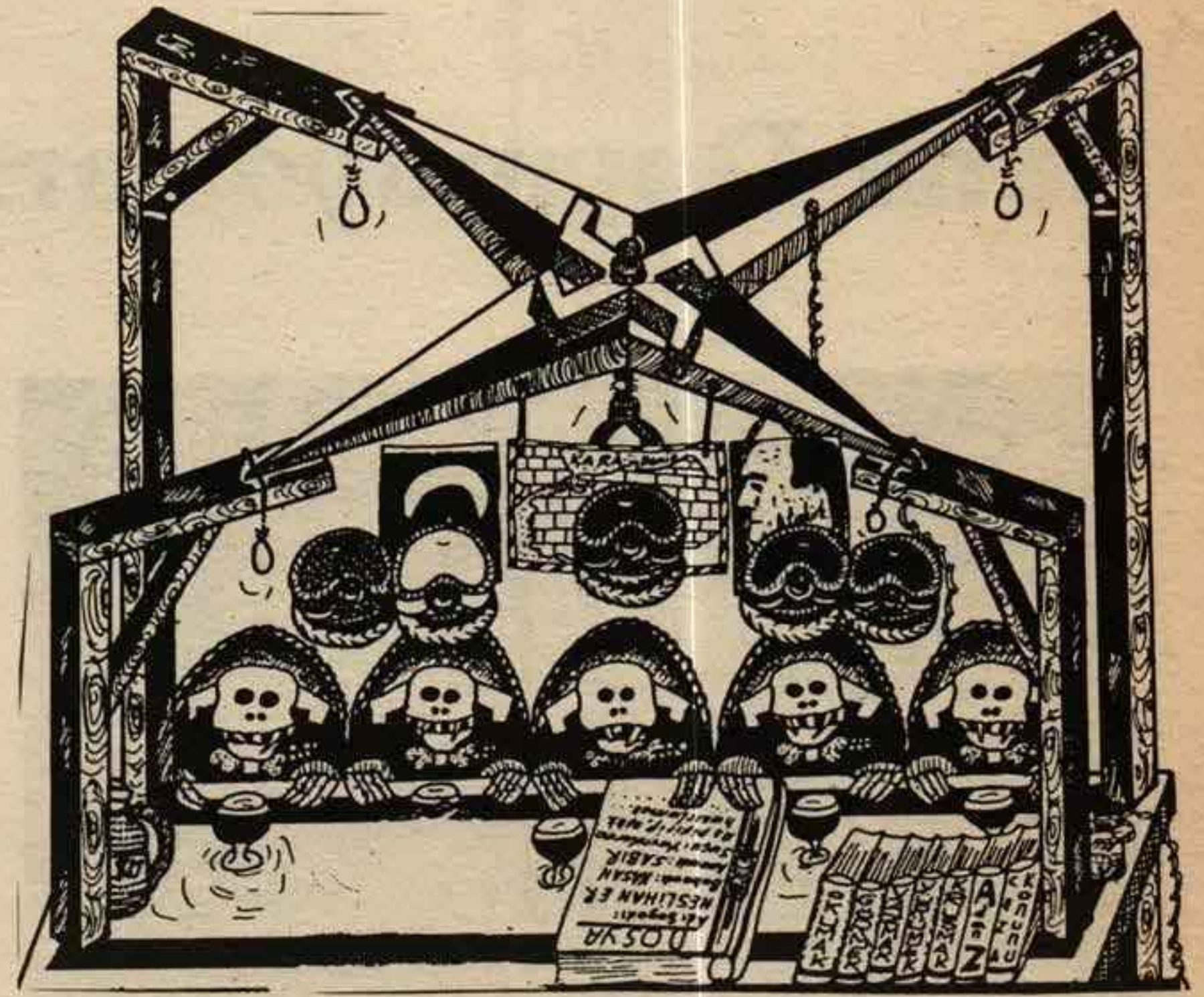
Bir ülkenin eğitimi ve kültürü emperyalizmin yozlaştırıcı kültürüne peşkeş çekiliyorsa ve o ülke halkının yüzde 50'si okur - yazar değilken öğretmenler cezaevlerine tıklıyor, 5033 öğretmen bir kalemde işten atılıyorsa, öğrenim olanağı bulabilen genç insanlar prasa gibi doğranıyor, zindanlarda çürütülüyorsa o ülkede "Vatanı kurtardık." diyenlerin yeri herhalde hastahane klinikleri olmalıdır. (Az farkla, 12 Eylül öncesinde de böyleydi, bugün de böyledir.)

Kahramanlarımız, emperyalizme taviz verme konusunda da gelmiş geçmiş iktidarları gölgede bırakmışlardır. ABD emperyalizmi karşısında tam bir teslimiyet içindedirler. NATO'nun çeşitli organları yokmuş gibi, Türkiye ile ABD arasında "Savunma İşbirliği Anlaşması" yetmezmiş gibi şimdi de iki ülke arasında ortak bir "Askeri Konsey" kurulması sözkonusudur. Bu ay içinde yeni bir "Askeri Mutabakat Belgesi'nin" (Memorandum of Understanding) imzalanması beklenmektedir. Amaç, ABD'nin Ortadoğu ve petrol planlarına NATO'nun "aslan üyesi" Türkiye'yi de buluşturma ve kullanmak!

Vatan kurtarıcıların IMF, OECD, Dünya Bankası ve yabancı bankalar karşısındaki davranışları ise ayrıca onur kırıcıdır. Demirel hükümetinin (muhalefet yüzünden) meclislerden bir türlü geçiremediği IMF programını darbe yapıp yapmaz uygulamaya koyanlar bu kahramanlar değil midirler? İşbirlikçi sermayenin, dolayısıyla emperyalist tekellerin çürümüş bir düzende sarsılan ömürlerini biraz daha uzatabilmek için devlet yapısında yeni düzenlemelere ve örgütlemelere gitmiyorlar mı?

Bugün cuntanın kapatmadığı tek meslek örgütü yalnız tekelci sermayenin örgütleridir. Ve sermaye sözcüleri tam bir şımarıklık içindedirler. TRT'de, basında pervasızca yalan kusuyorlar, halka meydan okuyorlar. IMF programı gereği bir yandan devalüasyonlara, zam furyalarına girişirken öte yandan iş sözleşmesi tekeli işçi düşmanı bürokratlara terketmişlerdir. Yükselen enflasyon karşısında ücretler dondurulmuş, emekçilerin yoksulluğu daha da katmerleşmiştir. Daha da acısı tek muhalefet sesin çıkmasına izin vermiyorlar, en masum ve insancıl eleştirileri bile barbarlıkla susturuyorlar. Ülkede boydan boya bir mezar sessizliği!.. Ve Nazilerin temerküz kamplarını andıran zindanlarda çürümeye terk edilen insanlar. Sıkıyönetim mahkemelerinde kellesi istenen binlerce, işkenceler, idam sehpaları...

Evet, bu aslanlar vatani işte böyle kurtardılar!..

Zulüm Bilançosu: 16 Ayda 668 Kişi Katledildi

Bir darbeyle iktidarı ele geçiren 16 aylık cunta döneminde halktan 668 kişinin öldürüldüğü saptandı. 12 Eylül 1980'den, 12 Ocak 1982'ye kadar geçen sürede, 101 kişi işkence ile, 10 kişi idam edilerek, 488 kişi de dağlarda, evlerde veya sokak ortalarında kurşunlanarak katledildi. Boş arazilerde veya tarlalarda bulunan kimliği belirsiz 69 cesedin işkence sonucu hayatını kaybetmiş ilerici ve devrimci kişilere ait olduğu tahmin ediliyor.

Ayda Ortalama 45 Kişinin Canına Kıyılıyor

General Evren, faşist darbeyi haklı gösterebilmek için, 12 Eylül öncesinde hergün ortalama 20 kişinin öldürüldüğünü, kendi dönemlerinde ise ölüm oranının çok az olduğunu her fırsatta öne sürmektedir. Oysa yapılan hesaplara ve yukardaki rakamlara göre darbeden sonra her ay ortalama 45 kişi hayatını kaybetmiştir. 12 Eylül'den sonra halka karşı düzenlenen saldırılar nedeniyle meydana gelen çatışmalarda 150'ye yakın polis ve askerin öldüğü resmen açıklanmıştır. Bu duruma göre, 16 ayda toplam 818 kişi öldürülmüştür. Ölüm olaylarının yüzde 90'a yakını çeşitli biçimlerde cunta kuvvetleri tarafından gerçekleştirilmiştir. Sivil faşist saldırı merkezlerinin faaliyetlerine ara verdiği düşünülürse bu rakamlar bir gerçeği ifade etmektedir: CUNTA HALKLARIMIZA KARŞI İÇ SAVAŞ SÜRDÜRÜYÖR.

16 ayda öldürülen 668 kişinin 20'si Aralık 1981 - Ocak 1982 tarihleri arasında katledilmiştir. Bunların büyük bir bölümü Aralık 1981'de Tun-

celi ve çevresindeki operasyonlarda şehit olmuştur. Aralık ayının son günleri, 3'ü cezaevinde, 1'i de emniyette olmak üzere yalnız İstanbul'da 4 anti-faşist katledilmiştir.

İdam Talebi Sayısı 3137'yi Buldu

Cuntanın savcıları tarafından açılan davalarda bugüne kadar idamı istenen insan sayısı 3137'yi buldu. Bu sayı sadece 25 Ocak 1982'ye kadar olan dönemi kapsamaktadır. Açılması beklenen diğer davalardaki sayılarla birlikte yaklaşık 5000 kişinin Sıkıyönetim mahkemelerinde idamla yargılanacağı tahmin edilmektedir.

Askeri Mahkemelerce karar verilen, Askeri Yargıtay tarafından da onaylanıp MGK'nin onayını bekleyen idam sayısı ise 116 olarak saptanmıştır.

AÇIKLAMA

Sıkıyönetim Komutanlıklarının resmi açıklamalarından ve Demokrat Türkiye'nin kendi kaynaklarından elde ettiği bu bilançonun eksik olduğu kabul edilmelidir.

Türkiye'de yaşanan bu zorbalık döneminde akıbetleri bilinmeyen, öldürüldükleri halde adları açıklanmayan ve bizim de öğrendiğimiz daha nice kurban vardır. Okuyucularımızdan, bildikleri ölüm olaylarını ve kayıplarını; isim, yer, tarih ve olayın nasıl olduğunu içeren bilgi ve dokümanla birlikte Demokrat Türkiye'ye göndermelerini rica ediyoruz. Bize ulaşan isimleri "12 Eylül Şehitleri" bölümünde ve diğer bölümlerde ayrıntıları ile yayınlamayla bir görev sayıyoruz.

Mc Namara Merkez Bankası Danışmanı oldu

Dünya Bankası eski başkanlarından ve ABD eski Savunma Bakanlarından Mc Namara'ya Türk Merkez Bankasına danışman olması için davet yapıldığı öğrenildi. Merkez Bankası yetkililerinin yaptıkları açıklamaya göre, Mc Namara, Dünya Bankası'ndaki deneylerinden yararlanmak için Danışman olarak Türkiye'ye davet edildi. Mc Namara'nın Dünya Bankası Başkanlığı yaparak Türkiye'ye ilgi gösterdiğini ABD'nin amborgasına rağmen IMF ve çeşitli kuruluşların Türkiye'ye kredi vermesini sağladığını belirten yetkililer "eski Dünya Bankası Başkanlığından çok yararlanacağız" dediler.

DİSK-Yeraltı Maden-İş Genel Başkan Vekili İşkencede

Cuntanın işçi önderlerine ve sendikacılara saldırısı devam ediyor.

16 Aralık 1981 günü Ankara Sıkıyönetim ve Emniyet Müdürlüğü 1.Şube görevlileri tarafından gözaltına alınan Yeraltı Maden-İş Genel Başkanı vekili Bayram Çam'ın işkencede olduğu öğrenildi. Cunta, Bayram Çam'ın akıbeti hakkında şimdiye kadar herhangi bir açıklama yapmadı.

DİSK'e bağlı Yeraltı Maden-İş sendikası'nı genel başkan vekilliği görevini yapan Bayram Çam, 16 Aralık gecesi kaldığı evden alınarak 1.Şube'ye götürüldü. Henüz Askeri Savcılığa çıkarılmayan Bayram Çam'ın işkencede olduğu bildiriliyor.

Kana Doymuyorlar: İDAM!..İDAM!..İDAM!..

Baştürk ve Avukatı Orhan Apaydın ilk duruşmada ancak el sıkışabildiler.

52 Sendikacının İdamı İstenilen DİSK Davasında Savaş Hükümleri Uygulanıyor

Cuntanın işçi sınıfına ve tüm emekçilere yönelttiği saldırıların bir parçası olarak açılan DİSK davasında 52 sendika yöneticisi için idam cezası isteniyor. Askeri Savcının talebi üzerine, DİSK davasında da savaş hükümleri uygulanması kararlaştırıldı. 24 Aralık 1981 günü başlayan DİSK davası devam ediyor.

İstanbul'daki bir spor salonunda başlayan davanın ilk duruşmasında, Askeri Savcı Albay Süleyman Takkeci, davada "Savaş hali hükümlerinin uygulanmasını" istedi. Savunma avukatlarından İstanbul Barosu Başkanı Orhan Apaydın, savcının bu istemine karşı çıktı. Mahkeme heyeti savcının istemine uyarak yargılamanın "savaş hali hükümlerine" göre yapılacağına karar verdi. Orhan Apaydın, karar hakkında söz isteyince, mahkeme başkanı "itiraz istemiyorum. Kararımız kesindir" dedi. Apaydın tekrar "konuşmak istiyorum" diye söz istedi. Bunun üzerine Orhan Apaydın "inzibati bozduğu için" mahkeme heyetinin kararı ile salondan dışarı çıkarıldı. Duruşmaya katılan diğer avukatlar ise, mahkemenin bu kararını protesto için topluca salonu terk ettiler.

Türk Ceza Kanununun 146. Maddesinin 1. Fıkrasına göre idam talebiyle yargılanan DİSK yöneticileri mahkemenin "Savaş hali hükümleri"ne

dayanarak avukat sayısını sınırlandırmasına karşı çıktılar. Mahkeme her sanığın ancak bir avukat tarafından savunulabileceğini kararlaştırdı.

Duruşmanın daha sonraki bölümlerinde avukat tartışması sürdü. Ancak mahkeme kararını değiştirmede. İlk duruşmada daha önce tahliye edilen 10 kişi yeniden tutuklandı.

12 Martın gedikli savcı ve hakimlerinden Süleyman Takkeci tarafından hazırlanan DİSK iddianamesi yaklaşık 1000 sayfa tutuyor. İddianemesini 1960 yılındaki işçi hareketlerinden başlayan savcı, DİSK'in 12 Eylül 1980 tarihine kadar yaptığı faaliyetleri suç olarak gösteriyor ve DİSK yöneticilerinin idamla cezalandırılmasını istiyor. DİSK'in bütün faaliyetlerini "Anayasal Düzeni yıkmak" çerçevesinde ele alan Takkeci, yöneticilerin dışında 2000'e yakın DİSK üyesi hakkında da dava açıldığını belirtti.

Uluslararası işçi kuruluşlarının gözlemci gönderdikleri DİSK davası, dergimizin baskıya girdiği günlerde iddianemenin okunmasıyla devam ediyordu.

Savunma avukatları, mahkemenin aldığı kararı protesto için uzun süredir duruşmalara katılmıyorlar. Avukatlar "Savunma hakkının yok edildiğini" açıkladılar.

Uluslararası DİSK'le Dayanışma Komitesi'nin Açıklaması

24 Aralık 1981 günü başlayan ve halen devam eden DİSK davasıyla ilgili bir açıklama yapan Uluslararası DİSK'le Dayanışma Komitesi, "İşçi sınıfına ve tüm emekçilere açık bir saldırı içinde olan faşist Generaller cuntasına karşı herkesi birlikte mücadele etmeye" çağırdı. Açıklamada özetle şöyle denildi: "Cunta, DİSK davasında da somut olarak görüleceği gibi işçi sınıfına karşı topyekün bir saldırıya girişmiştir. Türkiye işçi sınıfının ilerici-devrimci sendikal örgütü DİSK'i ve emekçi halk güçlerinin çeşitli demokratik ve politik örgütlenmelerini yok etmek isteyen cuntaya karşı yurtdışında birlik içinde mücadele etmek gerekir. DİSK yöneticilerinin, ve diğer tüm davalarda idamla yargılanan insanların idam edilmelerini engellemek için bütün gücümüzle mücadele etmeliyiz. Cezaevlerindeki tüm ilerici demokrat ve devrimci tutuklularla dayanışma içerisinde olunmalıdır. Savaş hükümlerine göre yargılanan DİSK'i ve fabrikalarda silah zoruyla çalıştırılmak istenen işçi sınıfımızı hiç bir güç teslim alamayacaktır."

Gizlenen Bir Dava:

64 Kömür İşçisi İçin İdam İsteniyor

666 Kişilik Yeni Çeltik - Yeraltı Maden-İş Davasında 478 işçi, 105 köylü, 49 esnaf, 18 öğretmenin yanı sıra mühendis ve avukatlar da bulunuyor.

3. Ordu ve Erzincan, Amasya, Tokat ve çevre illeri Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığınca açılan bir davada, 64 kişinin idamı isteniyor. Askeri Savcılıkça, "Yeni Çeltik, Yeraltı Maden-İş, THKP-C Devrimci Yol" adıyla hazırlanan 352 sayfalık iddianamede toplam 666 sanık bulunuyor. Sanıklardan 478'i Yeni Çeltik Maden Ocağında işçi olarak çalışan yurttaşlar, diğerleri ise esnaf, öğretmen, köylü, mühendis, öğrenci ve avukat.

Hazırlanması Ekim 1981'de tamamlanan ve sanıklara tebliğ edilmesine rağmen kamuoyuna açıklanmayan ve henüz başlatılmayan Yeni Çeltik Davası'nın iddianame özetini elde etmiş bulunmaktayız. Ayrıntılı bir incelemesini dergimizin gelecek sayısında bulacağınız bu iddianamenin cuntanın işçi sınıfına ve emekçilere yönelttiği saldırının boyutlarını ve kapsamını açıklamaya yeter ipuçları verdiği görülecektir.

Suçlar

İddianame, klasik "komünist, terörist, aşırı uçlar" gibi ifadelerle işçilerin TCK'nın 146. Maddesine göre cezalandırılmasını isterken, ilginç bazı yeni suçlar da üretmekte-

İdamı istenenler arasında, Yeraltı Maden-İş Sendikası Genel Başkanı Çetin Uygur ile aynı sendikanın işyeri yöneticileri de bulunuyor.

dir: "İşyerinde yasa dışı üretimde bulunmak" gibi. Yani Yeni Çeltik İşçileri, MC Hükümetleri zamanında, Maden Ocağının kapatılmasını engellemek için üretimde bulunarak ve ürettikleri kömürü çevrede ucuz fiyatla halka satarak suç işlemişler...

Gözaltında Kalma Rekoru

Türkiye'de gözaltında kalma rekorunu da Yeni Çeltik İşçilerin kırdığı bir gerçek. İddianameden anlaşıldığı kadarıyla, idamı istenen işçilerden 37'si 90 günden daha fazla gözaltında kalmışlar. Bunlardan Yaşar Yılmaz, 160 gün, Ahmet Sabri Yavuz 160 gün, Mustafa Büyüker 179 gün, Hikmet Hamarat 180 gün gözaltında tutulmuşlardır.

Yeni Çeltik - Yeraltı Maden-İş Davasının ne zaman başlayacağı henüz belli değildir. Tıpkı iddianame gibi davanın başlamasının da gizli tutulacağı tahmin edilmektedir.

Öğrendiğimize göre, bazı haber kaynakları bu olayı Avrupa'daki çeşitli işçi kuruluşlarına ulaştırmış bulunmaktadır. Bu nedenle birçok sendikanın Yeni Çeltik davasına gözlemci yollamak için hazırlık yaptıkları gelen haberler arasındadır.

PKK davasında 35 idam istendi

Erzurum 9. Kolordu ve Sıkıyönetim Komutanlığınca 2 No.'lu Mahkemede açılan PKK davasında askeri savcı, 35 kişi için idam, 102 kişi hakkında da 6 ay ile 24 yıl arasında çeşitli hapis cezaları istemektedir.

DHB davası

Adana Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Nolu Askeri Mahkemesinde başlayan Gaziantep TKP/ML/DHB Davasında yargılanan 49 kişiden 5'i için ölüm cezası istendi. Askeri Savcılık tarafından hazırlanan iddianamede, "örgütün 1976-1981 tarihleri arasındaki faaliyetleri" anlatıldı ve sanıklardan 5'inin idam, diğerlerinin hapisle cezalandırılmaları istendi.

Devrimci Sol Davasında 6 Kişiyi İdam Cezası Verildi

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesinde duruşmaları yapılan Devrimci Sol Davasının birisi sonuçlandı. Nihat Erim ve Mahmut Dikler olaylarına karıştıkları iddiasıyla yargılanan devrimcilerden Aslan Şener Yıldırım, Tayfun Özkök, Baki Altın, Ahmet Fazıl Ercüment, Sadettin Güven, Harun Kartal mahkeme tarafından idam cezasına çarptırıldılar. Kararın açıklandığı son duruşmada sanıklar, mahkemeyi ve kararı protesto eden, mücadeleye devam edeceklerini belirten sloganlar söylediler.

Adana'da 277 kişilik Devrimci Yol davasında 126 idam isteniyor

6. Kolordu ve Adana Hatay illeri Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığınca açılan bir davada 277 kişiden 126'sı için idam cezası isteniyor. Adana Devrimci Yol davası olarak adlandırılan davanın duruşmalarına Ocak ayı ortasında başlandı. Kimlik tespitinden sonra iddianemenin okunmasına geçildi. Bu dava da savaş hükümlerine göre yapılıyor.

İstanbul Devrimci Yol davasında 30 idam isteniyor

1. Ordu ve İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı tarafından hazırlanan İstanbul Devrimci Yol davası iddianemesinde 30 kişinin idamı isteniyor. 159 kişinin sanık olarak bulunduğu davada, diğer sanıklar için 5 yıl müebbet kadar değişen hapis cezaları isteniyor.

Partizan davasında 3 idam isteniyor

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı, "Partizan örgütüne üye oldukları ve çeşitli eylemlere katıldıkları" iddiasıyla 20 kişi hakkında dava açtı. Davada 3 kişi için idam, diğerleri için 10 ile 20 yıl arasında hapis cezası isteniyor.

Yine idam

İzmir "Devrimci Yol örgütüne üye olmak ve çeşitli eylemlerde bulunmak" iddiasıyla yargılanan 8 kişiden İlyas Has ölüm cezasına, Hamdi Filizcan ile Cihan Aslan da ömür boyu hapse mahkum oldular. 2 Nolu mahkemede ayrıca 5 kişiyi 3 ile 15 yıl arasında hapis cezaları verildi.

Bir idam cezası daha

Elazığ 8. Kolordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesinde yargılanan İmam Sakıncı'ya, adam öldürmek ve silah taşımak iddiasıyla idam cezası verildi.

16 Kişinin idamı istendi

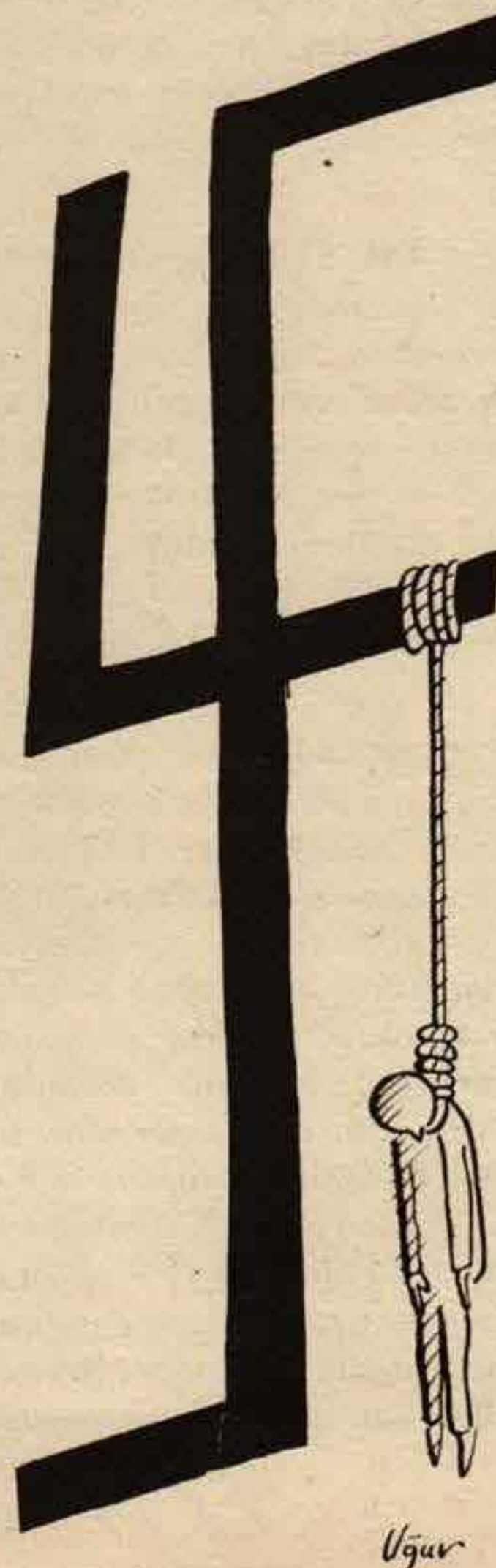
Diyarbakır 2 No.'lu Sıkıyönetim Mahkemesinde Kawa,Denge, Red Kawa davasında 16 sanık hakkında idam, 94 sanık için 10 yıldan az olmamak kaydı ile hapis, 74 sanığa 5 ile 10 yıl arası, 13 sanığa da 3 yıldan 5 yıla varan değişik hapis cezaları istendi.

Mersin'de 8 idam talebi

Mersin'de başlayan Devrimci Yol davasında askeri savcı 8 kişi için idam istedi. İdamı istenenler arasında Canan Akgül ve Fatma Sedat Gültekin adlarındaki iki kadın tutukluda bulunuyor. 87 kişinin yargılandığı bu davada öteki sanıklar için de çeşitli ağır hapis cezaları istenmektedir.

KUK davasında 18 idam istendi

Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığınca açılan KUK davasında idam istemiyle yargılanan sanık sayısı 18 olarak açıklandı. Diyarbakır 1 Nolu Mahkemesinde başlanan KUK davasında toplam sanık sayısının 199 olduğu bildirildi. Askeri Savcı, 181 kişinin de çeşitli hapis cezalarına çarptırılmalarını istiyor.

Yeni bir rekor: 600 sanığın yarısına idam!..

Ankara

Devrimci Yol Davasında 300 Kişiye İDAM İsteniyor!..

-12 Savcı tarafından hazırlanan iddianamede 300 kişinin idamı, 300 kişinin de çeşitli ağır hapis cezalarına çarptırılması isteniyor.
-Duruşmalara, Mamak Askeri Cezaevi yakınında özel bir salonda başlanacak.

12 Askeri Savcı, 14 aydan beri üstünde çalıştıkları Devrimci Yol Merkez Davası İddianamesini tamamladılar: 600 sanıktan 300'üne idam, 300'üne de çeşitli ağır hapis cezaları...

Büyük bölümü ile Mamak Askeri Cezaevi hücrelerinde tutuklu bulunan Devrimci Yol sanıklarının, "Anayasal düzeni zorla değiştirmeye teşebbüsten" yargılanacakları bildiriliyor. Bu nedenle 300 kişinin TCK'nun §146/1'den idam, 300 kişinin de §146/3'den ağır hapis cezası ile mahkeme önüne çıkarılmış olmaktadır.

Duruşmalara güvenlik endişesi ile Mamak Askeri Cezaevi yakınında özel olarak hazırlanmış bir salonda başlanacaktır.

Bilindiği gibi geçtiğimiz günlerde Devrimci Yol Merkez Komitesi üyelerinden oldukları iddia edilen Oğuzhan Müftüoğlu, Nasuh Mitap ve Melih Pekdemir'e, Mamak Askeri Cezaevindeki bir direniş nedeniyle ağır işkenceler yapılmış ve hastahaneye kaldırılmışlardı.

126 idam istenen Adana Devrimci Yol Davası protesto gösterileri ile başladı.

Siverek ve Nusaybin de iki PKK taraftarı katledildi

Mardin ve Urfa çevresinde operasyonlara devam eden askeri birlikler, devrimcilerin yerini söylemeyen köylülere ağır işkenceler yapıyorlar.

1 Eylül 1981 tarihinden beri Tunceli, Mardin, Urfa, Malatya ve çevresindeki operasyonlarına devam eden cunta kuvvetlerinin geçtiğimiz ay iki yurtseverini daha katlettiği öğrenildi. Selahattin Kurmuş Urfa - Siverek'te, Hüseyin Arslan ise Mardin - Nusaybin'de askeri birliklerle giriştikleri çatışma sırasında hayatlarını kaybettiler.

Özellikle Mardin ve çevresindeki operasyonlar sırasında askeri birliklerin köyleri tam bir ablukaya aldıkları bildiriliyor. Tanklar ve toparla kuşatılan köylerde insanlara yaşlı genç, kadın erkek farkı gözetmeden meydanlarda toplu halde işkence ve insanlık dışı uygulamalar yapıldığı öğrenildi. Sıkıyönetim görevlileri, çevrede gizlenen devrimcilerin yerlerini ve kimliklerini söylemeyen köylülerin toplu halde tutuklanıp cezaevlerine dolduruldukları saptandı. Nusaybin'in sadece bir köyünde tutuklanan köylü sayısının 100'e yaklaştığı ifade ediliyor.

Köylerin basılması sırasında Nusaybin'de Hüseyin Arslan, Siverek'te de Selahattin Kurmuş adlarındaki devrimcilerin askeri birliklerle çıkan çatışmalar sonucu öldükleri öğrenildi. Bu çatışmalarda askeri birliklerin katıp verip vermediği ise açıklanmadı. Aralık ayı içinde Dersim, Pülümür, Mezra ve Malatya'da meydana gelen çatışmalarda da 4 devrimcinin hayatını kaybettiği açıklandı.

2 CHP Milletvekili hakkında devrimcilere yardım yaptıkları iddiasıyla 10 yıla kadar hapis isteniyor

CHP Eski milletvekilleri Ertuğrul Günay ve Temel Ateş'in Devrimci Yol'un Ordu ve Fatsa'daki faaliyetlerine yardım ettikleri iddiasıyla Ekim 1980 tarihinden beri tutuklu oldukları saptandı. Ordu milletvekilleri Günay ve Ateş'in Fatsa Belediye Başkanlığı seçimlerinde bağımsız aday Fikri Sönmez için çalıştıkları ve bölgedeki Devrimci Yol faaliyetlerine yardım ettikleri iddia ediliyor.

Ankara Sıkıyönetim Askeri Savcılığınca açılan davada, Ertuğrul Günay ve Temel Ateş'in 10 yıla kadar hapisle cezalandırılmaları isteniyor. CHP eski milletvekilleri Günay ve Ateş'in davalarının önümüzdeki günlerde başlayacağı açıklandı.

CHP Milletvekilleri hakkında dava açıldı

1980 yılında Nevşehir'de, faşistler tarafından katledilen CHP il başkanının cenaze törenine yine faşistlerin saldırmaları nedeniyle meydana gelen olaylarda, "silah çekmek ve rastgele ateş etmek" iddiasıyla CHP eski milletvekilleri hakkında dava açıldı. Haklarında dava açılan CHP eski milletvekilleri şunlar: Ertuğrul Günay, İmadettin Elmas, Celal Doğan, Konya Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı tarafından açılan davaya önümüzdeki günlerde başlanacağı bildirildi.

İlhan Erdost Davasında Bir Yüzbaşı Erdost'un Kalp Krizi Sonucu Öldüğünü İddia Etti

Yayıncı ve yazar İlhan Erdost'un Mamak Askeri Cezaevinde dövülerek ve işkence edilerek öldürülmesine ilişkin davaya Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesinde dava edildi. Duruşmada Yüzbaşı Bay-sal Balaban tanık olarak dinlendi. Cezaevi görevlilerinden yüzbaşı Balaban, "Erdost'un kalp krizi sonucu öldüğünü duydum" dedi. Bunun üzerine müdahil Avukatlardan Tuğrul Çakın, tanığın bilerek yalan söylediğini belirtti ve mahkeme heyetinden tanık yüzbaşıya, "olay günü Astsubay Şükrü Bağ ve diğer askerlerin ne şekilde görevlendirildiklerinin" sorulmasını istedi. Mahkeme bu isteği reddetti.

Yazar Adalet Ağaoğlu Mahkemede

Yazar-Romancı Adalet Ağaoğlu bir roman nedeniyle yargılanıyor. Ağaoğlu, "Fikrimin İnce Güllü" adlı romanında suç işlediği iddiasıyla İstanbul 3. Ağır Ceza Mahkemesinde ifade verdi. Mahkeme, kitabın bilirkişi heyetine yollanmasına karar verdi ve duruşmayı ileri bir tarihe erteledi.

İlhami Soysal 497 Gündür Tutuklu

Gazeteci-Yazar İlhami Soysal 497 gündür tutuklu bulunuyor. EMEŞ Matbaasında yasadışı yayın basmak iddiasıyla uzun süredir tutuklu bulunan İlhami Soysal, son duruşmada tahliye talebinin reddedilmesi üzerine tekrar Mamak Askeri Cezaevine konuldu. EMEŞ Matbaası Davasında diğer bütün sanıklar tahliye edildiği halde İlhami Soysal tahliye edilmedi.

Erdal Atabek'in Mahkemesi Sonuçlandı

Türk Tabipler Birliği Başkanı Erdal Atabek ile aynı örgütün Genel Sekreteri Şakir Derkut'un mahkemeleri sonuçlandı. İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığına 19 Eylül 1980 tarihinde gözaltına alınan TTB Yöneticileri Atabek ve Derkut, 1 ay gözaltında tutulduktan sonra serbest bırakılmışlardı. Sağlık personelinin direnişe teşvik etmek iddiasıyla yargılanan Erdal Atabek ve Şakir Derkut'a, 5'er gün hapis cezası verildi. Askeri Mahkeme, Atabek ve Derkut'un 1 ay gözaltında kaldıklarını gözönünde bulundurarak bu cezayı verdiğini açıkladı.

Selda Bağcan Yargılandı

Almanya'da bulunduğu sırada Frankfurt'ta düzenlenen bir yürüyüşte, "Türkiye aleyhine sözler sarfettiği" gerekçeyle şarkıcı Selda Bağcan hakkında açılan davaya İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesinde başlandı. Yapılan duruşmada askeri savcı, Selda için 5 yıla kadar ağır hapis cezası istedi. Davada tanık olarak adı geçen bir gazetenin Almanya muhabirinin duruşmaya gelmemesi üzerine mahkeme ileri bir tarihe ertelendi.

Rıza Zelyut'a 7.5 yıl hapis cezası verildi

Öğretmen-Yazar Rıza Zelyut'a bir kitabında, "halkı isyana teşvik ettiği ve suç sayılan fiili övdüğü" gerekçeyle 7.5 yıl ağır hapis cezası verildi. İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesinde karara bağlanan davada Zelyut'a bu ceza "Kızılder Destanı" adı ile yayınlanmış olan kitabı nedeniyle verildi. Rıza Zelyut bir öğretmendir.

Yönetmen Ali Habip Özgentürk Gözaltında

Film yönetmeni Ali Habip Özgentürk 1 Aralık 1981 günü çalıştığı film montaj atelyesinde 1. Şube görevlilerince gözaltına alındı. İlk uzun metrajlı filmi "Hazal", çeşitli uluslararası festivalere katılan Özgentürk'ün yönettiği diğer filmlerden "Bereketli Topraklar Üstünde", adlı yapım, İspanya'daki San Sebastiyen Film Şenliği'nde en büyük ödüle değer görülmüştü. Özgentürk'ün son olarak, Başrolünü Genco Erkal'ın oynadığı "At" adındaki filmin montaj çalışmalarını yaptığı ve bu sırada gözaltına alındığı öğrenildi. Özgentürk halen Selimiye'de bulunuyor.

Edebiyat Dergisi Hakkında Dava Açıldı

Ankara Atatürk Lisesi eski Müdürlerinden Vecihi Timuroğlu hakkında "Ekin ve Yazın" adlı Edebiyat dergisinde yazdığı bir yazıda "komünizm propogandası yaptığı" iddiasıyla dava açıldı. Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı tarafından açılan davada, Edebiyat dergisinin yazı işleri müdürü Hasibe Ayten de sanık olarak bulunuyor.

Tanık Akan yargılanıyor

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığınca sinema sanatçısı T. Akan hakkında yurtdışında Türkiye aleyhinde propoganda yaptığı iddiasıyla dava açıldı. 3 Numaralı Askeri Mahkemede başlayan davada, T. Akan, "iddiaların Tercüman Gazetesinin verdiği bir yalan habere dayandırıldığını, doğru olmadığını" söyledi. Duruşma ileri bir tarihe ertelendi.

Işık Yurtçu 1 yıl hapisle cezalandırıldı

Cunta tarafından 12 Eylül 1980 günü yayını durdurulan Demokrat Gazetesinin sorumlu yazışları Müdürlerinden Işık Yurtçu Askeri Mahkeme tarafından 1 yıl hapisle cezalandırıldı. Işık Yurtçu hakkında, Demokrat Gazetesinin 15 Şubat 1980 tarihli sayısında yayınlanan "Tariş İşçisine" başlıklı ve "Çağaloğlundan bir grup matbaa işçisi" imzalı yazı ve ayrıca, Cihan Ateş imzalı, "Tarişli İşçilerin onurlu direnişi" başlıklı yazılarda suç işlendiği iddiasıyla dava açıldı. Yurtdışı, "kanunun suç saydığı fiili övmek" suçundan 1 yıl hapisle cezalandırıldı.

Uluslararası Af Örgütü'nün Açıklaması

PKK Davasının

Son Avukatı da Tutuklandı

Uluslararası Af Örgütü Uluslararası Sekreterliği'nin 4. Aralık. 1981 tarihinde yaptığı açıklamaya göre Diyarbakır'da Hüseyin Yıldırım adlı avukat, PKK davasında yargılanan tutukluları savunduğu için işkence gördü ve bugüne kadar yaşamı konusunda bir bilgi alınmadı. Kürt Ulusuna uygulanan yaygın ve sistematik devlet terörünün uluslararası örgütlerce saptanmasına ilişkin bu belgeyi aslından tercüme ederek yayınlıyoruz.

Uluslararası Af Örgütü
Uluslararası Sekreterliği
10 Southampton Street
London WC 2E 7HF; ENGLAND

TÜRKİYE : Hüseyin Yıldırım

"Hüseyin Yıldırım, Kürt avukat, 8-12 hafta önce Doğu Anadolu'da Diyarbakır'da göz altına alındı. Kendisine işkence yapıldı ve yaşayıp yaşamadığı konusunda korkular var. Yıldırım, Diyarbakır'da PKK (Kürdistan İşçi Partisi) davasında yaklaşık 2000 sanığın savunmasını yapan, tutuklanmayan avukatların sonuncusu. Diyarbakır'da Nisan 1981'de açılan 447 sanıklı PKK davasında askeri savcılar 97 sanık hakkında ölüm, diğerleri hakkında da en az beş yıldan başlamak üzere ceza istedikler. 14.Nisan. 1981 tarihli Washington Post'ta yayınlanan bir raporda bir çok tutuklu mahkemede işkence gördüklerini söylediler. Gazete haberinde 20 yaşında "ancak ayakta durabilir" bir gençten bahsediliyor. Şimdi bu sanıklar avukatsız ve savunmasız.

Yıldırım kardeşi, kardeşinin durumu ile bilgi almak için yetkililere başvurduğunda "İşkence gördü, fakat daha sonra serbest bırakıldı" yanıtını almış.

Yıldırım herhangi bir örgüt üyesi değil, tutukluluğuna ve işkence görmesine neden, Kürt tutukluları savunması.

Türkiye'de politik olaylardan tutuklananlara, işkence uygulanması 1980 Eylül darbesinden önce de sonrada yaygın ve sistematik olarak uygulanmaktadır.

Eylül 1981'de AI. Londra'da ki Türkiye Büyükelçiliğine içinde 60 kişiden fazla isim bulunan, gözaltındayken ölen kişilerin bir listesini göndermiş, ölüm nedenleriyle ilgili bilgi istemini içeren bu başvuruya bugüne değin hiç bir cevap alınmamıştır."

DERSİM'İ UNUTMA

Aştı, yeryüzünün kızartısı, günbatımı rengini...
Akan kandır: oluk oluk bebelerden, yaşlılardan...

Aştı, dağların uğultusu, gök gürültüsünü...
Döven top mermileridir: göğüsleri, alınları.
Akan kandır; döven top mermileri
O mazlum halkı, o öksüz vatani...

Derinleştirdi Lâç deresi, Harçık çayı, Zilan...
Yükseldi Halis dağı, Haydaran, Munzur...
Akan kandır, döven top sesleri, mahzun vatani...

Aksakallar, ölü canlar, kundak bezleri
İnim inim kan içinde kaynadı;
Günlerce yaraları yaladı zulüm rüzgarı;
Analar yavrular için, yavrular bacılar için
Gökyüzünün yıldızınca ağladı...

Akan kandır, Dersim'i unutma yoldaş;
Bin kat daha akitilsa, savun nazlı vatani...

Bırmre koletti...
Biji azadi...

Nihat Behram

Not: Yukarıdaki şiirinden dolayı şair
Nihat Behram 6 ay hapis cezasına
çarptırılmıştır.

TÖB-DER yöneticileri son duruşmada.

TÖB-DER YÖNETİCİLERİNE 8'ER YIL CEZA VERİLDİ

12. Eylül Faşist Darbesinden sonra birçok yöneticisi tutuklanarak hakkında dava açılan devrimci - demokratik öğretmen hareketinin merkezi kitle örgütü TÖB - DER'in mahkemesi 25 Aralık 1981'de sonuçlandı. TÖB - DER Genel Merkez yöneticilerinden, Seyfettin Bican, İbrahim İşyar, İlhami Şen, İbrahim Çerçi, Turgut Haskan, 9'ar yıl; Süleyman Yaşar, İsmet Yalçınkaya, Ali Rıza Aydın, Abdullah Gülbudak, Öner Yağcı, İbrahim Nacar, Haşim Çiçek, Selahattin Yetkin, M. Nesil Ünal, Nabi Belekoglu, Hulusi Top, Faruk Atalay, Enver Ince-

ler, Selçuk Arhan, Doğan Oğuz, Ahmet İnce, Hüseyin Şen, Şeref Canbay, Mustafa Ergeldi, Mustafa Deprem, Hüseyin Selçuk Vural, Rıza Duru, F. Çetin Över, Turgut Yılmaz, Mustafa Çetin, Kenan Aras, A. Fuat Özkan, Osman Akman, Olgun Delikanlı, Hasan Yiğit 8'er yıl; Fevzi Ceylan, Hayri Erdoğan, Süleyman Özçiftçi, Fikri Çalışkan, Metin Erdemirci, Nazmi Çoban, Celal Gül, Fuat Orgaç, Sezai Özen de 1'er yıl cezaya çarptırıldılar. Yakalanamayan birçok TÖB-DER yöneticisinin dosyaları Askeri Mahkeme tarafından ayrıldı.

Avukat Bektaş yaptığı savunma nedeniyle cezalandırıldı

Ankara Barosu Avukatlarından Mehdi Bektaş, bir savunma dilekçesinde yasalara aykırı hareket ettiği gerekçesiyle cezalandırıldı. Avukat Bektaş, bir sanığın savunmasını yaparken suç işlediği iddiasıyla yargılandı ve Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesince 20 gün hapis cezasına çarptırıldı.

Cezaevinde Slogan Söylemenin Cezası: 4 Yıl Hapis

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı, Mamak Askeri Cezaevinde baskıları protesto için açık grevi yapan ve "askerler halkın kardeşidir" diye slogan atan 91 kadın tutuklu için dava açtı. Savcı, çeşitli grup davalarından sanık olarak tutuklu bulunan 91 kadın için 4 yıl hapis cezası istiyor.

TKP Davasına Devam Edildi

Adana Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesinde açılan 86 sanıklı "TKP Davası"na devam edildi. Sanıklar sorguları sırasında kendilerine işkence yapıldığını ve ifadelerinin zorla alındığını belirttiler. Sanıklardan Ali Metin Karamaz, duruşma yargıcının bir sorusu üzerine, işkence sonucu parmakları kırık olduğu için yazılı bir ifadesinin bulunmadığını açıkladı.

Halkın Kurtuluşu Dergisi Yazışmaları Müdürüne 8 yıl ceza verildi

Halkın Kurtuluşu Dergisi'nin Yazışmaları Müdürü Osman Taş, İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 3 Nolu Askeri Mahkemesince 8 yıl 6 ay ağır hapisle cezalandırıldı. Mahkeme, derginin 18 Aralık 1978 tarihli sayısında yer alan bir yazıda "komünizm propagandası" yapıldığı iddiasını doğru bularak bu cezayı verdiğini açıkladı.

14 Kişiyi 100 Yıl Ceza

Gölcük'te 14 kişiyi toplam 100 yıl hapis cezası verildi. Gölcük-Donanma ve Sıkıyönetim Mahkemesinde devam eden Devrimci Yol Davası sonuçlandı. Sanıklardan Nural Kum 5 yıl, İsmet Ayber 10 yıl 11 ay, Şükrü Arabacı 13 yıl 4 ay, İsmet Yaşar 14 yıl 8 ay, Yakup Kırsever 18 yıl 8 ay, Cengiz Namaz Topbaşlı 10 yıl 8 ay, Selahattin Özer 7 yıl 8 ay, Bedri Nejat Ata 5 yıl, Halil İbrahim Şen 5 yıl ağır hapis cezalarına çarptırıldılar. Öteki sanıklara da 1 yıldan 5 yıla kadar çeşitli cezalar verildi.

TDKP Davasında İşkenceler Protesto Edildi

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesinde görülmekte olan "Türkiye Devrimci Komünist Partisi Davası"nda tutuklular ve avukatları cezaevinde yapılan işkenceleri protesto ettiler. Protesto eylemine katılarak salonu terkeden 8 avukat hakkında savcı suç duyurusu yapılmasını istedi.

52 sanıklı "Ankara TDKP Davası"nın 8 Ocak 1982 günkü duruşmasında söz alan Meral Bekar, cezaevindeki baskılara ilişkin şunları söyledi: "Ben ve arkadaşlarım cezaevinde insanca yaşamak istiyoruz. Bize insan gibi muamele edilmediği için açlık grevine başladık. Grevden vazgeçirmek için bizi grevin ikinci günü dövdüler. 24.12.1981 günü, beni bulduğum koğuştan alıp C-Blokta bir hücreye götürdüler. 29 Aralıkta ise tekrar koğuşa getirdiler. Grevden vazgeçmemiz için günde 56 kez hava boşluğuna çıkardılar. Askerler yumrukla dövdüler. Yüzümdeki morluklar bundandır." Avukatı Meral Bekar'ın hastahaneye sevkini istedi. Ancak mahkeme bu talebi "dava ile ilgilendirmediği gerekçesiyle reddine" karar verdi.

Yurtdışında bulunan TÖB-DER yöneticilerin ortak açıklaması

"TÖB-DER'LİLER MÜCADELEYE DEVAM EDECEKTİR"

"Yöneticisi bulunduğumuz Türkiye öğretmenlerinin mesleki demokratik örgütü TÖB - DER 25 Aralık 1981'de, askeri cuntaya bağlı Ankara Sıkıyönetim Mahkemesi'nde alınan kararla kapatıldı. 50 yönetici arkadaşımız ağır hapis cezalarına çarptırıldılar. Aynı günlerde DİSK yöneticileri, yine cuntaya mahkemede idam talebi ile yargılanmaya başlandı.

Askeri cunta bir avuç tekelci sermayedarın emrinde ve hizmetinde olduğunu, 45 milyon insanı karşısına aldığını, demokrasiyi boğazlayıp, insan haklarını yok ettiğini icraatıyla ortaya koymuştur. Böylece, sadece Türkiye halkları karşısında değil, dünya demokratik kamuoyunda da çoktan mahkum olan cuntacılar, tüm zorbalıklarına karşın Türkiye demokratik öğretmen hareketini ve işçi hareketini yok edemeyeceklerdir.

Dünya demokratik kamuoyunu, sendikaları, hukuk kuruluşlarını Türkiye'deki zorba yönetime karşı mücadelede, TÖB - DER, DİSK ve Türkiye demokrasi güçleriyle aktif dayanışmaya çağırıyoruz."

Gültekin Gazioğlu
TÖB - DER Genel Başkanı

Ecevit tahliye oldu

Milli Güvenlik Konseyi'nin 52 Numaralı Bildirisi'ne muhalefet ettiği gerekçesiyle 4 ay hapis cezasına çarptırılan CHP eski Genel Başkanı Bülent Ecevit cezaevinde tahliye oldu. Ecevit cezaevinde 2 ay kaldı.

Ecevit: Dışarı da bir hapishane gibi...

1 Şubat Pazartesi günü tahliye edilen Ecevit, gazetecilerin soruları üzerine şunları söyledi: "Avrupa Konseyi'nin Türkiye ile ilgili aldığı karar saygıyla selamlıyorum. Dışarı da bir hapishane gibi olduğu için görüş ve düşüncelerimi açıklamama izin verilmeyecektir. Serbest bırakıldım ama, düşüncesini söylemesine izin verilmeyen birisi için dışarı da hapishanedir.

İlk kez yapılan bir uygulama

Milli Güvenlik Konseyi'nin 52 Numaralı Bildirisi'ne aykırı hareket ettiği gerekçesiyle Bülent Ecevit hakkında Askeri Savcılıkca dava açılmıştı. Davaya Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 1 No.lu mahkemesinde bakılmış ve Ecevit'e 4 ay hapis cezası verilmişti. MGK'nın "üç yıla kadar olan cezaların Yargıtay'a götürülmeyeceği, buna ancak Milli Savunma Bakanının yetkili olduğu" şeklindeki kararı nedeniyle Ecevit ve avukatları cezaevi temyiz edememişlerdir. Mahkeme kararının yazılı emirle bozulması uygulaması ilk kez uygulanarak Ecevit davası ile ilgili olarak Yargıtay yolu açıldı.

Ecevit 3 Aralık 1981 günü teslim olarak Ankara Merkez sivil cezaevine girdikten sonra Ankara Savcılığı kendiliğinden Adelet Bakanlığına başvurarak "yazılı emir" yoluyla davanın Askeri Yargıtay'a gönderilmesini istedi. Adelet Bakanı konuyu Milli Savunma Bakanına götürdü ve MSB'nin "yazılı emri"yle Askeri Yargıtay Başsavcılığı hareketi geçti ve cezanın 1 ay indirilerek onaylanmasını istedi. Askeri Yargıtay 3. Dairesi bu isteği yerinde bularak Ecevit'in cezasını 1 ay indirerek "düzeltmek" onayladı.

Cezasının üçte biri "meşruten tahliye" gereğince düşen, 1 ayı da Askeri Yargıtay'ca indirilen Ecevit, toplam iki ay cezaevinde kaldıktan sonra tahliye oldu.

zorla yönetime elkoyan, bütün anayasal kuruluşları ortadan kaldıran, insan hakları ve hukukun bütün temel kurallarını çiğneyen askeri - faşist cuntanın kendisi gayri meşru olduğu gibi, onun emirle kurulan ve emirle karar veren mahkemeleri de gayri meşrudur. Nitekim TÖB - DER yöneticileri, bir yıl boyunca baskı ve işkence altında, her türlü savunma olanaklarından yoksun bir biçimde yargılanmışlardır. Uluslararası hukuk gözlemcilerinin de belirttiği gibi, usulüne uygun bir ceza duruşması dahi yapılmamıştır. Askeri savcılar TÖB - DER yöneticilerinin suç işlediklerini gösteren hiçbir somut delil ortaya koyamamışlardır.

Başkent Ankara'da herkesin gözü önünde yıllar önce yapılan Genel Kurul toplantılarında, Demokratik Eğitim Kurultayı'nda yapılan konuşmalardan ötürü, TÖB - DER'i gizli örgüt olarak göstermeye çalışmışlardır. Yıllar önce açılan ve beraatle sonuçlanan davaları yeniden gündeme getirmişlerdir. TÖB - DER'in onbinlerce satılan legal yayın organlarında yayınlanan eğitim ve barış gibi genel konuları içeren yazıları suç olarak göstermişlerdir.

Ayhan Kutlay
Genel Başkan Yardımcısı

Kemal Uzun
Genel Sekreter

Tekin Üstün
Genel Sekreter Yardımcısı

Federal Almanya Öğretmen Sendikası:

"TÜRKİYE'DEKİ MAHKEMELER GÖSTERMELİKTİR"

Federal Almanya Öğretmenler Sendikası (GEW)'nin görevlisi olarak Türkiye'ye TÖB-DER'in mahkemesine giden Avukat Dr. Jürgen Fischer, aynı sendikanın yayın organında gözlemlerini ve değerlendirmelerini içeren bir yazı yayınladı. GEW yayın organı derginin Ocak 1982 sayısında yayınlanan yazıda avukat Fischer, TÖB-DER'in Türkiye'deki en büyük öğretmen kuruluşu olduğunu belirttikten sonra, TÖB-DER'e askeri cunta tarafından yüklenmeye çalışılan suçlamaları özetliyor ve şu görüşlere yer veriyor:

"Tutuklular avukatlarıyla haftada en fazla üç kez, 10'ar dakika ile sınırlı görüştürülüyor. Bu görüşmelerde bir de asker bulunuyor. Örneğin cezaevindeki kötü duruma ilişkin bir kelime söylendiğinde konuşmalar kesiliyor. Tek kelime rahat konuşabilmek mümkün değildir. 58 TÖB-DER'linin 10 avukatı bulunmaktadır. Mahkeme tecrübesi olmayanların bile anlayabileceği gibi, bu şartlarda savunma hazırlayabilmek olanaksızdır.

İŞKENCELER

7 ay süren duruşmanın sonunda TÖB-DER'lilerin konuşmaları yine 10 dakika ile sınırlandırıldı. TÖB-DER yöneticilerinden Abdullah Gülbudak ve Hasan Yiğit, son sözlerinde de, kendilerine polis karakollarında yapılan işkenceleri ve ifadelerinin işkence zoru altında alındığını tekrar anlattılar. Bunların yanı sıra, Süleyman Yaşar'ı suçlayan tanık ifadeleri okundu. Bu tanıklar ise sanığı daha önce hiç tanımadıklarını, ifadelerinin gözleri bağlı bir şekilde ve işkenceyle imzalandığını söylediler.

Sanık olarak yargılanan Hasan Yiğit ise, son sözünde, 14 aydır hapiste olduklarını, bu sürede kitap okumalarının dahi yasaklandığını, kendisinin ve arkadaşlarının sağlık durumlarının çok kötüleştiğini söyledi.

24 Aralık'ta İstanbul'da başlayan DİSK davasının ilk duruşmalarında aynı oyunun tezgahlandığı açıkça görülmektedir. Anayasal düzeni silah zoruyla yıkan cunta, şimdi "anayasal düzeni zorla değiştirmeye teşebbüsten" DİSK yöneticilerini idam cezasına çarptırmaya, DİSK'i kapatmaya hazırlanmaktadır.

Faşist askeri cuntanın "aşırı sağa da, aşırı sola da karşı olma" demagogisi de bugün, bütünü ile iflas etmiştir. Göstermelik bir biçimde yargılanan faşist Milliyetçi Hareket Partisi'nin şeffafları bir bir serbest bırakılmaktadır. Türkiye'nin her yanında işkenceyi bir devlet politikası olarak uygulayan askeri cunta, işkence ile adam öldüren, pek çok insanı sakat bırakan işkenceci-başı Mustafa Haskırı'ı serbest bıraktıktan ve yurtdışına kaçırdıktan sonra, güya cezaya çarptırmıştır.

Askeri faşist cunta, bütün icraatlarıyla işçi ve emekçi düşmanı olduğunu ortaya koymuştur. TÖB - DER davası ile generaller cuntası, eğitim, bilim ve öğretmen düşmanlığını kanıtlamıştır. Şimdi, DİSK davası ile sendikal hareketi yoketmeye, sendikaları fizik olarak da ortadan kaldırmaya hazırlanmaktadır.

Aydın Yesilyurt
Genel Yönetim Kurulu Üyesi

Mehmet Yalçın
Genel Yönetim Kurulu Üyesi

İhsan Kapusuz
Genel Yönetim Kurulu Üyesi

Abdullah Gülbudak, TÖB-DER isteklerini savunurken, herkesin anadilinde eğitim yapma hakkına sahip olduğunu, bu nedenle Kürtlerin kendi dillerinde eğitim yapmalarını savunmanın suç olamayacağını söylerken sözünü kesildi. A.Gülbudak'a mahkeme son sözünü dahi söyletmedi.

TÖB-DER Avukatları Halit Çelenk, Şükrü Günel, İlhan Dışçı ve Günfer Karadeniz ortak savunmalarında suçlamaları reddettiler.

BAĞIMSIZLIK KELİMESİ CEZALANDIRILIYOR

İddianame, özellikle daha iyi eğitim isteyen görüşleri cezalandırmıştır. Oysa ki, işkenceye karşı olmak, faşizm ve emperyalizme karşı bir eğitim istemek çok doğal bir şeydir. Buna rağmen 12 Eylül darbesinden sonra 10 bin TÖB-DER üyesi öğretmen bu amaçları güttükleri için zorla sürgün edilmiştir. Askeri savcının kullanılan bağımsızlık kelimesinden dolayı ceza istemesi, ve bunu komünizm propagandası olarak değerlendirmesi, askeri çevrelerin Türkiye'yi bağımlı, emperyalizm tarafından sömürülen bir ülke olarak tutmak istediklerini göstermektedir.

GEW DAYANIŞMASI YARARLI

Gerek tutuklular gerekse avukatlar GEW'in, mahkemeye gözlemci göndermesinin ve kavuşturma altındaki sendikacılarla dayanışma içine girilmesinin yararlı olacağını söylediler. Bilindiği gibi askeri hükümet, bu davaları hukuk devleti davaları olarak göstermeye çalışmaktadır. TÖB-DER davasından edinilen deneyim, bunun hiç de böyle olmadığını, iddialara karşı savunma hakkının çok kısıtlandığını ortaya koymuştur.

Cezaevleri: İşkence ve Ölüm Kamplarına Döndü

Alemdağ Askeri Cezaevinde Üç Yurtsever Gaz Bombası ile Katledildi

● **Metris Cezaevinde Maraş Faşist Katliamını protesto eden tutuklulara yapılan saldırıda 60'a yakın kişi yaralandı.**

● **Askeri Cezaevi yönetimi, kadınlar koğuşuna kurt köpeklerini saldırtarak çok sayıda tutuklunun yaralanmasına neden oldu.**

22-26 Aralık tarihleri arasında, Maraş Faşist katliamını protesto amacıyla Askeri Cezaevlerinde direniş yapan devrimci, ilerici ve yurtsever tutuklulara askeri birlikler tarafından yapılan saldırılarda 3 tutuklu hayatını kaybetti, Metris, Alemdağ ve Mamak'ta toplam 65 kişi de ağır yaralandı. Ankara ve İstanbul'da tutuklu yakınları, saldırıları çeşitli biçimlerde protesto ettiler.

Askeri Cezaevlerinde tutuklulara yapılan saldırılar giderek yoğunlaştı. Aralık ayının son haftası, İstanbul'daki Metris ve Alemdağ Askeri Cezaevlerinde, 1978 Maraş faşist katliamını protesto eden tutuklulara, cezaevi yönetiminin emriyle ağır baskı ve işkenceler yapıldı. Yemek almama biçiminde başlayan direnişi kırmak isteyen görevliler, koğuşlara girerek tutukluları zorla yemek almaya zorladılar. Bunun üzerine tutuklular koğuşların kapılarını asker ve polislerle açmadılar.

22 Aralık'ta başlayan, 26 Aralık'ta

sona erdirilmesi kararlaştırılan direniş sırasında, tutukluların protesto eylemine engel olamayan sıkıyönetim kuvvetleri, 26 Aralık günü koğuşlara toplu bir saldırıya girişti. Aynı günde hem Alemdağ hem de Metris'te pencereler kırılarak koğuşlara sis ve gaz bombaları atıldı.

VAHŞETİ..

Cezaevi yöneticilerinin bizzat İstanbul Sıkıyönetim Komutanı Haydar Saltuk'un buyruğu ile başlattıkları bu saldırıda Alemdağ Cezaevi koğuş camlarını kırılarak içeri gaz bombaları atıldı, bir vahşet ve barbarlık örneği olan bu saldırıda Şerif Sar, Hakan Mermeroğlu ve Bahadır Dumanlı adındaki anti-faşist üç tutuklu şehit oldu. Adı saptanamayan bir tutuklunun da sağ kolu koptu.

Metris Askeri Cezaevi koğuşlarına atılan bombalarla da ayrıca 60 dola-

yında tutuklu yaralandı. Bunlardan adları saptanabilenler şunlar: Hasan Koç, Hasan Şensoy, Hüseyin Özlütaş, Hayat Şenerler, Mehmet Tekel, Tayfun Özkök, Sabri Çalkoç, Cemil Ulu, Mehmet Çakır, Mehmet Kılıç, Kerim Peşkirli, Burhan Tekeli.

Direniş nedeniyle TDKP Merkez Komitesinden Ercan Öztürk ile Ömer Özsökmenler'in 1. Şubeye işkenceye götürüldüğü öğrenildi.

KADINLAR KOĞUŞUNA KURT KÖPEKLERİ SALDIRTILDI

Maraş Faşist katliamını protesto direnişine katılan bayan tutukluların koğuşlarına ise kurt köpekleri saldırtıldı. Özel olarak yetiştirilmiş kurt köpekleri, tutuklular üzerine azgınca saldırdılar. Bir çok bayanın eli ayağı parçalandı, üstleri başları kan içinde kaldı! Bombalı ve köpekli saldırılarla üç yurtseverin ölümü ve çok sayıda tutuklunun yaralanmasına karşın direnişten vazgeçmeyen tutuklulara bu kez de ayrı cezalar verdiler. Aileleriyle görüşmeleri yasaklandı. Görüşme gelen aileler cezaevinde asker barajıyla karşılaştılar.

AİLELER ÇOCUKLARINA SAHİP ÇIKIYOR

12 Ocak 1982 günü yeniden cezaevi önünde toplanan tutuklu yakınları, koğuşlardan, "Doktor isteriz!" sesleri duydular. Bunun üzerine 400'e yakın tutuklu ailesi topluca "çocuklarımızla görüşmek istiyoruz" diyerek direndiler. Bu sırada askeri birlikler ailelerin çevresini kuşattı. Ziyaretçiler korkmadan protestolarını sürdürdüler. Sonunda Haydar Saltık, tutuklu yakınlarından bir heyetle görüşmek istedi. Aileler, aralarından seçtikleri bir heyeti Saltık'la görüşmeye gönderdiler. Bu görüşme neyi değiştirdi bilemiyoruz. Ancak tutuklular ve yakınlarının bu ortak direnişi ve dayanışması, baskıya ve zulme halkımızın teslim olmayacağı gerçeğini bir kez daha gösteren küçük bir örnektir.

Mahkemede Adını Söylemeyen Bir Devrimciye Cezaevinde 3 Gün İşkence Yapıldı

Adana'da devam eden 277 sanıklı Devrimci Yol davasında, sorgu sırasında kimliğini söylemeyen Duran Şahin, mahkeme heyeti tarafından inzibati bozduğu gerekçesiyle duruşmadan dışarı çıkarıldı. Duran Şahin, duruşmalarda daha sonraki bölümlerine getirildiğinde, kendisine cezaevinde işkence yapıldığını ve mahkemede ismini söylemesi için tehdit edildiğini açıkladı. Şahin, şöyle dedi: "Duruşmadan çıkarıldıktan sonra beni hücreye attılar. 3 gün hücrede kaldım ve işkence gördüm. İzlerini gösteriyorum. Bu izlerin tesbitini ve tutanaklara geçirilmesini istiyorum." Mahkeme heyeti, Şahin'in bu isteğini reddetti ve izleri sorgu sırasında göstermesini söyledi.

Ailelerin Protesto Yürüyüşü

Maraş faşist katliamını ve cezaevindeki baskıları protesto için yapılan direniş nedeniyle yakınlarıyla görüşemeyen aileleri, cezaevindeki durumu öğrenmek için görevlilerden bilgi almak istediler. Görevlilerin aileleri otobüslere bindirip geri göndermek istemesi üzerine 100 dolayında tutuklu yakını protesto yürüyüşü yaparak Ankara Sıkıyönetim Komutanının karargahına gittiler. Cezaevi yakınında bulunan binaya kadar slogan söyleyerek yürüyüş yapan ailelerle Sıkıyönetim Komutanı görüşmek zorunda kaldı. Tutuklu yakınları aralarından bir heyetin Sıkıyönetim Komutanıyla yaptığı görüşmede cezaevinde açlık grevi olduğunu öğrendiler.

Mamak'ta Maraş Katliamını Protesto İçin Direniş Yapan Tutuklulara İşkence Yapıldı

Cezaevi yönetiminin emriyle yapılan işkence sonucu ağır yaralanan ve koma halinde hastaneye kaldırılan 4 devrimcinin durumunun iyiye gittiği öğrenildi.

Ankara Mamak Askeri Cezaevinde 22-26 Aralık tarihleri arasında, Maraş faşist katliamını protesto için açlık grevi yapan tutuklulara işkence yapıldı. Alınan haberlere göre, devrimci tutuklular, 22 Aralık günü, 1978 yılında faşistlerin Maraş'ta düzenledikleri katliamı ve cezaevindeki baskıları protesto için direnişe başladılar. Cezaevi yönetimi tutukluları direnişten vazgeçirmek için koğuşlara özel yetiştirilmiş işkence uzmanları doldurdu. İşkence uzmanlarının, hücrelerde ve koğuşlarda kalan tutuklulara yaptığı işkence sonucu çok sayıda devrimcinin yaralandığı öğrenildi. İşkence nedeniyle ağır şekilde yaralanan tutuklulardan Oğuzhan Müftüoğlu, Nasuh Mitap, Ali Başpınar ve Melih Pekdemir'in hastaneye kaldırıldığı saptandı. Adı geçen kişiler, Devrimci Yol Merkez Komitesi üyeleri oldukları iddiasıyla tutuklu bulunuyorlardı.

Uluslararası Af Örgütü'nün Milli Güvenlik Konseyi'ne 28 Aralık günü yaptığı müracaata Konsey'in verdiği cevap olayı doğruladı. Türkiye'nin Londra Büyükelçiliği, 3 Ocak günü Af Örgütü'ne verdiği bilgide, adı geçen 4 kişinin hastahane "doktor denetiminde" olduğunu bildirdi.

Aynı günlerde Türkiye'de bulunan Avrupa Konseyi Heyeti'nin de olay hakkında bilgi sahibi olması ve Hükümet'ten konu ile ilgili olarak bilgi istemesi 4 kişinin hayatlarının kurtarılmasını sağladı.

Elazığ Askeri Cezaevinde Tutuklular Arkadaşlarının Emniyete Yeniden İşkenceye Götürülmesine İzin Vermediler

Diğer bütün cezaevlerinde olduğu gibi Elazığ Askeri cezaevinde de devrimci ve yurtsever tutuklular yeniden emniyete götürülerek işkenceye çekiliyorlar. Önceleri 90, şimdilerde ise 45 gün olan gözaltı süresi içinde emniyet müdürlüklerinde ve gizli yerlerde işkenceye maruz kalan devrimci, ilerici ve yurtseverler, tutuklanıp cezaevine getirildikten bir süre sonra yeniden emniyete götürülerek sorguya çekiliyor. Bu durum bütün Türkiye'de genel bir uygulama halini almıştır. Geçtiğimiz Aralık ayı içinde Elazığ Askeri Cezaevinde tutuklu bulunan bazı dev-

rimeilerin yeniden emniyete götürülmek istenmesi üzerine direniş yapıldığı öğrenildi. İki devrimcinin yeniden işkenceye götürüleceğini anlayan tutuklular asker ve polislerle arkadaşlarını vermediler. Subay ve polislerin iki devrimciyi koğuştan zorla çıkarmak istemesi üzerine direniş başladı. Bir hafta süreyle cezaevi idaresi koğuşa giremedi. Tutuklular, iki arkadaşlarının yeniden sorguya çekilmesini engellediler. Cezaevi idaresinin, tutukluları emniyete göndermeyeceği, sadece Askeri Savcıya göndereceği sözünü vermesi üzerine direniş son buldu.

Değerli Kardeşim Çaycı!
Mektubuma başlarken özlem dolu selamlarımı iletir, hasretle kucaklar dilerim. Kardeşim nasılsın? İşimisin sığınma ne ademde çalışmalara hangi temelde? İşini severek yapıyor musun? Bizleri sorarsan sıhhatimiz yerinde, olanaklarımız çerçevesinde ileriyeye yönelik her yönden kendimizi sağlam dinamik tutma temeline uğraş verip gidiyoruz. Çünkü bizlerden umut bekleyenlere karşı sorumluluğumuz var. (...)

"35 Sene ceza vermişler mühim değil"

Değerli kardeşim Çaycı,

Mektubuma başlarken özlem dolu selamlarımı iletir, hasretle kucaklar, başarılar dilerim. İşlerinden memnun musun? Bizleri sorarsan sıhhatimiz yerinde, olanaklarımız çerçevesinde ileriyeye yönelik her yönden kendimizi sağlam dinamik tutma temeline uğraş verip gidiyoruz. Çünkü bizlerden umut bekleyenlere karşı sorumluluğumuz var. (...)

Arkadaşım, 30.11.1981 tarihinde Konya'ya mahkemeye gittim, duruşmam yapıldı, cezaı kestiler. Geri buraya geldim. Mahkemeye avukatım falan gelmemesine nazaran duruşma yapılmak üzere beni içeri aldılar ve duruşmanın ortasında, savunmam esnasında siyasi olarak mahkemeyi aşağılayıcı ve devlet büyüklerine, milli güvenlik konusunu tahkirde bulduğum gerekçesi ile beni dipçikleyerek mahkeme salonundan dışarı attılar. Bu arada, avukatın gelmesi ile bizi tekrar içeri aldılar. Karar okunurken ben

dedim bu mahkemeyi tanımıyorum ve salonu terkettim. Sonradan avukatın öğrendim durumu. Otuzbeş sene ceza vermişler, mühim değil, düşünmüyorum. Çünkü hiçbir zaman güvenim sarsılmadı ve sarsılmayacak ta. Şair deyimle yeterli sol mememizin altındaki cevahir karararın. O karar madıkça da bizleri çürütemezler. Geçmişin eksikliğini tamamlayıp yaratıcı gücümüzü koruduğumuz sürece zafar yaratıcı gücü olan emeğin olacaktır.

Neyse gardaşım, beni en çok sevdiğim şey ise Konya'daki arkadaşlarla görüşmem oldu. Hepsini iyi, sana selamları var. Her ne koşul altında olursa olsun iki kelime konuşmak bile güce güç katıyor. (...)

Gönderdiğin emaneti aldım çok sağol. Mektubuma son verirken tekrar selam ederim. Ayrıca oradaki arkadaşlara da selam ederim. Hoşça kal. Saygı ve sevgilerimle. Kardeşin F. Yılmazoğlu."

Nuray Şenay'a 1.5 ay işkence edildi

Mersin'de başlayan 8 idam talepli 87 kişilik Devrimci Yol davasının 20 Ocak 1982 günü yapılan duruşmasında, Nuray Şenay adındaki bayan tutuklu, kendisine 1.5 ay işkence yapıldığını açıkladı. Nuray Şenay, emniyet müdürlüğünde işkencenin yanı sıra polislerin kendisine sarkıntılık yaptığını, cezaevine getirildikten sonra kanama geçirdiğini ve hastaneye kaldırıldığını söyledi. Şenay, elinde doktor raporu olduğunu da ifade etti. Nuray Şenay, ayrıca duruşma sırasında, mahkeme heyetinden Mersin Emniyet Müdürlüğü görevlilerinin mahkeme salonuna getirilmeleri halinde kendisine işkence yapmaları taniyacağını ekledi ve dedi ki:

"Evren ve diğerleri işkence iddialarını soruşturduklarını söylüyorlar. Ben bu salondan açıklıyorum. Eğer gerçekten bu soruşturmayı yaptığınızı iddia ediyorsanız, bana işkence yapan polisleri tanıyorum. Mersin Emniyet Müdürlüğü 1. Şube görevlilerini buraya getirin, işkence yapanları göstereyim. İşkencecileri öyle tanıdım ki, zalimlerin bu silik uşaklarını hiç unutmuyacağım. Mahkemenizin, işkenceciler hakkında soruşturma yapmasını istiyorum."

Nuray Şenay'ın bu isteği mahkeme tarafından, kendilerini ilgilendirmedeği gerekçesiyle reddedildi.

**DİSK Davasını Gözlemci Olarak İzleyen
İCTUF Temsilcisi Felix Poulsen:**

“Türkiye’de Her Şey İşkence İle Yapılıyor”

İCTUF’nun temsilcisi olarak DİSK Davasını izlemek için Türkiye’ye giden Norveç işçi sendikaları Konfederasyonu Avukatı Felix Poulsen, DEMOKRAT TÜRKİYE’NİN sorularını yanıtladı!

“Türkiye izlenimlerimi birkaç kelime ile somutlaştırabilirim: DİKTATÖRLÜK, İŞKENCE, YILDIRMA, BASKI, SANSÜR...”

“Bana kalırsa, Türkiye’de gerçekten bir demokrasiye dönüşten söz edilemez. Her şey işkence ile yapılıyor.”

22 Aralık 27 Aralık tarihleri arasında, Norveç İşçi Sendikaları Konfederasyonu avukatı Karl Nandrup Dahl’la birlikte, İCTUF’u temsilen DİSK davasını izlemek üzere Türkiye’ye giden Danimarka İşçi Sendikaları Konfederasyonu (LO) avukatlarından Felix Poulsen’in DEMOKRAT TÜRKİYE’nin sorularına verdiği yanıtları sunuyoruz:

- Sayın Poulsen, Türkiye’de kaldığınız süre içinde genel izlenimleriniz neler oldu?

- Türkiye izlenimlerimi birkaç kelime ile somutlaştırabilirim; diktatörlük, işkence, baskı, yıldırma, sansür, hem devletin sansürü hem de kişilerin kendi kendilerine koydukları sansür. Türkiye’ye giden birisinin edinebileceği en son izlenim demokrasiye dönüş havası olabilir bence.

Bildiğiniz gibi benim Türkiye’ye gidiş nedenim Norveçli meslektaşımınla beraber 24 Aralıkta başlayan DİSK davasını izlemektir. Türkiye’de kaldığım süre içinde davanın ilk iki gününü izledim, ve davaya katılan avukatlar ile sanıkların yakınlarından başka kimseyle görüşemedim.

Dava çok sayıda silahlı askerin bulunduğu büyük bir spor salonunda başladı. Yanımda Danimarka Dışişleri Bakanının bizzat verdiği ve elçilikçe Türkçeye çevrilmiş bir yazı bulunmasına rağmen duruşma salonuna zorlukla girebildim. Dava da olanları buradan da izleyebiliyorsunuz. Onun için ben daha çok gözlerden kaçan noktaları vurgulayacağım. İddianamede yeralan suçlamalardan çoğu daha önce çeşitli mahkemelerce karara bağlanmış davaların konuları. Herşeyden önce bu hukukun temel prensiplerine aykırı. Dünyanın hiçbir yerinde daha önce karara bağlanmış bir suçlama konusunda yeniden dava açılmaz.

Bir sendika işçi sınıfının haklarını savunuyor, sosyalizmi istiyor diye mahkeme önüne çıkarılamaz. Cunta, DİSK’i “amacı rejimi devirmek” gibi aslı astarı olmayan iddialarla suçluyor. Mahkeme sırasında sanıkların avukatlarıyla konuştuk. Hepsini aynı şeyleri belirtiyorlar. Avukatlara sanıkların doğru dürüst savunma hakkı verilmiyor. Mahkeme başkanı avukatları sık sık sudan bahanelerle salondan dışarı çıkarıyor. Sanıkların yakınlarıyla konuşmağa kalkarsanız hemen yanınızda bir subay yada bir polis bitiriyor.

Arkadaşım, Norveçli avukat bir duruşma arasında sanıkların yakınlarından biriyle konuşurken yanlarında bir polis belirdi. Elinde bir teyp konuşulanları saptamağa çalışıyordu.

Duruşmanın ikinci günü bir sanık ayağa kalkarak kendisine bir gün önce hapisanede işkence yapıldığını belirtti. Mahkeme başkanı sanığı duruşmanın nizamiyi bozuyor diye salondan polis zoruyla çıkarttı.

Bu arada DİSK davasına avukat olarak katılan eski Ecevit hükümeti bakanlarından Hasan Fehmi Güneş ile görüştük. Kendise bize iki oğlunun da

hapiste olduğunu ve 15 yaşındaki küçük oğlunun 33 gün süreyle işkence gördüğünü anlattı.

“TÜRKİYE’DE HER ŞEY İŞKENCE İLE YAPILIYOR”

- “Peki diğer davaları da izliyebildiniz mi? Bildiğiniz gibi DİSK davasının yanında bir yığın dava daha var bugün Türkiye’de. Bunları da izlemeyi düşünüyor musunuz?”

- Bizler, yukarıda da belirttiğim gibi Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Birliğinin temsilcileri olarak katıldık DİSK duruşmalarına. Dolayısıyla görevimiz de bu davayı izlemek ve izlenimlerimizi bir raporla bu örgüte bildirmekle sınırlıydı.

Ama diğer davaları da okuduğum raporlardan az çok biliyorum. Fakat Türkiye’deki Cuntanın başağrısı bizce bu DİSK davası olacaktır. Bizden sonra bir İsveçli meslektaşımız da İsveç Sendikaları Konfederasyonunun temsilcisi olarak bu davaya katıldı. Ayrıca bu ay sonunda Uluslararası İnşaat İşçileri Sendikaları Birliği Başkanı Danimarkalı Bent Larsen Türkiye’ye gidiyor. Bu davaya da katılacak. Bundan sonra başka ülkelerden avukat ve hukukçular da DİSK duruşmalarını ve diğer DİSK’le ilgili davaları izleyecekler. Bu duruşmalarda yabancı avukatların bulunmasının yararları çok fazla, ama biz birer sendikacı olarak öncelikle DİSK’le ilgili davalara katılacağız. Diğer davalara da diğer başka örgütler hukukçu gönderirlerse çok faydalı olur.

-Sizce demokrasiye doğru dönüş var mı Türkiye’de?

-Bana kalırsa Türkiye’de bir demokrasiye dönüş bahsedilemez. En başta hukuki prensipler açısından. Her şeyden önce anayasayı yapacak olan Konseyin Cunta Tarafından atandığını unutmamamız gerekiyor. Cuntanın atadığı bir konsey ne kadar demokratik olabilir ki? yapacağı anayasa demokratik olsun.

Bildiğiniz gibi geçtiğimiz günlerde Avrupa Konseyinden bir heyet Türkiye’de incelemelerde bulundu. Bu heyette bulunan Danimarkalı milletvekilleri Lasse Budtz (Sosyal Demokrat) ve Björn Elmquist (Liberal) buraya geldikten sonra yaptıkları basın toplantısında da aynı şeyleri belirttiler. Kendileriyle ben Pariste buluşup Avrupa Konseyine verilecek raporları tartıştık. Her ikisinin de izlenimleri aynı. Türkiye’de gerçekten bir demokrasiye dönüşten bahsedilemez. Her şey işkence ile yapılıyor. Bu koşullarda nasıl demokrasiden bahsedilebilir.

-Danimarka Dışişleri Bakanı ‘Polonyayı tartışırken Türkiye’nin durumunu unutmayalım’ diyerek Amerikan Dışişleri Bakanı Haig’in tepkisini üstüne çekti. Bu konuda Danimarka Hükümetinin tutumu nedir sizce?

-Polonya olayları gerçekten çok düşündürücü ve üzücü. Ama sayın bakanımızın da belirttiği gibi Türkiye’de olanlar Polonyada olanlardan farklı değil. Hatta kat kat vahim. Batılı ülkeler Haig’in bu konuda söylediklerine önem vermeyip, Türkiye konusunda içinde bulundukları çifte ahlak anlayışından sıyrılmalı ve Türkiye konusunu da gündeme getirmelidirler uluslararası platformda. Danimarka hükümetinin tutumu da bu doğrultudadır kanımca.

-Teşekkür ederiz.

Demokrasi ve Devlet Biçimi

Demir Özlü

Sorunun görünüşleri elbette bu kadar değil.

* 1889 liberal İtalyan Ceza Yasası’nda ölüm cezası yoktu. Bu ceza, İtalyan mevzuatına, gene Faşist rejimle birlikte gelmiştir. Öyle ki, ilkel toplumların “sahsi öç” anlayışından kaynaklanan bu gayrinsani ceza, siyasal amaçlara kullanıldığında, o çeşitten rejimleri çağrıştırmaktadır. İşkence de... 2. Dünya Savaşı yıllarında Fransa’da işbirlikçi Mareşal Pétain hükümeti, bu cezayı, özel mahkemeler yoluyla, siyasal amaçlarla yurtseverlere, solculara, direnişçilere uygulamıştı. Gene, faşist olduğunu açık açık söyleyen Franco rejiminin siyasal yaptırımlarından biriydi bu ceza, çağımızda.

* Hukukla özel olarak ilgilenmeyen bazı kişileri, belki de, şaşırtacak bir olguyu daha yaşadık, yaşıyoruz.

İtalya’da, faşist dönemde, “anayasal düzeni zorla değiştirmeye girişmek” diye özetleyebileceğimiz, bizdeki 146. maddenin karşılığı olan ceza yasası maddesi “ölüm cezası”nı kapsamıyordu. Kendi adını açık açık koyan o günkü rejim dahi, sadece sabotaj... v.b. suçlar için getirmişti ölüm cezasını. Bugün, dünyanın bütün uygar ülkelerinin ceza yasaları “anayasal düzeni zorla değiştirmeye girişmek” niteliğindeki suçların, belli sayıda ve güçte bir ordu gücüyle işlenebileceğini kabul ederler. Karşılığında da yaptırım olarak ölüm cezasını getirmezler.

* Basın özgürlüğünün yasaklarla ya da baskı yoluyla kaldırılması, basının eleştiri özgürlüğünü elinden alan (gene kaynağı aynı yer) 159. maddenin bol bol uygulama alanı bulması da demokrasinin doğasına uygun değildir. Demokrasi, bu çeşit yasakların ötesinden, işlemedikleri ve düşünülmedikleri alanlardan başlar. İster “demokrasi” olsun, ister “demokrasiyi kurtarmak” olsun, isterse “demokrasiyi yeniden kurmak” olsun yaşanan dönem.

* * *

Bir devletin örgütlenme biçiminin, siyasal yapısının niteliği, önce Ceza Yasasından ve onun uygulanma biçimlerinden anlaşılır. Amaç nedir? Uygulamalar niçin yapılıyor? Uygulamalar demokrasiye mi dönük, yoksa onu geriye çekmeye mi çalışıyor? İnsan hak ve özgürlüklerine saygı gösteriliyor mu? Düşünce özgürlüğü, bilim özgürlüğü, örgütlenme özgürlüğü, işçi hakları, sendikal haklara dönük uygulamalar nehalde? Köylünün ekonomik örgütlenmesine izin veriliyor mu? Halkın, kendi çıkarları doğrultusunda, demokratik bir devlet anlayışının yapısı içinde, “yerel yönetimler” yoluyla yaşamı nasıl düzenleniyor? Demokratik olmak isteyen devlet-biçimi, sadece bu haklara izin vermekle yetinmez, daha da ötede, bu hakları korur, teşvik eder, kullanılmasını kolaylaştırır. Varılacakca “demokrasi”ye, demokrasi yönünde uygulamalarla varılacak. Demokratik olmayan yönetimlerle demokrasiye varmak, bütün toplumlarda görüldüğü gibi, en azından, o anti-demokratik uygulamaları kullanan güçlerin harcı değildir.

* * *

Anayasaları da ilerici güçler yaparlar. İngiltere’deki Magna Carta’dan 1876 Amerikan Anayasası’ndan, 1789 İnsan Hakları Bildirisi’nden, 1948 faşist rejimi deviren İtalyan halkı Anayasası’na kadar böyledir bu. Özellikle Türk halkının tarihinde: 1876 da Mithat Paşa ile Namık Kemal’in yazdıkları Anayasa, 1908 Hürriyet Anayasası, 1920 Meclis egemenliği, 1921 ve 1924 Anayasaları, 9 Haziran 1961 27 Mayıs Devrimci Anayasası... herbiri insan haklarına saygının ve toplumsal özgürlüklerin, tarih boyunca, ardarda genişlemesinin, halka doğru yayılmasının tarihsel belgeleridir.

Tersine bir örnek yok tarihimizde.

Türk Ceza Yasası’na, 1936 yılında, 1930 İtalyan Ceza Yasası’ndan 141 ve 142. maddeler alınıp yerleştirilmişti.

Bu maddelerin kaynağı, Mussolini’nin çıkardığı bir kararname olan Faşist Devleti Koruma Kararnamesi’dir. Çünkü, Mussolini’nin Faşist Partisi’nin iktidarıyla, İtalya’da, Meclis feshedilmiş, öteki partilerin tümü kapatılmış, yasa çıkarma yetkisi “korporatif meclis”le, başkana (Duçe) verilmişti.

Başkanın yasa gücünde kararnameler çıkarmasıyla, siyasal düzenlemelere gidiliyordu.

141 ve 142. maddeler, esasta, programına “cebren” iktidara gelmeyi almış komünist örgütlenmelerle, bu örgütlenmelere bağlı olarak yapılan “komünizm propagandası”nı yasaklıyor görünse de, bir defa yasak başladı mı, başladığı noktada kalmamakta, çeşitli sosyalist düşünceleri de kapsamı içine almakta, sosyal-demokrat, demokrat ve özgürlükçü düşüncelere kadar yayılmaktadır. Elbette demokrasi, düşünce, düşüncenin örgütlü olarak ifade edilmesi ve siyasal örgütlenme alanlarında yasak tanıyan bir rejim değildir. Yasak getirenler demokrat değildirler.

Bu noktada çağımızın en büyük paradokslarından biri yatmakta. 20. yüzyılın, komünist olmayan aydınlarınca da dile getirilmiş bir çelişik düşünce, bir demogojidir bu. Ünlü Alman romancısı Thomas Mann: “Çağımızın en büyük hastalığı anti-komünizmdir” diyordu. Varoluşçu Albert Camus, “Başkaldıran İnsan” adlı yapıtında, komünist sistemi, kendi düşünceleri açısından iyiden iyiye eleştirirken, aynı zamanda “Anti-komünizm, faşizme yol açar” düşüncesini öne sürüyordu. Gerçekte, sola düşmanlık, faşizmin ta kendisidir. Kendini ve türlü bahanelerle saklamaya çalışırsa çalışsın.

Çağdaş gerçek, bu yazarların düşüncelerinde yatmaktadır. Düşünce, örgütlenme özgürlüklerinin olmadığı yerde demokrasinin “herhangi bir türü”nden söz etmek olanaksız. “Kendimize özgü” demokrasiden de.

141 ve 142 maddeler, 1950 de, Demokrat Parti’nin iktidara gelmesinden sonra beş misli şiddetlendirilmiştir. Bu işin “bize özgü” bir yanı. Öte yandan Türkiye’de, programına herhangi bir biçimde, “cebren” iktidara gelmeyi almamış örgütlerle, kitap yazan ya da çeviren kültür adamlarına da uygulanmaktadır ki, burada Mussolini İtalyası’nı da aşan hukuk-dışı mantıkla karıştırmamak elde değildir.

* * *

Türkiye’de, daha önce, 1934 yılında, kişi güvenliğini ortadan kaldıran “Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanunu” kabul edilmişti ki, bu yasa, vatandaşların kişi dokunulmazlığını valilerin takdirine teslim etmekteydi.

Kişi dokunulmazlığının, temel insan hak ve özgürlüklerinin devletce korunmadığı yerde, demokrasinin varlığından söz etmek elbette mümkün değildir. Bugünkü Danışma Meclisi’nin ilk seçimini valilerin takdirine bırakan kural, ister istemez bu yasanın verdiği yetkilerin, başka bir alanda kullanılmasını ve genişletilmesini düşündürmektedir. En kapalı, tek partili rejimler dahi, bu çeşitten bir yol tutmamışlardır. 20. yüzyıl boyunca, En kapalı rejimler dahi, halkın seçimine şu ya da bu ölçülerde olanak tanımaya çalışmışlardır.

Gene Faşist İtalya çalışma mevzuatından yararlanılarak hazırlanan ve 1936 yılında kabul edilen İş Kanunu, Türkiye’de işçilerin sendika kurma, toplu sözleşmeler düzenleme ve grev haklarını yasaklamıştı. Bugün, gerçekten bir işçi ekonomik örgütlenmesi olan DİSK’in, bu çeşit hakları kullandığı için yargılanması, o dönemi ve o anlayışı yansıtmaktadır. Ansıtmak bir yana, o günlerin pratik sonuçlarının doğması isteniyor gibidir.

Gene, 1933 yılında çıkarılan bir yasayla üniversite özerkliği kaldırılmıştı.

Yunan Şairi Ritsos'tan Türkiye Halklarına

Büyük Yunan şairi Yannis Ritsos'un Nazım Hikmet için 1981 Sonbaharında yazdığı şiirin son bölümünün, kalemin yettiğince çevirmeye çalıştım. Şiirin bütünü, İngilizceden çevirisini, bu işte benden çok daha tecrübeli ve yetenekli yazarlarımız, hiç şüphesiz, çok daha iyi yapacaklardır. Kendimi yeterli saymadığım bu işe kalkışmamı "Saygısızlık" olarak değil, dizginleyemediğim heyecanımın sonucu olarak kabul edin.

Şanar Yurdatapan, Ocak 1982

Bu şiirle Türkiye'deki demokrat dostlarımı selamlıyorum.

Şiirimi, ÖZGÜRLÜK, DEMOKRASİ ve BARİŞ için savaştan, diktatörlüğe karşı savaştan, Türkiye insanının inanç ve duygularını dile getiren, bugün de dile getirmeye devam eden Nazım Hikmet'e adıyorum.

Yannis Ritsos, Atina, 1 Ekim 1981

Nazım Hikmet'e..

.....
.....
.....

Nazım,canım kardeşim!..

Herhangi bir anında gecenin,
yeryüzünün herhangi bir zindanından,
ölümlerin ötesinden gülümseyi-verirsin bize;
o, "Bütün dünyanın gülebilmesi için" gülen,
o masmavi gülüşlerinden biriyle..

Nazım, can kardeşimiz!..

Sen, her şafak vakti Yunanistan'da (1)
ve her gece Türkiye'de yüreğinden vurulan

yoldaşımız,
sen,

Ne mutlu ne mutlu sana Nazım...

öylesine sevdin ki bizi,
seni öyle çok sevdik ki,
küçük adınla çağırıyoruz işte,
"Bizden biri" ni çağırır gibi:
Fransa, Rusya, Yunanistan,
ve Aragon, Nazım
ve Neruda, Nazım
ve ben, Nazım
en önemlisi de ÖZGÜRLÜK;
seni "En içten" adınla,
o "Çok büyük" küçük adınla çağırırız!..
Ne mutlu Nazım, ne mutlu sana
bizim ölümsüz yoldaşımız!.....

Yannis Ritsos

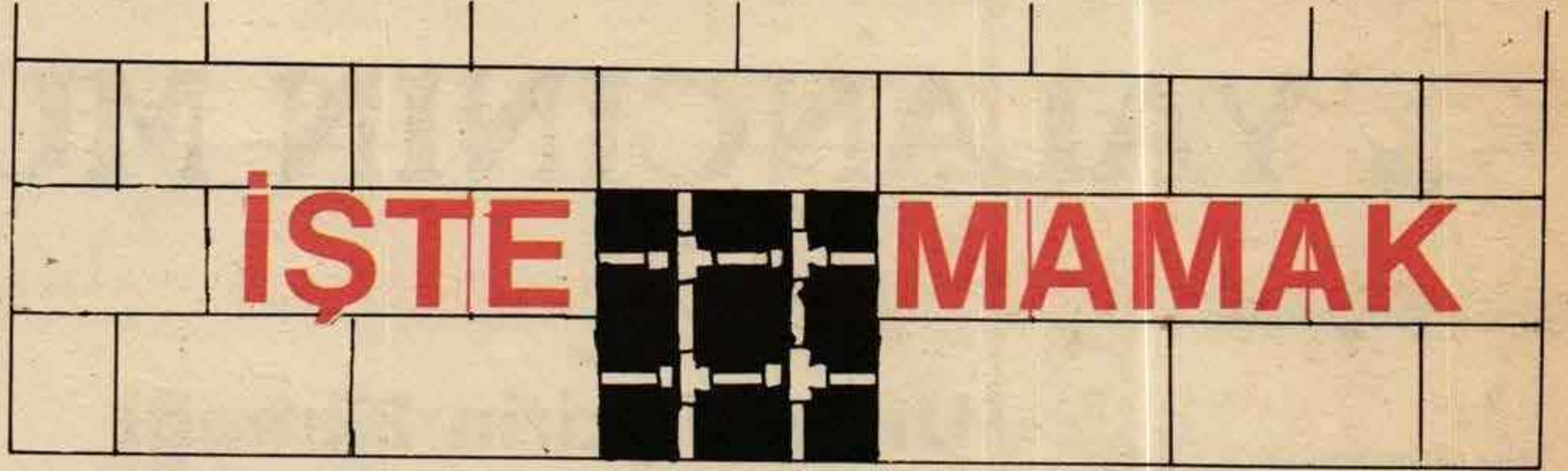
İç savaş sonrası, faşizmin zindanlarındaydım... "Artık her şey bitti, yapayalnız kaldım, bu hücrede yok olup gideceğim" diye düşündüğüm, umutsuzluğa kendimi kapırdığım günlerde, elim gizlice bir kağıt parçası tutuşturdular... O güne kadar adını bile duymadığım Nazım Hikmet'in Angina Pektoris adlı şiiriydi bu.. Bu şiirin beni nasıl yüreklendirdiğini, nasıl içimi aydınlıkla doldurduğunu; nasıl dimdik, sapsağlam, umut dolu bir insan haline getirdiğini kelimelerle anlatamam.. Şöyle düşündüm: "Kendisi de zindanda çürüyen bir şair bunları yazabiliyorsa, hem de bize düşman olduğu aşıl原因 bir ulusun şairi bunları yazabiliyorsa, bu şiir Türkiye'deki zindan duvarlarını aşmış, dağları denizleri aşmış, bu zindanın duvarlarını da delip benim elime ulaşabiliyorsa.. biz hiçbir zaman yenilemeyiz, hiçbir zaman yok edilemeyiz..."

İşte, en yalın en umutsuz anımda imdadıma yetişen, beni yeniden inancıma ve kavgama kavuşturan, hiç şüphesiz benden çok daha büyük olan Nazım'ı böyle tanıdım ve sevdim...

(1) Not: Nazım Hikmet'in 1948 yılında Bursa Hapisesinde yazdığı "Angina Pektoris" adlı şiirindeki şu satırları hatırlatıyor:

Yarıyı burdaysa kalbimin,
yarısı Çindedir doktor,
Sarınehrin doğru akan
ordunun içindedir.
Sonra her şafak vakti, doktor,
Her şafak vakti kalbim,
Yunanistan'da kurşuna diziliyor:

Yunan iç savaşında yenilen devrimciler, o günlerde kitleler halinde kurşuna diziliyorlardı... Ritsos da iç savaş sonrası zindana atılmış, faşizmin işkencelerine göğüs germişti.. Nazım'la ilk karşılaşmasını ve bu şiirin üzerindeki etkisini 1980 Mayıs'ında, kendi ağzından dinledik. Şöyle anlattı:
"Bana 'Dünyanın en büyük şairisin' diyenler oldu. Onlara 'Hayır' dedim. Dünyanın en büyük şairi Nazım Hikmet'tir..."

Mamak, halkımızın yakından bildiği bir sözcük. 12 Mart 1971 Döneminde beri sık sık adı duyulan bir Askeri cezaevi. Mamak, 12 Mart 1971'den beri, direnişin, umudun, acının, sevincin, güzelin ve çirkinin yanyana yaşadığı bir yer. Devrimci - demokrat güçler için hem bir toplama kampı, hem de bir direniş merkezi.

Deniz, Yusuf ve Hüseyin'in idam sehpasına çıkmadan önce son gecelerini geçirdikleri ve zafere dair yazdıkları sözlerin hala duvarlarından silinmediği hücrelerin bulunduğu Mamak...

12 Eylül faşist darbesinden sonra daha bir azgınlaşan faşist terör ve işkence uygulamalarının yaşandığı bir

cezaevi. Cuntanın "huzur" olduğunu, "sağcılarla solcuların kardeşçe ve yanyana yaşadığını" iddia ettiği ve içeride olup bitenler hakkında kamuoyunun çok az bilgisinin bulunduğu bu cezaevi hakkında Mamak'tan bir süre önce tahliye olmuş devrimci bir bacının değerlendirmelerini ve gözlemlerini aşağıda sunuyoruz.

MAMAK'TAKİ GÜNLÜK YAŞANTI

Mamak'taki tutuklulara A ve B Bloklarda komando, C Bloktaki Tankçı, D Bloktaki piyade eğitimi yaptırılması baskı ve terörle kabul ettirilmiştir.

Kişilerin siyasi tutuklu olduklarına bakılmaksızın, günlerinin 24 saati ve bu gündeki tüm ihtiyaçları yönetim tarafından baskı aracı olarak kullanılmaktadır. Kişiyi körletme yönelik, en ufak bir gelişimi bile engelleyecek bir saldırı hazırlanmış ve uygulanmaya çalışılmaktadır.

A Bloktaki uygulanan program şöyledir:

Sabah 06 - Kalk ve Temizlik. Uyanırılma, demir kapı ve parmaklıklara panik yaratacak şekilde gürültüyle vurulan sopalar, sonra üç tutuklu kapı önüne dizilecek, tekmi verip "rahat - hazır!" yapacak ve avazı çıktığı kadar bağırarak: "Karavana alabilirmiyim komutanım?" Karavana verilirken aynı mantık dışı tören tekrarlanacak.

Karavana sonrası "amelî eğitim": BİR İŞKENCE YÖNTEMİ: AMELİ EĞİTİM. Bu 30 - 35 kişilik koğuşta 80 - 90 kişinin uygun adımla avaz avaz askeri marş söylemeleri demektir. Her eğitim, ses hiçbir zaman yeterli bulunmadığı için, sıra dayığı yada ranzaların altında sürünme veya "çök - kalk" cezalarını da beraberinde getirir. Sonra dehşet saçan (!) çığlıklarla gelen sayım mangası. "Sayıma çıkarken yer yerinden oynamalı", "ses çıkacak ses.." diye haykıran bir sayım çavuşu komutlar yağdırıp, yasakları sayacak: "Sabah 8'den akşama kadar üst ranzalarda oturmak, pencerelerden bakmak, konuşmak yasak, anlaşıldı mı lann?" Bir uzun hikayeye konu olacak kadar uzun bir direnmeyi gerektiren çelik gibi sinir ve yürek isteyen çok gürültülü bir sayım töreni. Neyin sayıldığı belli değil. İstenenlerin yapılması yeterli değil, daha çok bağırılması, daha çok haykırılması, daha dik durulması vs. isteniyor devrimcilerden. Bunu isteyen çavuş ve subaylar emirler yağdırıyor, haykıyor, boğazlarından garip hayvani hırıltılar çıkarıyor. Coplar hırsıyla kalkıp iniyor. Demir kapı ve parmaklıklara üst üste indirilen darbelerle çıkan ağır madeni sesler de haykırmalara eklenerek sahnenin dehşetini tamamlıyor. Devrimciler ciddiye alınmadıkları için, ama bu saldırının verdiği maddi ve manevi acılara direnmiyorlar. Başları dik, gözlerinde korku değil, inanç kin ve nefret var. Sinirleri bozup, yalınlık yaratmayı devrimcileri inanç ve mücadelelerinden koparmayı başaramıyorlar.

Sayıma çıkarken, hergün, her sabah ve akşam tüm bavul ve çantalar koğuşun ortasında toplanıyor, ki duvar diplerinde tünel kazılıp kazılmadığı anlaşılsın! Mamak'ta değil tünel kazmak, kuş olsan uçmanın mümkün olmadığını idare de biliyor, ama bu kurallar, eziyet, baskı ve terörle pasifleştirilmeye, teslim alınmaya yönelik.

Sayım sonrası NAZARİ EĞİTİM başlar. Atatürk ilkeleri ve nutuk okuna-

cak. Okunacak ama amaçlanan öğrenilmesi değil. Tutuklulardan birisi, mazgalın önünde yüksek sesle bağırarak okuyacak, demir kapılara haykırarak. Nazari eğitim, sık sık, "yeteri kadar ses çıkmıyor..", "Sen arkadaki, niye güldün, niye konuştun" türü sorgulamalar ve dayakla kesilir. Nazari eğitimden de amaçlanan, yine tutukluların sinirlerini yıpratmak, onları sürekli denetim altında tutabilmektir.

Programa göre günde 1 saat 'havalandırma' vardır. 'Havalandırılan' da tutuklulardır tabii. Yine de böylesi kötü ve sağlıksız koşullarda bulunan tutuklular için 1 saat havaya çıkmak oldukça önemlidir. Gökyüzünden başka bir yerin görülmediği, gökyüzünün de, "hava" boyunca yere bakmak zorunda olan tutuklularca görülmeyen bir uygulamadır "havalandırma". Ve devrimciler için yeni bir işkence, yönetimin yeni bir saldırısı başlar. Havaya tek sıra koşaradım çıkılacak. Sıra olunacak, komuta göre uygun adım yürünecek ve yüksek sesle marş söylenecek. Sonra jimnastik. Uygulanılan komando eğitiminin adıdır, jimnastik. Çeşitli hareketlerin yanında ortalama 50 - 60 sn'lik çekmek de vardır. Çoğu emniyetten sakat gelmiş, Mamak'ta dayaktan sağlıkları bozulmuş tutuklular, idmanı yapamadıkları, hareketleri şaşırtdıkları, nefessiz kaldıkları zaman dövmektedir. Jimnastik sonrasında 20 dakika "serbest" dolaşma vardır. İki kişi yanyana yürümeyecek, konuşmayacak, kimse birbirinin yüzüne bakmayacak, cop vurulurken sağa sola "komutanın" yüzüne bakmayacak vs. vs.. Ve bu 20 dakikada da sinirleri yıpratmak, korkutmak için dayak atılır. "Elini niye yüzüne götürdün?", "Niye çağırıldığında hemen gelmedin?", "Niye yüzüne baktın?" dayakların gerekçeleridir. Ayrıca Mamak'ta meşhur "yıkımlar" da havada yapılmaktadır. Yıkım havaya çıkan tutukluların bazen ayakta kalmamacasına kadar varacak derecede dövmeleri demektir.

YASAK...YASAK...YASAK

Öğlen, sabah olduğu gibi karavana töreni. Yemektan sonra yıkanmış karavana ve çöpün törenle verilmesi...

Sonra bir nazari bir amelî eğitim ve aralarda 20 dakika "İstirahat" akşama kadar sürecek. Dinlenme sırasında da konuşmak, uzanmak, koğuş içinde gidip gelmek, iki kişinin yanyana volta atması, konuşması yasak. İnsan olduğunu anımsamak, gülmek, hissetmek, halkını sevmek, insanları sevmek, yararlı bir uğraşı, umut, inanç... kısacası yaşamak, YASAK...

Eğitim, akşam yemeğine dek sürer. Akşam yemeği ve karavana törenleri sonrası sayım. Saat 20.30 civarı yapılır ve yapılmayan herşey için hınçla inip kalkan coplar. Saat 21.00 de nazari eğitim, 22.00 yat saati. Koğuşta dolaşmak, konuşmak, izinsiz tuvalete gitmek, herhangi bir iş yapmak yasak. Kapıdaki nöbetçi sürekli gelip, bağırıp mazgallara vurabilir, havada ki nöbetçi isterse sabaha kadar pencerelelerdeki demir parmaklıklara vurur.

Sabah 06.00 da öfke ve kin dolu bir çığlık "kalkın laann. Hiç yatan kalmamış, bak çarparım lann"

Tüm bu program koğuş kapılarında 24 saat sürekli nöbet tutan erlerce uygulanmaktadır. 3 saatte bir nöbet değişir. Beyni yıkanmış, devrimcilerle düşman olsun diye zoraki bir eğitime tutulmuş bu kişiler, koğuşu sürekli gözetler. Kapıdaki nöbetçinin gözü aralıksız devrimcilerin üzerindedir. Koğuşu denetim altında tutmanın yolu da mazgaldan el uzattırıp toplamaktır. El uzatılmadığı takdirde, isim alınır. İsmi alınan kişi ya sayımda ya da havada kıyasıya dövülür, ya da koşulların çok daha ağır olduğu "tecrüt" adı verilen hücrelere gönderilir. Bütün bu baskılara karşın koğuşta el uzatmama, askerlerle tartışma çoğunlaşır, ya yıkım uygulanır, ya koğuşta faşistlerin idareye ismini verdikleri birkaç kişi tecrute gönderilir, ya da koğuş dağıtılır.

ASKERLERİN ŞİŞMİŞ ELLERİ...

Nöbetçilerin aynı koşullarda nöbet tutarak, devrimcilerden etkilenmeleri de nöbet sistemiyle engellenir. Tabii nöbetçiler içinde de devrimci sempati-zan, işkenceye karşı olan, bu uygulamalardan tiksinti duyanları da vardır. Onlar da genellikle çaresizlik içinde, tutuklulara kendi şişmiş ellerini gösterirler.

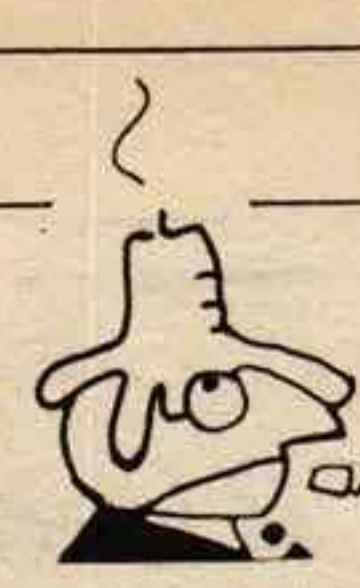
Bazı günler keyiflerine göre, ayda, onbeşte ya da haftada bir arama girer programa. Koğuşta eşya namına ne varsa tek tek ortaya dökülür, didik didik arandıktan sonra bir kirli çamaşır yığını haline getirilip bırakılır. Yatak, yastık ve yorganlar hallaç pamuğu gibi atılır, postallarla çignenir. Aramalar da sindirme, korkutma, yıldırma, uygulamasının bir parçasıdır. Hiç beklenilmeyen (!) bir anda birdenbire koğuşun kapısı açılır ve "kimse yerinden kıpırdamasın" diyerek içeriye askerler doluşur. Tutuklular koridora çıkarılır, üstleri aranır ve koğuş aranana kadar, "emniyet altında" koridorda beklerler.

Emniyetteki işkenceleri aratmayan bu uygulamalarda, sayımın çok özel bir yeri vardır. Çok sayıda yüksek rütbeli subayın önünde komutları çavuş verir, cezalandırma (cop, tekme, bazen rasgele dayak) işini erler yapar. Ekim 80'den Mart 81'e kadar sayımlar da az sesle tekmi verildi diye tutukluların başlarını duvarlara vurma uygulamalarına şimdilik ara verilmiştir. Herhangi bir direniş, "emir-lere itaatsizlikte" yine uygulanmaktadır, bu ceza...

Ancak tüm bunlar devrimcileri, sindirmeye susturmaya yetmiyor. Tüm bu uygulamalar devrimcileri daha da bilirken, idarenin işbirlikçisi sivil faşist tutukluların, dönem dönem intihara kadar varan çözümlerine neden oluyor. Ve devrimciler, tutukluların insanca koşullarda yaşamaları ve faşizmin Mamak'taki iğrenç yüzünü teşhir etmek için direnişlerini sürdürüyorlar...

YALANCININ MUMU

Antenler yalan söylüyorsa
Yalan söylüyorsa rotatifler
Olsa olsa yatsıya kadar söyler.

Şanar Yurdatapan

Neler okumuyoruz ki ? ... Türkiye dışında yaşayanlar, hamdolsun, Türk basınına yakından izleyebiliyorlar... Dört BÜYÜK gazete, sırf yurt dışındaki işçilerimizi düşünerek sağolsunlar- dış ülkelerde bürolar açmışlar. Hürriyet, Tercüman ve Milliyet Almanya'da, Günaydın İngiltere'de, yurt dışı için özel baskılar yapıyorlar. Hem bu gazeteler, hem de bunların yayınları olan Radyo-TV ve dedikodu dergileri; Almanya'dan Avustralya'ya, Amerika'dan İsveç'e kadar, Türkiye'lerin yaşadığı her ülkede, her gazeteci kulübesine girmiş durumda... "Anadolu" gibi, bu ülkelerde basılanları da caba...

Yabancılar bu kadar çok yayına bakıp hayret ediyor, takdir de ediyorlar : Aferin yahu, ülkelerine, kültürlerine ne kadar bağlı bir millet diye... Ah bir de Türkçeyi anlayıp okuyabilseler, bunca gazetenin sayfalarını dolduran yazıları !... İşte asıl o zaman hayretten gözleri faltaşı gibi açılır, küçük dillerini yutarlardı... Şöyle özetleyebiliriz : Eğer bizim anlı şanlı gazetelerimizden bir tanesi, mesela Almanya'da, Almanlar tarafından yayınlanıyorsa ve aynı şeyleri, aynı dille yazıyorsa, daha ikinci sayısına kalmadan hakkında binlerce dava açılır, savcılıkça kapatılır, sorumlularını hapis ve milyonlarca Marklık ceza beklerdi...

Beğensek de beğenmesek de, bu yayınların çıktığı ve insanların (başka çare olmadığı için, kendi dilinde - kendi yurtdından haber almaya muhtaç olduğu için) bu yayınları okuduğu, okumak zorunda olduğu bir gerçek !... Anlı şanlı Türk basını patronları da, bir yandan tonla parayı cebe indiriyor, öte yandan da iki milyonu aşan yurttaşımızı -her gün her saat- kendi paralarıyla zehirlemeye devam ediyorlar...

YALANCININ MUMU sayfasının görevi, bu gazetelerin yalan dolan dolu sayfalarını izlemek, okuyucuya aşılamaya çalıştığı her zehrin panzehirini vermek... Ama iki büyük güçlüğümüz var.

Birincisi : Onlar her Allahın günü 10-12 sayfa zehir saçıyor, biz -şimdilik- ayda bir, 1-2 sayfa panzehir verebiliriz.

İkincisi : Onların baskısı kat kat çok, her kesimden insan okuyor, biz ise, daha çıkar çıkmaz GOMONİST-ALLAH-SİZ GAVUR diye saldırıya uğrayacağız. Kimin kendisinden yana, kimin domuzdan yana olduğunu kestiremeyen birçok yurttaşımız, bir süre de olsa, gazetemizi okumaktan çekinecek...

ALDIRMIYORUZ... Işık, eninde sonunda karanlığı yener... Biliyoruz ki, kısa sürede, her eve gireceğiz. Kadın erkek, genç ihtiyar tüm insanlarımız okuyacak bizi. Ve bir kere okuyunca devamlı okuyacak. O da komşusuna, dostuna okutacak. Beylerin pašaların basını bize ne kadar çok saldırıyorsa, anlayın ki o kadar etkimiz artmış. Etkimiz artmış ki onların da korkuları artmış, onun için saldırıyorlar...

Sevgili Okuyucu, YALANCININ MUMU sayfası, aslında, her ay dışarda yayımlanan Türk gazetelerini izlemeyi, onların yalanlarını -yatsıya varmadan- söndürmeyi amaçlıyor. Ama bu ilk sayfada geçen ayın zehirlerini değil, son bir yılın zehirlerinden gelişigüzel örnekleri bulacaksınız. Örnekler gerçekten gelişigüzel seçilmiştir. Bunlardan çok daha etkililerini, çok daha önemlilerini şüphesiz her gün okudunuz bir yıl boyunca... "Bula bula bunları mı bulmuşlar" demeyin. Bizim verdiğimiz örnekler kendi hatırladıklarınızla birleştirence, kendisine "Büyük Türk Basını" diyen ve kurumundan yanına varılmayan bu yüz kızartıcı gurubun içyüzü aydınlığa çıkmış olacak...

Haydi hep birlikte bir göz atalım, o güzelim kâğıtları zehirle dolduran gazetelerimizin karanlık sayfalarına...

Umut Fakirin Ekmeği "Ye Memet Ye"

- Bu yıl mahsul çok iyi, çiftçinin yüzü güüyor...
- Büyük petrol yatakları bulundu, yaşadık!...
- Bu yılın falan ayında, ihracatımız geçen yılın aynı devresine nisbetle % 56,72 arttı!...

Bu haberleri okuyanlar bir sevinir, bir ferahlar. "Demek ki sıkıntının sonuna gelmişiz, az daha dişimizi sıkarsak bu iş tamam" diye düşünür. Bazı den bir çıkar ; "Dur kardeşim", der "hemen sevinme... Evet havalar iyi gitti, mahsul biraz arttı ama dünya piyasasında hammadde fiyatları gene düştü, mamul madde fiyatları arttı. Dış açığımızı kapamaz bu mahsul."

Vay sen misin böyle diyen ? Adamın tepesine çullanırlar. Ne bozgunculuğu kalır, ne vatan hainliği, ne de Moskof casusluğu... Eğer biraz yürekli birisiyse, biraz eli kalem tutuyor ve yazacak sütun bulabiliyor da fikrinde inat ediyorsa, o vakit başka silahlar konuşur :

- "Bozguncu Mehmet'in Şişli'deki apartmanı..."
- "Gizli sevgiliyle kırışırken yakaladık..." vs. uydurmalarla, cepheden yenemedikleri adamı arkadan vurmayla çalışırlar. Zavallı dürüst adamcağız avukatlar tutar, tekzipler yollar, davalar açar, yıllar sonra kazanır da... Ama ona çamur atan yazı birinci sayfada boydan boya çıkmıştır ; haklı olduğunu anlatan haber, aylarca-yıllarca sonra, son sayfalarda bir köşeye minicik yazılır, kimse görmez bile...

(Tabii bu anlatılanlar 12 Eylül öncesiydi. 12 Eylül sonrasında kimin hadine böyle laf etmek ? Gözün yiyorsa hapsi, işkenceyi ; söyle ! Söyleyip de zindanı boyalarsan, bunu bile duyurmuyorlar halka.)

Yıllar yılı, biz kendimizi bildik bileli, Türkiye'de zengin petrol yatakları bulunur. Hem de nedense bu yataklar hep ekonomik sıkıntı zamanlarında bulunup, "Gazino Assolisti" gibi en baş köşeye yazılır gazetelerde... Hani ya o zengin yataklardan çıkan petrol ?... Neden bir türlü varilleri dolup bize kadar ulaşmaz da, benzincilerin önünde kuyruk oluruz ?... Kışın yanmayan Fuel-Oil kaloriferlerinin önünde tıkrır şehirlerin "mutena" semtlerinde oturanlar ?...

Ihracatımız geçen yıla oranla habire yüzde bilmemkaç artar da, neden dış ticaretimiz habire daha büyük açıklar verir ?... Neden ha, neden ?...

Çünkü bu haberler doğru değildir. Veya öyle ince doğrulardır ki, (iş iyi bilmeyenlerin gözüne büyük gösterildi mi) herkes işler iyiye gidiyor sanır, çektiği ıstırapa biraz daha katlanmayı göze alır... İşte şişirilmiş umut yazılarının ana amacı da budur. Bakın hatırlatalım ; Darbe sonrası günlerde, gazeteler habire şöyle haberler yazıyordu :

"Filan ülke şu kadar milyon dolar veriyor...Filanca banka yeşil ışık yaktı...Şu kadar milyon daha gelecek..." Ne oldu sonra ? Şu yazıları da hatırlayacaksınız ;

En Büyük Biziz

- Dünyaya ders verdik!...
- Var mı bizim gibisi ? ...
- İki Türk 300 Ermeni'yi dövdü! ? ...
- Yabancı kadınlar Türk erkeklerini paylaşmıyor ! ? ...

Böyle bir sürü kuru sıkı laf, bir sürü boş böbürlenme, Türk gazetelerinin sayfalarını doldurur. Hem de makale-fıkra-tarih sohbeti sütunlarına sığmaz Koca koca harflerle, başlık olur gazetelere. Bunun örneği o kadar çok ki biz örneklerimizi biraz daha değişik bir yerden seçeceğiz. Ama örneklerden önce, bu böbürlenmelerin neden habire kıskırtıldığını, daha önemlisi nasıl olup da taraftar bulduğuna bakalım :

Aslında bunları yazanlar da biliyorlar doğru olmadığını. Hatta okuyucunun püf noktalarını o kadar iyi öğrenmişler ki, bile bile yazıyorlar. Bildikleri şey şu : İnsanımız bunlara aslında inanmaz, ama inanmak ister... Gerçek olmadığını bilir ama gerçek olmasını diler gönlünden. Çünkü her gün horlanmakta, itilip kakılmakta, işte haymda, alışverişte, resmi dairelerde, hudut kapılarında ikinci sınıf insan muamelesi görmektedir. Aynen küçük çocuklar nasıl kendini Süpermen yerine koyup havada uçabilmek, koca koca adamları dövebilmek, duvarları yıkabilmek gibi hayaller kurup kendi güçsüz dünyalarını unutuyorlarsa, ezilen, horlanan, aşağılanan insanlarımız da, bu EN BÜYÜK BİZİZ edebiyatında bir an olsun içlerini ferahlatıyorlar. Gerçekleri olduğu gibi görüp onlarla mücadele etmek yerine, böyle bir hayal alemine dalmak çok daha kolay. Ama hayal kurmakla gerçek değişiyor mu ? Gazeteler bu kof böbürlenmeleri yazdı diye, biz de onlarla oyalanıp biraz olsun rahatladık diye ; yarın sabah mayster bize "Günaydın sayın büyük Türk, fabrikamıza şeref verdiniz...Lütfen misafir salonumuzda bir kahvemizi kabul buyrun" mu diyecek ?...

Tersini de söylemiyoruz. Biz aşağı, aciz, zavallı insanlar değiliz... Büyüklüğü karşısında şaşa kaldığımız bu dev sanayi çarkı, tüm çalışan işçilerin elleriyle dönmeye devam edebiliyor. Ne ezilip büzülelim, ne de kendimizi kaf dağında görelim. Nazım Hikmet şöyle diyor : "Her millet gibi ve her millet kadar büyük milletim !...Sığınacağımız şey kof hayaller değil, bu yalın ama gurur verici gerçek olmalı..."

Bir göz atın aşağıdaki örneklerle.Bir nokta daha gözüne çarpacaktır :

"Avrupa'dan gelen işçilerimizi Kapikule'de törenle karşılayalım. Kocaman bir ták kurup, üstüne 'Hoşgeldin vatanın asıl sahibi, efendisi' diye yazalım. Çünkü dışardaki işçilerimizin, yurda yolladığı döviz, bütün dış kredilerden daha fazla. Neden dilenip duruyoruz..."

Hatırladınız mı bu yazıları ? Aynen böyle değil miydi ? Halbuki öyle şişirmişlerdi ki gelen veya geleceğini sandıkları dış yardımları, herkes 'Oh' demişti. "Evren gelince dünyada itibarımız arttı, artık yabancılar bize güvenip keseyi açıyor..."

Bu çok normal bir şey. Ekonomik haberleri, rakamları, yüzdeleri okumak sıkıcıdır. Bilmemkaçmilyon dolar geliyor denince sanırsınız ki bu para çok büyük bir şeydir. Gerçeği araştırmak zordur. "Acaba bu gelen para

ihtiyacımızın yanında ne kadar büyüktür ? Acaba iyi bir miktar mı, yoksa dişimizin kovuğunda kaybolup gidecek mi ?". Zaten bunu araştırmaya kalksak da kolay kolay bir fikir edinemeyiz. Doğru bilgileri bulmak çok güçtür.Ancak ekonomi bileceklerin ki, istatistiklerin yalancılığına kanmayacaksınız. Kendin okuyup anlayacağın gerçeğin ne olduğunu ? Kaçımız yorgunargın iş dönüşü bunlarla uğraşabiliriz ? Yarın sabah gene erkenden kalkacağız, gene makinenin başında canımız çıkacak akşama kadar. "Aç hanım şu televizyonu, eğlenceli birşey varsa biraz dinlenelim". Haklıyız, biraz kafamızı dinlemeye, eğlenmeye çalışmalı... Ama biz dinlenirken eloğlu yüzümüze güle güle kuyumuzu kazıyor...

Bakın şimdi aşağıdaki önemsiz gibi görünen örneklerle, size biraz daha başka görünüyor mu ?...

Aynı gazetenin ilk sayfasında, başka başka tarihlerde çıkan yazılar ; 16 OCAK 1981'de : "ALMANYA'NIN YABANCI GENÇLERE İHTİYACI VAR." Bu cümleyi kocaman başlık yapmış. Kimse dikkatle okumaz "Bunu kim demiş" diye. Zanneder ki, Alman makamlarının resmi görüşü buymuş.

Yabancılar uzmanı
Helmuth Kühn

"Almanya'nın yabancı gençlere ihtiyacı var"

«Almanya'da uzun süredir yaşayanlar mahalli seçimlere katılmadılar»

Sevinir, gurur duyar, umutlanır. Ama 6 ay sonra : 18 TEMMUZ 1981'de :

"TÜRK GENÇLERİNİN ALMANYA'YA GİRİŞLERİNE DUR DEMELİYİZ !"

Hoppalaa... Hani bizim gençlere ihtiyaçları vardı ? Ve darbenin ilk aylarında, 'AVRUPA TÜRK'ÜN KIYMETİNİ ANLADI' gibi manşetlerle boş umutlar saçan gazetelerde ; 13 KASIM 1981'de : "ALMANYA KAPISI YABANCI-LAR İÇİN TAMAMEN KAPANDI..."

KASIM 1981
13
Kasım

Bonn'da "Yabancılar Yasası" görüşüldü

Almanya kapısı yabancılar için tamamen kapandı

Bu ne perhiz, bu ne lahana turşusu ?... Dikkati çekmek istediğimiz nokta bu değil. Dikkat edin, hatırlayın okuduğunuz birçok gazeteyi, hak vereceksiniz. Bu gazeteler, okuyucularını "Aptal ve Kör" sanıyorlar. Hepinizi enayi zannediyorlar. Zaten ön sayfalarına "Aslan Türk, Yaşsa Türk" diye yazıları yazarken bile aralarında şöyle konuşmalar geçer ;

- Duydun mu Rauf, bizim iki işçi Berlin'de şöyle şöyle yapmış, kah kah kah, kih, kih, kih...
- Yaparlar Ahmet Hocam, yaparlar. Allahın ayısını Çemişgezek'ten Berlin'e getirirsen böyle olur...
- Yahu bizim de yüzümüzü kara çıkarıyorlar. Geçen gidişimde hava alanında polis bana bile ters davrandı. Hep bu hıyarların yüzünden
- Bir de "millet, millet" diye yazıp duruyoruz...
- Bizim millet, millet değil, illet ! Adam olmazlar vessalam...
- Bu yazıya ne manşet atıyorduk ? Haaa, "TÜRK LÜK ŞAHLANDI".

"Nerden biliyorsun böyle konuşuklarını" diyebilirsiniz ? Çoğunu -ne yazık ki- tanımak bahtsızlığa uğradık ta oradan...

Dünyaya Açılan Pencere

kelere ait haber demek değil. Bu yurttaşlarımızla ilgili haberler var hemen hemen şunun gibi :

Hakkı Keskin

Ataman İnce'nin eniştesi Bahadır Dumanlı ve eşi Ayten Dumanlı'ya gelince: Bahadır Dumanlı 1. Şubeden Alemdağ askeri cezaevinde götürülmüştür. 22-26 Aralık 1981 tarihleri arasında Alemdağ askeri cezaevinde K. Maraş'taki faşist katliamın yıldönümünü nedeni ile direniş yapılmıştır. Buradaki direnişi bastırmak için jandarmalar tutukluların bulunduğu koşu sahasına gaz bombası atmıştır. Bu bombaları "şanlı ordumuza" veren Amerika'lılar, bombaların üstüne türkçe olarak, "Kapalı yerlerde kullanılmaz!" ifadesini yazmışlardır. Kapalı yerlerde kullanıldığı taktirde patlama sonucu çıkan gaz basıncı ciğerlerde ve duyargalarda büyük hasara yol açar. Atılan gaz bombaları sonucunda Şerif Sar ve Hakan Mermeroğlu adlarındaki tutuklular ölmüş, aralarında Bahadır Dumanlı'nın da bulunduğu birçok tutuklu yaralanmıştır. Ciğerleri parçalanmış bir şekilde hastaneye kaldırılan Bahadır Dumanlı 7 Ocak 1982 Perşembe günü İstanbul Haydarpaşa Askeri hastahanesinde ölmüştür. Uluslararası Af Örgütü'nün protestoları sonucunda karısı Ayten Dumanlı serbest bırakılmıştır.

Ayrarı Yok İçmeye...

Yaman Poyraz

Avrupa Konseyi, Strasburg'taki son toplantısında Türkiye teftiş raporunu okudu, görgü ve kamu tanıklarını dinledi, kararını verdi: Askeri Cunta insan haklarını çiğnemştir. Sendikal hak ve özgürlükler ortadan kaldırılmıştır. Basın üstünde ağır sansür vardır. Hazırlanacak anayasanın içeriğinden, dönüleceği söylenen demokrasinin biçiminden kuşku duyulmaktadır vs.

Bu kararlar cunta dünya kamuoyunda resmen mahkûm edilmiştir. Cuntacı generallerin tepkisini TRT'de yaptığı bir konuşma ile dile getiren Kenan Evren, Konsey kararının "haksız ve kasıtlı" alınmış olduğunu söyledi. Avrupa Konseyi, özellikle "Türk düşmanı bazı parlamenterlerin" etkisi altında kalmıştı (Neyseki, bu sefer yurt dışına kaçmış 'vatan haini teröristler' ile 'Ermeni teröristleri' neden gösterilmedi!).

Evren, Konsey üyelerine öfkeyle soruyor, "12 Eylül öncesi terör ve tehdit eylemleri ile hergün ortalama 20 kişi sokaklarda sorgusuz sualsiz boğazlanırken siz nerdediniz?"

Yanılmıyorsak bu ifadeyi ilk kez Tercüman gazetesi kalemlerlerinden birisi kullanmıştı. Cunta sözcüleri, cankurtaran bir simit gibi sarıldılar bu cümleye ve bir temcit pilavı gibi her fırsatta yinediler..

Aynı soru, Kenan Evren Paşaya da sorulabilir, "Dün sen de Genel Kurmay Başkanı olarak sıkıyönetimin başı idin, sokaklarda her gün 20 kişi boğazlanırken sen nerdedin? Bugünkü sıkıyönetim komutanları, her türlü yetkiyle dün de görev başındaydılar ve sana bağlıydılar. Cinayetlere neden seyirci kalıyordunuz?"

Asker kafalar, bir gerçeği bilmiyorlar, ya da bilmezden geliyorlar. Barbar olmayan, faşist olmayan bir yönetim insan kanı içmez, insanlara zulmetmez. Bir devlet yönetimi, "eskiya" diye adlandırdığı insanların karşısına aynı metotlarla çıkarsa, o zaman asil eskiya devletin kendisi olur, yani devlet benim diyenler!.. O da kalmış ki, geçmişte her gün 20 kişinin boğazlanmış olması, bugün cuntaya, köseye kısırdığı insanları boğazlamak hakkını vermez.

12 Eylül öncesi, hiç değilse devlet eliyle resmen cinayet işlenmiyordu ve bu görev dolaylı yollardan sivil faşist çetelere yaptırılıyordu. Şimdi ise devlet, çeşitli kılıklarda resmen cinayet işlemekte ve insan öldürmektedir. Elbet de sorgusuz sualsiz değil, işkence hücrelerinde sorgulu suallı!.. Darbe öncesi faşist çeteler de kaçırıkları yurtseverleri, benzer işkencelerden geçirdikten sonra katlediyorlardı. Sonra, operasyonlarda katledilenlerin sorgusu sualı mi var bugün?!

O nedenle 12 Eylül öncesi de, sonrası da insanlar hep aynı metotla boğazlanmıştır. Aradaki fark, belki birinin sivil, gayri resmi olması, öbürünün de üniformalı ve resmi!..

Kenan Evren Paşa konuşmasının bir yerinde diyor ki, "Devletimizin ve milletimizin varlık ve bütünlüğünü tahribe azmetmiş hainlerin, bağımsız ve adil Türk mahkemeleri önünde hesap vermesini, Avrupa Konseyi statüsüne aykırı buluyorlar..."

Hangi "bağımsız Türk mahkemeleri" Evren Paşa? Bir kalemde attığınız ve bir kalemde attığınız üniformalı savcılar, hakimler mi bağımsız, yoksa silahlı-süngümlü, "Savaş hükümlü" sıkıyönetim mahkemeleri mi? Ve siz henüz "sanık" durumunda olan ve suçları bugün kesin saptanmış olmayan insanların tümüne birden hangi cüretle "hainler!" diyebiliyorsunuz, ve bunu hangi hukuk ve ahlak kuralları ile başdaştırabiliyorsunuz. Brakalım ötesini, tutsak aldığı savunmasız insanlara saldıran bir komutan bile gösteremezsiniz askerlik ve savaş tarihinde. Ayrıca, bu kesin yargınız, buyruğunuz altındaki "bağımsız ve adil" mahkemelerinizin "bağımsız"lığına ve "adaletine" gölge düşürmez mi? Sahi, bir de sizin 52 Numaralı ünlü bir tebliğiniz vardı! Hani mirascısı olduğunuzu ilan ettiğiniz Atatürk'ün kurduğu bir partiyi, CHP'yi kapatıp mallarını "müsadere" ettiğiniz zaman, bu partinin Genel Başkanı Bülent Ecevit'in, bu yoldaki suçlamalara yanıt vermeye yeltenmesini bile ünlü "Tebliğ"inize aykırı buldunuz ve Ecevit'i içeri tıktınız.. Hiç olmazsa kendi "Tebliğ"inize saygılı olmayı bilseniz!

Avrupa Konseyine öfkelerini sıralayan Evren Paşa, "yüce milletimizin büyük desteğine sahip milli yönetimimizi zaafa düşürmeye kalkışmışlardır" diyor.

Bugün Türkiye'de var olan yönetim, "zaafı malul" olduğu için ayrıca irdelenmeyi gereksiz görüyoruz. Bizim diyeceğimiz başka, Paşalar Cuntası diledikleri sıfatları kendilerine yakıştırmada özgürdüler, "Milli Yönetim!", "Atatürkçü Yönetim!", ne bileyim "Kanuncu Yönetim!" diyebilirler; "Faşist Yönetim!" diyecek değiller elbet de!.. Ancak bu, "yüce milletimizin büyük desteğine sahip olan milli yönetim(!)" milletin oyu ile mi, silah zoru ile mi "milli(!)" oldu?.. "Yüce milletin" oyu ve desteği ile seçilmiş parlamenterler nerede şimdi? Bugün onların yerini işgal eden devşirmeleri, "yüce milletimiz" mi yolladı Ankara'ya?.. İsmet Paşanın o ünlü sözü ile diyelim, "Haydi canım sen de!.."

Kenan Paşa konuşmasının bir yerinde de Avrupa Konseyi kararlarını, "Türkiye'nin içişlerine açık bir müdahale" sayıyor ve bunu asla kabul etmeyeceklerini ifade ediyor.

Görünüşte onurlu bir çıkış! Ama kime karşı? NATO'ya IMF'ye, tüm bağımlılık anlaşmalarına karşı mı? Hayır! Ya kime?.. "İnsanlara işkence etmeyin, hapishaneleri Nazi Toplama Kamplarına çevirmeyin, hiç değilse burjuva hukukunun asgari kurallarına uyun..." diyor Avrupalı parlamenterlere, demokratlara!..

Bizim paşalar galiba, içişlerine karışmama işini, bağımsızlığı, yalnız insan öldürmede, insanlara işkence etmede ve ceza vermede karışmazlık ve bağımsızlık olarak anlıyorlar. Yani siyasi, askeri, ekonomi ve kültürel alanda bağımlılık, hapishane ve işkencede bağımsızlık!.. Böylesi bir bağımsızlık emperyalizmin güdümündeki tüm yoksul ülkelerde vardır.

Evren Paşa, bir yandan da Avrupa Konseyi üyelerine sitem etmeyi unutmuyor, "Konu ile ilgili çeşitli Komisyon ve Alt Komisyon üyeleri Türkiye'ye gelmişler, kendilerine geniş boyutlu ilgi gösterilmiş ve en yetkili makamlardan diledikleri bilgiyi almışlardır" diyor.

Evet, Komisyon üyelerine "geniş boyutlu" ilgi gösterildiği, kokteyl partiler, özel brifingler düzenlendiği doğrudur. Ama buna karşın o üyeler yine de, "Türkiye'de insanlık suçu işlenmektedir ve İnsan Hakları Mahkemesine başvurulması gereklidir!" diye karar aldılar. Ya bu üyeler, göstermelik Ankara Yarı Açık Cezaevi yerine öteki cezaevlerini görselerdi, bir de işkence görenlerle ve işkencede ölenlerin yakınları ile konuşsalar o zaman alınan kararın metni nasıl olurdu dersiniz?..

Cuntacı generaller, Avrupa Konseyi üyeliği ile NATO üyeliğini karıştırıyor olmalılar. Burjuva demokrasilerinin belli kuralları var, her sınıfın temsil edildiği parlamento, sivil yönetim, insana saygı, örgütlenme hakkı, özgür basın, özgür düşünce vb.

Bunların hangisi var şimdi Türkiye'de?.. Bir yandan Avrupa Konseyine çalım yapacaksınız, öte yandan da Türkiye'de yaşayan insanları, faşizmin kasırgası altında inim inim inleteceksin! Bu cambazlığa eloğlu her zaman göz yumar mı?..

Evdeki hesap çarşıya uymayınca Konseyin "Parlamenterler meclisini" askıya aldıklarını söyleyerek zevahiri kurtarmaya çalışıyorlar. Neden temelli ayrılmazlar ve hangi yüzle kalmak isterler orada? Doğrusu pek pişkinler!..

Ne denir, ayrarı yok içmeye, tahterevanla gider bilmem ne etmeye!..

başvurabileceği belirtiliyordu. İsveç, Norveç, ve Danimarka'nın İnsan Hakları Komisyonu'na başvuracağı karar öncesi açıklanmıştı. Toplantıyı izleyen basın mensupları, İnsan Hakları Komisyonunun devreye girmesi halinde Türkiye'nin konseyden çekileceği görüşünde hem fıkırdılar.

Türkiye'den gelen ve adının açıklanmasını istemeyen bir basın mensubu şunları söylüyordu: "İşkence yoktur diye feryat eden faşist generaller, Avrupa'lı hukukçulara işkenceden geçmeyen ne bir adam bile gösterebilirler, ne de Nazi Kampına çevrilen Marmak hapishanesinin kapısını açabilirler? Adamlar, kurtuluşu konseyden ayrılmakta bulacaklar ve bütün gelişmeleri Yunan yahut Ermeni komplosu gibi göstermeye çalışacaklardır."

Avrupa Konseyi Türkiye'den aşağıdaki koşulları yerine getirmesini istemektedir:

12 Eylül sonrası Avrupa Konseyi, Avrupa Ekonomik Topluluğu ve bu kuruluşları oluşturan ülkelerin hükümetleri ile Evren yönetimi arasında görülen soğukluk ve bunun yanında Reagan'ın Türkiye ile yakından ilgilenmesi, Türk dış politikasında ABD'nin artan etkinliğini gündeme getirdi. Bu açıdan Türk-ABD ilişkilerinin aldığı yeni şekilleri bir iki örnekle incelemeye çalışalım.

General Evren'in darbeden sonra ilk resmi ziyaretini ABD Kuklası bir generalin yönetimindeki Pakistan'a yapması, Türkiye açısından yoğun dış gelişmelerin başlangıcı sayılmıştır.

ABD-İsrail anlaşması ABD Savunma Bakanı Weinberger'in Türkiye'ye gelmesi bu ziyaretin ardından olmuştur.

Generaller ABD'nin Buyruğunda

**

Weinberger'in Türkiye'deki temasları sırasında, ortak silah sanayii projeleri, Türk-Amerikan Ortak Savunma Konseyi kurulması, 1982 yılında Türkiye'ye yapılacak ekonomik ve askeri yardım ve Çevik Kuvvet'in Anadolu'ya yerleştirilmesi sorunları ele alınmıştır. TUSAŞ (Türk Savaş Uçakları Fabrikaları)'ın Amerikan ağırlıklı Northrop ve General Dinamyc Şirketleriyle lisans anlaşmaları yapması konusunda aracılık yapan Weinberger, ayrıca 1982 mali yılı içinde 900 milyon dolarlık yardım taahhüt etmiştir.

Bu görüşmede ayrıca "Türk-Amerikan Ortak Savunma Konseyi'nin kurulmasının kararlaştırıldığı da açıklanmıştır. Bu açıklama kısaca "Konsey'in askeri planlama ve koordinasyon sorunlarını ele alacağı ve politik kararları çabuklaştıracağı" biçimindedir.

Türkiye'yi Ortak Konsey mi Yönetecek?

Hatırlanacağı gibi son Demirel hükümeti döneminde Türkiye ile ABD arasında "Savunma İşbirliği Anlaşması" (SİA) imzalanmıştı. Bu anlaşmada da benzer bir konseyden söz edilmekteydi.

Son görüşmelerden sonra kurulması kararlaştırılan "Ortak Genel Kurmay" da ABD Savunma Bakanı Yardımcısı ve Türk Dışişleri Genel Sekreteri gibi her iki ülkenin üst düzey yetkilileri olduğu düşünülürse, bu yeni Konsey'le, ABD'nin Türkiye'nin geleceği hakkında resmen söz ve karar sahibi olacağı kolayca anlaşılır.

Bu "Ortak Savunma Konseyi", Kore Savaşından sonra Güney Kore'de oluşturulan "ABD-Güney Kore Genel Kurmay Eşgüdüm Konseyi"ni hatırlatmaktadır.

Bilindiği gibi bu Konsey, savaş sonrası Kore'de yapılan askeri darbeler

de ve sonraki gelişmelerde önemli bir rol oynamıştır. Türkiye-ABD Ortak Savunma Konseyi'nin de ABD'nin, Ortadoğu ve Türkiye'deki çıkarlarını korumak için her zaman ve her konuda müdahale yetkisine sahip olduğu anlaşılmaktadır.ve son gelişmeler de bunu kanıtlamıştır. Kısacası, Türkiye'yi bu konsey yönetecektir. Konsey siyasal karar organlarına -hükümet vb.- danışman "güvenliği korumak için harekete" geçebilecek, ve Türkiye'nin tepesinde her zaman Demokles'in kılıcı gibi sallanıp duracaktır.

Cunta çevik kuvvete evet dedi

"Çevik Kuvvet" in Türkiye'ye yerleştirilmesine gelince, iki taraf da bu konunun görüşülmediğini iddia etmektedir. Ancak sonradan imzalanan

"Askeri Mutabakat Belgesi", (Memorandum Of Understanding) bu konudaki bir çok karanlık noktayı açığa çıkarmaktadır. Orta Avrupa'da üslenmiş Çevik Kuvvet Birlikleri'nin, NATO Manevraları adı altında Türkiye'deki tatbikatlara katıldığı zaten bilinmekteydi. Weinberger'in gezisinden sonra bu konu iyice resmileşmiştir. Son günlerde Türk basınında bile Çevik Kuvvet'in Doğu Anadolu'daki son tatbikatlara katıldığı haberleri yer almaktadır. Kısacası, cuntanın Çevik Kuvvet Birlikleri'nin Türkiye'ye yerleştirilmesine evet dediği anlaşılmaktadır.

2.Ordunun Konya'dan Malatya'ya nakledilmesi bu gelişmelerle yakından ilgilidir. NATO'nun son toplantılarından birisinde, ABD Çevik Kuvvet Birlikleri'nin Ortadoğu'nun güvenliği için NATO Birlikleriyle takviye edileceği kararlaştırılmıştır. 2.Ordu bir yandan cuntanın iç güvenliğini sağlayacak, öte yandan Çevik Kuvvetlerdeki asli görevini yerine getirecektir. "Askeri Mutabakat Belgesine göre, Diyarbakır, Van ve Eskişehir havaalanları modern sistemlerle (Radar, vb.) geliştirilecek, ayrıca pistleri, bombardıman uçaklarının iniş kalkışına uygun hale getirilecektir. Bu projenin "NATO Altyapı Yatırımları" başlığı altındaki bölümde yer almış olduğu düşünülürse, "Çevik Kuvvet" için gerekli altyapı hazırlıklarına bile başlanıldığı ortaya çıkar.

Bütün bunların Türkiye kamuoyundan gizlendiği, en küçük bir muhalefetin bile çok sert biçimlerde bastırıldığı bir dönemde gündeme gelmesi hoşuna değildir. Türkiye'nin geleceğini ABD'nin ipoteği altına sokan bu anlaşmaları, Türkiye'nin gerçek sahipleri kabul etmeyecekler, ve bir gün bir paçavra gibi yırtıp atacaktırlar.

Avrupa Konseyi Cuntayı Mahkum Etti

Kamil Taylan

Avrupa Konseyi, 12 Eylül 1980 faşist darbeden sonra Türkiye'yi 3. kez enine boyuna tartıştı. Türkiye'den gelen birçok basın temsilcisinin yanı sıra, 3 devşirme "danışma meclisi" üyesi de toplantıları izledi.

Bu kapıkullarının ne işi vardı orda?.. Herhalde Konseyin kararlarını etkileyeceklerdi? Yazık, generaller, bu başarısız devşirmeleri azledebilirler!

Konsey toplantısında Türkiye ile ilgili üç görüş ortaya çıktı. Bunlardan birincisi ki, bu grup Portekiz, İspanya ve Yunanistan delegelerinden oluşuyor, Türkiye'nin Konseyden hemen atılmasını öneriyordu. Bu grup gibi

azınlıkta kalan ikinci grup ise İngiliz tutucuları oluşturuyor ve Türkiye'deki gelişmelerin beklenmesini istiyorlardı. Sosyalist grubun başını çektiği 3. grup ise Türkiye'nin Avrupa'dan kopması halinde generallere etki mekanizmasının ortadan kalkacağını, Türkiye'nin ABD'nin kucağına düşeceğini ileri sürerek, Türkiye'deki durumun eleştirilmesini fakat konseyden çıkarılmamasını istedi. Bu grubun verdiği karar taslağı mecliste çoğunluk tarafından bazı değişikliklerle benimsendi.

Benimsenen kararda ayrıca her üye ülkenin, İnsan Hakları Komisyonuna

1) Türk halkının onayına sunulacak anayasa taslağının ve hazırlanacak olan yeni siyasi partiler ve seçim kanunlarının Türkiye'nin Avrupa Konseyi statüsünden ve insan hakları sözleşmesinden doğan vecibelerini yerine getirecek şekilde olmasını sağlamak, 2) 1981 Sonbaharında gizli oyla referandumla sunulması öngörülen anayasa taslağının önceden kamu oyu tarafından açıkça tartışılabilmesi için gerekli tüm önlemleri almak,

3) İşkence yapılması ve tutuklulara kötü muamele edilmesi konusunda hiçbir ödün kabul etmeyen İnsan Hakları Sözleşmesinin hükümlerine saygı gösterilmesi ve bu konuya ilişkin tüm raporların ciddiyetle soruşturulması ve suçlu olmayan tüm tutukluların serbest bırakılması.

4) Uluslararası Kızılhaç heyetine Türk hapishanelerindeki koşullar ve özellikle işkence iddiaları ilgili olarak gerçekçi bir araştırma yapması olanının tanınması.

5) Hapishanelerdeki yaşama koşullarının daha iyi hale getirilmesi ve tüm bireyler için mahkemeler önünde adil yargılama hakkının güvence altına alınması,

6) Düşünce özgürlüğünü, siyasi kuruluşların ve sendikaların faaliyetlerini kısıtlayan tüm yasaların iptal edilmesi, 7) Basının gerçek bir özgürlüğe kavuşturulması yoluyla, Türk halkının haber alma hakkının sağlanması.

İşte cunta yönetiminin Avrupa Konseyince tescil edilen adaleti... Anlamayana davul zurna az!..

CUNTA'NIN TEPKİSİ

Avrupa Konseyi'nin bu kararı üzerine Evren ve Ulusu, birer açıklama yaptılar. Kararın cezaevleri ve işkencelere ilişkin bölümlerine şiddetle tepki gösteren cunta, bundan böyle Avrupa Konseyi ile ilişkilerini, parlamento düzeyinde değil, hükümetler düzeyinde sürdüreceğini açıkladı. Cunta ayrıca, Türkiye'ye gelecek heyetlerin resmi muhatap kabul edilmeyeceklerini de belirtti.

İLHAN ERDOST NASIL ÖLDÜRÜLDÜ

"Mağdur Tanık" olarak
İlhan Erdost'un Ağabeyi
Muzaffer Erdost'un
Olayı Ayrıntılarıyla Anlatan
Yazılı İfade Metnidir.

I

Emniyet Müdürlüğü 1. Şube Basın Grubundan arandığımı öğrendikten sonra, 3 Kasım 1980 pazartesi günü sabahı, 1. Şubeye gittim. Kendisinin de arandığını öğrenen kardeşim İlhan Erdost da, 5 Kasım 1980 çarşamba günü sabahı 1. Şubeye geldi. Bize, burada fena bir muamele yapılmadı. Bizi, o gün yani 5 Kasım 1980 günü öğleden sonra, Sıkıyönetim Adli Müşavirliği nezaretine getirdiler. Saat 15.00 veya 15.15'ti. Bizi nezaret almadılar, geri Emniyete gönderildik. Ertesi sabah, yani 6 Kasım 1980 günü, sabah 9.30'da yeniden Sıkıyönetime getirildik. Adli Müşavirliğe bağlı nezarete alındık. Akşam saat 19'da, geri Emniyete gönderildik. 7 Kasım 1980 günü, gene sabah 9.30 sıralarında, Sıkıyönetime getirildik. O gün akşama kadar bekledik. Saat 17'de, bizi getiren polis memuru gözaltına alındığımızı söyledi. Amca mın arabasıyla, bizi Mamak Askeri Cezaevi A-Block Dış Nizamiyesine getirdi. Saat 17.10 - 17.15'ti.

Bize, burada, pencereden, siyasal görüşümüzü sordular. "Sol" dedik. Adli Müşavirliğin gözaltına alma kağıdında da adlanmızın yanına kalemle "sol" diye yazdılar. Sonra bizi, A-Block Dış Nizamiyesine içeri aldılar. Aradaki dar ve küçük bir koridorda, eşyalarımızı aradılar. Sonra İlhan ile beni yanyana kelepçeleyerek, A-Blockta, merdivenli oda tabir edilen, A-Block İç Nizamiyesine getirdiler. Kelepçelerimizi burada çözdüler. Burada, Emniyet nezaretinde ve Sıkıyönetim nezaretinde gördüğüm TÖB-DER İkinci Başkanı İsmet Yalçinkaya, TİKP yöneticilerinden bir genç, bir iki kişi daha vardı. Bize, burada ikişer fiş verildi.

II

İkişer ikişer fotoğraf çekiliyordu. İlhan ile benim yanyana, önce saçlı ve bıyıklı önden ve profilden fotoğraflarımız çekildi. Sonra, birkaç basamak daha aşağıda, saçlarımız ve bıyıklarımız sıfır numara makinayla kesildi. Saçsız ve bıyıksız, gene önden ve profilden fotoğraflarımız çekildi. Bu arada fişleri doldurmuştuk. Suçumuzun ne olduğunu bilmediğimiz için, bu fişlerde "suç" umuz sorulduğu satırın hizasına, "yayınevi sahibi" olduğumuzu yazdık. Fişleri verdik. Fişleri düzenleyen ve adımı sonradan öğrendiğim er Eyüp Ergin, teker teker bizi karşısına çağırıyordu. Bana "Yayınevi sahibi olmak suç mu lan?" dedi. Ve sonra, Adli Müşavirlik yazısına bakarak, senin suçun "Yasak yayın bulundurmak" dedi. Daha sonra, kardeşimin fişini de aynı biçimde değiştirdi. İlhan'ın yanında TÖB-DER İkinci Başkanı İsmet Yalçinkaya duruyordu. Daha önce İsmet Yalçinkaya'ya merdiven başında oturan bir er, işini sormuş, o da TÖB-DER İkinci Başkanı olduğunu söyleyince, "TÖB-DER kaldı mı şimdi lan?" diye ikinci bir soru yöneltmişti. İsmet de, kapaltmış olduğu anlamında bir yanıt verince, "Öyleyse?" diyor, Yalçinkaya yanıtız kalıyordu. Merdivenli odanın yukarı kısmında bir er, gene Yalçinkaya'ya ne öğretmeni olduğunu soruyor, "Kimya" diye yanıt alınca, bu kez, "Öğrencilere bomba yapmayı iyi öğrettin mi lan?" sorusuyla azarlanıyordu.

Yalçinkaya'nın fişini tamamlamak üzere, masa başına çağırıldıktan ve fiş tamamlandıktan sonra, fişi tamamlayan er, kalkarak, ilkin eline aldığı bir copla, Yalçinkaya'nın ellerine, ve sonra karnı boşluğuna ve yüzüne yumrukla

vurmaya başladı. Yalçinkaya geriye doğru kaydı, kendini zor tutabildi. Sonra Yalçinkaya yerine geçti.

Bu arada bir er, Yalçinkaya'ya "Kafes"e koymayı öneriyor, öteki, "Artık kafes yok, kalktı, siz orada bir yumrukla adam öldürüyorsunuz, artık gelenler koğuşlara dağıtılacak!" diye yanıtlıyordu.

Burada bulunan erler, bu arada sürekli girip çıkmaya başlamışlardı. "Yüzbaşı kafesin anahtarını istiyor...", "Yüzbaşı seni istiyor..." diyerek, giriş çıkışlarda bir trafik artışı olduğu gözlemleniyordu. O arada, adını sonradan öğrendiğim er Engin Soğancı gelerek, bana, işimi sordu. Yayınevi sahibi olduğumu söyledim; "Yani?" dedi. Soruyu anlayamadım; "sağ mı sol mu?" diye soruyormuş. "Sol" dedim. İlhan'a da aynı soruyu sordu. İlhan da "sol" diye yanıtladı. Bunu soran er dışarı çıktı. Erlerin giriş çıkışlarının trafiğini tam olarak sıralamak şimdi olanaksız. Ama bir süre sonra, bize görüşümüzü soran er Engin Soğancı içeri girdi, benim karşıma geldi, elinde cop, başını sallıyordu. Ne dediğini anlayamadım. Elimi açmamı işaret ediyordu. Sağ elimi açtım, hızla iki cop vurdu. Sonra İlhan'ın eline iki cop vurdu. Merdivende aşağıdakilere değin sıradakilere vurmaya devam etti.

Masa başında fişlerini tamamlayan er Eyüp Ergin ise, arada bir merdivenden aşağı doğru iniyor, inerken, Yalçinkaya'ya, karnına, göğsüne, yüzüne yumrukla vuruyordu.

Bu baskın ve gergin hava içersinde fişler tamamlanırken, yeni gelenler oldu. Bu arada, bizim aşağıda nizamiyede gördüğümüz, evinde tabanca bulunduran bir tır şoförü ile boyuna bakıldığında 18 yaşından küçük bir çocuk da geldi. (Bu iki kişi, ertesi sabah C-Block G-Bölümüne getirilen, ve benim bulunduğum odaya alınıp hemen oradan çıkartılan iki kişiydi.)

III

Merdivenli odada fotoğraflarımızı çeken onbaşı ya da çavuş olan biri, bir süre burada görünmez olmuştu. Sonra, içeri girmiş, aşağıdaki masanın yanına sandalyeye oturmuş gördüm. Bana hitaben, "istersen çömelebilirsin!" dedi. Diz çökerek oturmak daha sıkıcı olacak diye, "böyle iyi" dedim, yalnız ayak değiştirdim. Aynı onbaşı (ya da çavuş), bu konuşmanın ardından, "Hanginiz büyük" diye sordu. Benim büyük olduğumu söyledim Aramızdaki yaş farkını sordu, İlhan 12 yaş fark olduğunu söylediğinde, yukardaki masada oturan (daha önce fişlerimizi dolduran er Eyüp Ergin), "Sen mi büyüksün... Tuu bir yanlışlık..." "olacaktır" derken, "buraya yanlış yazılmış" diyerek, bizden bir kalem istedi, ve adli müşavirlikten gelen kağıtta, yanlış yazılan doğum tarihini düzeltiyormuş anlamında, bizden aldığı kalemle İlhan'ın ya da benim adımızın ve kimliğimizin yazıldığı yere, görmediğim bir işaret koydu. (Er Eyüp Ergin, doğrudan doğruya bize bunu sorabilirdi. Gizli bir hesabın sonucu olarak bir başkası "yakınlık gösteriyor" havasında soruyor, o da araya giriyordu. Onbaşının (ya da çavuşun) yakınlık göstermesi bizden gizlenen bir amaç bulunduğunu ima ediyordu. Aslında er Eyüp Ergin'in adli müşavirlik yazısındaki doğum tarihini düzeltmek görevi değildi. Ayrıca, burada bize verilen fişlere de doğum tarihlerimizi yazmıştık. Bu, bana göre,

küçük olanımızın saptanması ve bu anlamda bir yanlışlık yapılmamasıydı.)

Bu arada, dışarı çıkmış olan ve fişleme işlemlerine bakan er, Eyüp Ergin, yeniden içeri girerek, orada bulunan telefonu açtı, santral kanalıyla, sanıyorum garajı istetti. Hafif konuşması karşından anlaşılmamış olacak ki, bir elini ahize ile ağız hizasında örtterek, sesini alçaltarak, "C-Bloka iki gözaltı bulunduğunu" söyledi, ve "büyük" arabalardan birini istedi. Karşından büyük araba olmadığı yanıtını almış olmalıydı ki, "Büyük araba yok mu, yapma be... Küçük araba olmaz..." diye konuşmasını sürdürdü. "Reo var mı, ha o olur, reo gönder..." diyerek telefonu kapadı. Ardından da C-Bloka telefon etti. "İki gözaltı bulunduğunu" söyledi ve bir asubay istedi. Telefon eden er Eyüp Ergin, ayrıca, "Ben araba istedim, siz araba istemeyin, araba ilkin oraya gelecek..." diye ekledi. Bu arada B-Bloka da telefon ederek, gözaltı ya da tutuklu bulunduğunu, gelip almalarını söyledi. (Er Eyüp Ergin'in, özellikle büyük araba istemesi dışında, C-Bloka telefon ederek yalnızca gözaltılarının alınmalarını istemesi gerekirken, C-Blok görevlilerinin yapması gereken görevi, yani arabayı istemiş olması, ve bunu C-Blok görevlilerine ayrıca belirtmesi, son derece önemlidir.)

Burada eşyalarımızı biraz önce arayan gardiyan, gene birara içeri girmiş, tam da bizim karşımda durarak, "Bunlar özel kişilere benziyor" demişti. Daha önce ellerimize ikişer cop vuran er Engin Soğancı, alaylı bir biçimde gülerek, şu yanıtı veriyordu: "Bunların birazdan hiçbir özellikleri kalmayacak!"

IV

Bu arada, içeri giren erlerden biri, gözaltına 20 kişi daha gelmekte olduğunu, şimdi aşağıdan telefon edildiğini söyleyerek, ellerini çabuk tutmalarını istedi. Bu arada, B-Bloka gidecek birini, bir er gelerek teslim aldı ve orada ellerini kelepçeleterek birlikte çıktı. O sırada içeri bir asubay girdi ve çalılı bir ifadeyle, "Hangileri?" diye sordu, ve bizim yüzümüze şöyle bir bakıp, kendisine uzatılan kağıdı imzalarken, arkasında bir er ve kapının hizasında bazı erler bulunuyordu.

Assubayın arkasındaki er, bize suçumuzun ne olduğunu sordu. "Yasak yayın" dedik. Görüşümüzü sordu, "sol" dedik. Assubay oradaki erler, teslim alma kağıdını imzalattırmıyordu. Assubayın arkası bize döndü. Sonra, "Hadi alın eşyalarınızı" dediler, İlhan'ın bir çantası, benim bir çantam ve bir de içerisinde battaniye bulunan bir torba vardı. Aldık, İlhan'la yanyana merdivenli odadan çıktık. Kelepçe takılmamıştı. Önümüzde iki er, arkamızda iki er yürüdük. Sağa döndükten 10-15 metre kadar sonra, dışarıya açılan genişçe bir kapı boşluğuna geldik. Arabaya binecektik ki, üstümüzü ve eşyalarımızı yeniden aramak için durdurulduk.

Bu arada, assubay, bize, "10 yaşındaki bebeleri zehirlediniz, içersi sizin zehirlediklerinizle dolu. Bu yüzden bizim rahatımız yok, (erleri göstererek) bu çocuklar da sizin yüzünüzden geceleri bile uyumuyorlar..." diyerek kinli ve hırslı bir biçimde bize hitap etti. Kendisine hiçbir yanıt vermedik. Yere çömeldik, çantalılarımızı boşaltıyorduk. Eşyalarımızın içerisinde aldıkları, sabunları, diş fırçalarını, diş macunlarını, gene eşyalarımız arasından çıkan bir naylon torbanın açık ağzına atıyorduk. Assubay, ilkin, "bunları atarsınız" dedi, sonra, yanaşarak ayağıyla şöyle bir karıştırdıktan sonra, "ya da bir başkasına verirsiniz" diye ekledi.

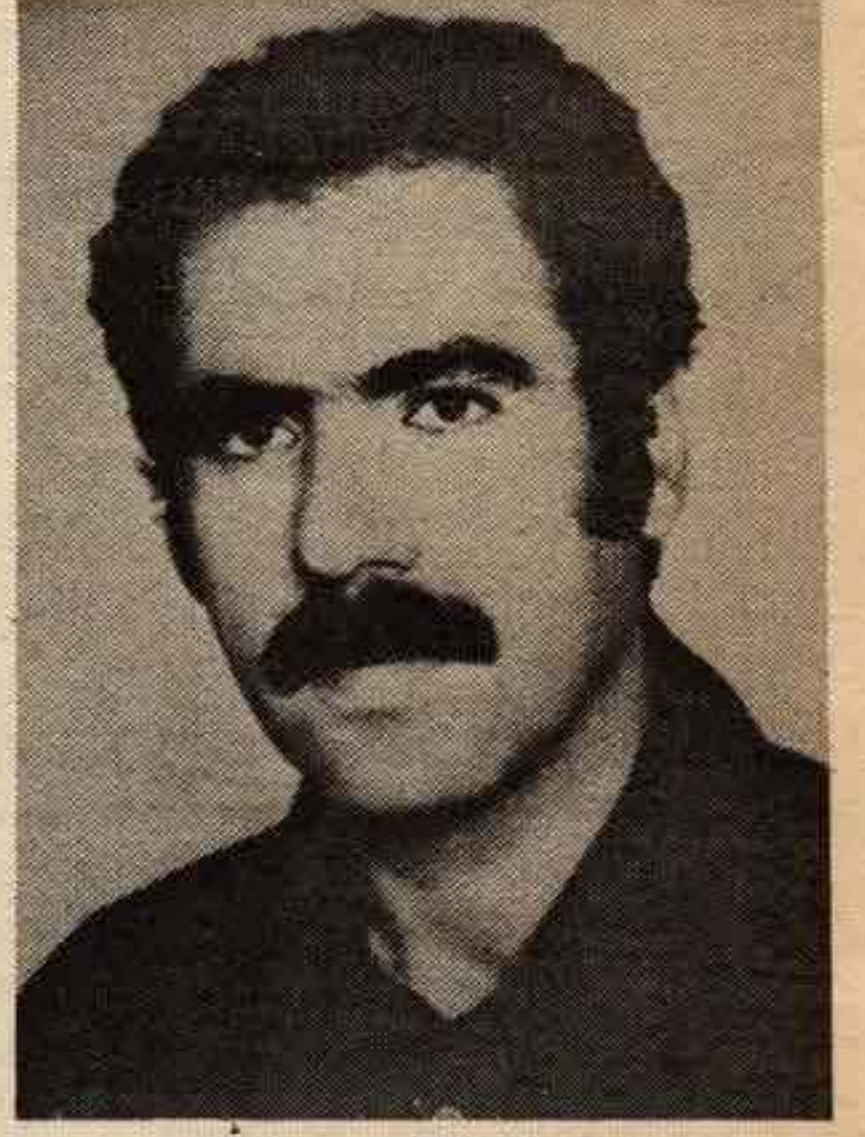
İlhan, ökçeleri ezik bir çift pabuç da getirmişti. Erlerden biri, "komutanım bu ayakkabıları ne yapalım?" diye soruyordu. Ayakkabılara baktı assubay, "atın" dedi. "Ayağında ayakkabın var ya!" diye ekledi. İlhan, "Terlik yerine kullanmak için aldım komutanım" deyince durdu bir ara, ayakkabılara baktı, sonra "peki alsın" dedi. Bu arada ben eşyalarımı çantaya tıkmış ve daha doğrulmamıştım ki, iki er, kollarımdan kaparak, "hadi arabaya" diyerek, kapı önünde, arkası kapıya yaklaşmış cezaevi arabasına doğru, iteklediler. Arkamdan copların, tek-melerin, yumrukların inmeye başlaması üzerine, kendimi arabaya dar attım. Araba yüksekti, ve arkasında basamak yoktu, çekme kancası takılacak bir topuz vardı. Onun için binmekte biraz güçlük çekiliyordu. Eşyalarımızı, dışardan gelen doğal ışıktan, gün ışığında aramıştık. Ben içeri girerek, arabanın girişte ön soluna oturdum. Biraz sonra da İlhan girdi içeriye, o da ön sağa oturdu. Karşılıklı

bakışıp gülümsedik birbirimize. "Eh, ne yapalım, dayakta yedik" der gibisine. (Topukları ezik ayakkabılar, daha sonra İlhan'ın eşyaları arasında çıkmadı. Sanırım, beni arabaya bindirdikten sonra, İlhan'ın ayakkabılarını yeniden geri almış olmalıydılar. Bunun nedeni olmalıydı. Gerekliğinde bu ayakkabılar, savunmak için kullanılabilirdi. Diş fırçaları ve sabunlar da öyle..)

V

Arabanın sanıkları ve muhafız erlere ayrılan bölümleri arasındaki kapı, şimdiye kadar bindiğim cezaevi arabalarına benzemiyordu. Diğer arabaların bölmenin kapısı tam ortadaydı, bunun ise sol yandandı. İlhan'ın yanıma gelmesi ya da benim onun yanına geçmemi düşündüm, ama bunun için arabanın hareket etmesini bekliyordum. Bu beklenti içerisinde, arabaya binen erler, birden bizim bulunduğumuz kısma, sözcüğün gerçek anlamıyla "hışım-la" girdiler. Öndeki er ve belki de onbaşı olan, copunu öne uzatmış hareket ettirerek, bize bir şey söylüyordu. Ben "ne diyor" diye bakarken, İlhan anlamış ayağa kalkmıştı. Arabanın sol yanını işaret ederek, bizi, arabanın sol tarafında, yüzümüz erlere döndük durumda, ayrı a yırı hazırola geçirdiler. Ve o anda da dövmeye başladılar. İlk ellerimizi açmamızı söylediler. Başlangıçta iki er beni, iki er İlhan'ı dövmeye başladı. Copların sesi yükselmisti bir anda. Ellerimizden başlamışlardı ama, hemen ardından, göğsümüzden üst tarafa, yüzümüze başımıza vurmaya başlamışlardı. Hırsla, küfürler savurarak, seri bir biçimde vuruyorlardı. Ben başımı zor koruyabiliyordum. Bu arada, assubayın, arabanın sağından, ağır ağır ön tarafa yürüdüğünü, parmaklıkları pencereden gördüm. Bir süre sonra da araba hareket etti. Tel örgüleri bölen, uzunlamasına demir borulardan yapılmış bir kapıdan araba ağır ağır geçti. Dayak yerken bunları görebiliyordum. Sonra, dışarıyı göremez, izleyemez oldum. Ben birkaç vuruştan sonra bağırmağa başladım. İlhan bağırıyordu. Bir ara, bana sağ yanımdan vuran bir erin coplarının kesildiğinin farkına vardım. Dengemi sağlayabilmek için sağ ayağım biraz önde, ve biraz İlhan'a sırtım eğ gibi duruyordum. Şöyle bir bakınabildiğimde, İlhan'a üç kişiyin vurmakta olduğunu farkettim.

Ne yapacağımı bilemez, şaşkın bir durumdaydım. Biraz İlhan'a doğru sokularak, ve üçüncü eri kendime çevirmeye düşüncesiyle, İlhan'a doğru

İlhan Erdost

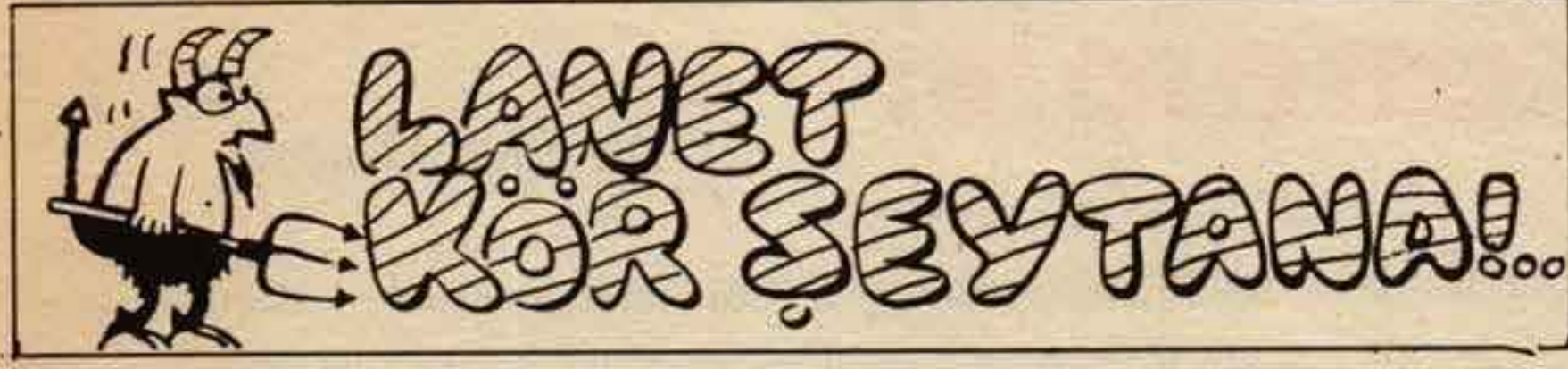
yan yan kaçırıyordum. Beni döven er, yakama yapışarak, "Şöyle gel itoğlu it" diyerek beni, arabanın sağ üst köşesine doğru sürükledi. Orada dövlükken, bir ara, İlhan'ı yere yüzükoyun düşmüş olduğunu gördüm. Beli tutmadı, dengesini yitirdi sandım. Üç kişi, çevresinde, tek-melerle İlhan'a, gövdesine ve başına vuruyorlardı. Üzerine doğru yürümek istedim. Yüzüme önce copla, sonra yumrukla vuruluyordu. Dengemi zor sağlıyordum. O arada, biri daha benim önüme gelmişti. O zaman, "Ona vurma, onun beli kırılır, bana vurun" diye yalvararak bağırıyordum. Bir ara İlhan'ın ağır ağır doğrulduğunu gördüm. Demek belinde bir şey yok diye düşündüm. Bu düşünceler anlık olarak geçiyordu kafamdan. Bir silsile izlemiyordu. Yüzüme yediğim cop ve yumruklardan hem korunmaya, hem de dengemi sağlamaya çalışıyordum. Yüzüme inen yumruklarla, yüzüm, sağa sola çevrilince, arabanın parmaklıkları pencerelerinden, çokak lambalarının ışığının aydınlattığı ağaç dalları görünüyordu ve arabanın kağıdı gibi yavaş gittiğini anlıyordum. Bazan da şoför mahalli kısım görünüyordu. Arabanın bir kaç kez, C-Bloka varmış olması gerekirken, hala gelmiyor ve dayak bitmiyordu. Bize "Var mı sol yayın?" "İtoğlu itler" diyorak basıyorlardı dayacı. İlhan'ın da o arada bağırmasını duymaya başladım. İçerde, dört orin bitirilmiş, hisim yalvarmalarımız, ve cop sesleri, sözcüğün anlamıyla "ayyuka" çıkıyordu. Bir süre sonra araba durdu. Araba durduktan sonra, "Hadi dediler, eşyalarınızı alın inin aşağı". İlhan'la göz göze geldik bir an. Ben, "arabada fazla kalmayalım" anlamında İlhan'a başımla işaret ettim. Çantamı ve battaniyemi aldım, önce ben indim, arkadan İlhan indi. Assubay Şükrü Bağ da inmiş arabanın arkasına gelmişti.

VI

Cezaevinin önünden geçen yolu, sokak lambaları aydınlatıyordu. Karşımızda, nöbetçi ve silahlı erler, silahları ellerinde bize doğru duruyorlardı. Yanyana gelince İlhan'la, girişte solda görünen koğuşların 15-20 adım önündeki tel örgünün hizasındaki giriş kapısına doğru, erler "hadi yürüyün" dediler. İlhan'la birlikte iki adım atmıştık ki, bu kez de, "durun lan, gitmeyin" diye bağırıldılar.

Belli ki assubaylar, o anda bizi ayakta gördüğü için, yediğimiz dayacı yeterli bulmamıştı. O sırada İlhan, başçavuş Şükrü Bağ'a, "Buraya küçük kızımı uyandırmaya kıyamadan geldim, bizi dövdürmeyin başçavuşum" dedi. Başçavuş yanıt olarak, kendisinin de, çocuğunu Kırıkkale'de ateşli hasta bırakıp geldiğini söyleyince, erlerin dövdü de, yeniden, kudurmuşçasına üzerime saldırdı. İlhan'la yanyana, kollarımızla yüzümüzü ve başımızı tutarak, yüzümüze ve başımıza doğru savrulan coplardan kendimizi korumaya çalışıyorduk. Bir yandan da, geriye, üstü tel örgü olan duvara doğru, adım adım geri çekiliyorduk. Assubay tam karşımızda durmuş seyrediyordu. Gözlerim başçavuştaydı. İkimiz de, "Ölüyoruz, dayanamıyoruz, dövdürmeyin!" diye yakarıyorduk. Başçavuş, "Bunu daha önceden düşünseydiniz!" diye bağırıyor, erlerin hıncı yeniden bilinmiş gibi, yeni bir hızla bizi dövmeyi sürdür-

BEŞİBİRYERDE

Soruyorlar, "Darbeci beş generalin neden beşide bir yerde olur? Gezi-lerde, törenlerde, teftişlerde, büst kordelaları kesmede beşi de hep bir-likte neden? Ve daha başka neler ne-ler, birinin ötekine güveni yokmuş, ayrı düşen, ayağının kaydırılacağından korkmuş falan filan..."

Hemen yanıtlayalım, bu tür düşün-celer birlik ve beraberliğimizi boz-mak isteyen art niyetli vatan haini bölücülerin düşünceleridir.

Beş generalimizin her biri ayrı bir değerdir, tıpkı 24 ayar altınlar gibi. Beşi bir yerde oldu mu değerleri da-ha da artıyor, tıpkı "beşibiryerde" al-tınlar gibi.

Ve de bilindiği gibi IMF'li ekono-mide altın stokları suyunu çekti, al-tın pek bulunmuyor piyasada. Üste-lik çok pahalı, yanına yaklaşılamı-yor, satın alınamıyor. Hele "beşibir-yerlerde" aslan ağzında! Duyduğu-muza göre bunun da bir çaresi bulun-muş, beş generalimizin yuvarlak bir çember içinde basılacak bakır rozet-leri "Beşibiryerde"ler yerine piyasa-ya sürülecektmiş. Almeti farikası da "Birlik ve beraberlik" olacaktı. Bu rozetleri göğüslerinde taşıyan gelinle-rimize, kızlarımıza karada, denizde, havada, her yerde ölüm yokmuş!... Şimdi anladınız mı?...

DAYANIŞMA

Polonya'nın ünlü "Dayanışma Sen-dikası" ile dayanışma içinde olanlar sosyalist ülkeler mi? Hayır, kapita-list ülkeler, başta ABD. Grevleri, grevci işçileri destekleyenler de on-lar! Yani ABD'nin öncülüğündeki tüm kapitalist ülkeler! İşçi hakları üstüne gazel yaprağı gibi titriyorlar Polonya'da. Öyle ki grevlerin sıkıyö-netimce yasaklandığını duyan ABD Dış Bakanı, derdinden Türkiye gezi-sini yarı yolda iptal etti.

Meğerse hep kandırılmışlar bizleri... İşçi haklarını, işçi sınıfının iktidarını savunanlar, Avrupa'nın, Amerika'nın kapitalistleri ve onların hükümetle-riymiş aslında!...

Ancak küçük bir sorumuz olacak kapitalist devlet büyüklerine, özellikle Reagan'lı ABD yönetimine. Türki-ye'de de sıkıyönetim grevleri, her tür-lü toplantı ve gösteri yürüyüşlerini ya-saklamıştı. Neden hiç sesiniz çıkmadı? Sonra paşalar bir darbe ile yöne-time el koydular, siz alkışladınız. Sendika, dernek, anayasa babasına demeden hepsini dümdüz ettiler, "a-ferin" dediniz. 52 sendika liderinin kellesini istediler, sırtlarını sıvazladınız generallerin. Neden, neden?... Haydi canım sen de! Pişmiş tavuk-ları bile güldüren bir komedi bu, baş-rolde de Holivud'un ünlü artisti Reagan!...

SAĞLAM-İŞ

General eskisi bir Eğitim Bakanı var Türkiye'de, soyadı da SAĞLAM. Yaptığı işlere bakarsan sapasağlam. Adam ne zaman ağzını açsa görev-den attığı ve içeri tiktirdiği Öğret-men, okullardan kovduğu öğrenci sa-yısı ile övünüyor.

Yüzde 50'si okur-yazar olmayan bir ülkede 5.333 öğretmeni bir ka-lemde "Eğitim camiasından" uzak-laştırmış! Bilmem daha ne denlisi

tutuklu, ne denlisi hükümlü ve zanlı imiş! Bir milyona yakın Yüksek Öğ-renim öğrencisi de kodeste!"

Aferin! Sağlam-ış dediğin böyle ol-lur. Mübarek Bakan değil, zindancı başı.

Ama çok görmemek gerekir. Gene-ral eskisi, askerlik yaşamı boyunca "insan öldürme sanatı"nı öğrenmişti. "Öğrendiklerini" şimdi hayata geçir-me fırsatını buldu.

Ne diyelim "Tezekten terazinin b...dan olur dirhemi!"

AĞLAMA DUVARI

Gazete haberlerine göre Türkiye'de herkes ağlıyor. Zindanlarda çile dol-duran yüz bine yakın insanın dışarda kalan anası, bacısı ağlıyor, eşleri, aç çocukları ağlıyor!

İşkencede ölenlerin, kurşına dizilen-lerin, idam sehpalarında can verenle-rin ardından insan olan herkes ağlı-yor!

Kanunucu Cuntanın güvencesi altında vurguncu Banker çetelerine parasını kaptıran zavallı emekçiler ağlıyor, bu yüzden intihar edenlerin dul kalan eş-leri, yetim çocukları ağlıyor!

Devlet Başkanı Başbakan Yardımcı-sı, Cunta ekonomisinin mimarı, 24 Ocak kararlarının kahramanı Turgut Özal ağlıyor. Neden mi? Dar gelirli memurların geçim sıkıntılarını anla-tan mektuplarını okurken yufka yü-reği dayanmıyor, o yüzden iki gözü iki çeşme ağlıyor.

Devlet Başkanı Milli Güvenlik Kon-seyi Başkanı Genel Kurmay Başkanı Orgeneral Kenan Evren de ağlıyor.

Ne zaman mı? İşçiler yurt dışından döviz yolladıkları zaman!...

Kısacası milletçe birlik ve beraberlik içinde ağlıyoruz.

Ancak milletin ağladığını anlarız da milletin anasını ağlatanlar neden ağ-lar dersiniz? Bunun da bir sebebi olsa gerek. Hani Halk Türkülerinde bir di-ze var:

"Ağla gözlerim ağla bize ayrılık düştü." Her halde düşeceklerini biliyorlar!

SOSYALİZME DÖNÜŞ

İyi haber alan kaynaklardan öğren-diğimize göre Polonya 'daki askeri yönetim, "Anarşi ve Terörü" bastır-dıktan sonra yeniden sosyalizme dö-necektmiş. Türkiye'deki generaller cuntası da "Anarşi ve Terörü" bastır-dıktan sonra "Demokrasiye dönece-ğini" söylememiş miydi?

Ne var ki bir buçuk yıldan beri hiç dönmediler, hep gittiler, hem de geç-tikleri yerleri dümdüz ederek... Aynı minval üzere üç yıl daha gidecekler-miş! Ne denir, Allah ümmeti mu-hammedin yardımcısı olsun. Ne za-man mı dönecekler? 1984'ün baha-rında. Nereye mi?

Benzettikleri o biçim demokrasiye! Eğer Polonya'daki generallerin dö-nüşleri de bizimkilere benzerse, işte o zaman sosyalizm yandı demektir.

MEZAR KAZICILARI

Cunta şefleri, Devlet büyüklerini gömmek için özel bir mezarlık hazırladılar. Bu konu çeşitli tartışmalara neden oldu. Bazı yurttaşlar öfkeleni-yorlar:

"Bu adamlar, ölülerini bile ölüleri-mizden üstün görüyorlar, ayrı gömü-lüyorlar!"

Bazı yurttaşlar ise tersine seviniyor-lar:

"Dirilerinden ehli islâm çok çekti, hiç olmazsa ölülerinden ehli kubur kurtulmuş olur!" diyorlar.

Cunta şefleri "mezarlık" kararıyla geleceği görmekteki üstün yetenekle-rini kanıtlamışlardır. Çünkü generaller biliyorlar ki bunca ocak söndüren-ler, bunca insanın mezarını kazanlar,

aynı zamanda kendi mezarlarını da kazmaktadırlar. Onun için mezarları-nı da şimdiden hazırlamış bulunuyor-lar.

"Hani, ne zaman düşecekler kazdı-kıları çukura?" diyerek sabırsızlananlar olabilir.

Bu sorunun da yanıtını yine en gü-zel Kenan Evren Paşa vermiştir: "Acele etmeyin, her şeyin bir sırası var!"

İHRACATIMIZ ARTIYOR

"Yurt dışına kasap ihrac ediyoruz!" diye haber verdi gazeteler. İlk parti Libya'ya gönderilmiş bile. Ancak koyun kasabı mı, insan kasabı mı, bir açıklık yok? Her halde insan kasabı olsa gerek.

Doğrusunu söylemek gerekirse in-san kasabında biz başta geliriz İran'dan sonra. 12 Mart'ta, 12 Eylül önce-sinde, sonrasında oldukça uzmanlaş-mış insan kasaplarımız var. Dış tica-rete açığımızı böylesi bir ihracatla çok kolay kapatabiliriz, geç kalmışız bi-le.

İyi de neden Avrupa'ya, ABD'ye değil de gerikalmış ülkelere, özellikle Libya'ya?.. Çünkü bizim kasaplar, mazlum halkların kasaplarıdır da on-dan!..

Ne diyelim, Tanrı Libya halkının yardımcısı olsun! Kaddafi'yi de ayrı-ca uyarırız. Haber vermek bizden!

xxx

İlhan Erdost nasıl öldürüldü

düler. Assubayın bu arada, yanda du-ran arabanın sağ yanına doğru ağır ağır yürüdüğünü, gözden kaybolduğu-nu, ve arabanın ilerisinden çıktığını gördüm. Erler bizi acımasızca, öldüre-siye dövüyorlar, küfrediyorlar, bağırı-yorlardı. Karşımızda nöbetçi erler, el-lerinde tüfekleri, bize bakıyorlardı. On dakika kadar sürdü sanıyorum. Baş-çavuş geri dönmüştü. Bir ara dayağı kestiler. Dayak yediğimiz yerden, beş altı adım geriye, yola yukarı doğru yürüttüler. Tam bu sırada İlhan yüzü-koyun yere düştü. Erler, küfrediyor ve bağırıyorlardı. İlhan yavaş yavaş doğ-ruldu. Bizi yeniden "hazırola" geçirdi-ler. Erler arkamızdaydı. Assubay kar-şımızda. Ellerimiz kollarımız kütük gibi olduğu için yanlara tam yapıştı-ramıyorduk. "Yapıştırın ellerinizi lan", "Ellerinizi iyi yapıştırın itoğlu itler" diye hepsi değişik seslerle bağırı-yorlardı. Assubay Şükrü Bağ, "Bir patla-tılmadık hayalarınız kaldı, şimdi on-ları da patlatırlar" derdemez, erler, yeniden arkamızdan kafamıza, sırtı-mıza, coplarla vurmaya başladılar. Gene "ölüyoruz, dayanamıyoruz" di-ye bağırıyorduk, bağırıtlarımız, erle-rin küfür ve hakaretleri, cop ve yum-ruk sesleri arasında kayboluyor, as-subay, karşımızda, seyrediyordu. Beş-on dakika kadar dövüldük böyle.

VII

Sonra, telörgülerin sırasındaki de-mir parmaklıkları kapıya yürümeyi söylediler. Arka arkaya bulunan de-mir parmaklıkları kapıya geçtik, tam karşımızda F-Bölümüne girişin kapısı görünüyordu.

Oraya doğru yürüyorduk ki, aynı erler, assubaydan yeni bir emir almış olma-lı

lar ki, arkamızdan bağırırmaya başladı-lar. "Sağa, sağdaki kapıya yürü-yün lan" diye. Arkamızdan koşuyor-lardı. "Koşmayın lan itoğlu itler" diye bağırarak, bizi kapının boşluğuna sı-kıştırdılar ve orada dövmeye devam ettiler. Sırtımızı duvara dayayıp ken-dimizi koruyorduk. Doğrudan yüzü-müze ve başımıza vuruyorlardı. Ne kadar dövüldüklerini çıkaramıyorum. Arkadan bir ses geldi. Bu ses üzerine, bizim tekrar koşuşun kapısına yürü-memizi söylediler. Arkamızdan cop-ları indiriyorlardı. Bu arada kardeşim yüzükoyun bir daha düştü. Güçlkle doğruldu. Yeniden giriştiler bize. Ko-ğuşun kapısı önüne gelince, bizi hazır-ola geçirdiler. İlhan solumdaydı. İki yanımızda da, bizimle aynı hizada, avlu-daki nöbetçi erler vardı. Arabadaki erler, arkamızda küfrederek, "ellerinizi yapıştırın lan", "iyi yapıştır, şimdi yersin dayağı itoğlu it" diye bağırı-yorlardı. Buradaki nöbetçi erlerden biri, belki de çavuş olan, bizim yanımızda aynı hizada hazırda, koşuşudemli-lerine seslendi. Hemen içerde sağ-lı sollu kapı ağızlarında duran iki tutuk-lu, koşarak geldi. Kapıda, tam karşı-mızda, hazırda geçtiler. Kapı demir parmaklıkları ve kapalı. Erlerden biri, ve belkide çavuş olanı, kidedimlere, "Yer-niz var mı" diye sordu. "Yerimiz var komutanım" diye yanıt verdi iki kidedim de. "Bunları kabul ediyor musunuz?" diye yeniden soruldu. "Ka-bul ediyoruz Komutanım" "Aç kapıyı" diye bağırdı biri. Kapıyı açtılar. (Bura-da iki noktayı belirtmek gerekli. Birin-cisi, koğuşta bulunan tutukluların ifa-desinde belirtilen dövülmemiz olayı bu avluda geçiyor. Bunun, arabadan indirildikten sonra yol üstünde dövül-memize karıştırılmış olması olasılığı

var. İkincisi, burada nöbetçi erler, ya-nımızda dururken, arkadan gelen er-ler, bizim arkamızda bize hakaret edi-yorlardı. Burdaki nöbetçi erler, görev-li olmayanları avluya aldıkları ve sorum-lu oldukları için bu durumu inkar ediyorlar.)

VIII

İçeri girdik üstümüze kapı kapandı. Girişte sağdaki koğuşa aldılar bizi. Koğuşun girişinde, soldaki yemek ma-salarının olduğu yerdeki banka yan-ya oturduk. Bir-iki kişi yanımıza geldi. "Su getirin, biraz su getirin" dedim. Pencereden erlerden biri kı-demliye, "Hangi koğuşta kalacaklar" diye sordu. Kidedimye, "Biri bir koğuş-ta biri öteki koğuşta kalır komuta-nım" dedi. O zaman "Biz kardeşiz dedim, niye öyle söyledin!" Kidedim-ere, "Kardeşmişler komutanım, ikisi de bu koğuşta kalsın" dedi. Bu arada İlhan'ın birisi koluna girmişti, onu sağ tarafa doğru götürüyordu. Yanımda duran tutuklu arkadaştan, "Biraz su getirin dedim, nefes alamıyoruz."

Yalvarır bir sesle "Biraz bekle" dedi. Ders mi yapıyorlar ne, o sırada koğuş-tan çıkıp su almak korkuyorlardı. Ben de durmadım, kalktım, sola doğru yürüdüm. İlhan dönmüştü. İlhan'la ko-ğuşun ortasında gözgöze geldim. Yü-zü kanlıydı. Gözleri kan çanağıydı. Bir birimize şöyle bir baktık. İlhan beni iki adım geçmişti ki "Midem bulanıyor, kusacağım" diye bağırdı ve yere yığıl-dı. Hemen tutuklular koştu. kolları-na girdiler, biri "doktor, doktor" diye bağırdı. Tutuklular içerisinden biri koşarak geldi. "Çabuk şekerli su geti-rin" dedi. İlhan'ı soldaki yatağa doğru götürdüler. Beni iki kişi tutarak koğuş

şun içersinde bir yatağa yatırdılar. Bir-iki kişi yanımdaydı. Biraz sonra, İlhan'ı benim uzandığım ranzanın boş-luğuna getirdiklerini gördüm. Üst ta-rafını soymuşlardı. İlhan, bir dizi üs-tüne çökmüştü, kolları yere sarkmıştı, başı öne eğilmişti, ağzı açık, yüzü solmuştu. İki kişi kollarından tutuyor-du. Biri, "Çabuk yetiştirin lapa" di-yordu. Ben "İlhan İlhan" dedim. Ses vermedi, "İlhan İlhan" diye bağırdım. Ses vermedi. "Bir şeyi yok, bir şeyi yok" dedi çocuklar. Sonra lapaı bek-lemeden, yatağa kaldırmak istediler. Birinin, "Bunun ayakları tutmuyor" dediğini duydum. "Eyvah dedim içim-den, felç oldu herhalde..." Sonra suni tenefes yaptıklarını gördüm. Telaş-landım ne dediğimi, nasıl sorduğumu bilmiyordum. "Bir şeyi yok, nabızı biraz zayıf da, kuvvetlendirmeye çalışıyo-ruz" dedi biri. Bir-iki kişi omuzlarını, kollarını tutuyordu. İlhan ve ölüm o denli bir birine aykırı, o denli uzak iki kavramdı ki, hala ölümü göremiyor-dum. Ya da ölümü görüyordum, ama son bir çaresizlikle, bir şeyler yapma-larını yalvararak istiyordum. İlhan'da kımıldı yoktu. Biri acıp ağzından solu-ğu üflüyor, bir başkası masaj yapıyor-du.

IX

Kardeşim ölmüştü. Önce bir nöbetçi assubay geldi. Son-ra nöbetçi bir sağlık teknisyeni. "Am-bulans gerekli" dedi. Biraz sonra uza-tıldığı battaniye ile birlikte ranzanın alt yanından uzunlamasına çekip çı-kardılar yavaş yavaş. Yalvarıyordum, bir kez öpeyim diye. Bastırıyorlar yara-lı omuzlarını, kollarını, bacaklarını, bırakmıyorlar. Ve götürdüler öyle işte. Biraz sonra, beni kaldırdılar. Di-

şarı çıkardılar. İki er koluma girmişti. Dövüldüğüm yerlerden geçerek yü-rüttüler. Nereye götürdüklerini bilmi-yordum. Serin bir yel esiyordu. Bulut-larla karışık bir geceydi. Bedenim ter-den sırlı sıklamı, çamaşırlarım da. Bir titreme geldi. Duramadım. Yere yığılacak gibi oldum. Kalbim duracak gibi oldu. Yeleğimi çıkardılar, başıma sardılar. Dizlerim titriyordu. Beni da-ha sonra öğrendiğime göre C-Blok G-Bölümü önünde girişte solda bulunan üç odalı bir yere aldılar. Tahta ranza-lar vardı burada. İğne yaptılar.

Ertesi sabah, benim bulunduğum yere iki kişi girdi. Tanıdım bunları. Biz merdivenli odadan ayrılmadan yarım saat önce gelen iki kişiydi. Ancak şimdi C-Blok/G-Bölümüne getiriliyor-lardı. İçeri girip öyle şaşkın durumda bakıyordu ki, bir er girerek, onları yanımdan çıkardı.

Daha sonra benim hazır olmamı söylediler. İki tutuklu gelerek palto-mu, ayakkabılarımı filan giydirdi. Av-ludan yola çıkan demir parmaklıkları kapı aralığında, bir er beni kelepçele-mek istedi. Kelepçe bileklerime sığmı-yordu. "Seni buradan kelepçesiz çıkara-mayız" dedi. Kelepçeyi dişlerine ge-çirmeksizin bileklerime tutturdu. Ora-da bekleyen küçük cezaevi arabasına bindirildim. Araba 8-10 kişi alacak büyüklükteydi, ama ayağa kalkılamı-yordu. Belden eğik duruluyordu. Beni A-Blok idare kısmında bir odaya götü-rdüler. Orada askeri savcı ilk ifademi aldı.

Mağdur Tanık
Muzaffer Erdost

24 Ocak - 12 Eylül Türkiye Ekonomisi

Necdet Doğan

24 Ocak Kararlarıyla birlikte Türkiye'de yeni bir sermaye birikim modeline geçiş denemesi başladı. "İhracat Ekonomisi olmak" diye adlandırılan bu "yeni" model, kapitalist sistemde yeni bir uluslararası işbölümü yaratma çabalarının sonucu bir dış dayatma olduğu kadar, içeride de tekeli burjuvazi ve ideologları tarafından Türkiye kapitalizminin 1970'lerdeki sorunlarına, tüketiciliklerine bir çözüm yolu olarak görülmüyordu. Özal ekibinin, -Milton Friedman'ın parasalci (monetarist) yaklaşımın egemen olduğu ve IMF, Dünya Bankası gibi kuruluşların desteklediği- ekonomik programının ana hedefleri şöyledi: Enflasyonu önlemek, rantları (spekülatif kazançları, karaborsacıları, vb.) ortadan kaldırmak, iç tüketimi daraltarak, tasarrufları ve dışadönük üretimi artırmak, ihracatı geliştirmek ve bunun sonucu "giderek artan dışticaret açığı" ve "döviz darboğazı" sorunlarını aşmak. Parasalci yaklaşımın egemen olduğu bu programda, ülke içi üretimi aşan bir iç-tüketim potansiyelinin varolmasının ürünü olarak görülen enflasyonu önlemek için, daraltıcı para politikası (yani devletin para pompalanmasını kısması) temel araç olarak benimseniyordu. Daraltıcı para politikası sayesinde hem sanayi, tarım ve hizmetlerde tüm çalışanların ücret ve gelirleri dondurulmuş olacak; hem de KİT'lerin ve diğer devlet kuruluşlarının Merkez Bankası ve Hazine kaynaklarından desteklenmesi son bulacak ve böylece KİT'lerin ürünlerine zam yapması ve çeşitli devlet sübvansiyonlarının kalkması gündeme gelecekti. Bunların sonucu alım gücünün, dolayısıyla da, iç-tüketimin daralması sağlanacaktı. Öte yandan, iç-tüketimi daraltıp sanayiye iç-finansmanına yardımcı olacak tasarrufları artırmanın bir yolu olarak da faizlerin serbest bırakılması düşünülmüyordu. Enflasyonu körükleyen, ayrıca zaten oldukça sınırlı olan kaynakların tekeli sanayi burjuvazisi yararına rasyonel kullanımını engelleyen her türlü rantın (her türlü spekülatif faaliyetin ve karaborsanın) ortadan kaldırılması; bu amaca ve ihracatın geliştirilmesine yönelik olarak, iç ve dış ticaretin tümünden serbestleştirilmesi, özellikle ihracatın teşvik edilmesi Vergi Reformu, Toprak ve Tarım Reformu gibi reformları yaparak tekeli sermayeye yeni iç-finansman, üretim ve pazar olanaklarının yaratılması; yabancı sermayeye kapıların tümünden açılması (madencilik, petrol alanında yabancı sermaye lehine yasa değişiklikleri, serbest bölgeleri, vb.) planlıyordu. Ancak, 12 Eylül öncesinin siyasal koşulları, başta işçi sınıfı olmak üzere tüm çalışanların aşırı sömürüne dayalı bu "yeni" ekonomi politikanın tüm boyutlarıyla hayata geçirilmesinin önünde büyük bir engel teşkil ediyordu. Generallerin yönetime el koymasıyla bu "yeni" ekonomi politikanın mimarı ve tekellerin yıllanmış has adamı Turgut Özal ve ekibinin önündeki engeller bir anda kalkmış oldu.

Emekçi sınıfların varolan tüm siyasal, ekonomik hak ve özgürlükleri gaspedildi ve bunun sonucu işçi ücretleri, taban fiyatları, memur maaşları değişik biçimler altında (YHK, düşük destekleme alımları politikası, katsayı artışının durdurulması vb.) donduruldu. Birikmiş kıdem tazminatlarının, vergi indirimi farklarının, tarım ücretlerine olan borçların ödenmesi sürekli ertelendi. Devlet sübvansiyonlarının (gübrede, petrol ürünlerinde, vb.) kaldırılmasına yönelirken KİT ürünlerine ardarda zam dönemi başladı. Çeşitli vergi oranlarını artıran, vergi alımını rasyonelleştiren şimdiye değin vergilendirilmeyen kesimleri vergilendiren, yeni vergi yükleri getiren Vergi Yasaları çıkartılarak kamu gelirleri artırıldı. Böylece tekeli sermayenin alt - yapı ve enerji sorunlarını çözmeye yönelik kamu harcamalarının iç - finansman olanakları artırıldı.

Faizler serbest bırakılarak tasarruflar artırıldı. Spekülatif kazançları ve rantları kaldıracak önlemler ardarda alındı. (Tahtakale operasyonu, büyük sanayi ve banka kuruluşlarıyla ilişkili yada iç içe olan büyük bankerler dışındaki bankerlere darbe vuran Sermaye Piyasası Yasası ve Ödünç Para Verme Yasası, fiyat denetim politikasının kaldırılması, sürgit devalüasyon yapma sonucu doğuran serbest kur politikasına yöneliş vb.). İç ve dış ticarete, tekeli sanayi burjuvazisinin çıkarlarına uygun düşen bir "tam serbestliğin" sağlanmasına yöneldi. İhracata yönelik üretimi ve ihracatı geliştirmek için serbest kur politikasına (tam convertibilitye, yani TL'nin fiyatını uluslararası piyasada serbestçe oluşması ilkesinin benimsenmesine) yöneldi, yeni yeni teşvik tedbirleri (vergi iadesi, vb.) getirildi, ihracatı kolayla-

tıncı yasal düzenlemeler gerçekleştirildi. Yabancı sermaye lehine yeni yasal düzenlemeler yapıldı. Dış borçlanma bütün hızıyla sürdürüldü. Ve bugün, Özal ve ekibi, ekonominin direksiyonu ellerinde, bu doğrultuda, tam gaz ilerlemeye devam ediyor.

Bütün bunların ekonomik ve toplumsal sonuçları ne oldu?

İFLAS HALİNDEYKEN SOLUK ALMA

Türkiye kapitalizmi 12 Eylül öncesi yaklaştığı iflas noktasından döndü, soluk aldı, ama ekonomideki yapısal bunalım (bir başka deyişle ekonominin emperyalist metropollerin güdümünde çarpık bir biçimde yapılanmasından kaynaklanan bunalım) daha 12 Eylül yönetiminin birinci yılı dolmadan kendini yeni biçimler altında göstermeye başladı.

İşçi sınıfının haklarının gaspedilmesine, teşviklerin artırılmasına karşın sanayide ciddi bir üretim sağlanamadı. Tersine, bazı sektörlerde (Otomotif, "beyazlar", vb.) varolan kapasitelerin kullanımındaki düşüş arttı. Bu duruma, çeşitli nedenler yol açmıştır. Birincisi, bankalara ve bankere para yatırmanın daha cazip kılınması ve esas olarak da genelde alım gücünün düşmesi sonucu iç piyasa daralmış, geçmişteki "ithalat-ikamesi stratejisi" sürecinde iç-pazara yönelik olmuş firmaların çoğu anında uluslararası pazarlara kolayca giremeyip, en azından iç piyasadaki daralmayı karşılayacak ölçüde gerekli dış bağlantıları kuramamışlar, bunların sonucunda da stoklar giderek artmış, bu durumda da, üretimi artırmak değil kısmak gündeme gelmiştir. Ve bu günlerde işverenler artan ölçülerde, yasaklamalara rağmen (!) işçi çıkarımına başvurmaktadır. Tekeli sermayenin alt yapı ve özellikle enerji darboğazı gibi üretimi doğrudan etkileyen sorunları ciddiyetini korumaktadır.

Öte yandan yüksek faiz politikası tasarrufları artırırken kredi maliyetlerini de sürekli artırmıştır. Bunun sonucunda, yıllardır çok ucuz krediyle çalışmaya alışmış özel kesimde, bir çok teşviklere rağmen, bugün yatırımlar durmuştur. Kısacası, genel bir durgunluk söz konusudur. Üstelik değil yeni yatırım yapmak, bir çok firma, stokların da büyüdüğü bugünkü koşullarda kredilerin de giderek pahalılaşması karşısında varolan işletmelemleri ayakta tutamaz hale gelmekte, giderek borçlanmakta ve iflas noktasına yaklaşmaktadır. Banka ve banker kuruluşları olmayan büyük firmaların bile zarar gördüğü bu süreçte orta ve küçük işletmelerde el değiştirme ve özellikle iflaslar giderek artmaktadır.

Tarım'da, bir çok üründe girdi fiyatlarının artması, buna karşın sübvansiyonların kaldırılması, düşük taban fiyatı politikası, yeni vergi yüklerinin gelmesi gibi nedenlerle üretim düşüşü görülmüştür. (Örneğin Evren'in "petrole karşı buğday ihracatı" sloganını atmasının üstünden pek zaman geçmeden buğday ithalatına başlamak zorunda kalınmıştır.)

Ekonomi dışı açılmasının bir ön koşulu olarak görülen serbest kur politikası, sürekli devalüasyon, TL'nin alım gücünün sürekli düşmesi ve hayat pahalılığının sürekli artması sonucunu doğurmaktadır.

Sürekli devalüasyon, artan teşvik tedbirleri ve zorlamalar ihracatı artırmıştır. Ama bu ihracat artışı dış ticaret açığı sorununu çözmemiştir. Çünkü Türkiye sanayiinin kullandığı yatırım ve ara malları, teknoloji ve hatta bazı hammadde dışardan ithal edilmektedir. İhracat, miktar ve değer olarak artarken, ithalat da miktar ve değer olarak artmıştır. Üstelik bu yıl görülen ihracat artışının konjonktürel mi, yoksa kalıcı bir gelişimin başlangıcı mı olduğu henüz belli değildir.

İZLENEN EKONOMİ POLİTİKANIN BAZI TOPLUMSAL SONUÇLARI

Toplumsal düzeyde ise, emekçi sınıf ve kesimler giderek artan bir yoksulluğa, sefalet ve hatta açlığa mahkum edilmişlerdir. Artan işçi çıkarımı ve nüfusun artmasına rağmen kamu yatırımlarının azalması özel kesim yatırımlarının durması işsizlik sorununu toplumsal bir falâket boyutlarına ulaştırmıştır. Tarımda ve sanayide küçük ve orta işletmelerde iflaslar yoksullaşmayı yaygınlaştırmaktadır. Üstelik bugün banka ve banker kredileriyle ayakta duran orta ve hatta bazı büyük firmaların her an kredi faizlerini ödeyemez duruma düşme tehlikesinin varoluşu, banka ve banker piyasasında da büyük iflasların ortaya çıkması tehlikesini gündemde tutmaktadır. (Böylesi bir durum ise, bu banka ve bankerlerle ilişkili olan firmaların yanı sıra, yüzbinlerce küçük ve orta burju-

vazi mensubunun geleceğini tehdit etmektedir.) Toprak ağalarının ve büyük tarım kapitalistlerinin toplam sömürden aldığı pay, uygulanan tarım-kredi politikası, yeni vergi yasaları nedeniyle giderek azalmaktadır. Bütün bunlara karşın, sanayide, iç ve dış ticarete, banka-banker piyasasında - ve hatta, son zamanlarda tarıma, daha doğrusu tarımsal sanayi'e de yönelerek-köşe başlarını tutmuş tekeli grupları, bazı sorunlarla karşı karşıya kalsalar da, bugünkü süreçten daha da büyüyerek çıkacaklardır. Kısacası bir yandan dışa bağımlı tekelleşme hız kazanmakta; tekellerin egemenliği (hegemonyası) pekişmekte ve ekonomik, siyasal, ideolojik, toplumsal etkinlikleri daha da artmakta; diğer yandan da daha 12 Eylül'ün 1. yılında, uygulanan ekonomi politikaya muhalefet eğilimleri güçlenmektedir.

İKİNCİ İZMİR İKTİSAT KONGRESİ'NİN ANLAMI

Çeşitli kesimlerde ekonomi-politikaya karşı muhalefet eğilimlerinin güç kazanmaya başladığı koşullarda, Kasım başında İzmir'de 2. Türkiye İktisat Kongresi yapıldı. Kongre Cunta, Hükümet ve Özal Ekibi tarafından, her şeyden önce uygulanan ekonomi politikayı tüm mülk sahibi sınıflara onaylatma platformu - bir başka deyişle, uygulanan ekonomi-politika etrafında tüm mülk sahibi sınıfların "consensus"ünü yaratma platformu - olarak değerlendirildi. Türk-İş'in işçi sınıfını, Ziraat Odalarının kırsal kesimdeki emekçileri, kongreye çağırılan çoğu özel kesim yanlısı akademisyenlerin aydınları temsil ettiği ileri sürülerek, söz konusu ekonomi-politikayı tüm toplumun onayladığı görüldüğünü de yaratılmasına çalışılmıştır. Kongre Başkanlığını da yapan Başbakan Ulusu kapanış oturumunda yaptığı konuşmada bu durumu açıkça şöyle dile getirmiştir:

"Esasen MGK'nce de benimsenen ve hükümetimizce uygulanmakta olan ana ekonomik-politikaların, bu vesileyle yeniden ve toplumun her kesiminin temsil edildiği bu kongrede geniş şekilde tasvip gördüğü anlaşıldı."

Gerçektende Kongre tümüyle tekeli burjuvazinin ve ideologların egemenliği altında geçmiştir. Bizzat Kongre, muhalif görüşlerin mümkün olduğu kadar az yansıtacağı bir biçimde düzenlenmiştir. Özal başkanlığındaki "serbest ve ihracata dönük ekonomi militanları"nın ağır bastığı bir tertip komitesinin katılacak delegelerin, sunulacak tebliğlerin, ve tartışmaları sonuç önerilerine dökcek raportörlerin seçiminde etkin olduğu güdümlü bir kongre yapılmıştır. Türk-İş heyetindeki bir avuç ilerici delegenin, tek tük demokrat yurtsever akademisyenin sesleri boğulmuş (bazılarının konuşması kesilmiş), basına bile yansımamıştır. Kırsal kesimdeki hakim sınıflardan, orta ve küçük işletme sahiplerinden hatta izlenen ekonomi-politikalara ayak uydurmada güçlük çeken büyük işletme sahiplerinden gelen itirazlar, "Anarşi ve terörün, ortadan kaldırılması olmasına şükredelim", "MGK'nin Atatürkçü çizgi etrafında milli birlik içinde kenetlenelim" (sizi sosyalizm tehdidinden kurtarmış olan Cunta'ya muhalefet etmeyin, muhalefet örgütlemeye çalışanları desteklemeyin, tekellerin programını kabullenin biçiminde okuyun) sloganlarıyla etkisizleştirilmiş ve bu itirazlar raportörlerin sonuç raporlarına bile alınmamıştır.

Öte yandan Kongre, hem Cumhuriyet Türkiye'sinin 58 yıllık iktisadi ve toplumsal gelişimin tekellerin gözüyle ve bugünkü sorunları bağlamında yeni bir değerlendirmesi yapmış; hem de daha önemlisi, uygulanmakta olan "yeni" ekonomi politikanın, önümüzdeki yıllara ilişkin, ekonominin, tüm alanlarını kapsayacak, tüm sorunlarına cevap verecek ayrıntılı bir açılımını yapmıştır. Zaten, tekeli sermayenin basındaki sözcüleri de yazılarında, "Kongre'den asıl beklenen, bugünkü ekonomi politikanın ışığında, normal döneme geçtikten sonra da hükümetlere yol gösterecek ve onları bağlayacak ayrıntılı bir programın oluşturulmasıdır." düşüncesini işlemişlerdir.

Yönelinen yeni birikim modeli ile birlikte gündeme gelen bugünkü ekonomi politikanın, tekeller dışında toplumun diğer sınıf ve kesimleri için - değişen ölçülerde de olsa - o denli yıkıcı sonuçları olmaktadır ki tüm bastırma ve perdeleme girişimlerine rağmen Cunta'ya muhalefet eğilimleri - söz konusu ekonomik politikada ısrar edileceği de gözönünde bulundurulursa - önümüzdeki yıllarda yaygınlaşacak ve artacaktır. Üstelik sadece emekçi sınıf ve tabakalar değil, süreçten zarar gören hakim sınıflar da belli bir muhalefet içine gireceklerdir. (Bu kesimler daha bugünden, siyasal düzeyde kaçınılmaz ve çaresiz olarak Cunta'yı destekleseler de, uygulanan ekonomi politikaya itirazlarını yansıtmaya başlamışlardır.)

Açık ki, bu durum 12 Eylül'le yaratılan "ekonomik ve siyasal istikrar"ı bozucu bir gelişmedir. Oysa, tekeli sermaye, özellikle de emperyaliz m açısından, Türkiye'de "istikrar" en başta aranan şeydir. (Generaller cuntası'nın birincil varlık nedeni budur.) Bunun ise iki sonucu olacaktır. Birincisi, Türkiye'nin yakın gelecekte ne 1960 sonrasının ne de 12 Mart sonrasının hâk ve özgürlükler ortamına dönmesi düşünülemez. "İstikrar"ı kalıcılaştırma arayışı bugünkü baskı ve zorun kurumsallaşmasını zorunlu kılmaktadır. İkincisi, hakim sınıf kesimlerinin muhalefetinin ordu içine yansımaları önlemek için Ordu'nun, belli bir süre sonra, dolaylı gözetim ve denetimi sürse de, devleti doğrudan yönetme konumundan ayrılıp yönetimi "sivilere" devretmesi gündeme gelecektir. Ve bizzat bu iki unsur, Generaller Cuntası'nın onarım programının siyasal hedefleridir.

Petrol ve Elektrik zam yapıldı

Aşırı fiyat artışlarına neden olan son zamla emekçilerin yoksullaşması iyice arttı. Böylece baskı ve zulüm yanısıra katmerleşen yoksulluk, insanlara yaşamı büsbütün zehir etti.

İşte küçük bir iki örnek:

Hükümet 1981'in son günleri petrol fiyatlarına zam yaptı. Normal ve süper benzinin litresi 5'er lira, gazyağı, motorin ve kalorifer yakıtının litresi de 2'er lira artırıldı. Ankara'da, daha önce 69 lira olan normal benzin 1982'den itibaren 74 liraya satılmaya başlandı. Süper benzin 76 TL'den 81 TL'

ye yükseltildi. Gazyağı ve motorin fiyatları da 48'den 50'ye çıktı. Daha önce 38 lira olan kalorifer yakıtı ise 40 lira oldu.

Yeni ayarlamaya göre, tüpgaz fiyatları da yükseltildi. Ankara'da 570 liraya satılan 10 kilogramlık tüpgaz 615 lira, 125 liraya satılan Piknik Tüpgaz'ı da 135 lira oldu.

Petrol ürünlerine yapılan bu zammın diğer bütün ürünlere ve mallara anında yansıtıldığı ve fiyatların yeniden yükseldiği bilinen bir gerçek.

Elektrik fiyatları artırıldı

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlı-

ğın'ca yapılan yeni bir düzenlemeye göre elektriğin kilovatına 140 kuruş zam yapıldı. Konutlarda kullanılan elektriğin kilovatı da böylece 10 liraya yükseldi. Elektrik zammının sanayide kullanılan enerjiyi de kapsamı nedeniyle zammın sanayi ürünlerine yansıtması bekleniyor.

İnşaat malzemelerine de zam yapıldı

Petrol ve elektrik zamlarının hemen ardından sıhhi tesisat malzemelerine de zam yapıldı. İnşaatlarda kullanılan boya ve fayans gibi mallara % 35-45 arasında zam geldi. Zaten durgunluk içinde olan inşaat sektörünün bunalımı daha da arttı.

MHP'li Faşistler Bile Bu kadar İleri Gidememişti

Cunta Maraş Katliamının Sorumlularını Gizlemeye Çalışıyor

Yücel Savaş

24 Aralık 1978, Kahramanmaraş...

Faşist saldırı ve katliam... Yüzlerce ölü... Yakılan, yıkılan evler... Ecevit Hükümetinin sıkıyönetim ilan etmesi...

Faşist güçlerin Türkiye'de düzenledikleri en büyük katliamlardan birisi olan ve planlayanların amaçlarına uygun olarak son derece önemli siyasal sonuçlar yaratan Kahramanmaraş katliamının üzerinden tam üç yıl geçti. Bu üç yıl boyunca, MHP'li faşistlerin devlet desteğinde düzenledikleri bu cinayet halklarımızın zihninden hiç silinmedi.

Ana karnındaki bebeklerin, üç dört yaşındaki çocukların, yaşlı ninelerin hunharca öldürüldüğü gün olan 24 Aralık 1978, egemen sınıfların bütün propaganda ve çabalarına rağmen halkımıza unutturulamadı.

Maraş katliamını faşistlerin düzenlediği o kadar açıktı ki, MHP'liler bile olaylardaki suçlarını inkar edemiyorlardı. MHP'liler, faşist katliama açıklan olmasa bile sahip çıkıyorlar ve canavarlıklarını "alevi-sünni çatışması" demagogisi ile gizlemek için özel bir çaba harcıyorlardı. Bilinen demagogi ve yalanlarla, "olayları solcuların başlattığını" iddia edip duruyorlar, fakat AP'liler dahi bu iddialara inanmıyor, Tercüman Gazetesi ise suspus oluyordu. Olay o kadar açıktı ki, sıkıyönetim MHP'li birçok faşisti tutuklamak zorunda kalmıştı.

Cunta MHP'ye Yeniden İtibar Kazandırmaya Çalışıyor

Kahramanmaraş faşist katliamı gerekçe gösterilerek Ecevit Hükümeti tarafından ilan edilen sıkıyönetimle birlikte ordunun devreye sokulmasının 12 Eylül Faşist darbesiyle noktalandığı bilinmektedir. 12 Eylülcülerin devrimci, demokrat ve ilerici halk güçlerine yönelttiği ağır ve sistemli saldırıyı dengelemek, meşrulaştırmak ve kitlelere benimsettirmek için MHP'lilere de "tavır aldığı" ilk günler "katli" gibi görünen bu tavrın süreç içinde yumuşadığı bilinmektedir. (MHP da-

vasından tahliyeler vs.)

6. Kolordu ve Adana Hatay Gaziantep-Kahramanmaraş illeri Sıkıyönetim Komutanlığının 2 Ocak 1982 tarihinde yaptığı bir açıklama göstermektedir ki, cunta MHP'ye "karşı" tutumunu iyice yumuşatarak MHP'ye yeniden itibar kazandırmak amacındadır. Kamuoyunda ve kitleler nezdinde mahkum olan sivil faşistler devlet adına yapılan resmi açıklamalarla masum gösterilmeye çalışılmaktadır. Türk ve Kürt halklarının mahkum ettiği MHP'liler, devlet tarafından aklanmaya çalışılmaktadır. Bunun son ve en somut örneği 2 Ocak 1982 günü TRT'den yayınlanan 6. Kolordu ve Sıkıyönetim Komutanlığının bildirisidir. Adı geçen bildiri ve açıklama, 3 Ocak 1982 tarihli Tercüman Gazetesinin 1. sayfasında manşet olarak şöyle verilmiştir: "Kahramanmaraş olaylarını başlatan sol örgüt çökertildi."

Tercüman Gazetesinin büyük bir sevinçle geniş yer ayırdığı bu açıklamada Sıkıyönetim komutanı, Maraş ve Afşin'de yapılan operasyonları ve yakalanan sol bir örgütü ve kişileri belirttikten sonra "bu sol örgütün yaptığı eylemleri" şöyle anlatmaktadır: "Kahramanmaraş ilinde:

1) 19 Aralık 1978 tarihinde Çiçek Sinemasında oynanan 'Güneş Ne Zaman Doğacak' adlı filmin oynatılmasına mani olmak için sinemaya bomba koyarak K. Maraş olaylarının başlatılmasına neden olmak,

2) 20 Aralık 1978 tarihinde, Çiçek Sinemasının bombalanmasının misilleme olarak sağcıların tepki imajını yaratmak için solcuların devam ettiği Akın Kiraathanesini bombayla taramak,

3) 21 Aralık 1978 tarihinde, Mustafa Yüzbaşıoğlu ve Hacı Çolak isimli öğretmenleri öldürmek, öğretmen Mehmet Güngör Gencay'ın evine patlayıcı madde atmak,

4) 22 Aralık 1978 tarihinde Cemal Karadutlu ve Memili Bakıcı adlı şahısları öldürmek,

5) 23-26 Aralık 1978 tarihlerinde Kahramanmaraş toplumsal olaylarında kendilerine üs olarak seçtikleri yerlerden uzun menzilli silahlarla toplu-

luk üzerine ateş açmak."

Cuntanın 6. Kolordu ve Sıkıyönetim Komutanı özetle diyor ki, Maraş olaylarına solcular sebep olmuş ve yüzlerce kişiyi "THKP-C Devrimci Savaş Örgütü" ve diğer sol örgütler öldürmüştür.

Bu açıklamayı yapana ve yaptırana, faşist sıfatı bile az gelmektedir. Bu adilik, çirkeflik, sinsî bir yalan ve demagogidir.

Cuntanın açıklamasına göre olaylar şöyle olmuş: "THKP-C Devrimci Savaş örgütü", olayları başlatmak için sağcıların seyrettiği 'Güneş Ne Zaman Doğacak' adlı filmin oynadığı sinemaya bomba atıyor. (MHP'liler bu işi Aydınlıkçıların yaptığını iddia etmişti). Yine aynı sol örgüt bu eyleme karşı sağcılarla misilleme yaptığı imajını yaratmak için solcuların devam ettiği bir kahveyi bombalayıp tanyor. (Yani solcular, solcuların gittiği kahveyi bombalıyor.) Yine aynı örgüt, ertesi gün aynı maksatla iki öğretmeni öldürüyor. (Öğretmenlerin her ikisi de TÖB-DER üyesi devrimcilerdir.) Yine aynı örgüt, yine aynı maksatla, yani sağcılar misilleme yapıyor imajını yaratmak için iki kişiyi daha öldürüyor. (Bu kişilerin de solcu olduklarını bütün Türkiye biliyor.) Yine aynı örgüt bütün bunlarla da yetinmeyip uzun menzilli silahlarla topluluk üzerine ateş açıyor.

İşte Kahramanmaraş olaylarının Cunta tarafından yazılan yeni senaryosu...

MHP'lilerden Çok MHP'li Generaller

Cuntanın böyle bir açıklamaya ve senaryoya niçin gerek duyduğu sorusunun cevabı, MHP ile ilişkilerindeki açmazlarda aranmalıdır.

MGK'nun MHP'ye karşı tavrı almasının, MHP'lileri tutuklamasının tek nedeni, "sağa da sola da karşı olduğu" imajını yaratmak değildir. "MHP Davası"nın önemli nedenlerinden birisi bu olmakla birlikte diğer bir önemli neden de, generaller cuntasının, TC devletinin faşist esaslar üzerine yeniden örgütlenmesi sürecinde burjuva siyasal güçlere, sağcı gerici gruplara ve sivil faşist harekete "yeni" bir çeki düzen vermek istemesidir.

Cunta Bu Çocukları Katledenleri Aklamaya Çalışıyor

Cunta bunu diğer partileri kapatarak, MHP'lileri ise tutuklayarak gerçekleştirmeye ve bu partilerin kitle tabanını ve özellikle de MHP'nin kadrolarını kendi programı etrafında birleştirmeye çalışmaktadır. Ancak MHP'liler "fikirlerinin iktidar, kendilerinin tutuklu olması" nedeniyle bu programın uygulanmasında bir takım engeller çıkarmaktadırlar.

Cunta bu engeli, MHP'yi kamu vicdanında aklayacak, onu masum gösterecek, kamuoyu nezdindeki mahkumiyetlerini ortadan kaldıracak adımlar atarak aşmaya çalışmaktadır. Böylesi bir amaç için en uygun yol MHP'nin en büyük suçlarından birisi olan ve dolayısıyla kitlelerden tecrit olmasında en büyük rolü olan Maraş Katliamının yukarıdaki şekilde yeniden ve resmen çarpıtılması ve bu katliamdan MHP'lilerin değil, solun sorumlu olduğunun iddia edilmesi olacaktı. Nitekim de öyle olmuştur...

MARAŞ UNUTULMAYACAK!

Bunlar işin hukuki yanından çok politik yanını ilgilendiren gelişmelerdir. Cuntanın 6. Kolordu Komutanının bu açıklamasından sonra, "Maraş olayları sırasında toplu katliama girişmek" suçlarından Adana Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi tarafından 12 Eylül 1980'den önce ölüm cezasına çarptırılan 22 MHP'linin halen Askeri Yargıtay'da incelenmekte olan davalarının nasıl bir şekil alacağını tahmin etmek kolaylaşmıştır. Bu dava muhtemelen bozulacaktır.

Nitekim, cuntanın bu açıklamasından hemen sonra, 5 Ocak 1982 tarihli Tercüman Gazetesinde Ergun Göze'nin bir yazısı yayınlanmıştır. MHP savunucusu Ergun Göze, 6. Kolordu Komutanının açıklamasına dayanarak "Maraş olayları nedeniyle yargılanan ve cezalandırılan kişilerin yeniden yargılanması gerektiğini, çünkü olayların hakiki suçlularının ortaya çıkarıldığını, yeni delillerin bulunduğunu" iddia eden ve MHP'lilerin serbest bırakılmalarını isteyen bir yazı yazmıştır.

Muhtemeldir ki, cunta Ergun Göze'nin yazısını ve isteklerini dikkate alacak ve "Maraş Olayları Davası"na yeniden bakılacaktır.

Böylece MHP'li faşistler, MHP'lilerden daha çok MHP'lilik yapan generaller sayesinde "suçsuz ve masum" gösterilecektir. Ve yine böylece, itibarı büyük ölçüde sarsılan MHP'ye yeniden itibar kazandırılmaya çalışılacaktır.

Bunun boşuna bir çaba olduğu bilinmelidir.

Estirdiği faşist terör ve zulüm uygulamaları nedeniyle kendi itibarı dahi düşmeye başlayan cuntanın MHP'yi kurtarması mümkün değildir. Emekçi ve yoksul halklarımız, başta Maraş olmak üzere, 1 Mayıs 1977 ve diğer katliamların sorumlularının kimler olduğunu ve bunları kimlerin örgütleyip koruduğunu bilmektedir. O nedenle cuntanın çabası boşunadır.

Maraş'ta katledilen yurttaşlarımızın kani ve ahi yerde kalmayacaktır!..

İdam Talebiyle yargılanan MHP'lilerden Tahliye Edilenlerin Sayısı 20'ye Yaklaştı

Askeri Cuntanın Türkiye solunu, sosyal demokratlarını ezmek için bir kalcan olarak kullandığı, "Sağa da karşıyım, sola da..." diyerek hem dünya kamuoyunu ve hem de Türkiye kamuoyunu kandırdığı MHP Davası balonu git-tikçe sönmektedir. İdam talebiyle yargılananlar daha davanın ilk sorgu aşamasında birer birer tahliye olmaktadır. Tahliye olanların sayısı yirmiye yaklaşmıştır. Ağah Oktay Güner gibi bunların büyük çoğunluğu MHP üst düzey yöneticileridir. Bu durum karşısında öteki sanıkların neden hala salıverilmedikleri merak konusu!

Gizlendiği Evin Kızını İğfal Eden Bir Faşist Yakalandı

Hakkında tutuklama kararı bulunan ve bir yıldan beri aranmakta olan MHP davası sanıklarından Şevket Ertaş, evinde saklandığı MHP sempati-zanın kızını iğfal etmesi üzerine yakayı ele verdi. Ertaş, faşistlerin, "Ankara-Ayvalı semti Oba Başkanlığı yapmak, adam yaralamak ve adam öldürmeye teşebbüs"ten sanık bulunuyordu.

Ankara'daki evinde Şevket Ertaş'ı uzun süre saklayan MHP sempati-zanı baba, beslediği ve koruduğu bu kişinin kızına saldırarak iğfal etmesini öğrenir öğrenmez, tabancasını çekerek sanığı karnından yaraladı. Hastahaneye kaldırılan Ertaş'ın, kimlik saptamasında aranan katil olduğu anlaşıldı ve hastahanece gözaltına alındı.

Cumhuriyet gazetesinde yayınlanan bu haberi Ankara Emniyet Müdür-lüğü doğruladı. Kızını iğfal etmesi nedeniyle Şevket Ertaş'ı yaralayan babayı da gözaltına aldı. Polis, kızın ve babasının adını "Ahlaki sebeplerle" açıklamadı.

Bir Annenin Talebi: Oğlumu Öldürenler Cezalandırılsın

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Nolu Askeri Mahkemesinde yapılan bir duruşmada, işkence ile öldürülen ODTÜ öğrencisi İbrahim Eski'nin annesi, "oğlumu öldürenlerin cezalandırılmasını istiyorum" dedi. İbrahim Eski'nin işkence ile öldürülmesinden sonra emniyet görevlileri hakkında suç duyurusu yapılması üzerine dava açıldı. Ocak ayında başlayan duruşmada anne Ayşe Eski'nin avukatı, İbrahim Eski'nin ölümünün işkenceye dayalı olduğunu açıkladı. Avukat, Ankara Em-

niyet 1. Şube Müdürü Azmi Derin'in de "olayı gizlediği ve görevini kötüye kullandığı için" yargılanmasını talebetti ve Azmi Derin için suç duyurusunda bulundu.

Duruşmaya katılan ODTÜ öğrencisi devrimci İbrahim Eski'nin annesi Ayşe Eski, "hayatta tek dayanağım oğlum İbrahim'di. Onu da elimden aldılar. Oğlumu öldürenlerin cezalandırılmasını istiyorum" dedi. Duruşma ileri bir tarihe ertelendi.

Türkiye İşkence Konusunda Çekimser Oy Kullandı

Geçtiğimiz günlerde Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda ilginç bir durum ortaya çıktı. Birleşmiş Milletlere üye bazı ülkeler Şili ve El Salvador'da işkence yapılması nedeniyle bu ülkelerin kınanmasını isteyen bir öneriyi genel kurula sundular. Latin Amerika ülkelerindeki baskı, zulüm ve işkence-

leri kınayan bu karar tasarısına, Türkiye ABD ile birlikte çekimser oy kullandı. Diğer bütün ülkeler karar tasarısına olumlu oy verirken Türkiye'nin ABD ile birlikte çekimser kalması, Türkiye'de de benzer uygulamaların devletçe yapıldığının bir kanıtı olarak belirtildi.

Le Monde Gazetesinin Türkiye Başmakalesi:

"TÜRKİYE, İŞKENCE VE AVRUPA"

Ünlü Fransız Gazetesi Le Monde, 30 Ocak 1982 tarihli sayısında Türkiye ile ilgili bir yorum yayınladı. Aşağıda okuyacağımız yazı Le Monde'un başmakalesinden aktarılmıştır.

"Avrupa Parlamentosu'nun geçtiği-miz 22 Ocak'ta aldığı, "Ankara ile ilişkilerin dondurulması" kararının ardından Avrupa Konseyi, üye ülkelerin Türkiye hakkında İnsan Hakları Komisyonuna dava açabileceğini belirtti. İşkence konusunda gelen haberler alarm çanlarını çalıyor. Çok kesin deliller olmadan işkenceler hakkında açıklama yapmayan Uluslararası Af Örgütü, şu ana kadar 70'ten çok kişinin Türkiye cezaevlerinde öldüğünü bildiriyor.

Resmi makamlar, 12 Eylül 80'den beri 30.000 den çok insanın askeri mahkemelerde yargıldığını ve 20.000 den çoğunun da tutuklu bu-

lunduğunu belirtiyorlar. 71 idam kararı verildi, bunlardan 27'si onaylandı, 10'u ise infaz edildi.

Baskı, yasal olarak ve resmi bir görünümde uygulanıyor. Milli Güvenlik Konseyi, "kanlı anarşiye son vermek için gerekli önlemler" gerekçesine sığınıyor. Aynı zamanda, darbe öncesi 5.000'den çok ölüm olayına değinerek, darbe sonrası ele geçirilen 794 bin tüfek, tabanca ve 5 milyon 271 bin mermi ile terörizmin boyutları konusunda gerekçeler ileri sürüyor. Ancak bu gerekçeler sendikacılara karşı kullanıldığında çok kötü yakıştırmalar olduğu ortaya çıkıyor. Bu baskının bir diğer görünümü de henüz yargılanmadan sorgu odalarında, işkencede öldürülenler ve çok sanıklı davalar!.. Bunlar devlet terörünün yerleştiril-mekte olduğunun delili değil midir? Türkiye cezaevlerindeki işkenceha-neler, ne yazık ki yeni olaylar değil.

Darbe öncesi hükümetler döneminde de ve sivil davalarda bile işkenceye başvurulduğu bilinmektedir.

Cezaevlerinde ve sorgu sırasında işkence ile sindirme ve cezalandırma yönteminin sistemleştirildiği, bundan önceki askeri yönetimler için bugünkü kadar iddia edilmemiştir.

İlk işkence haberleri öğrenildiğinde Türk resmi çevreleri, bunları "üzücü dedikodular" olarak nitelendirmişti. Ancak bunların arttığı, eğer Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'nun araştırması sonucu kanıtlanırsa bu savunma geçersiz kalacaktır.

Batılı hükümetler Ankara üzerinde baskı olanaklarından yoksun değildir. Türk hükümeti, Avrupa Topluluğu ve yaşı kıtanın diğer organizasyonları ile geliştirdiği ilişkiler ağına çok önem vermektedir. Kendisine yöneltilen eleştirileri, "temelsiz ve iyi niyetten yoksun" diye nitelendirerek şiddetle protesto etmektedir. Türkiye, zayıf ekonomik durumunu göz önüne almadan kendi içine kapanıp, Avrupalı müttefiklerinin tepkilerini hiçe sayabilir mi? Ancak batılıların yaptırımları, Polonya'yı gerekçe yapıp Türkiye'de olanlara göz yumulmamasıyla mümkün-dür."

Stockholm Mektubu

"Burjuva Hükümeti" Tarafsızlık Ve Yeni Politikalar

Demir Özlü

Kavram kargaşasına yer bırakmadan, kendine "burjuva hükümeti" diyen, bu günkü İsveç "Merkez Partisi - Halk Partisi" azınlık hükümetinin iktidarı sırasında İsveç'in dış politikasında, uzun yıllar sürmüş olan Sosyal-Demokrat hükümetin çizgisinden önemli bazı ayrılmalar gözleniyor. Bu ayrılmalar, ülkenin Batı blokuna daha çok yaklaşması, savaş endüstrisinin gelişmesi, bazı anlaşmalar çerçevesinde tank, savaş uçağı gibi bazı silahların geliştirilmesi, militarizmin, ulusal planda aklanması gibi olgular.

Kırk yıllık sosyal-demokrat iktidar, bugünkü İsveç'i ekonomik olarak da, toplumsal ruh olarak da biçimlendirmiş iktidardır. Beş yıl önceki genel seçimleri, bunca yıl sonra ilk defa kaybetmesi, "burjuva hükümetleri"nin insiyatifi ele almasına yolaçmıştır. 1979 sonbaharındaki genel seçimlerinde, sağ kanadın çok az bir farkla kazanması Muhafazakar-Merkez-Halk Partisi iktidarlarının devamına ve bugünkü politikaların oluşmasına olanak verdi. Muhafazakar Parti'nin bazı harcamalarda ve kapitalist yönde istediği düzenlemelerin kamu oyunda tepki yaratması - iktidarda Merkez Partisi ile Halk Partisi'nin kalmasına yolaçtı. Bugünkü merkez hükümetini Sosyal-Demokratlar da vergiler ve sosyal harcamalara ilişkin bazı konularda destekliyorlar. Daha doğrusu, İsveç'in siyasal geleceği içinde, hükümetlerin oluşması için önce partiler arasında bazı uzlaşmalara varılıyor, sonra hükümetler oluşturuluyor. Devletin resmi politikası da, çok önceden Sosyal-Demokratların denge hesapları içinde, belirlenmiş.

İsveç'in ikinci partisi olan Muhafazakar Parti de iktidarın ortağı olduğu dönemlerde, yaptığı zorlamalara karşın bu toplumsal politikaların dışına pek çıkmadı. Bu yüzden bugünkü merkezci azınlık hükümetinin kurulması zorunluluğu doğdu. Bugünkü azınlık hükümetinin İsveç'in sosyalleşmiş kapitalist yapısı içinde, halka dönük harcamalar açısından Muhafazakarlarla Sosyal-Demokratlar arasındaki dengeli korum ak görevini üstlendiği de söylenebilir. Fakat dış politika alanında, bu hükümetin İsveç'in eski - bir ölçüde - tarafsız olan politikasından sağa, Batı blokuna, özellikle Amerikan yandaşlığına doğru kaydığı kolayca gözlemlenebiliyor.

Merkez Partisi, gelenekçi anlamda liberal bir partinin görevini üstlenmiş. Halk Partisi ise eski Köylü Partisi'nin bir devamı. İsveç'te %4 çevresinde olan köylü nüfusunun dengeli bir kapitalist gelişmeden yana olduğu, partiler yelpazesinde aldıkları yerden belli olmakta. İsveç'in, bütün bütüne kapitalist üretime geçmiş, kapitalist çiftlikler ve makine üretimi yoluyla yaşayan küçük bir tarım sektörü var.

Genellikle devletin yönetimi altında orman zenginliğini bunun dışında tutmalı.

Muhafazakar Parti, 1979 seçimlerinde Meclis'teki sandalye sayısını ve oy oranını arttırdığı halde, o dönemdeki parti başkanı Gösta Boman başkanlık görevini alamadı.

Çünkü Sosyal-Demokrat Parti halkın, hemen hemen yansın oylarını topluyor. Sosyal-Demokratlar, erken seçim zorlamasıyla burjuva hükümetlerinin varlığına son verilebilirlerdi, bu yaşanan dönemde. Ama öyle sanılıyor ki, onlar, burjuva hükümet politikalarının iyice yıpranmasını bekliyorlar. Bu arada Sosyal-Demokratların, İsveç Solcu Komünist Partisi'nin desteği olmaksız-

zın iktidara gelmeyi de beklediği söylenebilir. 20. yüzyılın başından bu yana, özellikle 30'lu yıllarda dört işçinin askerlerin açtığı ateş sonucu ölmesinden bu yana Sosyal-Demokratlarla, Komünistlerin uzun sürelerle aralarında dayanışma yaptıkları da tarihsel bir gerçek. Zaten, ülkenin kapitalist büyümesini temel aldıkları, sadece bu kapitalist büyümeden halka sosyal alanda güvenlik olanakları yarattıkları halde Sosyal-Demokratların kökeni marksçı. Kendileri de söylüyor bunu, onların düşüncelerine göre marksçılığın gerçekleştirilmesi budur. Özellikle eski kuşaklar bunu öne sürüyor. Sosyal-Demokrat Partinin mitinglerinde kızıl bayraklar taşımaları ve enternasyonal marşını her vesileyle söylemeleri bu geleneğin sonucu. Sorun siyasal anlamda, 2. Enternasyonal, 3. Enternasyonal sorunu. Solcu Komünist Partisi ise %6 çevresinde oy topluyor.

Bugünkü İsveç "burjuva hükümeti" sırasında, ordu birliklerinin küçük bir bölümü Stockholm kenti kıyısında bir askeri tatbikat yaptı. 2. Dünya savaşından sonraki ilk tatbikatı bu. Bu Sovyet denizaltısının Güney İsveç'te Kalskuruna açıklarında karaya oturması sırasında da, biraz da gülünç komando tatbikatlarına rastladık. Bunları TV verdi. İsveç Genelkurmay Başkanı ile bir çok subay TV aracılığıyla konuştular. İsveç askeri TV'de bir sivil gibi konuşup, sadece düşüncelerini ve tahminlerini söylediği halde - hatta askerler, politikacılar ve basın mensuplarından daha ölçülü konuşmuşlardır. İlk defa İsveç kamu oyu bu ölçüde, kendi askeri otoriteleriyle karşılaşmış oluyordu.

Öyle sanıyorum ki, asıl sorun İsveç savaş sanayiinde toplanıyor. Sonbaharda, ABD Savunma Bakanı Caspar Weinberger'in İsveç'i sözde "davetsiz" ziyareti, konuk bakan onuruna yapılan tatbikat, İsveç'in yeni savaş uçakları "Viggen"leri Weinberger'in incelemesi ve İsveç-Volvo ile Pentagon arasında yeni bir savaş uçağı planlamasının gündeme gelmesi ABD-İsveç yakınlaşmasının ve İsveç'in politikasının tarafsızlıktan uzaklaşmasının belirtileri. İsveç basını Polonya olaylarında, gerçekçi bir gözle yaklaşmadı. Polonya'nın sorunlarını ve bu ülkede yapılan tarihsel hataları sergilemek değil amaç. Sadece, Doğu blokunu kötülemek ve Polonya'da rejimin çökmesini istemek yönünde bir kamu oluşturmaya çalışıyor. Polonya'da sıkıyönetimin ilan edilmesinin ardından, muhafazakarların, Stockholm'un merkezi Sergels Torg'da toplanıp, anti-komünizm düzeyinde sloganlarını söylemeleri ve "bizde de var bunlar" diyerek, kendi toplumları içinde kışkırtıcı bir tavır takınmaları da, bugüne kadar bu ülkede rastladığım olaylara benzemeyen bir olaydı.

İsveç'i, bu özel kapitalist - isterse-niz sosyal kapitalist ülkeyi oluşumuy-la tanımak, Türkiye'deki bazı ütopyaların da anlaşılmasına yardım edecek sanırım. Özellikle, bu tür bir gelişmenin yarattığı "insan yabancılığı". Dünya emperyalist sisteminin bir parçası olmadan, bu çeşit bir kalkınma gerçekleştirilebilir miydi? İsveç sosyalist bir ülke midir? İsveç'i yaratan özel koşullar nelerdir?

Çünkü İsveç'te yaşarken insan, 20. yüzyıl filozoflarının kitaplarında okuduğu yabancılığa, nesneleşme olgusunu somut olarak görüyor ve kuramın hayattan önce geldiğini daha iyi anlıyor.

Uluslar Arası DİSK Dayanışma Komitesi Kuruldu

Yurtdışında bulunan DİSK, TÖB-DER, TMMOB ve diğer demokratik kitle örgütleri yöneticileri tarafından DİSK ve diğer demokratik kuruluşlarla dayanışma komitesi kuruldu. DİSK ve DİSK'e bağlı sendikaların başkanı ve diğer yöneticileri ile TÖB-DER Genel Merkez yöneticilerinden bazılarının içinde yer aldığı Uluslar Arası DİSK Dayanışma Komitesi, ilk yaptığı açıklamada, yurtdışındaki tüm anti-faşist kişi ve kuruluşları, Türkiye işçi sınıfı-

la, ve tüm emekçilerle dayanışmaya çağırıyor. Açıklamada, 12 Eylül 1980'de iktidarı zorla ele geçiren Askeri faşist yönetimin işçilere, onların sendikal örgütlerine ve diğer tüm ilerici demokrat ve devrimci kuruluşlara amansız bir saldırı başlattığı belirtildi.

Cuntaya karşı yurtdışındaki anti-faşist güçlerin birlik içinde hareket etmesinin zorunlu olduğunun belirtildiği açıklamada, işkence ve idam uygulamalarına, sendikacıların ve diğer

halk güçlerinin baskı altında tutulmasına karşı çıkmanın ve bu uğurda mücadele etmenin Türkiye Halklarına karşı en önemli sorumluluk ve görev olduğu ifade edildi.

34'e yakın DİSK, TÖB-DER ve öteki demokratik kitle örgütleri yöneticilerinin bir araya gelerek işçi sınıfıyla ve Türkiye halklarıyla dayanışma çalışmalarına başladıklarını belirtildiği açıklamada, bu çalışmaların tüm Avrupa çapında yürütüldüğü ve çeşitli ülkelerde komitelerin kurulduğu anlaşıldı.

Alt Komiteler Kuruluyor

Çok sayıda DİSK ve diğer örgüt yöneticisi tarafından oluşturulan Uluslararası DİSK Dayanışma Komitesi, Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde, alt komiteler oluşturmaya başladı. Bu komitelerin DİSK'le ve Türkiye Halklarıyla Dayanışma çalışmaları, bütün Türkiye'de anti-faşist eğilimlerin desteği ve katkısıyla ülkeler düzeyinde örgütlü yürütüleceği bildirildi. Uluslararası DİSK Dayanışma Komitesi'nin Merkez Yürütme Komitesi'ndeki yetkililerden alınan bilgilere göre, bilinen bir siyasal eğilimin bazı Avrupa ülkelerinde kendi başına ve DİSK adını kendi çıkarları için istismar ederek yaptıkları çalışmalar bu komiteyi bağlamıyor.

Uluslararası DİSK Dayanışma Komitesi'nin oluşumunda yer alan sendika ve diğer kuruluş yöneticilerinin sayıları şöyle: Basın-İş'ten 4, Nakliyat-İş'ten 1, Yapı-İş'ten 2, Maden-İş'ten 2, Yeraltı Maden-İş'ten 1, Sine-Sen'den 1, Genel-İş'ten 5, Deri-İş'ten 1, Tekstil'den 1, Keramik-İş'ten 1, Gıda-İş'ten 1, DİSK Bölge Temsilcisi 2, DİSK Yönetim Kurulundan 1, DİSK Uzmanı 2, Barış Derneğinden 1, TÖB-DER'den 5, TMMOB'den 2, Tüm-Der'den 1.

Fuat Saka'nın Konseri Büyük İlgi Gördü

Fuat Saka'nın Frankfurt Theater am Turm'da verdiği konserler izleyiciler tarafından büyük ilgi ile karşılandı. 26 Ocak'tan 28 Ocak'a kadar üç gün süren konserleri Türkiyelilerin yanı sıra, Alman ve İspanyol demokratları da izledi.

Konserin düzenlendiği Frankfurt Theater am Turm salonu üç gün boyunca dolup taşı. Fuat Saka'nın iki gitar, saz ve flüt eşliğinde sunduğu "Sevda ve Kavga Türküleri" izleyiciler tarafından coşkuyla dinlendi. 28

Ocak akşamı yapılan son gecede ise Saka, gitaristler Mesut, Ömer ve flüt çalan Yaşar'la birlikte iki saate yakın uyum içinde güzel bir gösteri sundular.

Türkiye'deki zulüm ve baskıların da anlatıldığı konserlerin sonuncusuna İspanyol Sosyalist İşçi Partisi ve Alman Sosyal Demokrat Parti üyeleri de katıldılar. İspanyol Sosyalist İşçi Partisi adına bir mesaj okuyan bir parti üyesi, Türkiye'deki yurtdışındaki dayanışma içinde olduklarını belirtti.

YABANCILAR POLİTİKASI

Bütünleşme mi, Çifte kültürden olmak mı?

Arif Gelen

Bir süredir Federal Almanya'da bir korkudur dolaşıyor: Ülkenin yabancılaşması korkusu. Herkes, yabancı işçilerle aile bireyleri ve sığınmacılar ordusu içinde boğulup kalınacağından, kendi ülkesinde Almanların yabancılaşacağından söz ediyor. Bu paniğe Federal Hükümet bile kapıldı ve geçtiğimiz yılın sonlarına doğru, ülkede yabancı sayısının dondurulması için gerekli önlemlerin alınmasını eyalet hükümetlerinden istedi.

Beş milyona yakın yabancıların yaşadığı ülkede, yabancılar konusunda bütün eyaletlerde uygulanan bir politika üzerinde bugüne değin bir türlü görüş birliğine varılamadı. Federal hükümetin isteği üzerine eyaletlerin aldığı son önlemler, bundan böyle aile bireylerinin getirilmesini önlemeyi amaçlıyor. Ülkede çalışan yabancılar, anne ve baba birlikte burada oturuyorsa 16 yaşından küçük çocukların ancak getirebilecekler. 18 yaşını dolduran gençlerin, işsiz oldukları takdirde sınır dışı edilmelerine ilişkin olarak Berlin İçişleri Senatörü Lummer'in aldığı karar, çok yönlü protestolar ve eleştiriler karşısında uygulanamayacak hale getirildi. Ama gene de, böyle bir kararın yabancılar ve özellikle Türkler konusunda yarattığı korku havasını dağıtmaya olanağı yok.

Yabancılardan duyulan korkuyu, bir yayın organı şöyle dile getiriyor: "Hiç kimse yadsıyamaz: Federal Almanya'da bulunan yabancılar bir öfke kaynağı oldu; burada yaşadıkları için değil, Alman olmadıkları için, bizden başka türlü düşündükleri için, çoğunun deri rengi bizimkinden başka türlü olduğu için ve bunun yanında belki de, çoğu burada kalmak istemekle birlikte, kendi aralarında olmak istedikleri için." Bu yüzden politikacılar ve bir kısım yöneticiler, "integrasyon" denilen bir yöntem uygulama çabası içinde. "İntegrasyon" sözcüğü Türkçeye, bilerek bilmeyerek, tüm yabancılar tarafından yanlış çevrildiği için, kavram olarakta yanlış anlaşılmıştır ve bu yüzden de birçok yabancı böyle bir uygulamayı istemiş, savunmuştur; oysa yabancıların büyük çoğunluğu buna karşıdır. Sözcüğün tam Türkçesi vardır ve "bütünleşme" demektir. Böyle bir politikanın uygulanması, yabancıların toplumla bütünleştirilmesi, toplumun bir parçası haline getirilmesi, kaba bir deyimle "Almanlaştırma" amacını güdüyor. Böyle bir süreç girmeye istekli yabancılar olmakla birlikte, buna karşı olanlar çoğunluktadır.

Nordrhein-Westfalen eyaletinin işçi dostu olarak tanınmış çalışma bakanı, "Yabancılar sorunu, Türkler sorunudur," diyor. Bu görüşte olanlara göre, bütünleşmeye yanaşamayan asıl büyük topluluk Türklerdir ve çalışmayan nüfus oranının yüksek olduğu topluluk da onlardır.

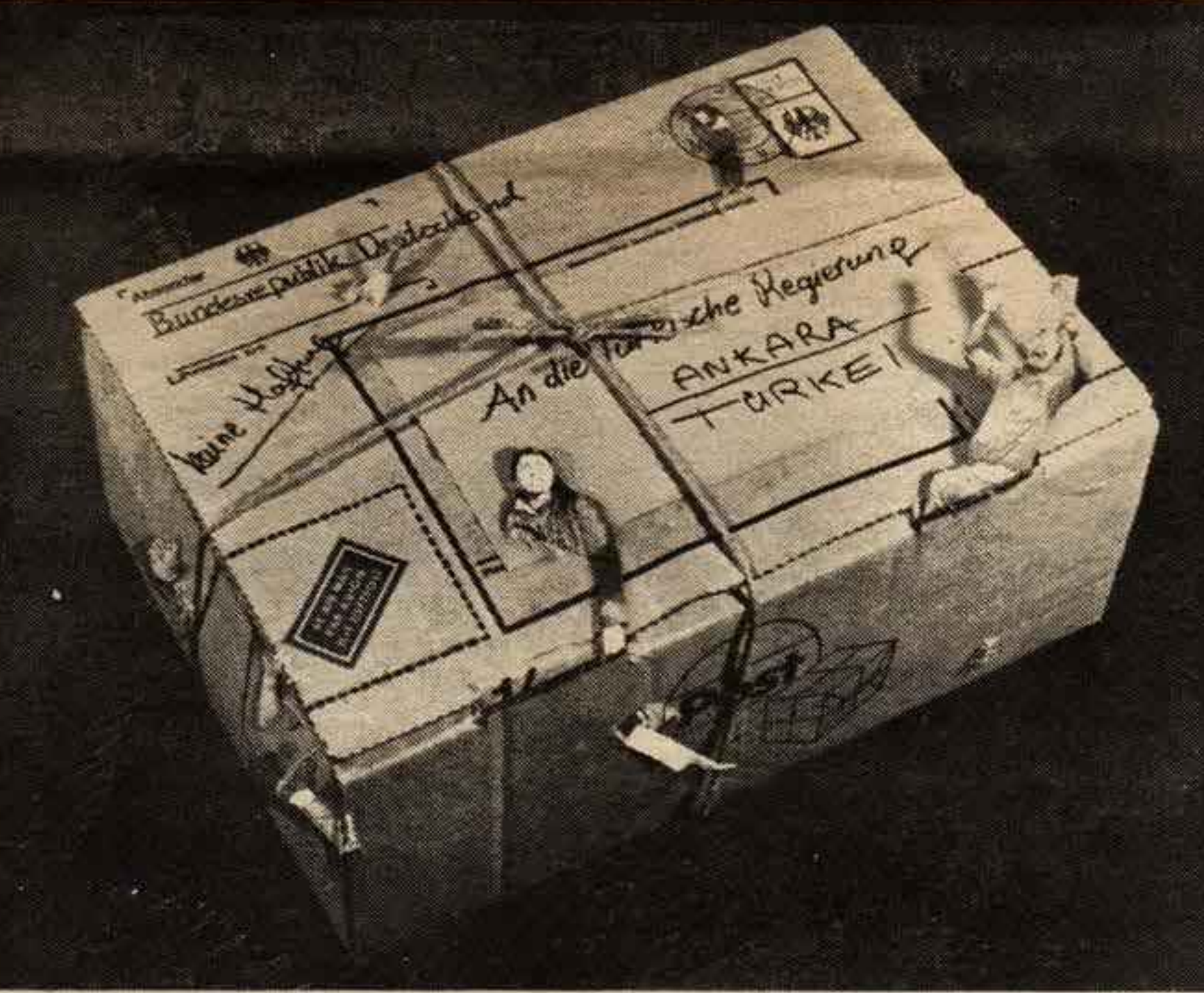
Federal Almanya'da bulunan en büyük yabancı topluluklarının sayısı şöyle:

Türkler	1 546 311
Yugoslavlilar	637 313
İtalyanlar	624 505

Bunlardan çalışanların sayısı da şöyle:

Türkler	588 012
Yugoslavlilar	348 874
İtalyanlar	308 365

Bütünleştirme politikasını ortaya atanların çıkış noktası şuydu: Doğumların az olduğu yıllarda dünyaya gelen Alman çocukları çalışma yaşına geldiğinde, Almanya'nın iyi yetişmiş işçiye gereksinmesi yüksek olacak. İyi bir eğitimden geçmeyen işçi yardımcısı işçi olarak işsizler ordusunu büyütecek. Çünkü sanayi ülkelerinde her alanda otomasyonun gittikçe uygulanmaya başlaması yalnızca kalifiye hale gelmiş işçiyi gerektiriyor. Bunun için de yabancı gençlerin dili iyi öğrenmesi ve sağlam bir okul eğitiminden geçirilmesi ve hatta bunlar isterlerse, kendilerine Alman yurttaşı olma olanağının tanınması yolu-

na gidilmeli. Genç nüfusun kalabalık olduğu Türkler arasında ise, kültürel ve dinsel bağlardan, kişisel geri kalmışlık ve iyi yetişmemiş olma durumundan dolayı, bütünleşme sürecine girmeye istekli kişilerin sayısı çok az. Üstelik bugüne değin bazı eyaletlerin bu konuda gösterdiği çabalar yetersiz ve başarısız oldu. Bazı eyaletler ise bütünleştirme politikasına tamamiyle karşı çıktıkları için yabancı gençleri ve çocukları Alman sınıflarından uzak tutarak topluma yabancı tutma yoluna gittiler. Böylesi gençler çalışma yaşına girerler zaman hiçbir yerde iş bulma olanağına sahip olamıyorlar.

Bütünleştirme politikasına karşı çıkanların ırkçı bir tutumdan yola çıkmaları da söz konusu. Bu günlerde elden ele dolaşan bir kitapçık var; 1980 yılı ortasından 1981 yılına kadar altı baskı yapmış kitapçığın, büyük bir Alman topluluğunun görüşünü yansıttığı açık (Ausländer-Integration ist Völkermord, Wolfgang Seeger, Verlag Hohe Warte Franz v. Bebenberg, 8121 Pähl).

Kitabın yazarı görüşlerini şöyle özetliyor: "Bugüne kadar uygulanan yabancıları bütünleştirme politikası, ırkın temiz kalmasında doğada dile gelen iradeye doğa yasalarına aykırıdır. İnsan doğa yasalarına göre kendine yön verir; ancak doğa yasalarına tamamiyle aykırı bir yol tutarsa, bu onu batışa götürür." Sonunda yazar Almanlara şu çağrıda bulunuyor: "Sözkonusu olan geleceğimizdir, çocuklarımızın geleceğidir! Kendinden sonra gelecek kuşağın Asyalı-bozuk derili bir melez topluluğu içinde batıp gitmesini istemeyen kimse, bu konuda herkesi aydınlatmaya çalışmalıdır!"

Yabancılar konusunda yazarın öne sürdüğü görüş, Almanların çoğunun düşündüğü gibi: "Ulus olarak yabancılar karşı hiç bir sorumluluğumuz yok; çünkü onlar daha çok para kazanmak için isteyerek geldiler, kimse onları buna zorlamadı."

Geçmiş yüzyıllarda bütünleşme politikası çerçevesinde çeşitli yabancı topluluklar bu topluma bütünleştiği ve Almanlaştığı halde -örneğin 18. yüzyılda Berlin

çevresine gelen Fransızlar ve 19. yüzyılda Ruhr bölgesine yerleşen polonyalılar- yazar bunun her türlüşüne şu gerekçe ile karşı çıkıyor. "Her türlü bütünleştirme politikası, ulusların karakterlerini bozmaya, insanları köksüz hale getirmeye ve manevi yıkıma, türlü olumsuz sonuçları bulunan uluslar karışımına, ırk kavgalarına gittikçe artan suçluluğa ve böylece devleti çökertmeye götürür."

Hristiyan Demokrat Partinin iktidarda olduğu eyaletlerde uygulanması kararlaştırılan, öteki eyaletlerde de üzerinde düşünülen bir çözüm yolunu bu yazar da dile getiriyor. "Yabancılar sorunu için tek doğru ve insancıl, hatta parasal yönden en kazançlı çözüm yolu, yabancıları yavaş yavaş memleketlerine geri yollamaktır (gerektirse dönüş yardımıyla yarak); toplumsal gettoları ve toplumsal riskleri ortadan kaldırmanın en basit yolu budur..."

Çoğunluğun duyguları ve düşünceleri bu yönde iken, bir kısım yerli ve yabancı uzmanlar şimdiye kadar hiçbir yerde gerçekleştiği

görülmemiş bir çözüm yolu öneriyorlar: İki kültürlü bir ortam içinde yetişmek ve yaşamak, Anlaşıldığı gibi, yabancılar kendi dilini ve kültürünü unutmayacak, ondan hiç kopmayacak, ama aynı ölçüde de Alman kültürünü ve toplumunu benimseyecek, o toplumdaki birisi gibi davranacak ve bu özelliği ile Almanlarla her ilişkide bulunacak.

Uzmanların bir kısmı bu görüşü bazı yetkililere kabul ettirmiş gibi gözüküyor. Çünkü bu amaçla okul kitapları hazırlamak, eğitimci yetiştirmek ve eğitim uygulamaları yapmak amacı ile çeşitli projeler, Sosyal Demokrat Partinin iktidarda olduğu bazı eyaletlerde uygulanıyor. Ancak son gelişmeler karşısında bu projelerin de kısa ömürlü olacağı görüşü yaygınlaşıyor.

Federal Almanya yetkilileri, i-yice büyüyen yabancı düşmanlığı konusunda Alman halkını sık sık uyarma gereğini du yuyorlar. Gerçekten bu, artık iki taraf arasında eylemli saldırganlıkların başgöstermesine kadar varıyor. Yıllardır için için gelişen yabancı düşmanlığının saldırganlık noktasına gelecek kadar açığa vurmasının nedeni, 1980 yılında başlayan sığınmacı akını oldu. Özellikle Türkler, ülkemizde ekonomik toplumsal ve siyasal gidişin umutsuz bir çıkmaza girmesi ile birlikte Almanya'ya akın etmeye başladılar. Hedefin Almanya oluşu burada çalışan büyük bir Türk topluluğunun varlığı ve dünyanın en serbest sığınma ülkesinin burası olması yüzündendi. Vize yoluyla bu kapının Türklere kapatılmaması halinde, milyonlarca insanın buraya gelmesi önlenemezdi.

Türkiye de işsizlerinden biraz olsun kurtulmak istiyordu. Bunun sonucu olarak, yabancı deyince aklına Türkl eri getiren Almanlar şimdi de sığınmacı deyince de Türkleri düşünüyorlar. Yalnızca siyasal kovuşturmayla uğrayanlara tanınan bu hakkı, yoksul ülkelerin işsizleri kullanmaya çalışıyor ve bu konuda başlayan resmi işlemler sona erip de Almanya'dan çıkarılınca kadar burada gününü gün etmeyi bir kazanç sayıyorlar. Çalışmadan yaşayan, eyaletlerin bütçesinden verilen milyonlarca Mark'a mal olan bu kişiler, bu toplumda gerçekten büyük bir kin topluyorlar.

Son iki yılda sığınmak üzere ülkeye gelen yabancıların geldikleri ülkeye göre sayıları şöyle:

	1981	1980
Türkiye	4973	53058
Polonya	4697	1342
Pakistan	3227	5606
Afganistan	2693	4569
Sri Lanka	2353	2313
Gana	2314	2148
Hindistan	2179	5723

Bunun yanında Federal Almanya her yıl Polonya, Sovyetler Birliği ve Romanya'dan ortalama 100.000 göçmen kabul ediyor. Bunlar vaktiyle oralaraya yerleşmiş Alman asıllı kimseler. Bu daracık ülkeye bu kadar insanın akın etmesi ve burada geçinmek istemesi karşısında en hoşgörülü kişiler bile şu formülü öne sürüyorlar: Yabancı akınını tümü ile durdurmak ve buradaki yabancıları asimile etmek, toplum içinde eritmek.

ÖNLEMLER... ÖNLEMLER...

Başarılı 1. sayfa

kitlesel yürüyüşlerle bu karar kınanmıştır. Buna karşın bazı eyalet hükümetleri, 16 yaş sınırını da yeterli görmeyerek Ocak ayı içinde bu sınırı 13'e indirme kararı aldılar. Prensipte olarak alınan bu kararın Nisan ayında kesinleşeceği tahmin ediliyor.

Öte yandan muhalefet partileri CDU ve CSU'nun iktidarda bulunduğu eyaletlerde yaş sınırının 16'da 13'e indirilmesini istemektedirler. Ancak tüm bu gelişmeleri yalnız CDU ve CSU'nun sirtına yıkmak konuya yanlış bir yaklaşımdır. Hatırlanacağı gibi, iktidardaki Sosyal Demokrat Parti SPD'nin en güçlü olduğu ve en yoğun yabancı işçi kitlesinin yaşadığı Kuzey Ren Westfalya Eyaleti Çalışma Bakanı Sosyal Demokrat Fahrtmann da daha ileri giderek yabancı gençlerin Almanya'ya gelişleri için saptanan yaş sınırının 12'ye indirilmesini istemiştir.

Tartışmalar sürdürülüyor. Eyalet İçişleri Bakanları Toplantısında da bu konu tartışıldı ve çeşitli görüşler sergilendi. Bizde bir deyim var. "Tilkinin kırk takla atması bir lokmanın başına!" Bunların toplantı üstüne toplantı, görüş üstüne görüş açıklamaları, bir takım kararlara varmaları hep Türkleri, Türkiye'li emekçileri Almanya'dan uzaklaştırmak. Tüm çabaları da minareye kulif hazırlamak!.. Ha

deseler kovacaklar ama uygarlıklarına yediremiyorlar! Hiç aldanmayalım. sırası gelinece onu da yapacaklardır. Sermayenin anası, babası, vatani ve acıması yoktur. Kimenin gözünün yaşına bakmazlar.

Evet, önlemler birbirini izliyor. Çocuklardan sonra sıra eşlerde!.. Bu gidişle önlemler yatak odalarına değin uzanırsa hiç şaşmayalım. Diyelim, Almanya'da on yıl, on beş çalıştınız, çalışıyorsunuz, daha da çalışacaksınız. Oturma ve çalışma izininizi de sürekli. Bekarsınız, kendi ülkenizden evlendiniz! İşte o zaman ünlü önlemler çıkar karşınıza. Eşinizi getirmezsiniz, bekleyeceksiniz. Önce bir yıld, sonra iki yıla çıkarıldı. Yani eşiniz Türkiye'de, siz burada Almanın içinde ya sabır diyerek bekleyeceksiniz! Önemli!.. Şimdi de Baviera Eyaleti bu beklemeyi üç yıla çıkardı! Arkasından 4.5.6.7 diyerek zam üstüne zam gelecek ve sonunda da "Türkler kanlarını Almanya'ya getiremez" diye yeni bir önlem daha çıkacaktır kuşkusuz!

Demokrasi, insan hakları falan filan cümlesi yalan. Biz bu haklarımızı kendi hükümetimizle hesapladıktan sonra yabanın hükümetine ne demeye hakkımız var? Bunlar "gidin!" diyor, onlar "döviz!" istiyor, "daha daha!" diyor.

POLONYA GERÇEĞİ

Adem Kalfa

Kapitalist sömürü düzeninden yana kim varsa, bugünlerde Polonya'da işçi haklarının savunucusu kesildi. Reagan'ından, bizim boyalı basının cunta şakşakısı kalemeşorune kadar hepsinin kalpleri Polonyalı işçiler için çarpıyor. Bunlar emperyalist dünya sistemi içinde (Ankara'daki dahil) bütün faşist iktidarlara karşı çıkarken Polonya'da işçi haklarının savunuculuğuna soyunmuşlar, Jaruselski'ye düfür yağdırıyorlar.

Bu durum işçi sınıfı davasını yürekten benimseyenleri uyanık olmaya ve Polonya'da çatışma halindeki güçlerin sınıfsal niteliğini saptarken çok dikkatli davranmaya yöneltmelidir.

Polonya'da olan nedir? İlk bakışta bir yanda, yıllar boyu izlediği sağ sapma niteliğinde politika ile sosyalist kuruluşun gereklerini yerine getirmeyen ve sonunda emekçi yığınlarından koparak bir imtiyazlı bürokratlar, derneği durumuna düşen ve ülkeyi artık yönetemez hale gelen bir Polonya Birleşik İşçi Partisi var. Öte yanda bir işareti ile milyonlarca işçiyi harekete geçirebilen bağnaz katolik, Batı hayranı bir grubun yönetiminde siyasal parti gibi hareket ederek ülke yönetimine el koymaya kalkan Dayanışma (Solidarnost) Sendikası var.

Burada söz konusu olan Polonya'nın sosyalist dünya sisteminden koparılması ve bu sistemin bağrında batı emperyalizminin bir kalesi durumuna getirilmesidir.

kişi öldü. Feodaller koalisyon hükümeti, gerici unsurlardan destek görüyorlardı. Çiftçi Partisi lideri Mikolaycik'in başı çektiği bu sağcı grup toprağın, hatta fabrikaların bile eski sahiplerine geri verilmesini önerebiliyorlardı. Katolik kilisesi de bu gerici akımda yerini almıştır. Bu önemli bir destek idi. Katolik kilisesi yüz yıllar boyu esir yaşamak zorunda bırakılmış olan Polonya ulusunun birliğinin simgesi olmuştur. Papazların toplumda büyük etkinliği bu tarihsel geçmişten kaynaklanır. Birleşik İşçi Partisi saflarında bile papazların etkisine kapılmış olanlar vardı. 1948'de Boleslaw Bierut'un Parti önderliğine gelmesiyle bu sağcı unsurlar yenilgiye uğradı.

1950'de 6 Yıllık Planın uygulamaya konmasıyla Polonya işçi ve köylülerinin yaratıcı enerjileri tam seferber hale getirildi. Bu planla Polonya toplumunun tüm alanlarında sosyalizmin temelleri atılıyordu. O günlerde ülkenin şantiyelerinde çalışan Polonyalı işçiler yeni bir dünya kuranların esin ve coşkusu içinde yaratıcılıkta ve fedakarlıkta tüm dünyaya örnek oldular. Yaşamları mütevazı idi. Sosyalist kuruluşa katkılarında kaynaklanan devrimci gururları o mütevazı yaşamı mutlu kılmaya yetiyordu. O günlerin Polonyası ilk beş yıllık planlar dönemi Sovyetler Birliği ile kıyaslanabilir.

kenin özgül koşulları gereği kollektivizasyon yavaş yürüyordu. Lenin'in deyimi ile durmadan kapitalist ilişkiler üreten küçük köylü ekonomisinden kaynaklanan görüşler siyasal üst yapıya yansıyor bazı parti kadroları arasında bile etkin olabiliyordu. Bu, bir yandan, uluslararası devrimci işçi hareketi içindeki gelişmeler öte yandan, Bierut'un 1956'da ölümünden sonra Partide bir sağa kayışa neden oldu. Tekrar politik hayata katılma olanağına kavuşan Gomulka bu yeni politikada başı çekti. Gomulka hızlı bir kollektivizasyonu pahalı bir lüks sayıyordu. İlk iş olarak Kollektif çiftliklerin sübvansiyonunu kesti.

Köylüyü toprağı ile birlikte kollektiften ayrılıp özel mülkiyete dönmesini serbest bıraktı. Güya böylelikle tarımda verim artacaktı. Bu özel mülkiyetçi tarım politikası öylesine başarılı olmuştur ki sonunda tarım ürünleri ihraç eden Polonya bu ürünleri ithal etmek zorunda kalmıştır.

Sosyalizm yolundan sapma demek olan özel mülkiyete dönüşün yığınların bilincinde derin olumsuz etkileri olmuştur. Ve katolik kilisesi etkinliğini daha da arttırmak için bu ortamdan yararlanmasını bildi. 1937'de Polonya'da yaklaşık olarak 7000 kilise vardı. 1969'a kadar bu sayı iki katına yükseldi: 14.000. 1937'de Polonya'da 17.000 rahibe vardı. 1969'da kutsal özel mülkiyetin bu işi propagandacılarının sayısı 28.000'e ulaştı.

Gomulka'nın sanayi politikası da aynı paralel deydi. İşçileri gerçekleştirmesi olanaksız vaatlerle oyalandılar. Pazar ekonomisini, Tito Yugoslavyası tipi öz yönetimi yaygınlaştırma yolunu tuttular.

Gomulka'dan sonra gelen Gierek bunalım içinde bir ülke devralıyordu. O da acaip bir denemeye, emperyalist ülkelerden, özellikle Batı Almanya'dan sağlanan kredilerle "sosyalist" kalkınma denemesine girişti. Emperyalistler Polonya'ya 27 milyar dolara varan krediyi verirken besbelli ki kendi çıkarlarına uygun bir iş yaptıklarını çok iyi biliyorlardı. Alman Şansölyesi Helmut Schmidt Polonya ekonomisine yardımın Alman federal cumhuriyetinin savunmasına katkı olduğunu, yani Alman emperyalizminin savaş gücünü arttırdığını söylerken pek yanılmıyordu.

İşte bilimsel sosyalizme sosyalist kuruluşun yasalarına düpedüz meydan okuma niteliği taşıyan bu sağcı politikalar ki işçi sınıfının öncü birliği olmak iddiasında olan ve öyle olması gereken bir partiyi emekçi yığınlarından kopuk, otoritesini ve etkinliğini yitirmiş bir imtiyazlı bürokratlar kulübü durumuna düşürmüştür.

Ve böylelikle ülke sosyalizm düşmanlarının serbest av alanı haline gelmiştir.

ASKERİ YÖNETİM ÇÖZÜM DEĞİLDİR

Sonunda, tarihte ilk kez, marksizm - leninizme sahip çıkan bir parti tarafından yönetilen bir ülkede ordu yönetime el koyuyor ve özünde skandal olan bu durumu, başka çıkar yol görünmediğinden, dünya devrimci işçi hareketi, kötülerin en az kötüsü olarak sineye çekmek zorunda kalıyor.

Tarımda kollektivizasyon için ileri

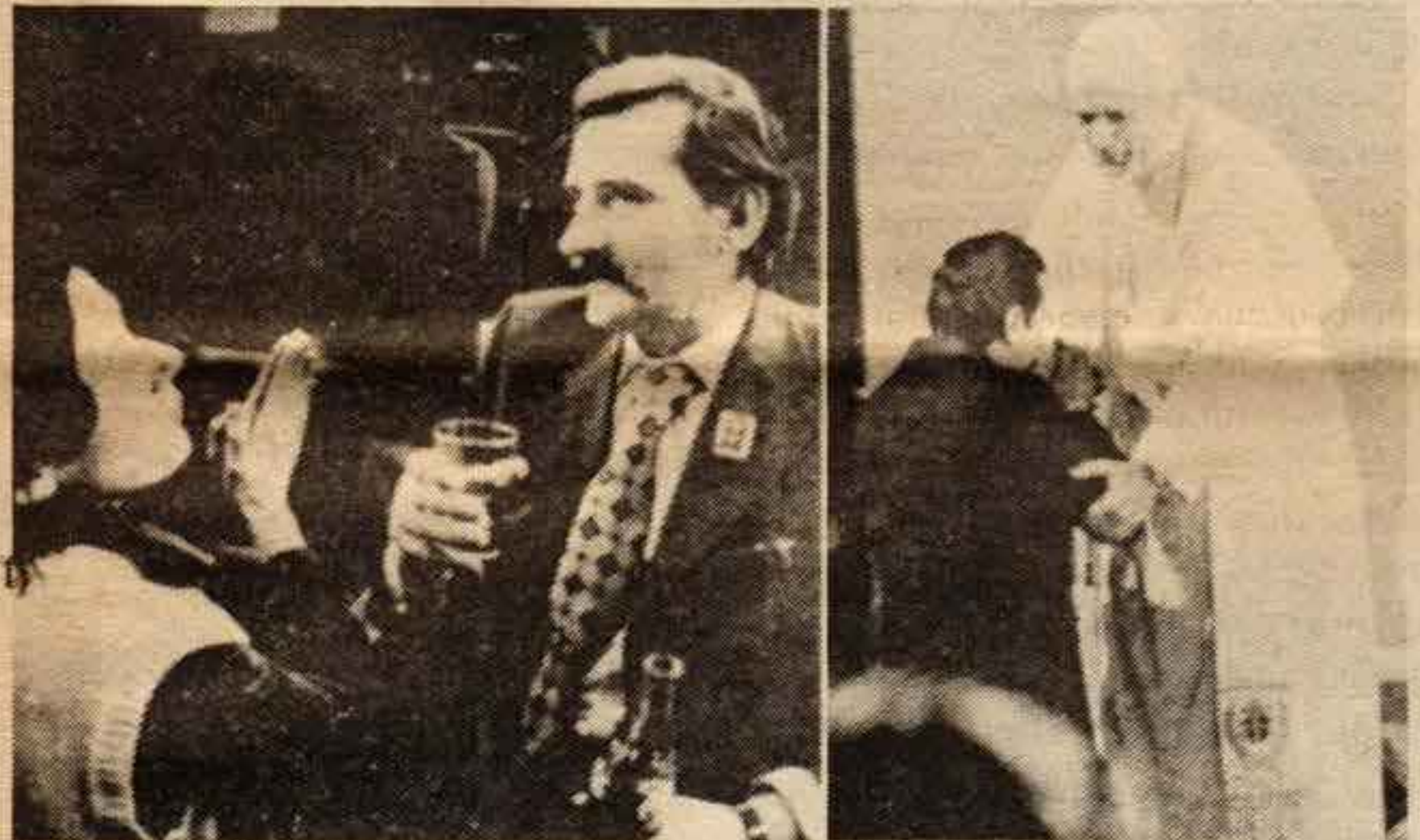

Elbette ki tüm Polonya, sosyalizm davasına sırt çevirmiş bürokratlar, emperyalizmin hizmetinde işçi lideri kisveli demagoglardan İsa odına özel mülkiyet savunucusu papazlardan ve bunların kandırabildiği bilimsiz kesimden ibaret değil. Olamaz.

Elbette ki bu ülkede uğrunda milyonların can verdiği sömürsüz, özgür ve mutlu bir Polonya için yürekleri çarpan sağlam unsurlar da var. Jaruselski önderliğindeki askeri yönetim bu sağlam unsurları birleştirerek hangi kisveye bürünmüş olursa olsun, emekçi halk düşmanlarını etkisiz kılabilir. 1950'ler Polonyasının sosyalist kuruluş coşkusu yeniden canlandırabilecek, ülkeyi işçinin, köy emek-

çisinin ağırlığını koyabildiği gerçek sosyalist demokrasiye ulaştırabilecek mi?

Bu bir askeri yönetimin başarabileceği bir iş değil. Bu, ancak toparlanan yığınların gönüllü katkı sını sağlayacak yeni örgütlenmelere gitmekle ve yaratıcı bir tutumla ülke gerçekleri ve bilimsel sosyalizmin ışığında devrim yolunu saptamakla ve bu yolu yüreklerle izlemekle olabilir.

"Duacıyız Walesa"

Walesa Papa'nın elini öperken

Polonya'nın yakın tarihine bu açıdan bir göz atmanın gereği var. İkinci Dünya Savaşında Alman Nazileri Polonya'da bir soykırım politikası uyguladılar. Bu savaşta Polonya nüfusunun üçte birini (altı milyon insan) yitirdi. Naziler Polonya kentleriyle ülke endüstrisinin yüzde altısını yerlebir ettiler. Polonya halkı kurtuluşa işte böyle koşullarda erişti. Ve bu halk büyük bir coşku ile, kolları sıvayarak sosyalist kuruluşa girişti.

O günlerde ünlü Lodz tekstil fabrikasının'daki durum bu yeniden kuruluş atılımı hakkında bir fikir verebilir: 1 Şubat 1945'de bu fabrikada yalnızca 882 işçi çalışıyordu. Bir ay sonra işçi sayısı 10.308'e yükseldi ve altı hafta sonra da fabrikada tam 72.176 işçi çalışmaktaydı. Halk demokrasisi düzeninin tüm ağır sanayi kurumlarını millileştirdiği ve orta endüstrinin de önemli bir kesimini sosyalist sektöre kattığı o umut dolu günlerde bütün ülkede durum Lodz'daki gibiydi.

Öteki Avrupa ülkelerinde yüz yıl önce ortadan kaldırılmış olan feodal mülkler Polonya'da hala varlığını sürdürüyordu. Köklü bir toprak reformu ile feodal ilişkiler son verildi. 1950'ye kadar 350.000 köylü ailesine 2,4 milyon hektar toprak dağıtıldı. En küçük köylü işletmesi 50 dönümün üstündeydi. Köylü nihayet toprağının sahibi oluyordu. Bu reform kan pahasına gerçekleştirilmiştir. 1948'e kadar feodallerin silahlı çeteleri toprak reformundan tarla alan köylülere yıldırarak toprağı işlemekten vaz geçirmek için teröre başvuruyorlardı. Bu mücadelede 20 bin

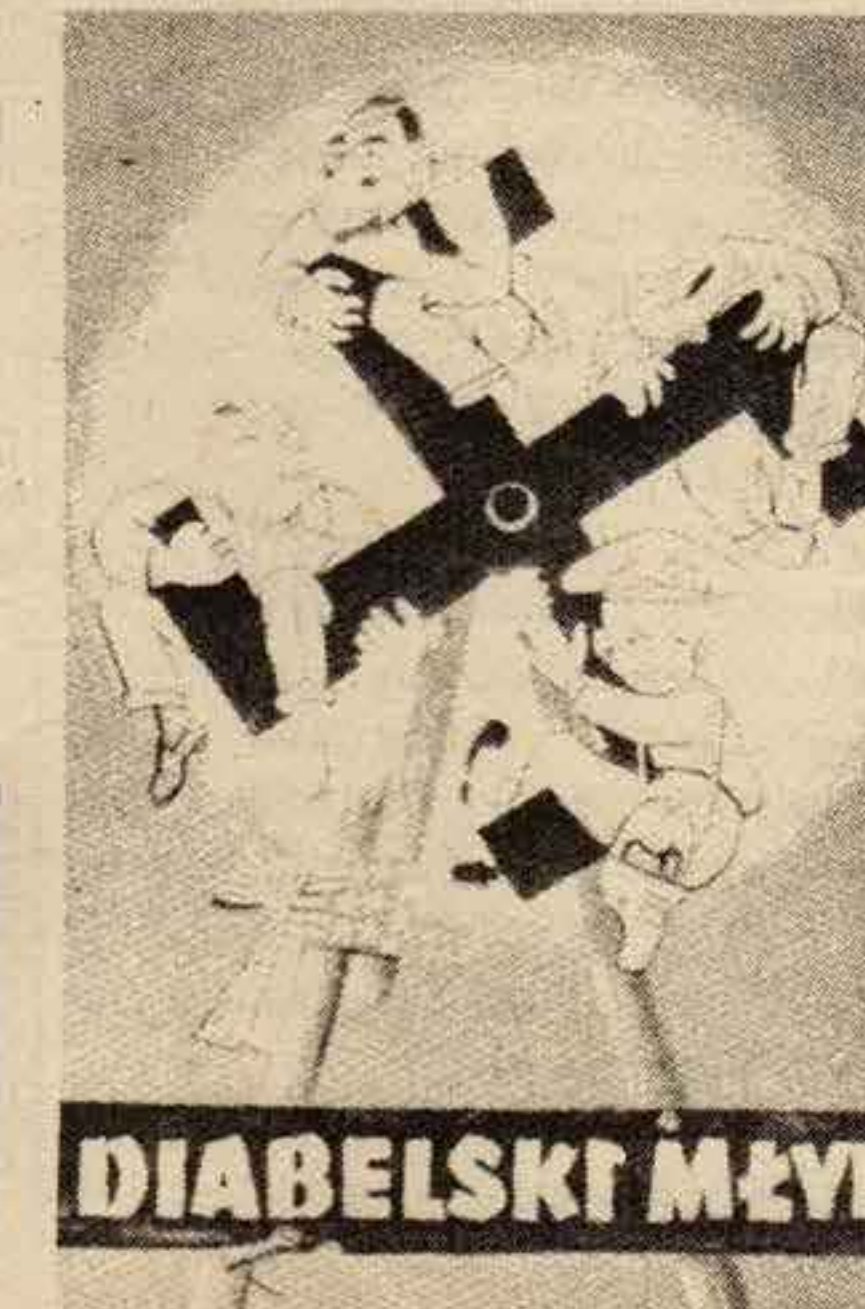
Sosyalist kuruluş yolunda seferber edilen işçi ve köylülerin bu yaratıcı enerjisidir ki Polonya'yı kısa zaman içinde dünya sanayi üretiminde onuncu sıraya, çelik üretiminde dokuzuncu sıraya, enerjide sekizinci sıraya yükseltti.

DÜŞMAN UYUMUYORDU

Ama sosyalist kuruluş yolunda başarılar sağlandıkça, mülksizleştirilen sınıf düşmanının direnişinin arttığı da bir gerçek. Sosyalizme karşı olan sınıf ve zümrelerin karşı - devrimci direnişi toplumsal yaşamın bütün alanlarında kendini duyuruyordu. Ül-

Coşkulu günlerden

Hamburg'ta Yabancı Düşmanlığı Protesto Edildi

Hamburg'ta 30 Ocak 1982 günü düzenlenen "Yabancı Düşmanlığını Protesto Yürüyüşü"ne 4000 dolayında kişi katıldı. Yürüyüşü, 70'i aşkın Alman ve yabancı kuruluş ortaklaşa düzenledi. Yürüyüşte, yerli ve yabancı tüm ilerici güçler, gerici yabancılar politikasına birlikte karşı çıktılar. Aralarında Türkiye'li anti-faşist dernek ve kuruluşların da bulunduğu 70'i aşkın kuruluş, yabancı düşmanlığına karşı bundan sonra birlikte mücadele etme kararı aldılar.

Yürüyüş, Hamburg'un Dammtor semtinde başladı. Şehrin en kalabalık yerlerinden geçen yürüyüşçüler, yabancı düşmanlığını ve Alman makamlarının gerici yabancılar politikasını protesto eden sloganlar söylediler. "Kahrölsun gerici yabancılar yasası", "Yabancılar içeri faşistler dışarı", "Yaşasın halkların dayanışması", "Yabancılar değil yabancıları sömürenler dışarı" sloganlarının sık sık atıldığı yürüyüş Hamburg'lular tarafından ilgiyle karşılandı ve izlendi. Yürüyüş, Hansaplatz'da çeşitli dillerden yapılan konuşmalarla sona erdi. Yürüyüşü düzenleyen ve destekleyen örgüt ve kuruluşlar şunlar:

Spanische Jugendinitiative e.V./Spanischer Elternrat e.V./Portugiesisches Freizeitzentrum e.V./Galicisches Zentrum/Chile Solidaritätskomitee (CSK)/Verein der Demokraten aus der Türkei e.V. (DIDE)/Altonaer Fraueninitiative e.V. (AFI)/WIR Internationale Zentrum in Altona e.V./INCI Frauen/HIGO (FIDEF) Hamburg/Bürgerinitiative ausländischer Arbeitnehmer e.V./Deutsch Ausländische Arbeitsgemeinschaft Harburg/Internationale Studentengemeinschaft

FHS/Ausländerinitiative St.Georg e.V./Fort-schrittliche Einheit aus der Türkei in Hamburg (HTIB)/Kultur- und Solidaritätsverein aus der Türkei (ATIF)/Deutsch-Türkischer Solidaritätsverein e.V./DEV İşçi/Progressive Volkseinheit aus der Türkei in Hamburg e.V. (THDB)/Arbeiter und Kulturverein aus der Türkei/Solidaritätskomitee mit den Völkern der Türkei/Türkei-Komitee Hamburg/Grün-Alternative Arbeitsgruppe Ausländer/Dir Grünen LV Hamburg/Bunte Liste Parlamentsfraktion/Gruppe Z/Grüne Eimsbüttel/Merhaba Deutsch-Türkische Initiative Norderstedt/MBSE Koordinationsgruppe Hamburg/Hamburger Arbeitskreis Asyl/Gemeinwesenarbeit St.Pauli Süd/Ausländeraus-schub der GEW LV Hamburg/Republikanischer Anwaltsverein/Die MOTTE/Jungsozialisten Hamburg/Komitee Asylsuchender in Hamburg/Alternative Liste Hamburg/Arbeitsgruppe Ausländer/Christen für den Sozialismus/KB/Volk-front/DKP Bezirk Hamburg/Griechische Gemeinde in Hamburg/Spanisches Zentrum/GIM/Nachbarschaftsheim DAB/Interessengemeinschaft der mit Ausländern verheirateten Frauen (IAF) e.V./VVN/Verein demokratischer Juristen (VdJ)/Ausländer in Altona (AIA)/Sozialistisches Büro (SB)/Arbeiterverein Kurdistan in Hamburg/Sozialistische Liga/BWK/Hamburger Friedenskoordination/Arbeiterverein aus Kurdistan/HWP Ausländerinitiative/HWP ASIA/SPD Eimsbüttel/KP Spanien (PCE)/DEV-SOL Halkder Hamburg/Arbeiterphoto-graphie Hamburg/Schwerpunkt Ausländerarbeit FHS Hamburg

Ayrıca, yine Hamburg'ta yapılan ve Türkiye'li kuruluşların düzenlediği "İlticacılar Gecesi"nde ilticacıların sorunları dile getirildi ve bunlara insanca bir yaşama hakkının verilmesi istendi. Geceye 600'e yakın izleyici katıldı. Aynı amaçla 7 Şubat'ta bir gece daha düzenlendi.

Neden Dönmüyorlar

Dursun Akçam

"Karakafa" diyorlar Almanya'da saç kara yüzü esmer olan yabancılara, Türk'e, Kürt'e, Arap'a, Asya'lı ezik emekçilere... "Karakafaların" yüzde 90'ını T.C. pasaportlu. Almanya'daki sayıları 2 milyona yakın.

Kapitalist Avrupa'nın gelişmiş hemen her ülkesinde, her kentin köşe bucağında bizim Karakafalar, garip, dilsiz ve yalnız. Eskiden köle zenciler vardı, esir pazarlarında alınıp satılan, kırbaça çalıştırılan. Şimdilerin Avrupa'sında köle zenciler yok, kırbaça çalıştırılanlar da... Ama onların yerine başka tür zenciler var, çoğu sözleşmeli, sigortalı Karakafalar, esmer tenli T.C. pasaportlular. Almanya'daki gürlü-patırtı hep bunların başında, "Defolun, gidin ülkemizden!" diyorlar, hakaretin her türlüünü yağıdırıyorlar. Fakat onlar gitmiyorlar, kapıdan atsalar, bacadan giriyorlar. Neden?

En zor, en pis işlerde çalışırlar, sokak süpürür, bulalık yıkarlar. Yedi kat yer altı kömür ocaklarında, ateşi, tozu, zehiri bol fabrikalarda üretim yaparlar, değer yaratırlar, yine de yaranamazlar efendilerine!

İşten atılma korkusu Demokles'in kılıcı gibi her daim başlarında. Çıkışı verilenler, bir daha iş bulmazlar kolayından. Uygulamalarda, işçiler ülkelerine göre sınıflara ayrılmışlardır. Birinci sınıf Alman yurttaşları, sonra Ortak Pazara üye ülkelerin işçileri, sonra Ortak Pazar üyesi olmayan fakat Avrupa'lı olan ulusların işçileri, özellikle "sarıbaşı"ları... Ve en sonuncular da T.C. pasaportlular, yani paryalar. Açık iş yerine başvuranlar, bu sınıflamaya göre işlem görürler. Şu sıralar Almanya'daki işsiz sayısı bir milyon, 1.900 bin her yüz Alman yurttaşından 8'i işsiz. Bu koşullar altında sonuncu sınıf bir Karakafaya, T.C. pasaportlu ya sıra gelir mi hiç?..

Açıkta kalanlar, bir yıl işsizlik parası ile oyalanırlar. Sonra bu ücret kesilir. "Yürü memleketine!" derler; bizimkiler direnirler, gitmezler. "İşsizlik Yardımı"na, "Sosyal Yardım"a, Belediyeye başvururlar. Alabilirlerse ayda 300-400 DM'la yarı aç, yarı tok sürünürler, yine de gitmezler, gidemezler. Neden?

"Malulen emekliye" ayrılanlar da dönmezler öz yurtlarına. Bağlanan sakat aylığı ile sıkıntı içinde yaşarlar. Havası ve insanı gülmeyen bu "kasvetli" ülkede çile doldurmaya razı olurlar da dönmezler. Neden?

T.C. Pasaportlu Karakafalar, "tecrit" edilmişlerdir yaşadıkları toplumdan. Aşağılanırlar, horlanırlar. Kimse adam yerine koymaz, adam gibi konuşmaz onlarla. Zorunlu durumlarda ise alaylı ve bozuk bir dille üç beş söz ederler, "Sen var gelmek.", "Yapmak var iş." gibilerden tarzanca bir "Karakafa dili" geliştirmişlerdir.

Eğlence ve dinlenme yerlerinde de aralarında görmek istemezler Almanlar Karakafaları. Barlardan, kulüplerden kovdukları olur. Parklarda, bahçelerde de rahatça dolaşamazlar, seraserpe oturamazlar diledikleri yerlerde. Çirkin görünüşleriyle rahatsız ederler sarıbaşları. "Ausländer raus!" sloganı bir şamar gibi iner suratlarına. Bir işçi söylemişti, "Yüzüme karşı söylenen küfürleri anlamamak için Almanca öğrenmiyorum!" Ama yine de direnmiyorlar, dönmüyorlar ülkelerine. Neden?

Kiralık ev ilanlarında genellikle bir koşul dikkati çeker, "Yabancılara", özellikle "Türlere verilmez!" Bu koşulu ilana eklemeyenler de "Türk" olduğunuzu öğrenir öğrenmez, kapıyı suratınıza çarparlar, telefon-da iseniz, "Nein!" der, kapatırlar. O neden sağlıklı

yapılarda mesken tutmuşlardır Karakafalar. Bir araya toplandıkları "Geto" evlerinin birçoğunda tuvalet ortak, banyo yoktur, kalorifer hiç yoktur. Kendilerinin de içinde yaşadıkları toplumun insanları ile ortak hiç bir bağı yoktur, dışlanmışlardır, "Defolun yurdumuzdan!" derler, onlar yine de dönmezler. Neden?

Bir de sığınmacılar var, rekor yine bizimkilerde. Hepsisi de faşist baskılardan, kendilerini bekleyen zindanlardan kaçmış değildirlir. Çoğunluğu "turist" adı ile gelmiştir. İş aramışlar, bulamamışlar, aç ve açlıkla kalmışlar ama dönmek istememişler memleketlerine. "Siyasi bir gerekçe uydurarak dayamışlar birer dilekçe sığınma hakkı istemişler. Bunların da her biri bir yanda perişan. Kimileri yersiz, yurtsuz, 250-300 DM yardımla yaşamaya çalışırlar, kimileri bir çeşit tutsaklar kampında. Mahkemeler uzar gider, kendileri bir yanda, eşleri, çocukları bir yanda. Sonuçlanan mahkeme kararları genellikle olumsuz, "Haydi gidin!" derler, kimse gitmez. Yeniden yeniden itiraz dilekçeleri verirler. Neden?

F.Almanya'da ekonomik kriz büyüdükçe yabancı düşmanlığı da büyümekte. Eyaletler de önlem üstüne önlemler alınmakta. Bu önlemlerin hedefi yine Türkler, T.C. pasaportlular. Ne pahasına olursa olsun Türkleri kovmak. Bazı eyalet yöneticileri bunu açıkça söylemekten çekinmiyorlar. Federal Hükümet de bir açıklama yaparak bu önlemlerin büyük bir bölümüne katıldığını bildirdi. Bizimkiler, "Ah, tüh!" ediyorlar ama bir türlü ülkelerine dönmek istemiyorlar. Neden?

Son zamanlarda yabancı düşmanlığı fiili saldırılara dönüştü. Hedef Türkler, Türkiyeliler. Telefon kulüplerinde adam tartaklıyorlar. Köln'de olduğu gibi Türk kadınları evlere kapatıp komalık ettikten sonra salveriyorlar. Yalnız gördükleri çocukları öldürmek istiyorlar. Köln Radyosu Türkçe Yayınlarında bu tür haberleri zaman zaman duymak olası. Geçtiğimiz günlerde bir işçi linç ettiler. Olayın ayrıntılarını gazeteler yazdılar, "Stuttgart'ta kızıl erkekli 50 kişilik bir Alman grubu, Türklerin bulunduğu kahveye taş, zincir, sopalarla saldırdılar. 7 çocuk babası Battal Seyit linç edilerek öldürüldü. Esref Koparan, Abdurrahman Gündoğdu ile soyadı Aksoy olan üç Türk de ağır yaralandı."

Bu gidişle Türkler, Nazi Almanya'sı Yahudi kurbanlarının yerini alması olacaktı. Almanlar arasında fısıltı halinde yaygın bir fıkra şöyle: "Yahudilerle Türkler arasında ne fark var?" Yanıt, "Birinciler geldi geçti, sıra ikincilerde!"

Diyelim Yahudilerin gidecekleri ülkeleri yoktu. Ama bizim koskoca bir ülkemiz var. Neden gitmiyorlar?

Evlerinde rahat uyuyamayanlar var. Saldırıya uğrayacaklarından, katledileceklerinden korkuyorlar, biraz 12 Eylül Türkiye'yi anımsatır gibi. Ama saldırgan katiller bu kez Türk faşistleri değil, Alman faşistleri! Gelgelelim, tüm bu olup bitenler karşısında bizimkiler yine de direnmiyorlar, dönmek istemiyorlar havası, güneşi bol, insanları güzel ülkemize. Neden?

Kimlerdir cennet ülkemizi insanlarımızı cehennem edenler, onurumuzu bir paçavra gibi yaban ellerde çiğnetenler? Ve yiğit emekçilerimizi, analarımızı, Bacılarımızı paryaya saydırırlar?.. Zindanlar, daraağaçları asıl onlar için çalıştırıldığı gün adalet yerini bulacak ve o zaman el kapılarında perişan insanlarımız gönül rahatlığı içinde anayurtlarına dönmüş olacaktırlar!

Protesto gösterisine çok sayıda Türkiyeli de katıldı Gelsenkirchen'de 10 bin işçi yürüyüş yaptı

Thyssen'e bağlı Schalker Verein 1 Döküm Firmasının 1500 işçiye çıkış vermesi çevrede huzursuzluklara neden oldu.

Dünyaca ünlü tekerlerden birisi olan Thyssen'in Gelsenkirchen'de faaliyet gösteren Schalker Verein 1 Döküm Firması'nın 1500 işçiye çıkış vermesini protesto için yapılan yürüyüşe 10 bin kişi katıldı. İşten atılanlar arasında 200 dolayında Türkiyeli de bulunuyor. 27 Ocak günü yapılan yürüyüşe işten işçilerin yanı sıra çevrede çeşitli kesimlerden çok sayıda işçi, emekçi

ve halktan insanlarda katıldı. Türkiyeli derneklerin de aktif olarak desteklediği yürüyüşte, bir konuşma yapan Gelsenkirchen Belediye Başkanı SPD'li Werner Khulmann, bölgede işsizlik oranının yükselmeye başladığını, bu nedenle Thyssen Yönetim Kurulunun işten çıkarma kararlarını geri alması gerektiğini söyledi.

Tyssen'e bağlı bir döküm işyeri olan Schalker Verein'deki protesto yürüyüşünü, IG Metal Sendikası da desteklediğini açıkladı.

Kreisler işçileri haklarını direnerek korudular

Stuttgart yakınında kurulu Kreisler Metal Fabrikası işçileri, işverenin işten çıkarma ve fabrikayı boşaltma girişimini boşa çıkardılar. Fabrikanın kapılarını tutan işçiler, bisiklet ve mobilet sevkıyatını engellediler. Bu eylem üzerine işveren, işçilerin iş güvenliğinin sağlanmak için toplantı yapmaya razı oldu.

Olay şöyle gelişti: Kreisler Metal Fabrikası işveren, zarar ettiği gerekçesiyle işçilere 15 gün süreli zorunlu izin verdi. Fabrikanın kapalı olduğu günlerde işverenin içerden bisiklet ve mobilet sevkıyatı yaptığını öğrenen işçiler hemen bir araya gelerek sevkıyatı durdurmaya karar verdiler. Fabrikanın kapılarını tutan işçiler, bisiklet ve mobiletlerin dışarı çıkarılmasına izin vermediler. Bunun üzerine işveren, işçilerin iş güvenliğinin karara bağlanacağı bir toplantı yapmaya ve işçilerin haklarını korumak için gereken önlemleri almaya razı oldu.

İşçilerin bu başarılı direniş eylemine Kreisler Metal Fabrikasında çalışan Türkiyeli ve diğer yabancı işçilerin de katıldığı öğrenildi.

Ford işçileri: Patronu uyarıyoruz

Köln'deki Ford Fabrikalarında çalışan Alman ve yabancı işçiler, ortak bir bildiri yayınlarak, işten çıkarmalar ve ücret artışları konusunda "Patronları uyarıyoruz haklarımızı oynamasınlar" dediler.

IG Metal üyesi olan işçilerin Almanca ve Türkçe olarak yayınladıkları bildiriye özetle şu görüşlere yer verildi:

"Geçen yıl, ücret artışları fiyat artışlarının çok gerisinde kalmasına karşın, işsizler ordusu çığ gibi büyüdü. Ücretlerin dondurulması tek bir işyerini bile koruyamadı. IG Metal'in sadece %7.5 tutan ücret artışı talebini bile bu yıl ancak mücadele ederek alabileceğiz. Aksi halde patronlar bize bir kuruş bile fazla vermeyeceklerdir. Mücadelemiz tüm işçileri kapsamalıdır."

IG Metal üyesi işçilerin ortak bildirisinde daha sonra, işten çıkarmalar ve ücret artışlarının kısıtlanması girişimleri karşısında sessiz kalınmaması istendi. İşçiler, şirket ve tekel yönetimlerinin kendilerine dost olmadığını, vurguladılar.

Resul Önal

Demokratik Muhalefetin Görevi

Berlin IG Metal Sendikası Başkanı Türkiye'de Tutuklu Sendikacıların Derhal Serbest Bırakılmasını İstedi

Berlin IG Metal Başkanı Wagner, 1 Şubat 1982 günü Berlin'deki Türk Konsolosluğuna verdiği bir istem yazısında sendikacının aldığı kararları dört maddede sıralamıştır:

- 1) Halen yargılanan ve tutuklu bulunan sendikacıların derhal serbest bırakılması,
- 2) Siyasal tutukluların hemen salıverilmesi,
- 3) Sendikal hak ve özgürlüklerin bir an önce tanınması,
- 4) Demokratik parlamenter rejime zaman yitirmeden dönülmesi...

Wagner, IG Metal Sendikasının bu kararlarını Türk Hükümetine iletilmesini ve istemlerin yerine getirilmesini Türk Başkonsolosundan istemiştir.

IG Metal Başkanı, Konsolosluktan ayrılırken gazetecilere, "Ümit ederim ki Türk Hükümeti bu isteklerimizi dikkate alacaktır." dedi.

Başkonsolos ise bu konuda herhangi bir şey söylemekten kaçındı, gazetecilerin sorularını yanıtsız bıraktı.

"SUÇ" SAHNELENİYOR

"Devrimci İşçi Tiyatrosu", kolektif bir çalışmanın ürünü olan "Suç" adındaki tiyatro oyununu Batı Berlin'de sahneye koyma çalışmaları yapmaktadır. 12 Eylül darbe öncesi dönemden bir kesiti ele alan "Suç", Şubat ayı içinde Berlin'de ve Batı Almanya'nın diğer kentlerinde oynanmaya başlayacak.

Şimdi, yurtdışında cuntaya muhalefet yapan güçler, baskıcı yabancılar yasasına tepki göstermek durumundadırlar. Cuntaya karşı mücadele ile yabancılar politikasına karşı mücadeleyi birleştirmek zorundayız. Biz özgür ve bağımsız Türkiye'nin özlemini çeken tüm demokratik örgüt ve kişiler, işçileri ve Alman kamuoyunu soyut kavramlarla ve sloganlarla örgütleyemeyeceğimizi bilmeliyiz. Her iki kesimi de günlük yaşamları içindeki çelişkilerden ve sorunlardan hareket ederek onlara somut hedefler göstermeye çalışmalıyız.

Hamburg'ta oluşan birlik, bu anlamda oldukça öğretici olmalıdır.

Bilindiği gibi Kasım ayının sonunda, Berlin'de gerici kararları protesto için 20.000'den fazla insanın katıldığı bir yürüyüş yapıldı. Bu kararlara Hamburg'un da tepkisi kalmaması için bir çağrı yapıldı, 40 kadar kuruluş (Türkiye'li, Yunanlı, İspanyol, Portekiz'li vs.) bir araya geldi. Oluşan bu Genel Yabancılar Komitesi yanı sıra HDB Hamburg örgütü, Hamburg'ta var olan tüm Türkiye'li örgütlere çağrıda bulunarak birkaç kez toplantı yapılmasını sağladı. Toplantıların amacı,

gerici yabancılar politikası karşısında birlikte tavır almaktır. Tüm Türkiye'li örgütlerin katılımıyla bir de tartışma toplantısı yapıldı. Bildiri dağıtıldı ve diğer çalışmalar yapıldı. İşin olumsuz bir iki yanına rağmen bu çalışmalara tüm Türkiye'li örgütlerin katılması ve sorunları karşılıklı olarak tartışması bize göre en olumlu ve en önemli gelişmeydi. Bu, ileriye doğru atılmış büyük bir adımdır.

Yapılan toplantı ve tartışmalar sonucunda, yabancılar politikasına sadece karşı çıkmanın yetmediği, alternatif politikaların da geliştirilmesi gerektiği kararlaştırıldı. Türkiye'li tüm örgütler ortak imzalarıyla bir broşür hazırlamayı uygun buldular.

Yabancı ve Alman demokratik örgütlerin birlikte oluşturdukları komite, 23 Ocak'ta bir gece, 30 Ocak'ta da büyük bir yürüyüş yaparak Dayanışma ve Birlik konusunda son derece önemli ve olumlu bir adım atmıştır. Hamburg Yabancılar Komitesi, bu iki eylemi yaparak dağılmayacak, tam tersine çalışmaları sürekli hale getirecektir. Komite, her pazartesi saat 19.00'da HDB Hamburg, Lobuschstr. 23, 2000 Hamburg 50'de toplanmaktadır.

EKONOMİ VE ÇALIŞMA

1982 yılı umutsuzluk ortamı

İçinde başladı

Gerek Batı Avrupa ülkeleri ve gerekse bu ülkelere çalışmak için gelmiş bizler bakımından, ekonomi ve çalışma yaşamında gözlenen son gelişmeler, gelecek konusunda büyük bir umutsuzluk kaynağı. Özellikle işsizliğin hızla artması, bizlerin günlük yaşamında olduğu kadar gelecekte içinde önemli sonuçlar doğuracağı benziyor.

Fransa, İngiltere, Belçika ve Danimarka gibi, işsizliğin yaygın olduğu ülkelerin yanı sıra, son aylarda Federal Almanya ve Hollanda'da da işsizlerin sayısı büyük bir artış gösterdi. Federal Almanya'da işsiz sayısı iki milyona doğru yol alırken, Hollanda'da yarım milyon işsiz sayısı ile işsizlik oranı yüzde 11'e çıktı. İşsizlik oranının özellikle yabancı işçiler arasında çok daha yüksek oluşu çok düşündürücü. Gelişme böyle bir eğilim içinde sürüp gittiği takdirde, anayurda zorunlu dönüş hareketleri başlayabilir.

Federal Almanya'da hastalığın önlenmesi için birçok köklü reformlara gidilmesi isteniyor. Ancak bu değişimlerden sonra, vaktiyle dışardan durmadan işçi alan bir ülkenin, kendi işsizlerine iş bulabilecek duruma gelmesi bekleniyor.

Yapılması gereken reformlar için ülkenin uzmanları şu önerilerde bulunuyorlar:

- İşverenle çalışanlar arasında, bugünkü ücret pazarlığı sistemine son verilmeli, firmaların gelirlerini ve karlarını dağıtma politikası için yeni biçimler bulunmalı.
- Bürokrasinin getirdiği kargaşa durdurulmalı, yasaların ve yönetmeliklerin sayısı zorunlu ölçüye indirilmeli.
- Devlet, ölüm döşğinde kıvranan sanayi kuruluşlarını ayakta tutmaya çalışacağına, yeni girişimleri desteklemeli.
- Açıkları devlet bütçesinden kapatılan Demiryolları İdaresi gibi işletmeler rasyonel bir sisteme kavuşturulmalı.

A. Gelen

para bulundurma güçlerini büyötmek için ellerindeki ortaklık paylarının önemli bir kısmını satışa çıkardılar. Bunun sonucu olarak bütün borsalarda ortaklık paylarının fiyatları sürekli bir düşüş gösterdi. Bundan asıl büyük zararda, ortaklık payı için ödediği parayı bile geri alamayacak duruma düşen küçük sermaye sahipleri çekiyor. Bu sonuç, yurtdışında çalışıp da kurulan yurt şirketlerine ortak olan bir kısım Türk işçilerinin başlarına gelenleri anımsatıyor.

Bundan 20 yıl önce Federal Almanya'da genel para servetinin yüzde 22'sini şirketlerin ortaklık payları oluşturduğu halde bu oran şimdi yüzde 4,5'e düşmüş bulunuyor.

Konut politikası kamuya yararlı mı?

Federal Almanya'da çalışanların ve az gelirlielerin ana sorunlarından biri de konut konusu. Bu sorunun çözümüne yardımcı olması amacıyla kurulmuş çok sayıda kamuya yararlı konut yapım şirketleri var. Bunlar, kendilerine düşen görevin tersine, konut fiyatlarını yükseltici ve inşaat dalında işsizliği artırıcı bir işlev içine girmiş bulunuyorlar.

Kamuya yararlı şirketler, kamu yararlılığını bir yana bırakıp çabalarını para yapma işine yöneltmişler. Örneğin Nürnberg'de bulunan "Gemeinnützige Volkswohnungsbaugesellschaft", piyasada en yüksek fiyat sınırı 300 Mark olduğu halde, elindeki ev arsalarını metre karesi 580 Marktan satışa çıkarabiliyor. Söz konusu şirketlerin en büyüğü olan ve sendikaların sahipliğinde bulunan "Neue Heimat", sahibi olduğu konutların kiracılarından, kamuya hiçte yararlı nitelikte olmayan kiralar alıyor. Kamuya yararlı şirketlerin sahipliğinde bulunan konutların sayısı 3,3 milyonu buluyor. Bu konutların 900 bin kadarı sosyal niteliğini yitirdiği için şirketler kiracılardan yüksek kiralalar alıyorlar. Önümüzdeki yıllarda 1960'dan buyana yapılmış konutların çoğu bu nitelikten çıkınca, şirketlerin kira gelirleri yüksek rakamları bulacak.

Kamuyo yararlı diye kabul edildikleri için devlete vergi vermeyen bu şirketler, yeni paralar kazanmak için yeni yollar buluyorlar. Konut sıkıntısını çözümlenmeye yardımcı olacak yerde, birikmiş paralarını yüksek faiz karşılığında başka şirketlere kredi olarak veriyorlar. Örneğin Münih'te bulunan "Wohnungs-fürsorge AG" kuruluş sermayesinin 54 katını bulan bir para, 87 milyon Mark toplamış ve bununla iyi bir kredi ticareti yapabilecek. "Salzgitter Wohnungs AG" 112 milyon, Hamburg'ta bulunan "Gemeinnützige Siedlungs AG" 120 milyon, "VEBA Wohnstaetten AG" 203 milyon Mark toplamış. Oysa bu paraların konut yapımına yatırılması gerekiyor. Ama parayı kredi olarak verip faiz almak daha tatlı geliyor.

İnsan ticareti gelişiyor

Oturma ve çalışma izni bulunmayan yabancılar kaçak işçi olarak kiraya veren bir şebekenin mahkemesi yakında Stuttgart'ta başlayacak. Bu konuda savcılığın yaptığı kovuşturma, insan ticaretinin nasıl yapıldığını açıklayıcı bilgiler veriyor.

Stuttgart'ta ortaya çıkartılan kaçakçı şebekesi, kendini gizlemek için on tane sözde firma kuruyor. Bu amaçla firma sahibi görünen alman yurttaşlarını ücret karşılığı kiralyor. Çeşitli işleri arasında, şebekenin bir işi özellikle ilginç. Yugoslavya'nın Arnavutluk sınırına yakın bir köyünden bütün erkekleri, bin tane yabancıyı topluyor ve bunları ya turist

olarak, ya da sığınmacı olarak Almanya'ya sokuyor. Bunları, kısa bir süre otellerde barındırdıktan sonra Federal Almanya'da dürüst diye tanınmış inşaat firmalarına kiraya veriyor. Kiralanan işçiler yıllarca sahte adlar kullanarak vergi ve sigorta ödenmeden çalıştırılıyorlar. Bunun karşılığında yapılan ödemeler peşin para ile ya da çekle oluyor, ödemelerin kesin hesapları gizlice gerçekleştiriliyor.

Yapılan ticaretten tarafların hepsi hoşnut kalıyor: İşçiler saat ücreti olarak net 8 ile 12 Mark alıyor. İşçi kiralaayanlar normal ücretin üçte birini araçlara ödüyorlar. Bu yoldan kaçırılan vergilerin ve sigorta kesintilerinin tutarı 3,3 milyon Markı buluyor. Savcılığın kanısına göre, Federal Almanya'da yasadışı kiracı firmalardan oluşan büyük bir şebeke var. Bunlar kısmen birbirleriyle sıkı işbirliği halinde, kısmen de aracı örgütlerin yardımı ile birlikte çalışıyorlar. Kaçak işçi çalıştıran firmalar, yakalandıkları takdirde 50.000 Marka kadar para cezası veriyorlar. Ama bu onlar için önemsiz kalıyor. Yakalanan kaçakçı inşaat firmalarının bürolarında yapılan aramalarda, aracı firmaların adlarını taşıyan yazısız kağıtlar, sahte hesaplar çıkarılmasını isteyen yazılı istemler ele geçiyor. Ayrıca savcılığın eline geçen belgeler, inşaat firmalarının yalnız aracı firmalarla değil, resmi makamlarda bulunan kişilerle, iş bulma dairesi, piyasa kontrolü ve polis gibi makamlarla ilişkili halinde bulunduğunu da gösteriyor.

Avusturya başka yolda

Batılı ülkelerin çoğu, devlet borçlarını kısıtlamak ve enflasyonu önlemek için vergileri arttırıp işçi ücretlerini dondurma yoluna gidiyorlar. Yada hiçdeğilse ücretlerin enflasyon hızının altında tutulmasına çalışıyor, böylece istemi azaltarak fiyatların yükselmemesine çalışıyorlar. Bunun sonucu olarak da işsizlik büyüyor. Avusturya başbakanı Kreisky, yeni yıl başlarken, işsizliği önlemek için tersine bir politika izleyeceğini ilan etti. Buna göre, üretimin artmasına yardımcı iş yerlerinin kapanmaması için devlet yeni borçlanmalara gidecek. Devletin bütçesi büyük bir açık gösterdiği halde, işsizlik büyümesin diye bu açığın büyümesinden çekinil-

meyecek. Oysa Avusturya'da işsizlik oranı yüzde 3 ; Batının en düşük oranı. Ülkede enflasyon oranı da yüzde 7. Federal Almanya'nın biraz üzerinde.

Danimarka'da iyimserlik var

Fiyat yükselmeleri ve işsizlik yüzünden ekonomisi perişan ülkelerden biri olan Danimarka için iyimserlik getirici bir gelecek tahmin ediliyor. Uzmanlara göre, Kuzey Denizinde bulunan petrol ve yerel gaz rezervlerinin yardımı ile devlet borçlarının azalması ve ödeme dengesinin düzeltilmesi sağlanabilir. Bu değerli enerji rezervlerinin işletilmeleri için yapılacak yatırımlar sayesinde ülkede yüzde 3 oranında bir ekonomik büyüme sağlanabilir. 1981 yılında Danimarka'nın brüt ulusal gelirinde yüzde 1,5 azalma oldu.

Kim daha güçlü?

Federal Almanya'da işsizliğin hızla artması çalışanlar arasında bir panik havası yaratırken, yıl başında bu ülkenin dünyadaki yerini saptamaya çalışan çeşitli ülkelerin tanınmış gazetecileri Almanya'yı "ekonomik bir dev" olarak tanımladılar. Dış ödemeler dengesi açık vermekle birlikte, ihracatı ithalatından hala daha oldukça yüksek olan Federal Almanya'nın enflasyon bakımından dünyadaki yerini aşağıdaki rakamlar daha iyi anlatıyor:

1981 yılında bazı ülkelerde enflasyon oranı :

	Yüzde
İsrail	121
Arjantin	114
Brezilya	109
Yugoslavya	41
Türkiye	34
İran	29
Meksika	27
Yunanistan	24
Portekiz	20
İtalya	18
İspanya	14
Fransa	13
ABD	11
İngiltere	11
İsviçre	7
Federal Almanya	6
Hollanda	6
Japonya	4

Kaynak:IMF

Kurt - Kuzu Meselesi

Süreyya Turhan

Geçtiğimiz yıl Almanya'da, yabancılar için hiç de uğurlu bir yıl olmadı. Alman yetkilileri, yabancıları ve yabancı işçileri ülkelerinden uzaklaştırmak, hiç değilse sayılarını azaltmak amacı ile bir yığın önlemlere soyundular. Eyaletler düzeyinde kararlar bir birini izledi, yasalarda değişiklikler gündeme getirildi. Bu önlemlerin hemen hepsinde de hedef Türkler. Yapılan işlemler insan haklarına, uluslararası sözleşmelere aykırıymış, çuymuş buymuş, hiç önemi yok!.. Yeter ki gitsinler bu insanlar!..

Oysa yıllar önce Türkleri ülkelerine getirebilmek ve ucuza çalıştırabilmek için nice kolaylıklar, olanaklar sergilediler. Sonra da başvuranları bir bir sağlık muayenesinden geçirip, genç olanları, taşı sıkça suyunu çıkaran sapasağlam insanları, toplayıp getirdiler. 10 yıl, 15 yıl çalıştırıldılar en belalı işlerde. Bir bölümü s...at kaldı, sağlığı yitirdi. Geriye kalanlardan da hayır kalmadı. Ama Almanların da artık yabancı işçiye pek ihtiyaçları kalmadı.

Şimdi de bu insanları kovmaya çalışıyorlar. Eşlerini çocuklarını sokmak istemiyorlar ülkelerine. Aile parçalanmış, çocukların öğrenim hakları varmış hiç önemli değil. "İnsan haklarına saygı" dediğin böyle olur! Alman yetkilileri sanıyorlardı ki, getirdiğimiz işçiler, tek başlarına yaşarlar, bir kaç yıl geçtikten sonra da çeker giderler...

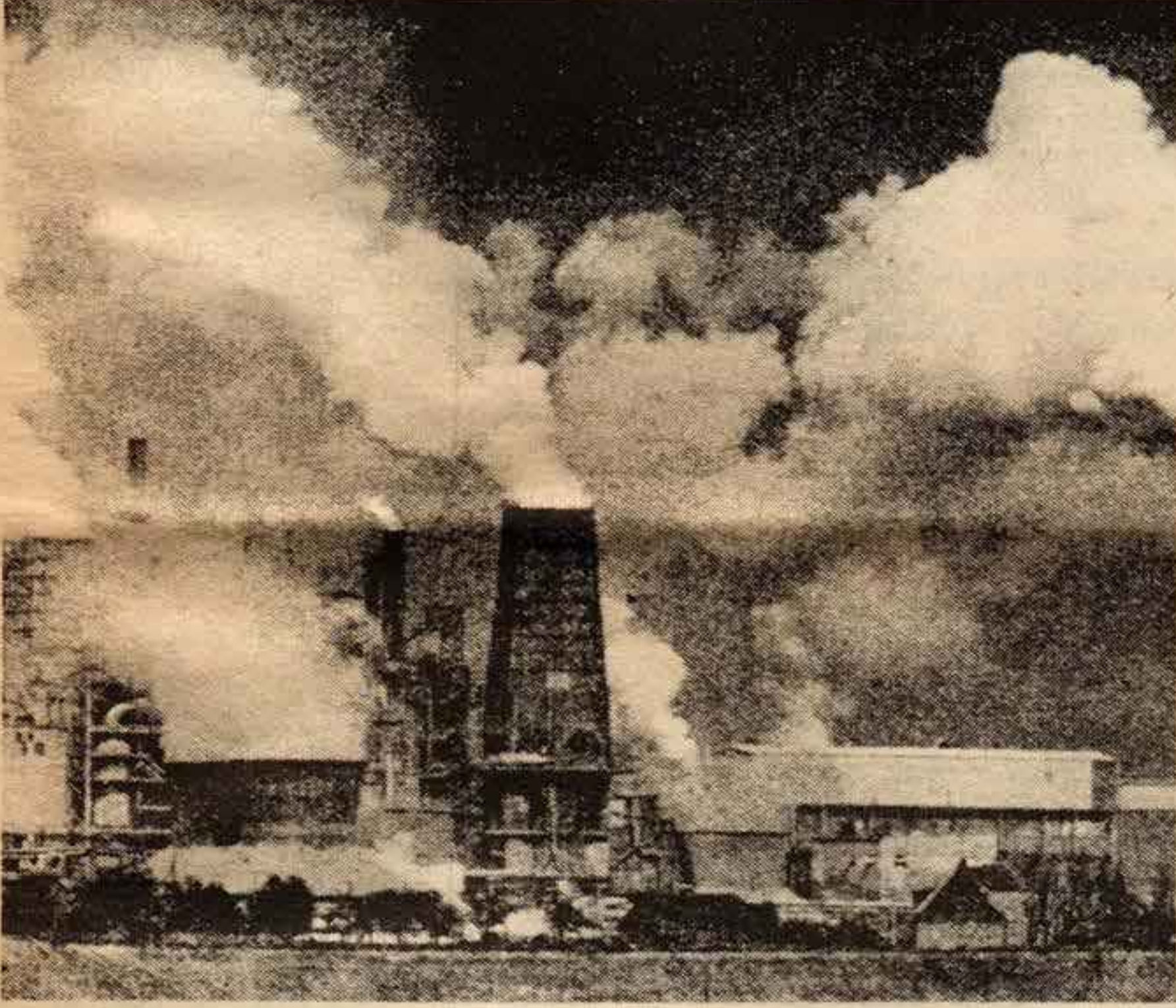
Kazın ayağı hiçte öyle çıkmadı.

Önce işçiler geldi, peşlerinden eşleri ve sonra da Türkiye de bıraktıkları çocukları, yakınları... Bunlar sorunlarını da birlikte getirdiler. Ev istediler, çocuklarına okul, hastalarına hastahane... Üstelik ayrı kültür, ayrı yaşam biçimi, ayrı dünyaların insanları kaynaşamadılar ve yaratılan sorunlar sorunlar!.. Türkler pahalıya mal oluyordu Alman hükümetine...

Bir de ekonomik kriz başlayınca dananın kuyruğu koptu ! İşte bu nedenlerden yeni kararlar, yasa değişiklikleri ve kopartılan kıyametler.. Yapılan işlemlere değişik kılıflar da giydirdiyorlar. "Yabancılar da bir yoksullaşmaya uğruktedir. Bu yoksullaşmayı önlemek için yabancılar sayısında indirim yapmak kaçınılmazdır. Artan işsizlik de bu indirimi zorunlu kılmaktadır. - Almanya'daki gerici ve ırkçılarda yabancı düşmanlığı gittikçe artıyor. Bu durum Alman faşistlerinin ekmeğine yağ sürmektedir. O nedenle tedbir almak zorundayız..." gibilerden bir yığın gerekçe...

Elbette tüm bunlarda gerçek payı vardır. Ama bu tuzu kuru savunmalarda, asıl amaç saklı... O amaç Alman ekonomisinin çıkarı, kendi çıkarları. Alavere dalavere Kürt Mehmet nöbe-te.

Mesele kurt- kuzu meselesi. "Suyumu bulandırıyorlar !" diyorlar, hepsi o kadar. Ama bu olaylar karşısında bize, bizlere düşen görev yok mu ?... Ya siz ne dersiniz, işçi dövizlerini hesap edip duran T.C. Hükümeti ?

1981 yılının ikinci yarısında hızlanan ekonomik buhranın büyük bir olasılıkla 1982'de çalışanlar topluluğunu daha ağır bir biçimde etkileyeceğinden korkuluyor. Şimdiki belirtilere bakılırsa işsiz sayısı ile birlikte çalışanların gerçek gelirinde büyük bir azalma olacak. Bunun yanında fiyatların, en başta da en çok tüketilen mal fiyatlarının yükselmesi, geçim koşullarını daha da zorlaştırıyor.

Ekonomik buhranın nedenleri ise çok yönlü. Artan 'enerji maddeleri' fiyatları karşısında ekonominin yapısız bir değişim göstererek yeni bir uyum içine girememesi, ham madde kaynaklarının azalmaya yüz tutması, fiyatlarla ve ücretlere yapılan zamlar yüzünden sanayi maliyetinin yükselmesi, vergilerin türlü yollardan artırılması, toplumsal güvenlik için devletin gittikçe daha çok harcamalarda bulunması, zaranına çalışan büyük işletmelerin açıklarının çalışanların verdiği vergi gelirleriyle kapatılması, yeni işletmelerin kurulmaması, yatırımların azalması, büyük firmaların sermayeyi üretim getirmeyen alanlara kaydırması gibi birçok nedenler sayılabilir. Federal Almanya'da bütün bunların yanında, bir de iflas eden firmalar var. Yalnız geçen yıl içinde iflas eden firmaların sayısı 11 bini buldu.

Buhranın atlatılması için hazır formler yok. Hiçbir batılı sanayi ülkesi böyle bir formül bulamıyor. Hastalığın önce nedenlerini sezip iyileştirme hedefleri saptamak gerekiyor. Böyle ağır bir hastalığın iyileştirilmesinde öyle kısa zamanda olamıyor, çok uzun bir süreyi gerektiriyor. İşte bu uzun süre içinde başa nelerin geleceği bilinmiyor.

Özel girişimin iyi sonuçlar aldığı alanlarda devlet geri çekilmeli.

Sosyal yardım sistemi yeniden gözden geçirilmeli. Yardımların kötüye kullanılması önlenmeli, hastane ve sağlık örgütü yeni bir çalışma sistemi içine sokulmalı.

Uzmanlara göre, Federal Almanya ekonomisinin hastalıklardan kurtulması için alınacak önlemler ne kadar acı olursa olsun, buna karşı gösterilecek direnmeler kırılmalıdır. Soruna el atılmazsa, sürekli bir buhran içinde yaşama zorunluğu ortaya çıkar. Bu tür önlemler, istense de istenmese de alınıyor ve çalışanların sırtına yeni yükler biniyor. Örneğin bu yıl kamu hizmetlerinde çalışanların ücretlerinde indirim yapılacak ve ayrıca toplu sözleşmelerle verilecek ücret zamları fiyat artışlarının bile karşılamayacak, böylece çalışanların yaşama düzeyindeki düşüş hızlanacak.

Halk kapitalizmi hikayesi

Büyük firmaların ortaklık paylarının borsalarda satılması ve ortaklık payları üzerinden her yıl pay sahiplerinin kar dağıtımından pay alması formülü yoluyla halk kapitalizmi yaratılması konusunda Federal Almanya'da uygulanan sistem, sonunda küçük pay sahiplerinin zararı ile son bulacağı benziyor.

Geçen yıl, ekonomik buhranın ağırlaşması yüzünden, şirketlerin ortaklık paylarının çoğunu elinde bulunduran bankalar, verdikleri kredilerin riskini azaltmak amacıyla yedek

HALKLARIN DÜNYASINDAN

ARJANTİN

Faşistler ana karnındaki çocuğu fareye yedirmek istediler

Geçtiğimiz ay Fransa'ya sığınan Arjantin'li bir bayan, dünya kamuoyunun tüylerini ürperen açıklamalarda bulundu. 1979 yazında bir yıla yakın gözaltında tutulduğu bir askerî cezaevinde kendisine uygulanan işkenceleri anlatan bayan, ülkesinde "kaybolan" onbinlerce insanın uğradığı korkunç akibete de ışık tutuyor:

"1979 yazı, Arjantin'de bir askerî hapishane... 6 aydır, çınlıplak bir vaziyette penceresiz bir hücrede tutulmaktayım... Yine işkence saati geldi. İşkenceciler tarafından götürülüyorum... Her zaman yaptıkları gibi önce cereyan verecekler (Parillo). Tahtadan bir masaya sırtüstü yatırarak el ve ayaklarını bağlıyorlar... Önce göğüs uçlarına, daha sonra cinsel uzvuma, makatıma, koltuk altlarıma, kulaklarıma, gözkapaklarıma ve ayak tabanlarıma bağladıkları kablolarla cereyan veriyorlar..."

Gözleri dönen faşist caniler elektrik işkencesinden sonra, hapishanenin "Çocuk Hücresinden" tutuklu bayanın 10 yaşındaki çocuğunu getiriyorlar. Tam 7 kez çocuğunun gözleri önünde kadının önce üzerine işiyor, sonra da tecavüz ediyorlar. Daha sonra getirdikleri iri bir sıçanı zorla, 3 aylık hamile kadının uzvundan

içeri sokuyorlar. Bu esnada çocuğu annesine yapılanları seyretmek zorunda bırakılıyor. Rahmin içinde adeta çıldıran sıçan kadının cinsel uzvunu kemirerek tamamen yiyor. Gözünü kan bürüyen yüksek rütbeli işkenceci subay, yanındakilerden birisine o haldeki kadına tekrar tecavüz etmesini emrediyor! Bağırsakların da parçalanması nedeniyle kokmaya başlayan organlar, işkencecinin midesini bulandırıyor, tecavüz etmek istemiyor. Yüksek rütbeli subay, "Emre itaatsizlikten" onu da hemen kadının yattığı masanın yanında elektrik işkencesine yatırıyor. Elektriğe dayanamayan işkenceci sonunda yüksek rütbeli subayın emrine uyararak o haldeki kadına bir kez daha tecavüz ediyor...

Koma halinde hastahaneye kaldırılan kadın üst üste yapılan 5 ameliyattan sonra kurtarılrken, karnındaki 3 aylık bebek parçalanmış bir halde çıkarılıyor.

Bugün Fransa'da siyasi mülteci olarak yaşayan Arjantin'li bayanın karın ve uzvunun yerinde büyük bir boşluk bulunmaktadır."

BOLİVYA

Yeni Darbe Ne Zaman?

Darbeler konusunda en tecrübeli ülkelerden biri Bolivya. General Garcia Meza, Temmuz 1980'de kanlı bir darbeyle yönetimi ele geçirdikten sonra yaptığı açıklamada, en az 20 yıl yönetimde kalacağını söyledi. Oysa son aylardaki gelişmeler, Meza'nın teşhisinde biraz aceleci davrandığını gösteriyor. 1981 yılı ilkbaharından buyana sayısız darbe teşebbüsleri birbirini izlemeye başladı. Ve nihayet 4 Ağustosta karahava ve deniz kuvvetleri komutanları ülke yönetimine el koyduklarını açıkladılar. Başkanlığa gelen General Celso Torrelío, 3 yıl önce devrilen Banzer'den buyana 7. cunta şefi oluyor.

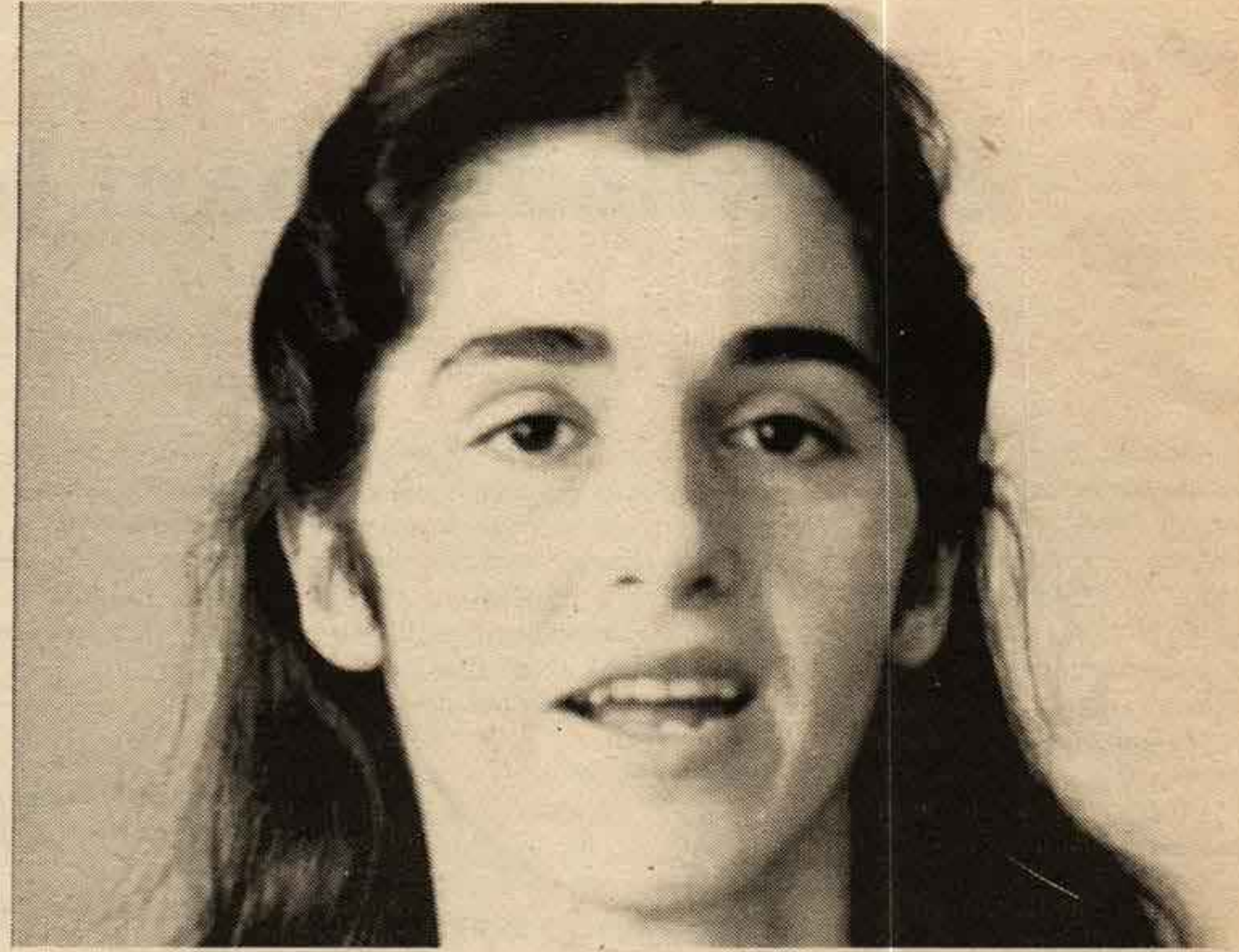
Eroin ticaretinin resmen devlet eliyle yapıldığı Bolivya'da, herkes yeni yönetimin ne zaman devrileceği tahminlerini yürütürken, yeni başkan Torrelío'da geçtiğimiz Ekim ayında bir açıklama yaptı. 1984'e ülkede seçimlere gidileceğini söyledi. Bu açıklama halkta en küçük bir ilgi bile uyandırmadı, ülke başınında da büyük bir yankı bulmadı. Kısa bir süre sonra "Huainini" de greve giden 2.000'in üstünde maden işçisi, sendikal örgütlenme hakkı istedi. Hükümet güçleri bölgeyi işgal ederek, grevci işçilerin büyük bir çoğunluğunu tutukladılar.

Bugüne değin, eroin ticaretinin bizzat devlet eliyle yapılmasından dolayı Bolivya'yı diplomatik olarak tanıyamayan ABD ise, nihayet 12 Eylül 1981'de başkent La Paz'a bir büyükelçi yollayarak Torrelío yönetimini resmen tanıdığını açıkladı. Öte yandan geçtiğimiz yıl sonunda Belçika'nın da 52 Starfighter savaş uçağını bu ülkeye satması, yeni Bolivya yönetiminin dış

politikada öncekilere daha başarılı olduğunu gösteriyor.

Muhalefetin Durumu

Bolivya'da diktatörlük karşısında direnmekte olan sayısız küçük grup ve Partileri çatısı altında toplayan, işçi sendikaları konfederasyonu COB, ülkede toplumsal muhalefetin ana yönlendiricisi durumunda. Fakat bölgesel bazı illegal grevlerin ve pasif direnişlerin dışında eylemlerden kaçınan COB yönetimi, siyasal faaliyetin her türlü yasak olduğu Bolivya'da, yalnız ekonomik taleplerle sınırlı programıyla kitle tabanını sürekli kaybediyor.. Gittikçe kötüleşen yaşam koşulları ve bunun sonucu olarak yükselen toplumsal muhalefet, sürekli bir politik önderliğin arayışı içinde. Ve gözle görülen gerçek, COB'un dışında askerî cuntaya karşı politik mücadeleyi yürütecek bir alternatifin doğmakta oluşu. COB'dan ayrılan birçok muhalif grup, halen bunun hazırlığı içindeler. Bu grupların oluşturacakları birleşik muhalefet cephesinin kendisini ilan etmesi an meselesi. Böylesi bir gelişmenin COB'u askerî cuntaya mı yoksa devrimci güçlere mi yaklaştıracığı bugün tahmini zor bir soru. Zaman süreci içinde Bolivya'da hızla gelişen toplumsal olaylar bunun cevabını verecek.

Melike Demirağ Tekrar Kıbrıs'ta

Melike Demirağ ve Şanar Yurdatapan, Lefkoşe Film Kulübünün düzenlediği "Türk, Yunan ve Kıbrıs Filmleri Dostluk Haftası"na katıl mak üzere Kıbrıs'a gittiler. Bilindiği gibi, geçen yıl aynı toplantıya katılarak halkların dostluğundan bahseden konuşmalar yapmışlardı. Bu konuşmaların Türk başınında "Düşmanla İşbirliği" yaptıkları biçiminde yansıtılması üzerine "Yurttaşlıktan çıkarılacakları" ilan edilmişti.

Melike Demirağ, gazetemiz aracılığıyla okurlarımıza şunları söyledi:

"Türk, Yunan ve Kıbrıs halkları, barış içinde, dostça, kardeşçe yaşamak istiyorlar. Savaşlar bir daha olmasın, düşmanlıklar, kinler bitsin istiyorlar... Bu sözler kuru bir edebiyat değil.

Yurdumda olduğu gibi Yunanistan'da da, Kıbrıs'ın Kuzeyinde de Güneyinde de bu isteği dipdiri gördük, içinde yaşadık... Bu halkların birbirinden alıp vermediği birşey yoktur. Savaşı, düşmanlığı körükleyen emperyalizm ve emperyalizmin hizmetçileri ne kadar uğraşırsa uğraşsın, sonunda halkların istediği olacaktır. Bize Kıbrıs'a gittik diye saldırdılar. İşte tekrar gidiyoruz. Barıştan, dostluktan bahsettik diye saldırdılar. İşte tekrar ve üstüne basa basa söylüyoruz, dilimiz döndükçe de söyleyeceğiz... Dönüşümüzde, görüp yaşadıklarımı, zaten yazı ailesinde olduğum DEMOKRAT TÜRKİYE gazetesinde anlatacağım."

Melike Demirağ'ın yaşamını - özellikle 12 Eylül'den sonraki anılarını - anlatacağı röportaj dizisini, gelecek sayımızdan itibaren gazetemizde bulacaksınız.

EL SALVADOR

Silahların Gölgesinde Seçim!

Cunta şefi Napolyon Duarte, 1981 yılı Mart ayında yaptığı açıklamada, El Salvador'un 4 ay içinde "teröristlerden" temizleneceğini ilan etti. Bu açıklamayı, etki gücü yüksek modern ABD silahlarıyla donatılmış 45.000 kişilik kara ve hava kuvvetlerinin, ülkenin yarısını elinde bulunduran Devrimci Demokratik Birleşik Muhalefet Cephesi (FDR/FMLN) 'ne karşı başlattığı "büyük taarruz" izledi.

Bu arada ülkedeki 52 Amerikan Harp Uzmanı tarafından oluşturulan Kontrgerilla örgütü "Atlatat", kırsal kesimlerde sivil halka karşı düzenlediği kitle katliamlarında 5.000'in üzerinde cana kıydı (Son olarak Aralık 1981'de ülkenin "Morazan" bölgesinde 650'si kadın ve çocuk olmak üzere 3 günde 1.300 sivil katletti)...

Başlattığı "büyük taarruz"un "büyük bir ricat" a dönüştüğünü gören ve "Dimyat'a pirince giderken evdeki bulgurdan olacağını" anlayan cunta şimdi yeni bir oyun oynamaya hazırlanıyor.

Daha dün kadar ordusunu halka karşı taarruza geçiren, binlerce insanı faşist sürülere katlettiren, binlercesini de devrimcilere yardım ettiler gerekçesi ile ülkeden göçe zorlatan kendisi değilmiş gibi, geçtiğimiz yıl sonu yaptığı açıklamada, "yönetimin askerî değil, siyasi bir çözümde yana olduğunu" belirtti Duarte. Ardından halkı, önümüzdeki Mart ayında yapılması düşünülen "demokratik seçimlere!" katılmaya çağırdı.

Bu olay, halen bütün şiddetle sürmekte olan kanlı bir dönemin perdesini açarken, şanlı bir direniş mücadelesinin de başlangıcı oluyordu. Devrimci Demokratik Birleşik Muhalefet Cep-

hesi (Frente Farabundo Marti) sayısı 4.000'e yaklaşan askerî gücüyle diktatör Duarte'nin modern ordusunu durdurmakla kalmıyor, karşı ataklarla orduyu büyük şehirlere geri çekilmeye zorluyordu.

Gerek kendi ülkesinde, gerekse dünya başınında büyük ölçüde ciddiye alınmayan açıklamasında Duarte, "Gerillaların halkın desteğini artık tamamen yitirdiğini ve hükümet güçlerinin yakında, ülkenin işgal altındaki bölgelerini teröristlerden temizleyeceğini" söyledi.

Halkın desteği olmaksızın 4.000 kişinin bir yıldan fazla bir süre 45.000 kişilik tam teçhizatlı bir orduyu nasıl durdurduğunu ve geri püskürttüğünü ise sakladı, açıklamasında hiç yer vermedi Duarte.

Devrimci Demokratik Birleşik Muhalefet Cephesi, bu aldatmacaya karşı verdiği yanıtta, "Cuntanın ülkede yasal bir yönetim olmadığını ve halkı temsil edemeyeceğini belirtti ve savaş halinde bulunan iki tarafın uluslararası gözlemciler nezdinde görüşme masasına oturmasının mümkün olabileceğini" açıkladı...

Cunta ile halk güçleri arasında gittikçe keskinleşerek süren bu savaş, birçok batılı ülkeyi de tavır almaya zorladı.

Meksika, Fransa, Yugoslavya ve Hollanda ise Muhalefet Cephesini ülkenin ve halkın temsilcisi olarak resmen tanıdıklarını ilan ettiler.

Öykü

Simsaladım bam ba

"Sen anlamazsın Seyfeddin!" demişti. Anlayamıyorum. Nasıl anladım, bir değil, yüz değil!..

Günlerdir ev yerleştiriyorum. Yeni evim Berlin'in en büyük, en yüksek yapılarından birinde ve en üstte. Ev dedimse bir oda, üç ay eşde dostta konukladıktan sonra!

Ne yapacağımı, nereye koyacağımı bilemiyorum. Dayı kızı olsaydı şimdi, kavga döğüş bir çözüm bulurduk.

"Takma aklını Seyfeddin!" diye bağırdı önce. Üsteledim mi :

"Dokunma onlara, ben senin kitaplarına karışıyor muyum?" derdi.

Kitaplarının dağınıklığı bana ne denli güzel görünüyorsa, ona da torbaları "güzel" ne söz, ondan öte bir şeydi.

"Bana bak bana!" diye çıkıştı bir gün. "Hangi ulustan olduğumu sordu önce karının biri, sonra da gözlerime baka baka ve elindeki Bilka'nın torbasını havada savurarak, şu yabancılar yokmu! Karıncalar gibi saldırıyor, çekirgeler gibi tüketiyor! dedi."

"Kimmiş bu karı?"

"Bir Alman karısı!"

"Ee?"

"E'si me'si yok. Sen olda kıзма, sen ol da unut!"

"Baktıkça kızmak için mi saklıyorsun Bilka'nın kırmızı papatyalı torbasını?"

"Sen anlamazsın?"

Dayıkızı, bir şeyi yeterince anlatamadığımda "Sen anlamazsın!" deyip sıyrılıyordu işin içinden.

Pencereyi kapatmak zorundayım. Aşağıdan gelen müziğin şiddeti duvarlarını sarsıyor. Eğilip bakıyorum, karıdaki kapının açık penceresinden dev müzik aygıtını görüyorum ve aynı yapının penceresiz duvarları bugün biraz daha boyanmış, resimler biraz daha belirlenmiş.

Önce iskele kurdular, günlerce. Kimi demir boruları taşıdı sırtında, kimi tahtaları, kimi taktı, kimi vidaladı. Sonra da başladılar boyamaya. Resim yapanların yüzlerini seçemiyorum, ama ellerini görüyorum, fırça sürüyorlar durmadan, bir aşağı, bir yukarı. Duvarları böyle güzel güzel resimlenen yapıdan müzik adına gürültü gelmesini yadırgıyorum.

Duvar'ın öbür yanındaki Berlin'e bakıyorum. Televizyon kulesinin tepesindeki lokantada yemek yiyen birisi baksa su anda, beni görür mü acaba, diye düşünüyorum. Pencereyi kapatıyorum.

Üç odaya göre hazırlanmış eşyayı bir odaya sığdırmak oldukça güç. Kıyın, köse, pencere önü, kapı ardı derken ayak basacak yer bulabiliyorum artık. Ama her yer, her şey tıks tıks. İşe yaramayan ne varsa atmak gerek.

Hangisinden başlamalıyım? yatakları mı, kilimleri mi, yada minderleri! Sunlara ne demeli, sarı, kırmızı, mavi, ak, resimli, resimsiz! Birini alıyorum elimle, "Axel Springer Verlag" adını taşıyor. Torbanın gözahıcılığından mı bir yerden alıp koymuş dayıkızı, yoksa içinde bir şey mi getirmiş? Axel Springer, Almanya'nın basın kralı, odamın penceresinden gökdeleni görüyor. Duvar'ın tam dibine oturmuş. Anamalcılığın ne büyük bir güç olduğunu Duvar'ın öbür yanındaki kulelere güzel göstermek istemiş olacak! Ama o yandaki, tepesi bulutları yırtan televizyon kulesi, ay çiçeğinin çimenlere yaptığı gibi, Axel Springel'in yapısına göz kırıyor.

Iskeledekiler resimleri sürdürüyorlar, bugün yarın bitmiş olarak. Aşağıdan kimi boya uzatıyor resimciler, kimi sandöviç.

"Ne yapıyor bunlar?" diyorum. Uli, yüzünde ısıyan gülümsemeyle : "Burası" diyor. "ev işgalcilerinin merkezi, Kuckuck. Birinci duvardaki resimde adamlar var, görüyorsun, ellerinde bombalar. 1968'lerin gençliği, yaşıyorlar artık. 'Salt bomba atmak bir şeye yaramıyor' demeye getiriyorlar."

"Öteki resim?"

"O mu?" Yandaki resimlenmiş duvara bakıyor Uli, "o günlerin, belleklerde salt bir anı, bir düşünce olarak kaldığını gösteriyor. Bir de göklere yükselen gökdelenler."

"Anladım."

"Senin anlayacağın, bu gençler, hem geçmişteki gençlik hareketini eleştiriyorlar, hem de insanı makinaya köle eden teknik düzene, doğayı bozan şeylere karşı çıkıyorlar."

"Çözüm yolu?"

Uli bir şey söyleyemiyor.

Biz konuşurken çevreyi yoğun bir sis sarıyor. Axel Springer'in yapısı, Kuckuck, resimler resici gençler, sisin içinde yitip gidiyorlar.

Biz Batı'dan geldik Berlin'e, evimiz üç odalıydı orada ve üçüne de eşya koymak sorundu. Ama bizim dayıkızı kolayını bulmuştu. "Sen dert edinme 'dayıoğlu!' demişti. Bana böyle derdi, iyi zamanlarımızda ben de ona "dayıkızı" derdim. Gerçekten dayımın kızıydı karım. Kaldığımız kentin belirli sokaklarındaki evlerin belirli günlerde fazla gelen eşyaları dışarı atılırdı. O günler bizim dayıkızına iş düşerdi. Eliyle, koluyla, sırtıyla taşırda taşırdı. Bu torbaları!..

Uli dışarıyı gösteriyor, pencereden bakarak :

"Bak bak!"

Resimli yapının altına insanlar birikmiş, damında sıyrılmakta olan duman sarılmışcasına, ama yine de her bir yerleri görünen çirnl çıplak kız, erkek bir sürü gencin dansedip şarkılar söylemesine bakıyorlar. Gençler yalınayak. Biri ut çalıyor, biri de zıplayıp duruyor. Arada bir sarılıp öpüşüyorlar. Bir de köpek var yanlarında, oradan oraya koşturup duruyor.

"Bir tür tanıtım" diyor Uli. Ekliyor, "ev işgalcileri kamuoyu yaratıyorlar."

Dönüp dolaşıyor odanın içinde, sonunda gelip torbaların başında duruyorum. Birlikte evcik oynamıştık. Birlikte kuzu güttük, bağa bostana birlikte gittik. Bir gün ayağına diken batmıştı, ayaklarımız yalındı, sırtüstü yattırdım, ayağını aldım kucağıma, bağırta bağırta köküne değin saplanan iğde dikenini çekip çıkardım. Birlikte büyüdük, birlikte okuduk. Sonunda "yabancıya gider mi sen varken" dediler anamla babam, çocuk denemek yaşta başgöz ettiler bizi. Çok geçmedi, kalktık geldik Almanya'ya. Görüp göreceği burasıymış!

Nasil atarım bunları; Örneğin Quelle'ninki! "Erst mal seh'n was Quelle hat" yazılı bir yüzünde, mavi-gri çember içinde. Bir yüzünde de gülen üç ay çiçeği! Sırtlamış getirdi bir gün. Şöyle bir kaldırdım, on kilonun üstünde neredeyse!

"Yahu nasıl kaldırdın bunu, deli misin?"

Bir de içindekileri gördüğümde nasıl bağırdım. Bir sürü model dergisi, sokağa bırakılmış. O seviniyor ben kızıyorum.

"Arkadaşlardan alan olurdu da benim elim varmazdı bir türlü, dünyanın parası!"

"Yahu bunların zamanı geçmiş!"

"Olsun, benim için geçmiş sayılmaz."

"At bunları!"

"Sen karışma Seyfeddin!"

Karışmamıştım sonunda, ama bir değildi. İşte C&A'ninki! Kimi Amerikan firması diyor, kimi Hollanda. Üstünde ebem kuşağı, kalın çizikler halinde. Kadınların ellerinden düşmüyor. Doldurmuş içini ıvır zıvırla.

"Yahu!" dedim, "para tuzağı bunlar, para! Birbirinden yoktur farkı. Kaşıkla veriyorlar, sapıyla gözümüzü çıkarıyorlar."

"Bunlar gerekli yarın izine giderke..."

"İzin! izin!"

"Sen anlamazsın Seyfeddin!"

Uli pencereden bakıyor; aklı işgalcilerde :

"Yabancılaşmaya karşılar, bozulmaya. Eşyanın eskimeden atılmasına karşılar, aşırı tüketime. Doğanın bozulmasına karşılar. Güzel yapıların yıkımına..."

Uli anlatıyor. "Ever" diyorum. "tabii!" Resimleri belli aralıklarla odanın duvarlarına asıyorum. Aynayı koydum bir köşeye, masayı da. Yatakları üst üste, tamam, daha güzeli cansağlığı! Boş şişeleri kapıya yakın yere bırakıyorum, kutularıda. Bakmayım diyorum, ama görüyorum. Ali al moru mor gelmişti bir gün. Elinde şu torba var, mavili, pembeli, baklava dilimli, Karstadt'ın.

"Nerede kaldın, bunca zamandır, yine alış-veriş mi?"

Yüzü sarıydı, eli titriyordu. Ağzından sözcükler tekleterek çıkıyordu. Bir oturuyor bir kalkıyor! "Hayırola ne oldu böyle sana?"

Gözlerini kaçırıyor, ağlamaklı:

"Karstadt'dan geliyorum. Oğlana birkaç oyuncak, ufacık hani, arabalardan almak istemiştım. Seçtim beş altısını, avcumda tutarak, başka daha ne var, diye geziniyorum. Yürüyorum, bir genç adam geldi yanıma: "Nereye

Aptallaşıyorum, acıyorum, önem vermez gibi davranıyorum.

"Kendi aralarında konuştular bir süre. Sonra biri bana döndü: 'Neden çaldın bunları?' Beynime bir yumruk indi sandım! 'Ben mi, ben çalmadım, daha alacaklarım vardı.' Ne alacağı! sen bal gibi çalmış götürüyordun, seni giderken yakaladık.' 'Nasıl olur, ben gitmiyordum, daha alacaklarım vardı!' 'Çaldım dersin kurtulursun!' 'Ben

çalmadım!' Otuz mark ceza kestiler. Sonra polis çağırdılar. Karakola götürdü polis beni..."

Bir sigara yaktım, ciğerlerim duman doldu birden, tırnaklarımı yemeye başladım.

"Dudaklarım kurudu, genzim tikanıyordu, sesim çıksın diye zorlanıyordum. Aklıma sen geldin, çocuklar geldi, komşular, bir köy geldi. Başım dönüyordu. Polislerin küçümser bakışları beni kahrediyordu..."

Karstadt'ın mavili, pembeli, baklava dilimli torbası, orada öylece duruyor. "Acaba?.." diyorum. "oğlan?..", sırtımda nem duyuyorum, "bizim dayıkızı?..", başımı elyunağına soktum, sessizce ağladım.

Uli, Kuckuck'a şarkı söylüyor:

"Simsaladım bam ba..."

Acılı ve pürüzlü bir gülümsemeyle bakıyorum Uli'ye. "Ölmezliği anlatıyor" diyor. "Bir kuş kondu ağaca, Kuckuck/, yağmur yağdı, kuş ıslandı. / Kötü yürekli bir avcı geldi, vurdu onu. / Bir yıl geçti aradan. / Kuckuck yine kondu ağaca. / Herkes sevindi, o ötüncü..."

"Adlarını bir efsaneden almışlar" diyor Uli, şarkıyı bitirince, "iyi de tutmuş. Kreuzberg Kültür, Sanat Merkezi."

İçim yanıyor, bir şey içmek istiyorum. Buzdolabını açıyorum, yine o! Dolabı o getirmişti. İçine sığmıyordu. Sıra bizim caddedeymiş, sabah beklememişler, atan atanaymış. "Karanlık basıyordu. Koştum bizim hemşerilere. Yüklendik, yepyeni. İçim el-vermedi. çizik bile yok üstünde..."

ittigi kitapları! Eski ve yıpranmışları gerilere itiyorum. "aniya saygı!" diyorum.

Sehpanın üstündeki örtüye kahvesi dökülüyor Uli'nin. "Önemli değil, silirim" diyorum. Örtüyü değiştiriyorum sonra, dayı kızının bohçasında düzenleye...

O gün "balon! balon!" diye bağırarak kapıyı tekmiyordu.

"Yahu zile basmak yok mu, kendini köyde mi sandın?" diye söyleniyordum içerden. Kapıyı açtığımda ne göreyim, baloncuk ne söz bizim dayıkızının yanında! Kullanabildiği her yeri torba, renk renk, çeşit çeşit!..

"Ne bunlar?"

"Sorma dayıoğlu, bedava gibi bir şey! Koca koca kumaş parçaları dört mark, beş mark!"

"Demedim mi ben sana, bunlar para tuzağı!"

"Sen anlamazsın Seyfeddin!"

Dayıkızına acımıştım, yüzü domur domur ter. Her bir parçayı alırken kim bilir neler kurmuş! Şu oğlana pantolonluk, şu kıza eteklik, şu halama, şu teyzeme... Kendini belki de hiç düşünmemişti! Nasıl pazarlık ettiğini, küçük bir lekeyi, bir makas kesimini öne sürerek nasıl yarı yarıya fiyat indirdiğini keyifli keyifli anlatıyordu, bunca yükün altında tortop olduğunu anımsamadan.

"Dayıoğlu!" dedi birden, nedir allahaşkına! Ben böyle yüklenmiş gelirken, yolda birileri bana bakarak kırık güldüler. Ben de güldüm. Bir karı gözlerini gözlerimde durdura durdura : "Türkenkoffer!" diye söylendi. Ne demek istedi kuzum bu karı, haa?"

Aşağıdan polis arabalarının sesi geliyor. Uli pencereye koşuyor :

"Yine şenlik var!" diyor.

"Ne şenliği?"

"Sanırım, polis Kuckuck'u bastı, çatışma var!.. Hayır hayır, değilmiş, başka yere gidiyorlar."

"Uli" diyorum, "böyle bir çatışmada taraf tutmak gerekse ben kimden yana çıkmalıyım?"

Anlamıyor Uli, açıklıyorum :

"Ev işgalcilerinin bir de aşırı tüketime karşı olduklarını söylemişim, eşyanın eskimeden atılmasına da..."

Gülüyor Uli, Kuckuck şarkısını söylemeye başlıyor sonra, yavaşlayan müziğe eşlik edercesine. Sesi tiz, canlı ve biraz da hüzünlü :

Bir kuş kondu ağaca... Simsaladım bam ba...

"Bir değil, yüz değil, görmemiş derler adama!"

"Kim görmüş de ben görmemişim Seyfeddin!"

Öylece bırakıyorum. İster Türkenkoffer desinler, görmemiş desinler isterse. Atmayacağım, bir ömür boyu saklayacağım bu torbaları. Dayıkızından kalan güzel anılar, çünkü artık o yaşamıyor...

Kreuzberg Postası Çıkıyor

Berlin-Kreuzberg'te Şubat ayından itibaren aylık-bölgesel bir gazete yayın hayatına başladı. Türkçe yayın yapacak olan gazetenin adı "Kreuzberg Postası"dır.

Kreuzberg Postası'nda, Konut sorunları, sendikal ve işyeri sorunları, kültür-sanat faaliyetleri, spor, yabancılar yasası, Türkiye haberleri, kadın hakları gibi sorun ve konular yer alıyor.

Kreuzberg Postası, bölgede konut sorunlarıyla ilgilenen iki Alman derneğiyle Türkiyeli ilerici-demokratların ortak yayınladığı Türkçe bir gazete olarak çevrede olumlu karşılandı.

götürüyorsun bunları?" Şaşıyorum, (daha alacaklarım var), diyorum. "(Biraz gelirmisin?) Kızdın mı, seveceğin mi, anlayamıyorum. Meğer dışarı çıkmışım. Kapılar ardına dek açık, dışarı dediği yer içerisinin devamı gibi. İlk kez girmiştim bu markta. Bir genç daha geldi, beni bir odaya götürdüler..."

"Acıdığın için mi getirdin?"

"Fena mı ettim yani Seyfeddin?"

Fena etmemişti. Ev işgalcileri de öyle diyorlar. Bir nesne, bir çizik bile almadan sokağa atılmamalıydı!

Kitapları yerleştireyim istiyorum. Dayıkızının kızmıyor görünerek, duygularını değişik yönlerden gösterdiği, örneğin eski ve yıpranmışları gerilere

Nihat Behram'ın Röportajı:

BİRLİKTE SÖYLENECEK
ŞARKILARIMIZ VAR

Akdeniz'in nazlı bağı üstünde bir yara kabuğu gibi Kıbrıs. Ne zaman iyileşmeye yüz tutsa tırnaklanıp yeni bir kanama başlatılıyor..

Uzaktan bakınca bir minicik noktası yeryüzünün... İlman mazlum, ince.. Sanki dünyayla Akdeniz nişanlıdır ve Kıbrıs nişan yüzüğünün ışıldayan taşıdır.. Kısacası dünyanın en güzel sularının mavi dudağında bir ada, mavi suların yeşil dala dönüştüğü bir kara parçası..

Yakından bakınca bir gözyaşı damlasıdır.. Coğrafi ve tarihsel konumu nedeniyle acının tarihinde bir yaprak. Zorbalığın, katliamın, karanlık hesapların avcunda bir Akdeniz yüreği.. Emperyalizmin Ortadoğu hesaplarına en yakın tanık..

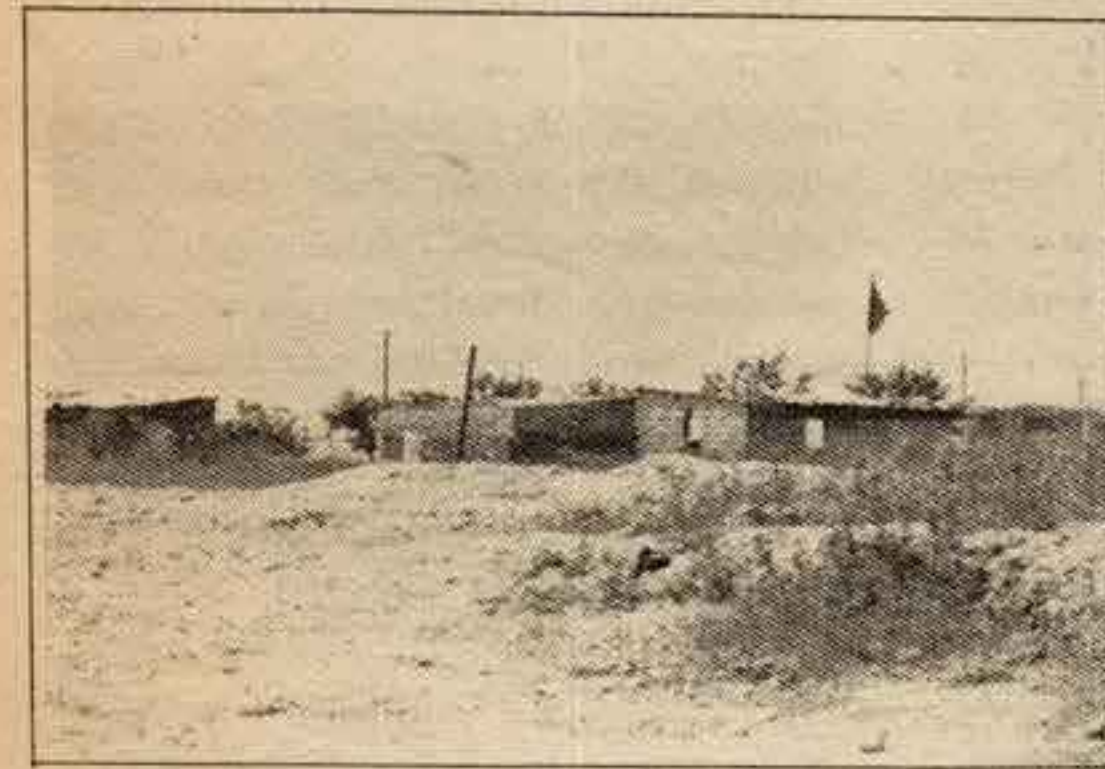
Bütün Ortadoğu'nun aynası bir bakıma.. Büyük emperyalist güçler ve onların maşası faşist-gerici yönetimlerce halklara ve bağımsızlık mücadelelerine karşı bu yörede düzenlenen hesapların bir yansıma taşı.. Emperyalizm yörede hangi noktaya çullanacak olsa hırıtısı Kıbrıs'ta duyuluyor.. İsrail Filistin halkını darbelese, kanın rengi Kıbrıs kıyılarına vuruyor. Seçim bildirgelerinde Yunanistan'ın; Türkiye'nin "kurmay" toplantılarında Kıbrıs adı hep birinci madde. İkidebir büyük devletlerin savaş filoları dolanıyor yanı başında. Demek ki birşeyler oluyor yine Ürdün'de, Suriye'de, Mısır'da..

İki ulustan oluşan halkı Kıbrıs'ın, kendi elleriyle kendi kaderini çizmenin uzun, acılı sürecini yaşıyor. Ada halkının dudağında ılıman Akdeniz maviliği bir kızkardeş gülücüğü sanki.. Ama nasıldı yoksul bırakılmış, nasıl da yoksun yığınla insanı gereksinimden.. Oysa ki ne kadar zengin ve mutlu olabilir.

Ve şarkılar, şarkılar.. Ada halkının önemli bir özelliği..

Ne ki şarkılara derin bir kader sinmiş..

Hesabı başka ellerde yapılmış bir planın sonucu olarak Kıbrıs şimdilerde ikiye bölünmüş halde.. Sıcak savaş sonrasında süre duran soğuk savaş durumunu yaşıyor. Halkı ikiye bölünmüş bir sınırla. Ne var ki kardeşlik duygularının, şarkıların, yürek bağlarının "sınırı" yok.. Kentleri tankla topla ikiye bölen zorba güçlerin buna güç yetirmesi olası değil. Gerek Türkiye'de gerek Yunanistan da gerek Kıbrıs'ta ve gerekse diğer ülkelerinde dünyanın burjuvazinin ve burjuva basınının koşullamasıyla ada halkı düşünülürse, iki ulustan olan parçasının birbirine düşman olduğu sanılır. Oysa savaşın güçler hep dışardan geliyor Kıbrıs'a, bu nasıl iştir! Denebilir ki birbiriyle savaşmaya en elverişsiz iki ulus Kıbrıs halkıdır.. Küçüküçük adanın, hayatın her alanında derin ortaklıkları olan kocaman yürekli sahipleri..

"Türk bayrağının ardı öte yaka... Bu şehir halkı kardeş, ama bu şehir iki parça..."

Zorbalar dostluk şarkılarından güçlü bir silah bulamadılar. Bulabilmeleri de olası değil. Ve siz adanın her yanında böylesi şarkıları dinleyebilirsiniz..

Halkların kardeşliğindeki kuvveti en iyi Kıbrıs'ta anlayacaksınız.. İkiye bölünmüş bir şehir, duvarları delik deşik olmuş bir sınır mahallesine ilk adımınızı attığınızda.. Öte yakanın insanı olduğunuz hiç garipsenmeyecek.. Hemen oracıkta bir berbere traş olabilirsiniz, sadece Türklere ve Rumlara özgü usulle.. Çay söyleyecek size berber, sadece Türklere ve Rumlara özgü usulle.. Konuşacak, konuşacak.. Sanki dükkanı savaş sınırının üstünde değil gibi.. Günlük, sıradan şeylerden sözedecek, eski bir müşterisiymişiniz gibi.. "Peki" diyeceksiniz içinizden, "... şurada devriye gezen askerlerin işi ne?"

Eğer uçakla gidiyorsanız Kıbrıs'a, Türklerin Lefkoşe, Rumlar'ın Nicossia olarak çağırdığı başşehirin ikiye bölünmüş olması ve havalimanının kapalı bulunması nedeniyle Larnaka hava limanına inmek zorundasınız.. Nasıl ki Kıbrıslı bir Ruma Türkiye'ye girmek yasak yada pasaportunda Kıbrıs Rum kesimi giriş vizesi olan bir Yunanistan'lı Türkün Türkiye'ye girmesi olası değilse, Türk pasaportuyla herhangi bir ülkeden Kıbrıs Rum kesimine giriş vizesi alabilmeniz de olası değil. Kıbrıs'a gerçekten gitmek istiyorsanız, ilk adımınızdaki bu barikatta umudunuz sarsılmamalı.. Herşey gibi nasılsa buna da bir yol bulabilirsiniz. Yeter ki halkların kardeşliğine olan inancınız sarsılmasın...

Uzun uzun Akdeniz'i seyredecek ve ineceksiniz Larnaka'ya.. Akşamüstüdür.. Gökyüzü ve denizin, ancak Akdeniz'e özgü ışıltısı sarmıştır ufku.. İlman bir esinti bu kıyılarda, sizi her mevsim karşılamaya hazırdır..

Larnaka'dan Nicossia'ya gitmek istiyorsanız bir araç bulmanız gerekecek. Fakat telaşlanmayın.. Önceden yüzlerini hiç görmemiş te olsanız, halkımıza kardeşçe duygularla bağlı arkadaşlarımız, halkların kardeşliğinin bir minicik simgesi olarak sizi karşılayacaklar.. Elleriyle dostluk şarkılarının işlendiği kaseler ve belki çiçeklerinden adanın.. Kıbrıs'a giderken "orada yabancılık çekeceğiniz" duygusunu boşuna taşımayın yanınızda.. Hele hele hasretini çektiğiniz bir anayurdunuz varsa ve bu Türkiye ise sanki oraya gidiyor gibi gidin..

"Yol üstünde konaklarsanız sizi sıcak bir gülümseyişle karşılayacaklar."

Döne döne dağ kıyılarından, yamaçlardan giderken Nicossia'ya doğru, arkadaşınızın "şu tepeler sanki kanla yıkandı, kardeş kaniyle..." sözü içinize bir burukluk düğümleyecek..

"Şunlar Türk mülteci köyleri.. Savaşın sonra kendi arzularıyla burada kaldılar.. Çokları da evlerini baskınları bırakıp öte yakaya göçtüler.. Küçüküçük adamızda savaşın sonuçları işte..."

Sonra kuraklık, kuraklık.. Nazlı sürgünleri su çağıran bağlar..

"Su öte yakada kaldı..."

Herkez biliyor aklımızdan geçen soruların yanıtlarını yine de sorular sorular.. "Neden, nasıl...?"

Ve sonra sessizlik.. Üzgün ve kardeşçe bakışmalar..

Şöförü halktan biridir aracın.. Ve konuşmalarından anlayacaksınız sizin, kardeş bir halkın çocuğu olduğunuzu.. İlk, bildiği dilinizden bazı kelimelerle hitap edecektir size.. Ve sonra kimbilir nice kez sorduğu bir soruyu yine ilk kez soruyor olmanın duygusuyla yinelieyecektir:

"Kardeş neden savaşıyoruz...?"

"Nedeni biz değiliz" demek isteyeceksiniz.. "sormamız gerekli neden yaratana, korkmadan, yılmadan sormamız..."

Ve teypten yankılanan dere sınırlı, narin, ezik hava sizi dağ yamaçlarına doğru dalgınlatacaktır..

Dilerseniz yolüstünde bir konaklama yerinde durabilirsiniz.. Ağaçlıklar dibinde bir köy evi: önünde üçbeş masa, iskemle.. Türk kahvesi ve yoğurt ve kendilerine özgü fakat Türk baklavasını çağrıştıran tatlılardan isteyebilirsiniz.. Ev halkı halktan insanlardır.. Neşeli, rengarenk

"Çocukların resim defterlerinde savaşın tanımını göreceksiniz... 2 ye bölünmüş kardeş bir halkın yüreğindeki sancısı"

entarıleri içinde kızları, kasketli adamlarıyla koşuturlar bir içeri bir dışarı.. Sizin konaklamanız onlara hareketlilik kazandırmıştır..

Evin küçük çocuğunun mutlaka gösterecek bir şeyleri vardır.. Sabırsız, kösedeki ağacın dibinden size bakar, ürkek.. Sonra alıştır.. Gelir masanızın kıyısına.. Anası rumca birşeyler söyler; bu ya bir azarlama ya bir yardım çağrısıdır.. "Ben bütün bunları bir yerden anımsıyorum" diyeceksiniz.. Hayır, hayır Kıbrıs'a ilk kez geldiniz.. Siz benzeri manzaraları daha önce Diyarbakır, Antalya, Antep yada başka illerin yolüstlerinde yaşamış olabilirsiniz.. Anımsayışınız mutlaka oralarından..

Çekinmeyin, yavaşın.. Dilleriniz ayrı fakat anlaşmanız kolaydır.. Belki de şu sevimli çocuk sizi hemen evin ardındaki kümesin oraya götürür.. Güvercinlerini gösterir.. Yada kendi gibi

Gecedir..Nerede kalacağınız sorusunu fazla düşünmeyin.. Dostlarınız çoktan size bir ev bulmuşlardır kalacak.. Yemek hazırlanmıştır.. Evin bahçesinden geçerken kendi evinize giriyor gibi yürüyün.. Arkadaşınızın eşi sizi bacınız gibi karşılayacaktır.. Sıcak, içten, sade...

Ah ne kadar, ne kadar çok şey var konuşacak...

Yine teyp açılır, şarkılar başlar; nasıl da ruhlarına kadar sinmiş bu insanların şarkı.. Ve evin küçük kızı koşar gelir yanınıza.. Uzun uzun süzer sizi.. Birşeyler sorar.. Dilini anlamadığınız anlayınca şaşırır.. Hele yeni konuşmaya başladıysa.. Sonra gider şeker, ciklet falan getirir.. Ve birkaç yaş daha büyüncesinin size gösterecek başka şeyleri vardır: Savaşı bütün boyutlarıyla tanımlayan resimler..

Uyuyacağınız odaya önceden armağanlar bırakılmış olabilir.. Bu sizi şaşırtmasın.. Kıbrıslı kardeşler için sıradan inceliklerdir bunlar.. Tıpkı Urfa'dan, Erzincan'dan, kaldığınız köy evlerinden ayrılırken size birşeyler armağan edişleri gibi Akdeniz rüzgarının bir ucu onların, bir ucu sizin yakanızdadır..

"Gece ah gece ne kadar uzun.. Ve nasıl da sıcak.. Birşeyler yapmalıyım ki anlamı teşekkür etmek olsun" diye düşüneceksiniz.. "Belki bir şiir.. Açıkçası bu benim son çarem.. Dudağımın kıyıcığında kırırdanmaya başlayan sıcaklığın hızıyla bir şiir.. Ki ada da yüreğimin izi kalsın, adanın yüreğimdeki izi üstünde.. Ve adı Elektra olsun şu şiirin.. Tıpkı evin küçük kızı gibi.. İşte ona anlatamayacağım bir dilde kendimce bir armağan.. Belki de bir gün anlayacaktır..."

ELEKTRA

Elektra yeni varmış üçüne ve yeni öğrenmiş: babasının köyü öte yakada.. Silahtan ve savaştan sözaçılca ağılıyor çünkü cankulağıyla dinliyor anlatılan herşeyi.. Elektra en çok bahğını seviyor bir de yemegini bölüşmesini; köpekler havladı mı kulağı hep dışarda sanki gözleri alevleniyor.. Portakallar, nar dalları uzanıyor uyuduğum odaya ve az ötemizden başlıyor yeşillikler arasında yıkılmış evler 'yasak bölge'nin çiti.. Her sabah horozun sesiyle uyanıyorum ve kokusuyla otlarım.. Gün yürüyüp gidiyor kederli dağlara doğru.. Adanın şarkılarında kıyıların, askerlerin, ayrılıkların sürgünleri acılara dolmuş asmaların denizlerin ve dostluğun bağışları gizli.. mahzun.. narin.. Ve gözleri Elektra'nın tıpkı bir çift güvercin.. Yüzümün hiç ayrımı yok yüzlerinden, anlatamam onları ne kadar sevdiğimi.

981 Kıbrıs

Ve ertesi gün, hemen ertesi gün yanbaşında adanın, Lübnan'da savaşın başladığını duyabilirsiniz.. Bilmem kaçınıcı kez bombalamıştır İsrail yoksul Filistin kamplarını.. Ve kan Kıbrıs'ın kıyılarına vurur.. Yığınla parlamentoda bir hareketlilik başlar.. Savaş filoları gelir dayanır Kıbrıs sularına..

... Ve biter bitmez kalma izininizin süresi, adadan ayrılmamız gerekir.. Üzülmeyin, şarkılar sizinle beraber gelir.. Birlikte söylememiz gereken şarkılar...

...

ANASINI YİYEN ÇOCUK

Anar Anadolu

Ruhr bölgesini içine alan beş büyük kentte Yabancı Çocuklar ve Gençler için Eğitim Danışma merkezleri (RAA) var.

Bu eğitim merkezlerinde bir yığın Alman ve Türk eğitim uzmanları görevliler. Yabancı çocuklar dedimse yanlış anlamayın. Uğraştıkları, sorunlarına eğildikleri gençler ve çocuklar bütün yabancılar değil. Yani Yunan, İtalyan, Yugoslav, İspanyol değil. Sadece Türkiye'den gelen ve çocuklar. Zaten Almanya'da yabancı denince sadece Türkiye'den gelen. Yabancı defol, denince de gene Türkiye'den gelen anlatılmak istenir. Neyse, bu başka konu.

İşte bu Çocuklar ve Gençler için Eğitim Danışma Merkezlerinin çok işlerinden biri de Türkiye'den gelen çocuklara kendi kültürlerini ve edebiyatlarını tanıtmak. Bu yüzden bu kuruluşun içinde bir çok Türkiye'den gelen yazar ve çizer de çalışıyor. Öyle ya, Türkiye'nin kültürünü,

edebiyatını Türkiye'den gelen yazardan daha iyi kim anlatabilir? Almanlar da bunu bildiklerinden Türkiye'de çok ünlü, burada da ünlü gittikçe artan değerli bir yazarımızı bünyesinde bulunduruyor.

Yazarın adını vermek istemiyoruz. Çünkü Demokrat Türkiye'nin amacı kişilerle uğraşmak değildir. Ama değerli yazarımızın "İki Türk Masalı" adlı bir kitabı geçenlerde iki dilde (Türkçe - Almanca) bu Eğitim merkezlerinden biri olan Duisburg Yabancı Çocuklar ve Gençler Eğitim Danışma Merkezi ile Duisburg Şehir kütüphanesinin ortak çalışması sonucu yayınlandı. Bedava.

Binlerce. Girmedikleri ev, okul, kitaplık kalmadı.

Kitabın önsözünde bu iki masalın "Anneler ve Babalar Günü" için yazıldığı, şimdi eleştirisini sunacağımız masalın ise "Anneler Günü"nde çocuk-

ların annelerine okunması için yazar tarafından kaleme alındığı belirtiliyor. Ölme de yanında yat.

Masalın adı: "Akyıldızın Anası" adını taşıyor. Ne varki bütün araştırmalarımızda biz böyle bir masal adına rastlayamadık. Yazar koymuş olacak adını. Ne olur ki? Koyar ya.

"Akyıldızın Anası" bir masal paragrafıyla başlıyor: Evvel zaman içinde... Sonra yazarın öyküsü olarak devam ediyor. Yazar, bir öykü bilinen masal başlangıcıyla başlarsa masal olur mu sanıyor, yoksa arif olan anlar düşüncesinden mi hareket ediyor, yoksa masalla öykünün karışımı yeni bir edebiyat türü mü deniyor, anlayamadık.

Ama bir gerçek var ki öykü bir masal anlatımıyla son buluyor. Son buluyor dediğimiz bölüm de öykünün son paragrafı. Daha sonra değineceğiz. İlk ve son paragrafın dışı tamamen bir öykü tekniği ile yazılmış, biçim ve anlatım olarak tam bir öykü.

İkinci paragraf: "Şimdi üzerinde yaşadığımız o ülkede, o zaman başka insanlar yaşırdı", cümlesiyle başlıyor.

Anlaşılmaz bir cümle. Şimdi üzerinde yaşadığımız o ülke neresi? Almanya mı, Türkiye mi? Almanya ise doğru bir başlangıç. Yok kasıt Türkiye ise yanlış bir cümle. Çünkü öykü iki dilde, Almanya'da yaşayan yarı mil yonu aşan Türkiye'den gelen çocuklar için yazılmış ve yazarın şu anda üzerinde yaşadığı ülke Almanya. Ve bizde kastettiği o ülkenin önce Almanya olduğunu anlıyoruz, ama sonra "üzerinde yaşadığı o ülkenin" Türkiye olduğu çıkıyor ortaya. Ne yapsın yazar? Suçu ne? Masal öyle. Bizde şimdilik öyle olsun diyelim.

İşte o ülkede bir zamanlar çok kıtlıklar olmuş. Sebep kuraklık ve sel. O kadar olmuştuk, yazarın anlatımıyla: "Artık çok varıllar da sıkıntı çekiyordu. Vah, vah! Neyse işte o ülkede (Türkiye) "Akyıldız" diye genç bir delikanlı varmış. Biz, miş diyoruz ama, yazar "Vardı" diyor. İşte bu Akyıldız'ın çocukları varmış, karısı varmış ve bir de, evet ve bir de anası varmış. Yazar şöyle anlatıyor anayı: "Pek öyle boğazlı biri olmadığı için az yiyor, uz yiyor, kimi akıllı insanların yaptığı gibi, sofradan yarı aç kalkıyordu. (Bu cümleyle bizim notumuz: Sofradan yarı aç kalkmayı erdem gibi göstermek egemen sınıf ideolojisi. Bu cümle burada da sadece ve sadece Alman Burjuvazisinin işine yarar) Azla yetinmeye alışmıştı. Açlık, kıtlık günlerinde herkesin çektiği kadar sıkıntı çekmiyordu. Bir parça ağaç kabuğu, bir lokma ot ekmeği verilerse yiyor, vermezlerse yemiş doymuş gibi eliyle ağzını siliyordu. (Sayfa: 5)

Şimdi elinizi vicdanınızın üstüne koyun. Böyle bir ananız olsa bir kıtlık gününde ne yapardınız? Size ne zararı dokunurdu bu ananın? Ama yazar'a dokunmuş. Çünkü: "Ortalıkta bir haber dolaşmaya başladı. Kimileri, yaşlanmış ana babalarını kesiyordu. Açlık iyice alıp yürüyünce böyle davranışlar aypılanmaz olmuş. (Türkiye'de ana, halkımızın en kutsal varlığıdır. Türkiye halkı geçmesinde de geleceğinde de "ana baba kesmeyi" yazarın deyimi ile "Aypılanmaz davranışlar" olarak saymaz.

Bunu canilik sayar, yurtsuzluk sayar. Çünkü Türkiye halkının en kutsal iki varlığı vardır: "Yurdu ve anası." Akyıldız'ın düşüncesi, ne yapıp edip, kalan iki çocuğunu yaza çıkarmaktı. Bari o da anasını öldürseydi." Sayfa: (5) Biz diyerek söz bulamıyoruz.

Ve böylece Akyıldız anasını kesmeye karar vermiş. Otlar beslenen, ağaç kabuklarıyla karını doyuran anasını, yani anasını. Akyıldızın bu kararını nasıl uyguladığını içini yazanacığını bile bile aktarmak zorundayım ve sizler de bilmek zorundasınız. Yabancı düşmanlığının her geçen gün büyük boyutlara ulaştığı Federal Almanya'da yazarın bu Masalı'nın yardımı sadece bize düşman olanlardır, bizi düşman göstermek isteyenlerdir. Bu düşmanlığın hızla geliştiği bu zamanda adam kalksa "Herr kardeşim biz sizinle nasıl yaşarız? Siz masallarınızda (Belkide öykülerinizde) bile ananızı kesmeyi erdem sayıyor, onunla övünüyorsunuz. Biz sizinle nasıl bir arada yaşayalım, dese ne dersiniz? Savunmaya çalışsanız, ne olur?

Adam dize bunca roman yazmış, yabancı sözlere çevrilmiş, sayısız öyküleri yayınlanmış ünlü romancımızın bu yapıtını önünüze koyarsa? Evet devam edelim: "Akyıldız kararını vermişti. Bir gün: Ana, haydi seninle komşu köye gidelim, biraz gezirelim..." dedi. Yaşlı kadın: "Olur oğlum, gidelim!" dedi.

Yola çıkıyorlar, dolaşıyorlar. Dereler geçiyorlar, dağlar aşıyorlar ve bir ormanın kıyısına gelip duruyorlar. Yazarın ağızla devam edelim: "Sonra bir ormanın kıyısına gelip durdular. Akyıldız buraları çok iyi biliyordu. Ne olsa köyünün kırlarıydı. Ormanın içine girdiler. Gezip dolaşırken, Akyıldız bir kayanın dibinde anasını ardından itip düşürdü. Sonra da belindeki bıçağı çıkarıp onu kesti.

İşte böyle. Tabi Akyıldız anasını kesince çok üzülüyor. Anasından bir yadigar almak istiyor. Ne alsın? Yüreğini. Akyıldız düşündü: "Bu kötü işi ben kıtlık yüzünden yaptım. Gerçekten anamı canım gibi seviyordum. (Bizim notumuz: Yarı Alman biraahanelerinde üzerimize çıkarılan fıkralara bir de "Türkiye'de ana sevgisi nasıldır?" diye fıkra çıkarsa bunu değerli yazarımıza borçlu olacağız.) Onun için yüreğini çıkarıp eve götürüyem. Kurutup bir yerde saklarım. Böylece özlemrimi dindirmiş olurum..." (Sayfa: 6)

İşte Akyıldız'ın anasından alıp götürdüğü yadigar da bu!

Bizde bir söz vardır: Yiğidi öldür, ama hakkını yeme, diye. Bizde bu güzel sözümüze bağlı kalalım. Gerçekten değerli yazarın bu masalında iki gerçek var: Baş ve sonu masal. Ama geri kalan hepsi yazara ait bir öykü. Başını ve sonunu başımız gözümlerimize üstüne kabul eder, geri kalanı yazarına iade ederiz. Sonu da şöyle: Akyıldız anasının yüreğini çıkarıp kuşağının arasına koydu. Taşlı, çakıllı yoldan dalgın dönüyordu. (Vah, vah) Birden ayağını bir taşla vurdu. Dengesini yitirdi, yere kapaklandı. O kadar sert düşmüştü ki, çok acı duydu. Elinde olmadan "Aah anacığım!..." diye bağırdı. Anasının yüreği, kuşağının arasından, Akyıldız'ın inlemesini duydu. Sanki ölmemişti. Sanki oğlunun düştüğünü görmüştü. Onu kurtarmak için atılır gibi "Aah oğulcuğuum!... Düştin mü yavruuum!..." diye inledi."

İşte bu son paragraf doğru. Ama o da çok güzel bir halk masalımızın sonundan aktarılmış. Ötesinin şimdi anlatacağım masalımızla hiç mi hiç ilgisi yok. Sonu sayın yazarın öyküsünü bitirdiği son paragraf gibi biten çok güzel bir masalımız var. Bu bir kanemen caniyi anlatır. Psikolojik derinliği olan, binlerce yıl öncesinden bu günü anlatan soylu masallarımızdan biridir bu masal. Adam kana susamıştır, en büyük zevki insan öldürmektir. Öldürmeye yaşayamaz. Durmadan öldürür. Öldürdüğü faşistler, faşistlerle öldürür, öldürmek, işkence çekirmek onun için en soylu yaşam biçimidir. İşkenceyi, insanların kafalarını duvarlarda ezmeyi, gece karanlıklarda elleri bağlı bıyıkları dahi terlememiş gençleri kurşunlamayı erdem sayan, yaşamının vaz geçilmez bir unsuru sayan faşistler gibi o da bir kanemen faşisttir. Herkesi öldürür. Öyle öldürür ki canlı koymaz dağda, taşta. Kendi çığır, soysuz yaşamını sürdürmek için öldürür. İnsanlardan akan kanlar onun için yatağı yapmaz. İşte böyle bir insandır o masalda anlatılan. Karıncayı bile incitmeden korkan bizim insanımız Akyıldız değildir asla. İşte bu adamın dünya üstünde öldürmediği bir tek insan kalır: Anası. Dayanamaz ve sonunda anasını da öldürür. Ve yazarın "Akyıldızın Anası" adlı öyküsünün sonu gibi biter o güzel masal. Hem bugün ki güncelliğini koruyarak.

Sayın yazarın "Akyıldızın Anası" da koruyacaktır güncelliğini. Buna inancım sonsuzdur. Almanya'da yabancı düşmanlığının gelişip büyüdüğü ölçüde o öyküde gelişip büyüyecektir. Şimdi onbinlerce basılan bu öykü düşmanlık geliştikçe yüzbinlere ulaşarak koruyacaktır güncelliğini.

Bir Kürt Masalı:

SİYABEND U XECE

Türkçe Söyleyen: Hüseyin Erdem

Gökler vardı, uzak masmavi ve sonsuz... Ovalar vardı uçsuz bucaksız...

Ve başı bulutlara değen dağlar vardı. Dağların göğsünden doğan ırmaklar bereket ve yaşam taşırdı gür sularında. Dağlarda kurtların, ovalarda mirlere hüküm geçirdi. Topraklarımız yine esir, insanlarımız gökyüzünde yıldızlar gibi birbirlerinden uzak ve birlikten yoksun aydınlatırlardı soğuk ve aç geceleri... Kürdistanın başeğmez dağlarını, gür ırmaklarını, bereketli ovalarını el beyleri zincir altında tutmak isterdi.

Silva binlerce köyden biriydi. Sırtını yüce dağlara vermiş büyüğe bir köy... Köy evlerinden birinde bir gelin iki canlıydı. Kocasını Ahmo, kayını Miho ve eltişi, dört can gözleri yoldaydı. Bir oğul getirse dünyaya gelin, tütecekti bacası evin. Daha altıncı ayı doldurmadan gelin yitirdi kocasını Ahmo'yu... Sora günler geçti aylar oldu, günü geldiğinde gelin bir erkek çocuk getirdi dünyaya. Sizlerinde ömrünüz uzun olsun, adınız yaşasın, çocuğun adını Siyabend koydular... Aylar geçti aradan, iki yıl tamamlandı Siyabend'in. Bu kez de gelin anasını yitirdi Siyabend. Ne anası vardı ne babası artık...

Ama amcası Miho ve yengesi Siyabend'i evlat bildiler kendilerine. Ocagımızın dumanını o tütürecek dediler, belbağladılar ona.

Siyabend yengesini ana, amcasını baba bildi. Büyümeye başladı onların yanında. Siyabend her nasılsa ve hangi emrine rastlansa taanın hem keldi hemde uyuz... Ve gün boyu çocukları onu "uyuz" diye çağırırlardı. Siyabend neyapsındı dünyaya öyle geldi diye. Alıştı, köydeki arkadaşlarının kendisine uyuz demelerine. Uyuz derlerdi, uyuzdu ya ama cin gibi bir çocuktu ve tüm çocukları ardından koşturur, yönetirdi onları.

Gün geldi, Silva köyüne bir muhtar seçmek gerekti. Helal süt emmiş, kimsenin malında namusunda gözü olmayan haksever bir insan. Köylüler

düşündüler, taşdılar, bir birlerine danıştılar, tarttılar, ölçtüler biçtiler sonunda karar verdiler: Uyuzun amcası Miho'yu muhtar seçmeye. Miho'dan kimse yoktu dünya'da. Yoksuldu, merhametliydi, insan severdi. Miho köylülerin kadrini bildi, köylülerde Miho'nun kadrini...

Yıllar yılları kovaladı. Açlıklar oldu, kıtlıklar oldu. Acının da sevincin de paylaşıldığı yıllardan birinde Siyabend 12 yaşına bastı. Yaşı büyüdükçe köy çocukları üzerinde etkinliği artıyordu. Uyuz başını kaşır kaşır, her seferinde yeni bir buluşla tüm köy çocuklarını peşinden koşturur, nice oyunlara sürüklerdi onları. Harman yerlerinde, dağda bayırda koşturur

dururdu çocukları... Siyabend'den ölesiye korkardı çocuklar. Bir gün Siyabend tüm çocukları köyün tenha bir yerinde topladı çevresine "Çocuklar" dedi. "Eee" diye korkarak yanıtladılar çocuklar. Siyabend sürdürdü: "Bugüne dek böyle gitti ama değişmeli durum artık. Amcam Miho analarınızın, babalarınızın muhtarıdır. Bende sizlerin muhtarınız. Bugünden böyle değiştireyim devranı. Artık dağlara, kırlara çıktığımızda hiç biriniz eli boş gelmeyecek. Her seferinde içinizden biri yumurta getirecek, tavuk getirecek. Kırlarda pişirir, yer, eylenir keyif ederiz bir güzel... Nasıl giderse gitsin dünya".

muhtar Miho'ya gittiler. Siyabend'i amcasına şikayet ettiler. Durumu anlattılar: "Seni biz yönetici seçtik kendimize. Oğul edindiğin Siyabend ise kendini yönetici seçti çocuklarımız. Şimdi başında bela çocuklarımızın. Yani hepimizin derdi, belası. Ne yumurta bıraktı bizde, ne de tavuk. Sen bizim muhtarımızsın, yönetimi sana verdik. Bu belayı sana devdedyoruz. Bu kara dumanı dağıt üzerimizden. Dağıtmazsan seni muhtarlıktan alırız. Siyabendi de bu köyden kovarsan kov, kovmazsan biz yapacağımızı biliriz!"

Devamı gelecek sayıda...

"ELLERİMİZ ELLERİMİZDE... GİDİYORUZ"

Gel günlerim gel de dol
Gel Aydın'ım, İzmir'lim
Gel aslanım Mamak'tan
Erzincan'dan Kemah'tan
Düşmanlar selam ister
Gözden, gezden, arpacıktan!

Hüseyin Erdem

Devrimci şair Enver Gökçe, direnme ve başeğmezliklerle dolu yaşamını yitirdi. Gökçe, hapisler, sürgünler, gizli açık baskı ve acılara örlü yıllar arasından eşit, özgür ve kardeşçe yaşanacak günler uğruna temiz bir ad, onurlu bir kavga, bir yüreğin sıcaklığını bırakarak gitti.

Ben, bizden olan bütün insanların dostu;
Adı, haritalarda bile bulunmayan
Bir köyündenim Anadolu'nun
Güzel şeylere hasrettir memleketim,
Güzel şeylere hasret bu dünya

Enver Gökçe, 1920'de Erzincan'ın Çit köyünde doğdu. Yaşam güçlükleri içinde tamamlayabildi öğrenimini. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi'nin Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü 1948'de bitirdi. Öğrencilik yılları sırasında benimsediği ilerici dünya görüşü gereği politik eylemlerde yer aldı. Tek partinin, tek şefin hüküm sürdüğü dönemi bir şiirinde bazı yönleriyle şöyle dile getiriyor:

Yol/Parası/Veremedim/Diye
Şu/Dağları/Bana/Açtırdılar
Şu/Yolları/Bana
Hacizlere/Gitti
Suna/Gibi/Keçim/İneğim
Meri/Kekliğim

1943'den 1948'e yazdığı şiirlerinde top-
rağından, insanlarından, onların yaşamın-
dan soylu bir öz taşıdı devrimci savaşımı-
na.

Çığlıklar getirdim
Üzümleriyle beraber çürür gibi
düşen
İnsanlarımdan.

Dönemin ilerici dergilerinde yayınlaya-
bildiği şiirlerinde Anadolu insanı, dili, öz-
lemleri, yaşamıyla yansır. Enver Gökçe
şiirlerini "halka inmek" gibi bir kaygıyla
değil halkça, halka varmak dileğiyle yazdı.
Bir ağıdın, bir bozlağın halk yaşamındaki
değerini, işlevini bilerek, düşüncelerini bir
türkü rahatlığıyla söylemeye çalıştı. Bu şiir-
lerinden derin bir memleket sevgisi taşar.

Unutur muyum seni
Derdini, ekmeğini bölüştüğüm
Türküleriyle bizi ağlatan memleketim.

Enver Gökçe politik eylemleri nedeniyle
1948'de üç ay, ardından 1951'de yedi yıl
olmak üzere iki kez tutuklandı. Üç yıl da
sürgün yaşadı. Güçlükler karşısında ka-
ramsar olmadı.

Sevinç şarkılarım yoksa da
Şimdi, bütün kederli ezgileri
Ümide kurban ediyorum

Şiir yalan söylemez. Hele has bir şairin
dilinde. Gökçe'de Anadolu ve dünya insan-
larına duyulan sevgi, katıksız, duru, sınırsız-
caktır.

Sen yirminci yüzyıl insanı!
Dost dediğim, yaren dediğim,
kardeş dediğim
Ekmeğim benim,
Gülüm, bağım, bostanım benim

Gökçe'nin II.Dünya savaşında Hitler
faşizmine karşı savaşan Sovyet ve öteki
sosyalist ülke insanlarına karşı insansever
tutumu şöyle dile geliyor dizelerinde:

Ve sizler:
Adana, Aras pamuğu kadar
Sevdiğim yüzler!
Yayla türkülerim kadar
Memleketlerim kadar
Sevdiğim yüzler

.....
Güneşi gözlere doldurmak güzelken
.....
Görün ne hale koydular dünyamızı
.....
Açık ve Türkiyeli avuçlarımı
Sıcak sakladım
Buz tutmuş
Eller içindi,

Ne uzun tutukluluk yılları, ne de onunla
ilgili olarak sürdürülen suskunluklar, mak-
sath tutumlar, onun halka ulaşmasını en-
gelemek isteyenlerin amaçlarını gerçekleş-
tirebildi. Enver Gökçe, başeğmezliği, yalın,
alçakgönüllü yaşamı, savaşmı kişiliğiyle,
şiirleriyle savaşının ve sanatının tanığı ola-
rak yaşıyor.

Toprak duvarlarda, sığırlarla, davarlarla,
sıtmayla koyun koyuna yattığı ve daha da
yatacağı kâylülerine, onların kişiliğinde
emekçilere sesleniyor:

Gün gelirse eğer
Halay çeker, türkü söyler gibi yanyana
Mavzer mavzere verip de
Düşmana kurşun da atarız.

Enver Gökçe, işkenceli, zindanlı, sürgün-
lülük yılları ardından boy veren devrimci
savaşta ilerici güçlerle birlikte yine yüksel-
tir sesini. Türkiye halklarının eşitlik, özgür-
lük, demokrasi savaşının içindedir şiirleri.
Faşist kurşunuyla vurulan her devrimci,
her yurtsever yüreğinden kopan bir parça
gibidir.

İşkencelerden, zindanlardan, sürgünler-
den alınıp, yılmadan geçen Gökçe, bu-
gün de zindanlara, işkencelere teslim ol-
mayan devrimcilere ellerini uzatıyor. Par-
maklıkların ardındaki kardeşlerine bilen-
miş sabrını taşıyor.

Acı/Bir/Rüzgardır/Eser
Dağlardan/Ovalardan
Kapkara
Kanını/Kurutur/Yoksulların
Sonra/Kıtlık/Pahalılık
Ve/Faşizm
Dayan/Ha/Yıkılma

Davasına bağlı olmanın, bu uğurda dö-
ğüşmenin rahatlığı ve güveni içinde bil-
gece söylüyor Gökçe:

Kınadık yüz çevirdik, düşman kesildik
Şol aşkı bilmezlenenlere.
Dünyalar durdukça mesuduz
Bu dünya üzerinde
Yaşamak aşkına, yıldızlar aşkına
Demir ve ekmeğe aşkına mesuduz...

"Ellerimiz ellerimizde...gidiyoruz." Bu
gidiş insanların daha mutlu olacağı kardeş-
çe yaşama, özgürlük ve eşitlik günlerine...
Dünyanın kurtulmamış her yerinde ve bizim
yurdumuzda gerçekleşecektir bu günler,
ne pahasına olursa olsun:

Dumdum kurşunuyla vursalar da
Her zaman böyle döğüşeceğiz:
Gırtlak gırtlığa, diş dişe, tank tanka
Demokrasi için
Eşitlik ve hürlik uğruna
Bir mermi de benden aslanım
Bir mermi de benden

1981'in 19 Kasım perşembe gecesi,
Ankara'da 61 yaşında yitirdiğimiz devrimci
şair Enver Gökçe, Pablo Neruda'dan yapı-
tış şiir çevirilerinden oluşan bir kitap, Dost
Dost İlle Kavga (1973) ve Panzerler Üs-
tümüze Kalkar (1977) adlı iki şiir kitabı;
temiz, direnme dolu ve onurlu bir yaşam
bıraktı geriye...

Enver Gökçe, faşizme karşı savaşanlara,
"terli atlet fanilalı göğüslerinden püfür
püfür geçeceği" pamuk tozu, kömür tozu
yutan işçilere seslenecektir daha...

Enver Gökçe Yunusca bir selam bıraktı
bizlere, yenilmez ve kararlı ve bir memle-
ket türküsü kadar sıcak ve içten:

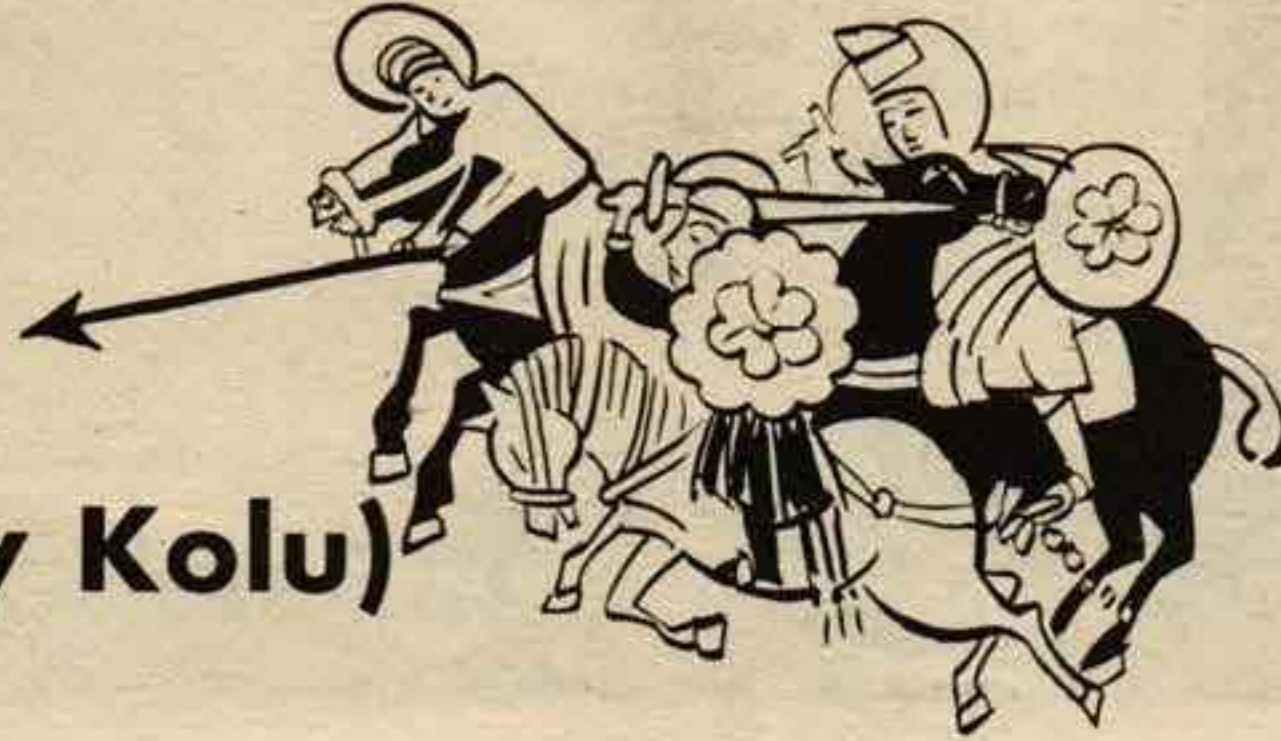
Sana selam olsun
Sürgünler, mahkumlar, hastalar!
Alacağın olsun
Seni İstanbul seni
Seni Bursa, Çankırı, Malatya,
Sizlere selam olsun üniversiteler!
Öğretmenleri alınmış kürsüler,
Öğretmenler!
Sizlere selam olsun
Hürriyeti yazan eller, diken eller!
Sizlere selam olsun makineler
Entertipler, rotatifler, bobinler!
Bu gülünç, aşağılık,
Namussuz şeyler dışında

Enver Gökçe sesleniyor, ellerimiz elle-
rimizde birlikte döğüşmemiz için umut
dolu şair yüreğini bizlerle paylaşıyor:

Şiddetin sabahı yakın
Dayan dizlerim dayan

KÖROĞLU

(Kiziroğlu Mustafa Bey Kolu)

"Yazın köroğlu'na bir acı name
Tez yetişsin leke kondu yurduma
Sözüm haksız ise gel beni kına
Doğru kalem söyleyende şer olmaz."

(Köroğlu Bağdat Kolu hikayesinden
bir deyiş)

Bolu dağları, bütün dağların gör-
kemidir. Camın binbir çesidi, veyşilin
her tona çalanı Bolu dağlarındadır.
Yaban güllü nergize, sarı çiçek gelin-
çiçe dolanır Bolu dağlarında. Kuşun
her bir cinsini, gülin, çiçeğin her bir
cesidini, keleşin sürüsünü bağrında
yaşamakla övünür Bolu dağları. Ma-
vi göklerinde alıcı kuşlar, iri kartallar
dolanır. Ağır ak bulutlar arasından
maviliklere, bazan karlı doruklara
doğru süzülür, bazan bir ardıcın altın-
da uçucan tavşana, meseler arasında
seken keklige, bazan da yavru bir cey-
lan kaldırmak için dalar aşağılara.

Ama her alıcı kuş, her koca kartal
keklik, ceylan vurup kaldıramaz Bolu
dağlarımdan. Vefalıdır Bolu dağları.

Ser verip sır vermeyen yiğide benzer.
Yamandır, dorukları her daim duman-
dır. Suyu serin, ak köpüklüdür. Alaba-
hın en iyisi takla vurur sularında.
Havası derinlere deva, gönüllere sevdadır.

verir. Sekseninde bir ihtiyar bir ay
kalsa boğründe kana gelir, cana gelir,
sevdaya tutulur. Baştan da dedik ya,
Bolu dağları bütün dağların görkemi-
dir diye.

Bolu dağlarının beyi ise Çamlıbel'dir.
Beyliği doruğunun yüceliğinden,
gülinün daha kokulu, alıcı kuşunun
daha vuruculuğundan, akan suyunun
daha duruluğundan değildir. Çamlı-
bel'de Köroğlu yurt kurmuştur. Bin üç
yüz doksan dokuz koçağıyla. Köse
Kenan'ıyla. Demircioğlu'suyla. Toz
Kopartan'ıyla. Han Ayvaz'ıyla. Kadını
gösteren et, dağı gösteren yiğit, demis-
ler diyenler. Yalan da dememişler.

Köroğlu olmasa Çamlıbel, Çamlıbel
mi olurdu? Bir dağ olurdu sıradan
Bolu dağlarından.

Ama Çamlıbel bu üç günden bu
yana Çamlıbel olalı böyle gün gör-
memisti. Daha doğrusu böyle üç gün.

Üç günden bu yana Köroğlu'nun oğlu
Ayvaz'ın düğünü var Çamlıbel'de. Ka-
zanlar kavıyor, halaylar çekiliyor,
cifte davullar Çamlıbel'i indirip kaldir-
yor. Çünkü Köroğlu iki şeye vur-
gundur: Bir güzele, bir de yiğide. Oğlu Ay-
vaz yiğitler yiğidi, göçer beylerinden
gelin getirdiği kız ise güzeller güzeli.
Kırk örük kara saçları kalçalarını dö-
vüyor. Kara gözleri ise yavru ceylan
gözüne inat daha ürkek, daha çok pırl-

tılı. Cırpılı çayırında dört bir yanını kız
gelin sarmış halay çekiyorlar. Gelin,
gülin, menek şenin, yaban gülinün,
bin kız-gelinin ortasında, al duvağının
içinde çoban yıldızı gibi tek.

Köroğlu arkasını ulu bir çmara da-
yamış, arkası halı yastıklı, altı göçer
kilimli çardağın altında, bir yanında
yiğitler yiğidi Köse Kenan, öbür yanın-
da Demircioğlu ve cümle tekmi köçak-
ları halay çeken, güreş tutanları
seyrediyor, iki de bir gözü geline kay-
dıkça da gözlerine Bolu dağlarının
mavi sularına vuran günün ışıltısı do-
luyor.

Üçüncü gün de akşama yaklaştı.
Ama sormayın ne akşam. Mavi duman
çekildi Bolu dağlarının doruklarına.
Bir top bulut geldi durdu batan günün
karşısına. Önce kül rengi oldu, gün
yaklaştıkça bir yanı kara, bir yanı
kızıla çaldı. Gün girdi sonunda bu top
buluta. Bulut tekmi kızıla kesti. Bir
top kızıl alev gibi gün batımında ağır-
dan oynamaya başladı dersin. Halay
çeken kızı geline uydur dersin. Tüm
Çamlıbel kızıl bulutun karşısında renk
renk oldu. Uzak dağlar kızılın kocusun-
da, Çamlıbel yanar - döner. Bir yanı
sarı, bir yanı duman, bir yanı halay, bir
yanı Köroğlu.

Kaynayan kazanlardan vemekler
tasımdı sofralara, kaşık sesi kus sesine
karıştı. Doğuldu, kaytan kırıkları el

I

tersleriyle silindi. "şükür" dendi. Ardın-
dan kahveler geldi ortaya, akşamın
serininde sohbet tadında başladı.
Derken söze saz geldi. Köroğlu el
attı başı ucunda eğri kılıcın yanında
boyunu bükük duran saza. Teller sese
geldi. Köroğlu söze:

Dünyada mertliğin çiçeği solmaz
Meyvasız ağacın vefası olmaz
Kişi ölürse de namı kaybolmaz
Eseri tarihte yaşarmış derler.
Çekerim gurbette bu ah u zarı
Gönül bülbül olmuş bekler baharı
Bir gün olur kalkar dağların karı
Her kuş sevdiğine uçarmış derler.

"Selamunaleykum, ya cemaat!" diye
bir ses sazi da sözü de "hırp" diye kesti.
Bütün köçakların başları sestene yana
döndü. Köroğlu da başını kaldırdı ses-
tene yana. Gözlerine sünen kızgınlık tez-
den geçti. Ak sakallı, ak urbalı, ak sac-
lı, gözlerinin içiyle bir derviş kendisine
bakıyordu. Köroğlu aldı selamını. Kö-
çaklar da aldı. Alt başlarda bir yer gös-
terdiler. Derviş gösterilen yere otur-
madı, cürüdü, eliyle Demircioğlunu
biraz öteye itti. Köroğlunun yanına otur-
du. Bütün gözlerin üzerinde durduğu
na alırdı Köroğlunun önündeki
tütün tabakasına el attı, sarı Mus tü-
tününden sigarasını sararken bir can-
dan da sordü.

"Bir düğün üstüne geldim herhal,"
dide.
Köroğlu ağır ucuyla yanıtladı soruyu.
"Öele."

"Yaman bir düğüne benzer düğünü-
nüz. Böyle bir düğün de hiç görmedim
savrılır," dedi Derviş. "Kimin düğünü
ola."

Not:
Tefrikalar halinde devam edecek olan
bu değerli öykünün ünlü yazarını özel
bir nedenden dolayı ileride açıklayacağız.

Demircioğlu hiddetini saklamaya ge-
rek görmeden.
"Köroğlu'nun oğlu Ayvazın düğünü-
dür," dedi kısaca, haddini bildirmek
için.

"Öyle mi" dedi Derviş umursama-
dan. "Bari bu Ayvaz dediğiniz bunca
satafata, bunca emege değen biri
midir?"

Kısa bir sessizlik oldu. Köroğlu başı-
nı kaldırdı, gözleri köçaklar arasında
Ayvaz'ı buldu. Ayvaz gelinlik kıydan
beter utandı, başını öüne eğdi.

Kalk Ayvaz," dedi Köroğlu bezirgan-
dan bac isteyen bir sesle.

Ayvaz kalktı. İnce uzun boynu arpa tar-
lasında boy atmış cavadara benziyordu.

Derviş gözleriyle süzdü Ayvaz'ı. Gö-
ren Bolu pazarında inek almaya gelen
Kayseri tüccarı sanırdı. Alış veriş bitti,
derviş Köroğlu'dan yana döndü.

"Masallah, değerli bir yiğide ben-
zer. Görkemi yerinde. Utangaçlığı ise
köçaklığı gösterir."

Önce Köroğlu'nun yüzüne bir gülec-
lik geldi, ardından köçakların. Derviş
yalandan bir iki öksürdü, bütün gülec-
likleri dudak kıvrımlarında döndürdü.

"Güvec içi hoş, bunca emege değer.
Acep gelin de değer mi? Onu da bir gös-
sem, görsem de ondan sonra eğlence-
nize ben de katılsam. Ne de olsa her
dervişin torbasında bir marifet vardır."

Köroğlu içinden "Ulan derviş, keske
gelinime bir kusur bulasın da ben de se-
nin su ak kelleni boynundan avırsam,"
dide düşündü. Düşüncesinin ardından
kalktı, dervişin kolundan tuttu, bin ge-
lin kızın dört bir yanında döndüğü ge-
lininden yana cürüdü. Bütün köçaklar
arkalarından baka kaldılar.

Devamı gelecek sayıda

YILMAZ GÜNEY'DEN MEKTUP VAR

1 Ocak 1982,

Değerli Arkadaşlar,

Biliyoruz ki, halkımız askeri faşist diktatörlüğün auması baskı ve terörü altındadır... Cezaevleri, idam sehpaları, silahlı baskınlar, iskence, günlük hayatımızın bir parçası haline getirildi. Devrimci, demokrat, yurtsever duygu ve düşüncelerin hayata geçirilmesi yasaktır... Ahlaki, insani ve kültürel değerlerimiz çöğnenmektedir. En sıradan muhalefet bile barbarca bastırılmaktadır. Bütün bu baskı ve zulümlere karsın, yıldırma ve sindirme çabalarına karsın, gesisitli milliyetlerden yığıt halkımızın devrimci muhalefeti susturulamazdır... Susturulamayacaktır da... Ancak, bir gerçektir ki, halkımız esas olarak örgütsüz ve öndersizdir... Bu koşullarda hayata atılacak bir derginin, ülkemiz ve dünya gerçeğinin bilincinde olarak, askeri faşist diktatörlüğe karşı güçlerin birliğine yardımcı olacağına, grupçuluğun yarattığı yıkıntıları onarmaya çalışacağına, anti-faşist duygu ve düşüncelerin derinleşmesine hizmet edeceğine inanıyor ve başarılar diliyorum...

Halkımız zulmi yenecektir...

Devrimci selamlar...

Yılmaz Güney

DEMOKRAT TÜRKİYE yazı kurulu ilk sayının hazırlıklarıyla uğraşırken postadan bir mektup çıktı. Devrimci sanatçı Yılmaz Güney'in imzasını taşıyan bu mektubun metnini olduğu gibi yayınlıyoruz. Adı ve Türkiye'den ayrılışı üzerine birçok dedikodunun döndürüldüğü Yılmaz Güney, ne düşündüğünü, ne yapacağını bu yazıyla kendi kaleminden özetlemiş oluyor. Biz, okurlarımızın bir bölümünün olayın geçmişi düzenli olarak takip edememiş olabileceğini düşünerek, yalnızca bugüne kadar olup bitenleri özetlemekle yetiniyoruz;

Sinemamızın kuşkusuz en ünlü sanatçısı Yılmaz Güney, hayatının en verimli yıllarını hapisanelerde geçirmiştir. Bütün devrimci sanatçılar gibi, o da, halk için çalışmanın bedelini, çeşitli nedenlerle hüküm giymekle ödedi. Son olarak 1974 yılı sonlarında, Adana'nın bir ilçesinde - tertip kokan bir olay sonucu - bir hakimi vurmaktan hüküm giymişti. 'Sürü', 'Düşman', 'Bayram' gibi filmlerin senaryolarını hapisanede yazmış, filmlerin hazırlanmasını yine hapisaneden yönetmişti.

12 Eylül 1980 darbesinden sonra, bu olanakları da elinden alındı, bir kapalı cezaevine nakledildi. Verilen ceza süresinin dolmasına 2 yıl daha vardı. İnfaz yasasının bazı hükümlüleri sağladığı izin olanağından yararlanıyordu Güney. Ve bir gün, çıktığı zindan geri dönmedi. Haber, bir süre dedikoduya yol açtı. Çok kişi, Yılmaz'ın bir tuzağa düşürülerek öldürüldüğünden korkuyordu. Fakat birkaç gün sonra, eşi ve çocuğuyla birlikte yurtdışına çıktığı, sağ ve sağlıklı oldukları kesinlikle öğrenilince, onu yürekten seven milyonlarca kişi rahat bir nefes aldı...

Bu arada "büyük (!?) basın" boş durmuyor, bir yandan sansasyonel haberler uydurup satışını arttırmaya, diğer yandan da ipe sapa gelmez yalanlarla kafa karıştırmaya, halkın gözünde onu küçük düşürmeye çalışıyordu... Onu sevenlerin aklına şu sorular takılıyordu, şimdi de ;

Yılmaz Güney nerede ?...

Ne zaman ortaya çıkacak, çıktuktan sonra ne yapmayı düşünüyor ? Yasal durumu ne olacak ?

Türkiye'ye iadesi tehlikesi var mı ?.

Bu soruları şimdilik bilebildiğimiz kadarıyla cevaplandırmaya çalışalım ; Şu anda bulunduğu ülkeyi biz de bilmiyoruz, öğrenmeye de çalışmadık. Günlük ticari gazetelerin yazdıkları uydurmadır. (Yazdıkları yalanlarla birkaç örneği aşağıda bulacaksınız). Yasal durumu çözümlemeye kadar bu durum böyle devam edecek. Gerektiğinde o bizlere ulaşabilir.

Ortaya çıkması, yasal durumunun kesin bir çözüme bağlanmasından sonra mümkün olabilecek. Ne yapmayı düşündüğünü kendi eliyle yazdığı mesajın cümlelerinden tahmin etmek hiç de güç değil.

Yasal durumu oldukça çapraşık. Türkiye'de "Adam öldürmek" suçundan hüküm giydiği ve bu suçtan hapis yatmakta olduğundan, kağıt üzerinde "Adi Suçlu" olarak görünüyor. Ancak Türkiye ile "Adi suçluların iadesi" anlaşması bulunmayan bir ülkeden "Siyasal Sığınma" hakkı alması mümkündür.

Umuyoruz ki, bütün bu soruların cevapları çok geçmeden kendiliğinden verilecek. Önemli olan, insanlarımızın çilesini bütün dünyaya sanatıyla iletmeyi başaran Yılmaz Güney'in artık özgür oluşudur. Önmüzdeki yıllarda, faşizme karşı özgürlük mücadelesinde daha nice katkıları olacağına inanıyor, hepiniz adına ona Hoşgeldin diyoruz.

NEDEN BU YALANLAR?

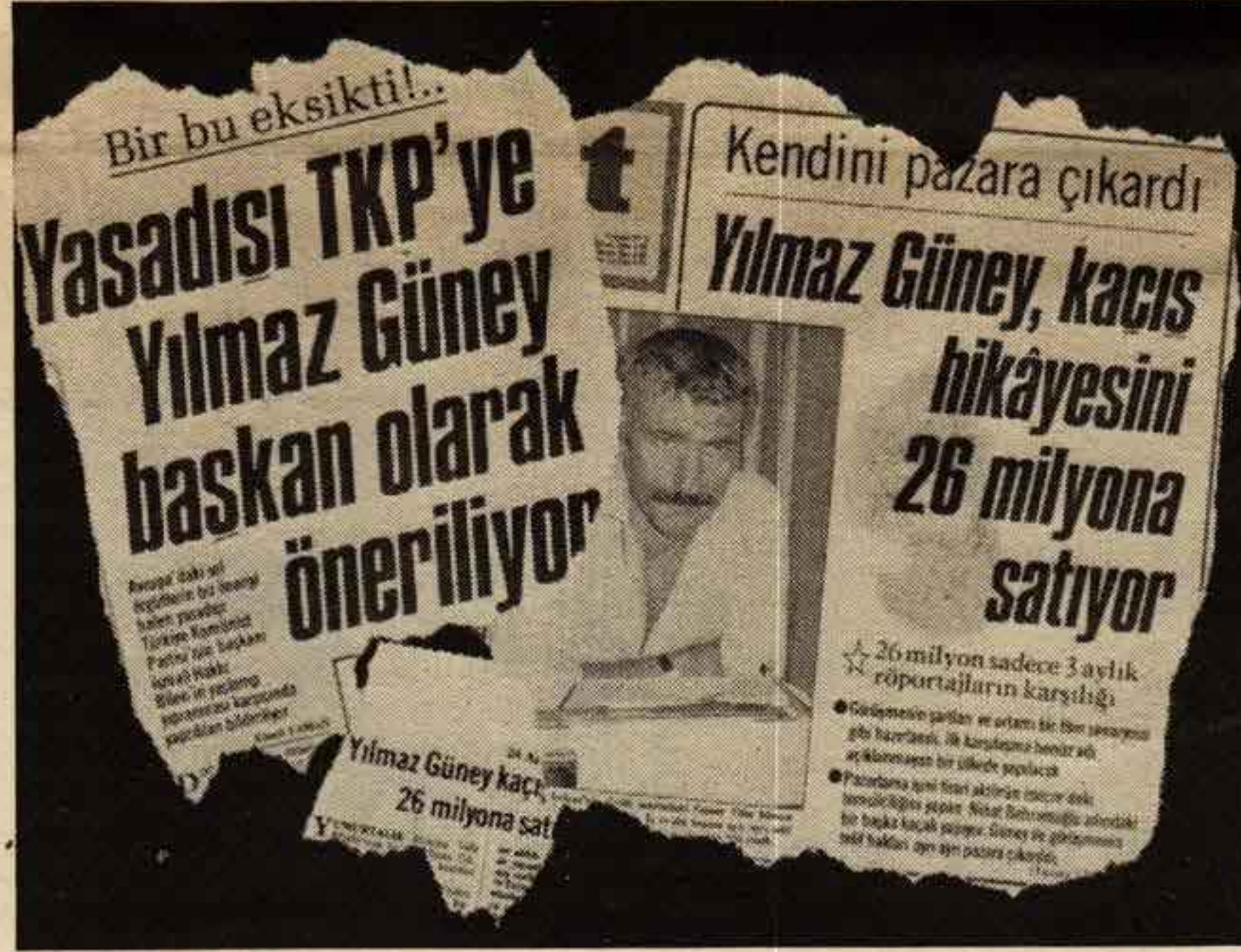
Bu yalan yanlış, uydurma haberlerin amaçları birden fazladır. Ama en önemli amacı, ilerici, devrimci, demokrat kişileri okuyucunun gözünden düşürmektir. Yılmaz Güney için yazılanlardan gelişigüzel seçtiğimiz üç tanesi, yazılan çizenlerin yalnızca birkaçı olduğu gibi, Yılmaz da, kendisine saldırılan, çamur atılan kişilerden bir tanesi yalnızca... Baskıya, sömürüye karşı çıkan, insanlarımızın ezilmesine boyun eğmeyen her kişi ve kuruluş, bu ve benzeri saldırılardan nasibini almıştır. Bu gibi saldırılar öyle ahlaksızca, öyle utanmazca yapılıyor ki, okuyucu herşeye rağmen "Acaba mı ?" diyebiliyor zaman zaman... Şimdi iki örneğin altında yatan amaçlara kısaca bir göz atalım :

1. Örnek : (Kendini satışa çıkardı)

Amaç, Yılmaz Güney'i, her şeyi para kazanmak için yapan bir kişi olarak göstermek ve gözden düşürmek. Aslında batı dünyasında, herşey gibi haberlerin de, röportajların da para ile satıldığı, birer "Meta" olduğu, herkes gibi bu yazıyı yazan kişi tarafından da bilinir. Ama insanlarımızın büyük çoğunluğuna böyle bir satışın ters düşeceğini, Yılmaz Güney'i sevenlerin gözünde bir leke olarak görüleceğine inandıkları için bu çamuru atıyorlar. Keşke Yılmaz kaçış hikayesini satsa da, eline geçecek parayı Türkiye'deki durumu anlatan bir filme yatırırsa... (Şimdiye kadar elindeki avucundakini hep böyle çalışmalar için kullanmadı mı ?...)

2. Örnek : (TKP'ye başkan olacaktı)

Çocukların bile güleceği bu iddiayı birinci sayfada kocaman harflerle yazacak kadar cahil ve aptal olduklarını hiç bir zaman düşünmemeliyiz... Yıllardır çığnena çığnena sakız haline gelen eski oyunlarını gene ısıtıp ısıtıp halkın önüne koyuyorlar : "Bizim halk Komünizmden öcü gibi korkuyor. O halde filancanın komünist olduğunu yayarsak, herkes ona katılırız düşmanı gözüyle bakar" mantığıyla gidiyorlar... Oysa köprülerin altından çok sular aktı.

Yılmaz Güney'li "Haberler"...

Yılmaz Güney Kimdir?

Türkiye Sinemasının adını dünyaya başarıyla tanıtan Yılmaz Güney (Pütün) yoksul bir ailenin çocuğudur. Sinemayla ilişkisi, genç yaşta, Adana'da bir film dağıtıcısının yazıhanesine işçi olarak girmesiyle başladı. İlk u-fak işlerde çalışan Yılmaz, bir süre sonra vuruldu kırıltı filmlerin aranan artisti olup çıkmıştı. O günlerde bütün film sanatçılarının yakışıklı, resim gibi kişilerden seçilmesinin tersine, Yılmaz tamamen halktan bir tip olarak sevilirdi, "Çirkin Kral" diye tanınıyordu. Film sanayiinde yeterli üne ve olanaklara kavuştuktan sonra, kendi senaryolarını yazmaya, filmlemini kendi yönetmeye başladı. 'Ağır', 'Umut' gibi filmleri başka ülkelerde de gösterildi, festivallerde ödüller kazandı.

1971 cuntası döneminde, "aşırı örgütlere yardım etmek" suçundan tekrar hapse atıldı. (İlk hapse girişi, çok yıllar önce, yazdığı bir yazı nedeniyle olmuştur.)

Birinci Ecevit koalisyonunun çıkarıldığı af yasasıyla haptiden çıkan Gü-

ney, kendi firması Güney Film'de, 'Arkadaş' adlı filmini yaptı. Ve 1974 sonbaharında ise, "Adam öldürmek" suçundan tekrar hapisaneye döndü. 'Sürü' dahil, bu yıldan sonraki bütün filmlerinin hazırlanmasını hapisaneden yönetti.

Yılmaz Güney, ayrıca yazıları ve hikayeleriyle de tanınır. Kitapları yayınlanmış, hikayeleri birçok dergide yer almıştır. Türkiye'de, sanat ve politik görüşleri yansıtan 'Güney' adlı bir dergi çıkarmaktaydı.

Güney dergisi'nde çıkan yazılarından dolayı hakkında açılmış olan davalar, Yılmaz Güney daha cezaevindeyken devam etmekteydi. Bunların ikisi Güney'in Cezaevinden kaçmasından hemen sonra sonuçlandı ve Yılmaz Güney, bu kez "siyasal yazılarından dolayı", toplam on beşyile mahkum oldu.

Türkiye'de hala devam eden davalarda, Güney hakkında yaklaşık 80 yıl hapis istenmektedir...

Güney Film'in Halkımıza Mesajı:

Yalan, Provakasyon İftira Bataklığı Faşizmin Gıdasıdır

Burjuvazi tarafından Yılmaz Güney'in Türkiye'den "kaçtığı" yolunda sürdürülen kampanya, Faşizmin tarihi boyunca devrimcilere ve halkın sanatçılarına karşı kullandığı provakasyon, yalan ve iftira tutumunun bir ifadesidir.

Yılmaz Güney kaçmamış, geçici olarak memleketinden ayrılmıştır. Çünkü memleketimizde bütün devrimci, ilerici, demokrat aydın ve sanatçılar gibi onun da düşüncel ve davranış özgürlüğü yasak ve baskı altındadır. Halkımız ve memleketimiz için yapacağımız şeyler Türkiye içinde mümkün değilse, bunu başka yerlerde yapmanın olanaklarını aramamız halkımıza ve memleketimize olan bağlılığımızın kuvvetli bir ifadesidir.

Burjuvazinin tutumu her dönemde aynı olagelmıştır. Dün onlar, halklarına olan görevlerini yazık ki memleketleri dışında sürdürmek zorunda kalan Picaso'ya, Neruda'ya, Brecht'e, Nazım Hikmet'e... aynı yöntemle yanaştılar. Tarih ve insanlık tanıklı ki bu isimler halkların ve kendi ülkelerinin en yiğit, en fedakâr evlatlarıdır. Aynı insanlık tarihinde faşizmin yeri ve yöntemleri ise lanetle anılıyor.

Yılmaz Güney halkımızın ve dünya halklarının bağrındaki sıcak izni derinleştirecek. Faşizmin provakasyon, iftira ve yalan bataklığında eşelenmesi ve bu eşelenişlerinden yakamıza çamur sıçratacağı hesapları yapması nasıl da sefiş bir çaba.

Bu çaba, bu hırıldanış onların gıdasıysa, bizim gıdamız da halkımıza olan sarsılmaz ıslıklı bağımız ve mücadele arzumuzdur.

Yaşasın halkımızın kurtuluşu için terleyenler. Terimiz bu terin bir damlasıdır.

- GÜNEY FİLM -